

IOAN CRACIUN

NOI AM FOST ZEII ZILEI

Povestea unui fost ofiter de Securitate,
ajuns victima aparatului pe care l-a slujit
Editia a II-a completa

EUBEEA, 2000

CUPRINS

Prefata

Prolog

Capitolul I (Exterminând poporul, îi apărăm cuceririle revoluționare !.

Capitolul al II-lea (Un fost securist cu figura de actor

Capitolul al III-lea (Securitatea statului - o sintagma electrizantă

Capitolul al IV-lea (Maiorul Marin intră în scenă)

Capitolul al V-lea (Elev în Școala de Ofiteri de Securitate)

Capitolul al VI-lea (Pe cine slujim: patria sau conducătorul

Capitolul al VII-lea (Prima misiune la „Filaj-investigării”

Capitolul al VIII-lea (Securitatea: structura, obiective, lupte intestinale

Capitolul al IX-lea (Drumul spre „înaltă societate”)

Capitolul al X-lea (Începe delirul !)

Capitolul al XI-lea (Câta degradare morală poate îndura un om!)

Capitolul al XII-lea (Excitația jocului dublu

Capitolul al XIII-lea (Marirea și decăderea spionajului românesc

Capitolul al XIV-lea (O direcție desființată cu un singur agent de nedeconspirat

Capitolul al V-lea (Aproape de condamnarea la moarte

Capitolul al VI-lea (Din agent, șef de unitate)

Capitolul al XVII-lea (Represiune pe față)

Capitolul al XIX-lea (Ani de căutări, ani de eșecuri)

Capitolul al XX-lea (Si a venit 1989...)

Capitolul al XXI-lea (Agent de mucava)

Capitolul al XXII-lea

Capitolul al XXIII-lea (*Întrebări de final*)

Cum intenționa SRI-ul să discrediteze Societatea „Timisoara”

Un (alt) membru al Societății „Timisoara” se destăinuie

Proclamația de la Timisoara

Legea Ticu Dumitrescu

Parlamentul României - Senatul

Prefata la editia a II-a

Cât adevăr emana existența unui om cuprinsă între două coperti de carte? Câtă minciună și câtă disperare? Cât, este, în realitate, suferința și cât mistificare? Și ce te faci atunci când, la un pas de fericire, constatăi că totul se naruie și te prabusești de pe soclu, în noroi? Ca în loc de a primi certificat de zeu, ți se arunca în față un statut de paria?

Victor Mitran a trait, în scurta sa cariera de ofiter de securitate, între extaz și agonie,

Pe mine, de atunci de când l-am cunoscut – prin toamna lui '91, m-a impresionat profund drama acestui om. Mai puțin latura de spectaculos din cariera sa. Nu am avut și nu am vreun sentiment agreabil pentru ceea ce a însemnat aparatul de Securitate. De aceea, în loc să continui cu volumul al II-lea, așa cum promiseseam la finalul primului, am preferat să reiau și să completez tot materialul în volumul de față, extinzând paralela dintre institutia Securității deceniului al optulea și aceea din deceniile al cincilea și al șaselea. Din același motiv fac referiri la evenimente pe care le-am trait direct sau indirect eu însumi în deceniile al optulea și al noulea. De aceea am venit cu unele documente până la zi, pentru că nu e de neglijat prelungirea unor mentalități – recte ale unor politicieni – cea mai gravă fiind ciopârțirea celebrei legi „Ticu Dumitrescu”, al cărei continut se afla în Anexe.

Dar am încercat să pun accentul în acest volum pe traiectul lui Victor Mitran. Un om este un univers complex, indiferent de profesie sau de convingeri are.

În toți acești ani s-au spus fel de fel de lucruri despre el. Cred însă că puțini dintre cei care i-au urmarit drumul – adesea mediatizat – s-au întrebat câte alte cazuri, atât de spectaculoase exista în istoria pro și postdecembristă a fostei Securități? Câți ofiteri din aparat au avut curajul ori nebunia să facă jocul pe care l-a făcut Mitran? Mai mult. Câți din aceștia – dacă, repet, au existat, au urmarit cu înversunare să intre și să reîntre în lumea din care au fost goniti?

Cred că și acum, în anul 2000, Mitran refuza să accepte că nu mai exista pentru el cale de întoarcere ACOLO.

Chiar și un novice și-ar da seama că, pentru serviciile secrete românești, dar și pentru cele străine, Mitran nu mai prezintă nici un interes. Visul lui de a fi un celebru agent dublu a rămas doar un vis. Dar înversunarea lui, în a dovedi că nu este terminat ca ofiter de profil, este impresionantă, macar pentru un ziarist și cred, și pentru tine, cititorule.

La sfârșitul acestor cărți, ne vom despartii de Victor Mitran. Doar Dumnezeu știe dacă va izbândi în demersurile sale. Și dacă nu va reuși, va avea mereu unde să se întoarcă și să-și reîncarce bateriile: la Vera și la Edi.

Adică la familia sa.

Cu bine, Victor!

PROLOG

Când l-am cunoscut pe Victor Mitran și i-am ascultat povestea vieții, am gândit, inițial, să scriu o carte care urma să surprindă latura de spectaculos a perioadei cât a activat în aparatul de Securitate. Tentativa era direct proporțională cu gradul de ocultare în care ni se înfățișase noua, muritorilor de rând, acest aparat.

Până în 1989, doar gândul că ai putea avea de-a face cu această instituție crea fiori și teroriza marea parte a populației.

Personal, nu avusesem nici un contact direct cu Securitatea Statului și nici nu avusesem „onoarea” să cunosc vreun reprezentant al acesteia. Doar că – și asta am aflat-o mai târziu –, numele meu și cele afirmate de mine în varii ocazii au fost vehiculate în timpul unei anchete, desfasurate, cred, în 1992. Ce se întâmplase?

Un grup de literați timisoreni avusesera, inițiativa înființării unei publicații, al cărei titlu urma să fie „Libertatea”. Printre ei se aflau Nicolae Stoia*, Gheorghe Pruncu, Teodor Purice și un oarecare Traian Pascu, devenit după 1990 un fel de lider sindical și apoi arestat. Acestia se întâlneau la Catalin Isman, unde își citeau propriile creații, discutau pe teme culturale și, din discuții a rezultat probabil ideea înființării „Libertății”. Cineva „a turnat” și a început ancheta. În timpul cercetărilor, Traian Pascu, pe care eu nu îl cunoscusem, – întrebat, firește dacă existaseră și alți „dizidenți”, a pronunțat numele Craciun, spunând că, prin 1979, la o masă pe terasa unui restaurant timisorean, eu as fi persiflat activitatea științifică a Elenei Ceaușescu, numind-o în gura mare CODOI.

Cert este însă că nu am fost deranjat niciodată de vreun zeu al zilei, și nici n-am avut curiozitatea, în anii acestia din urmă, să vad ce conține dosarul meu.

Dar să revenim la Mitran: transcriind casetele înregistrate, mi-am dat seama că, dincolo de elementele de senzational, de nume care odinioară ne produceau în suflete spaima și teroare – prezente în acest volum în cantitate deloc neglijabilă –, dincolo, deci, de toate acestea, viața acestui – de-acum – personaj este extrem de convulsivă, extrem de complexă, un amestec de esecuri și – mai puțin – de izbânzi – este, la urma urmelor, destinul unui om devenit victimă nu doar a sistemului, ci și a propriilor sale imagini eronate despre sistemul comunist.

Capitolul I

EXTERMINÂND POPORUL, ÎI APARAM CUCERIRILE REVOLUTIONARE !

Anul 1948 înseamna în istoria României încheierea unui ciclu, și anume acela al suprimării tuturor elementelor care constituie fundamentul unui stat de drept și instaurarea regimului totalitar; din punctul de vedere care ne interesează, până atunci fuseseră desființate Poliția, Jandarmeria și Siguranța, locul lor fiind luat de Militie și, mai apoi, de Securitate, ambele după model sovietic și ambele cu scopul declarat „de a apăra cuceririle revoluționare ale poporului, de a contracara acțiunile serviciilor străine, de spionaj ale imperialismului occidental”.

În numele construirii noii societăți – comunismul* – și al creării omului nou, au fost exterminați zeci de mii de români, începând cu liderii partidelor istorice și terminând cu țărani care s-au opus cu înversunare procesului colectivizării forțate. N-au scăpat de teroare capi ai bisericii, oameni de știință, carturari, militari de carieră, studenți etc. „Cine nu e cu noi e împotriva noastră!” iată principiul care funcționa implacabil și care a condus, prin zelul lucrătorilor aparatelor de reprimare, la crime abominabile, la acte de teroare înimaginabile ce, din nefericire, pot concura monstrozitățile comise în lagărele naziste de exterminare. „Deseori hazardul încearcă popoarele, așezând la cârma conducători nedemni... Important e să-i descoperim la timp, spre a-i așeza la stâlpul infamiei, pentru că mai târziu, să nu fim obligați, să folosim drept altare buturugi.

Uimirea că prin satele românești, locuite de <oameni-memorie>, țărani simpli... trecea trenul ororii, din care erau azvârlite cadavre de copii și femei înghetate, este imensă și gravă. Această realitate nu poate fi interzisă.

Halucinantele imagini în care haite de câini sfârțecau trupuri, sunt de neînchipuit... Închisorile erau pline, țara gemea, în timp ce undeva, în lume, soarta națiunii era deja pecetluită...” (Emil Constantinescu). Imitarea modelului stalinist devenise în acei ani o obligație, altfel „marele prieten de la Rasarit” îți putea întoarce spatele. Generalul Pacepa considera că „Fenomenul secolului 20, ce a fost cunoscut sub denumirea de comunism, a fost atât de ambiguu și nedefinit, încât a putut fi mulat ca o plastilină, după bunul plac al promotorilor săi. Dacă sistemul comunist ar fi ajuns la Putere în Franța sau Germania, el ar fi luat, fără îndoială, forma unei Comune din Paris, sau a unui stat militar de tip neoprusac. Dar comunismul a învins într-o țară feudală, cu o istorie multiseculară ca stat politist, și a generat o societate feudală-politistă. În autocratica Rusie țaristă, comunismul – care a debutat ca o mișcare ideologică de masă – s-a transformat treptat într-o dictatură totalitară a unui singur om care, ca și țarii de dinaintea lui, a condus țara cu ajutorul poliției secrete și a serviciilor de spionaj.” (Mostenirea Kremlinului, p.23.24).

Vor trece multi ani pana se va putea gasi un raspuns întrebării care a condus si la scrierea acesti carti: cum a fost posibila nasterea acestui aparat monstruos într-o tara ca România, al carei popor este cunoscut prin bunatate, toleranta, generozitate, prin iubirea de semeni?” Chiar daca, la început, sefii Securitatii au fost importati din URSS (P. Bodnarenko, A. Nicolski); chiar daca la sfârșitul deceniului V si la începutul anilor ‘50 au fost introdusi în aparat evrei, maghiari, ba si tigani – indivizi care nu simteau româneste: chiar daca, tot în acei ani, din nevoia de cadre, au fost facuti peste noapte ofiteri de securitate oameni fara scoala, luati din sate, asa-zisi exploatati – în realitate indivizi (majoritatea) fara capatâi, fara demnitate, care s-au trezit ca pozitia lor sociala s-a modificat cu 180 de grade; ei bine, în ciuda acestor posibile scuze, ramâne o acuza fundametală: aparatul Securitatii a continuat sa functioneze si dupa perioada stalinista si a continuat sa faca victime! Dupa 1965, când „dusmanii interni ai poporului” au fost anihilati ori pur si simplu exterminati, Securitatea si-a urmat, în linii generale, directiile de pâna atunci, e drept, cu mijloace perfectionate, unele diabolice prin rafinament si pentru ca, dupa anii ‘70, „cuceririle revolutionare” nu mai erau atât de vulnerabile, obiectul de activitate al acestei institutii de represiune a devenit apararea conducatorului statului si camarilei sale: Ceausescu! În anii care s-au scurs pâna la Revolutia din Decembrie 1989, Ceausescu, unul dintre ultimii regi comunisti, era identificat cu Partidul Comunist. Asadar, cine nu era de acord cu Ceausescu, automat devenea dusmanul partidului care, în Constitutie, era denumit unica forta politica conducatoare din România.

Începând cu mijlocul deceniului al optulea, teroarea Securitatii a devenit cvasioficială: oricine putea avea dosar, oricui îi puteau fi interceptate convorbirile telefonice, oricine putea avea în casa o „plosnita”, orice imobil putea fi violat; plecarea peste granitele tarii nu era apanajul oricui, pentru asta trebuia sa ai dosar „curat”; unele facultati, precum cea de stiinte juridice, își recrutau studentii tot pe baza de dosar; sustinerea unui doctorat trebuia sa aiba si semnatura securistului institutiei unde îți desfasurai activitatea; totul, toata existenta românului trecea si pe la Securitate!

Dupa evenimentele din Decembrie 1989, soldate cu prabusirea sistemului ceausist, au aparut mai multe lucrari care trateaza aspecte „picante” privind aparatul Securitatii. Unele au baza reala, altele sunt rodul risipei de imaginatie, dar si al defularii: în timpul regimului ceausist, în jurul acestei institutii s-a creat o aura de mister bine întreținuta. În fond, ocultarea activitatii sale tinea tot de scenariul mentinerii teoriei, cadrele Securitatii erau considerate – si se considerau – asa cum afirma în titlul acestei lucrari un fost ofiter care a ajuns pâna în serviciul generalului Ion Pacepa – Zeii zilei! Lor le era permis totul, lor li se deschideau toate usile, ei erau, în realitate, stapâni pe destinul poporului român!

Paginile care urmeaza sunt realizate pe baza marturiilor unui fost ofiter al Securitatii Statului, a carui cariera, sfârșita la fel de spectaculos precum a început, poate releva câteva aspecte esentiale si, în acelasi timp, inedite, pentru conturarea profilului acestei institutii: mai mult, ele încearca sa contureze psihologia unui individ, fascinat la început de ideea muncii în acest aparat, fiindca ea are multe elemente comune cu aventura, cu temeritatea, care fac sarmul romanelor politiste.

Ca, în realitate, lucrurile sunt mai complicate, ca activitatea de ofiter în Securitate angajeaza o complexitate de factori, cu consecinte de cele mai multe ori dramatice, daca

nu tragice, pentru personajele care au nefericirea de a intra în raza de acțiune a acestuia – iată situații care vor face obiectul acestei cărți.

Și dacă la sfârșitul lecturii, cititorul a înțeles că scopul lucrării noastre nu este neapărat unul senzational, ci acela de a atrage atenția asupra necesității ca niciodată, în nici o țară, să nu se mai nască asemenea aparate monstruoase, atunci vom avea mulțumirea că munca noastră nu a fost în zadar!

Capitolul al II-lea

UN FOST SECURIST CU FIGURA DE ACTOR

Prin luna septembrie a anului 1991, în redacția cotidianului „Timisoara” și-a făcut apariția un bărbat aflat în plină maturitate. Săptămână – și asta m-a izbit de la bun început – foarte bine cu actorul Vladimir Gaitan. Părea să aibă în jur de patruzeci de ani, era bine făcut, înalt de aproximativ 1,85 metri. Era îmbrăcat într-un hanorac albastru, destul de uzat. Avea alura mai degrabă de funcționar. Prezența lui era destul de discretă, vorbea extrem de încet, parcă se teme de cineva. Privire de om hăituit. Încruntat tot timpul. Când stătea pe scaun, parcă se simțea descoperit, fără apărare, așa ca avea o poziție oarecum ghemuită. Și când mergea, mergea puțin aplecat, cu mâinile în buzunare și cu umerii aduși în față.

Peste câteva zile aveam să aflăm cine este, fapt care m-a blocat, fiindcă nu mai avusesem ocazia să mă aflăm în preajma unui asemenea personaj, sau cel puțin n-o știusem: am aflat, deci, că este un fost ofițer de Securitate, că a lucrat în Direcția de Informații a generalului Ion Pacepa și că este dispus să ne dea anumite informații privind activitatea Serviciului Român de Informații (SRI) în scopul discreditării Societății „Timisoara”. De altfel, Societatea „Timisoara” s-a aflat în atenția SRI încă de la înființarea acesteia, în martie, 1990. Impactul Proclamației de la Timisoara a fost atât de puternic asupra populației țării, mai ales celebrul punct 8, încât întreg sistemul de propagandă al puterii de atunci și-a concentrat tirul asupra discreditării documentului. O sintagmă – „autonomia Banatului” – folosită de Lucian Vasile-Szabo cu sens economic, de descentralizare, a fost interpretată voit ca o propunere de secesiune.

Rănită în sentimentul național, mare parte a populației, neinformată corect, a avut o reacție de respingere. S-au scris mii și mii de articole în care Proclamația și membrii Societății „Timisoara” au fost împróscați cu noroi, culpabilizați.

Mare parte dintre cei care au aderat la ideile Proclamației au revenit asupra hotărârii lor de la început, anunțându-și desolidarizarea de aceasta. Ca o replică la documentul timisorean, CFSN-ul a lansat, în disperare, Proclamația de la Podul Înalt, dar care a avut un ecou insignifiant, în Moldova. Mai mult, sosit în țară să participe, în aprilie, la Alianța Națională pentru „Proclamația de la Timisoara”, lui Doru Braia nu i se permite de către autoritățile române, trecerea punctului de frontieră de la Stămora Moravita.

În perioada Mineriadei din 13-15 iunie, toate punctele de frontiera din vestul țării au primit lista cu membrii Societății „Timisoara” și ordin precis de a nu i se permite niciunui să părăsească țara. Venirea și în Timisoara a minerilor pare iminentă, iar membrii Societății „Timisoara” urmau să-și primească, după modelul Pietei Universității din București, pedeapsa bine meritată pentru că au destabilizat țara și au arătat, cu o clipă mai repede, înspre pericolul neocomunist care, așa cum s-a putut constata în anii care au urmat, a reușit să înfunde România în marasm.

Dar despre perioada cât Mitran s-a aflat între membrii Societății, ambiguitățile și semnele de întrebare constatate ulterior plecării sale de acolo, vom vorbi într-un capitol separat. De altfel, aceste date aveau să apară peste câteva zile în cotidianul „Timisoara”, într-un interviu alcătuit din mai multe episoade. (vezi Anexa 1).

Nu fără un soi de repulsie, am făcut cunoștința cu acest om. De fapt, sentimentele mele oscilau între respingere și curiozitate: nu e puțin lucru să stai de vorbă cu un ofițer de Securitate, chiar dacă în acel moment nu mai era activ. Dar el făcuse parte din casta cea mai ocultă, el era unul dintre aceia despre care știam cu toții că există, dar pe care soarta a vrut să nu-i întâlnesc până atunci. Mi-am luat inima-n dinți și l-am invitat la o cafea. Am încercat să aflu câte ceva despre el și am aflat că suferea: dorise cu orice pret, după evenimentele din Decembrie '89, să fie reîncadrat în noile structuri ale serviciilor de informații, că s-ar fi mulțumit și cu un loc în Poliție, dar cererea sa fusese respinsă deocamdată, că i s-ar fi cerut anumite compromisuri pentru a fi reîncadrat și că el nu le accepta. Spunea că, din păcate, deși Ceaușescu a fost lichidat, situația nu s-a schimbat în România. Era nemulțumit că multe din fostele cadre ale Securității au rămas pe posturi, deși erau compromise. Iar lui, care iubeste munca pentru care s-a format, nu i se dădea șansa de a activa efectiv. Într-un cuvânt, mă aflam în fața unui dezamăgit, a unui învins al soartei. După câteva întâlniri, am început să simt un fel de compasiune și, chiar, înțelegere, pentru acest personaj. Românul este tolerant, este răbdător. Îmi pare rău că nu are slujba, că nu are mijloace de existență. Soția lui nu lucra nici ea. Avea un copil de nici trei ani, care, oricum, nu era vinovat de nimic fiindcă se născuse dintr-un tata securist.

Brusc, mi-a venit ideea de a iniția un sir de discuții cu acest ex-ofițer, al cărui subiect să fie Securitatea, și care, ulterior să devină o carte. Nu e puțin lucru să afli detalii despre acest aparat de la un cadru care a activat în el, care s-a aflat șapte ani în miezul evenimentelor și care a parcurs toate treptele meseriei, de la ofițer de filaj-investigatii până la cea de spion (alias agent extern), care a fost pe punctul de a fi condamnat la moarte pentru crima de înaltă trădare față de statul socialist; care din zeul zilei avea să devină hamal; pe care l-a parasit prima nevastă; care a făcut joc dublu în spionaj; care a fost obligat să-și schimbe identitatea și să duca, ani de zile, o existență dublă. Și câte altele!

I-am comunicat propunerea mea și a acceptat-o fără ezitare.

Am luat hotărârea să înregistram dialogul nostru.

Trei luni de zile ne-am întâlnit aproape regulat. Din aceste întâlniri s-au născut înregistrările pe baza cărora este alcătuită această carte.

Apoi, brusc, drumurile noastre s-au despărțit. Pentru o neînțelegere provocată de el – mult mai târziu am ajuns la presupunerea că prezenta lui printre noi a fost un scenariu al unor forte oculte, în prelungirea acțiunii de discreditare a Societății „Timisoara”,

ex-ofiterul si ex-partenerul meu de dialog a trecut de partea celor care sustineau puterea de atunci a României. A acordat interviuri în presa Puterii, în care, facând multe afirmatii fara acoperire, lovea la rândul sau în corpul redactional al ziarului „Timisoara”. Si, la fel de brusc cum a aparut în existenta mea, a disparut. Din informatiile pe care le detin, actualmente traieste într-un orasel de munte. Este posibil sa fi raspuns propunerilor Partidului Socialist al Muncii – noua titulatura a Partidului Comunist – de a lucra pentru el, cu gradul de general. În ianuarie 1992, a si cerut o audienta la Bucuresti, la leaderul PSM, fost prim-ministru în timpul lui Ceausescu, Ilie Verdet.

Cu doua saptamâni înainte de a ne desparti, am simtit ca urmeaza ceva. Poate intuitia mea de ziarist mi-a spus-o. I-am cerut atunci o declaratie prin care sa stipuleze ca, orice s-ar întâmpla, oricare vor fi relatiile dintre noi, nu se va împotrivi la aparitia acestei carti. Declaratia a fost scrisa atunci, pe loc si ea poate fi citita în anexa acestei carti. Am dorit acest lucru în ideea pe care o enuntam mai sus, aceea ca oamenii, indiferent de nationalitate, indiferent de convingeri politice, indiferent de tara în care traiesc, sa cunoasca monstruozitatile aparatelor de represiune din fostele tari comuniste, între care Securitatea Româna a detinut un trist loc I – si, cunoscând adevarul, sa faca în asa fel încât ca aceste orori sa nu se mai repete niciodata.

Asadar, sa pornim la drum!

Capitolul al III-lea

SECURITATEA STATULUI – O SINTAGMA ELECTRIZANTA

Se numeste Victor Mitran si s-a nascut în data de 18 aprilie 1949, în Bucuresti, într-un cartier marginas, cunoscut sunb numele de Mandravela, pe strada Stânei. La distanta de trei strazi, pe celebra Marsisor, locuia marele poet Tudor Arghezi, în gradina caruia Victor si prietenii sai descindeau adeseori la furat cirese si capsuni. Nu pentru ca parintii nu ar fi avut bani sa-i cumpere fructe, desi erau o familie modesta, în care, pâna târziu, a muncit doar tatal. Dimpotriva, viitorul ofiter de Securitate considera ca exista în toate o predestinare si ca el a fost predestinat riscului. Asadar, dintr-un sentiment al riscului, al aventurii, patrundea el în gradina poetului. Arghezi simtea o deosebita placere de a sta ore în sir, ascuns în boscheti si de a vâna. Avea o pusca încarcata cu sare si, într-o buna zi – fapt necunoscut pâna acum – unul dintre copiii „agresori” a fost atins în picior de „munitia” poetului. A ramas infirm pentru toata viata...

În familia Mitran, Victor este mijlociul dintre cei trei frati. Parintii se numesc Mircea Mitran si Georgeta Mitran. Pâna la intrarea rusilor în România, în 1944, tatal a lucrat ca strungar la patron. Apoi a facut razboiul, pe care l-a terminat cu gradul de sergent. A luptat la antiaeriana. A fost solicitat sa între în Securitate, dupa obiceiul vremii, în anul 1950. Spre deosebire de altii, care s-au ridicat pâna la gradul de general, Mircea Mitran a refuzat sa devina cadru în acest aparat. Mult mai târziu avea sa declare

ca ideea de a face parte din Securitate îi producea și teama, dar și repulsie. Își iubea meseria de strungar. După naționalizare, au vrut să-l facă secretarul comitetului de partid, în fabrica unde lucra. A refuzat și de asta dată.

Când Victor a împlinit zece ani, mama sa, Georgeta, a fost nevoită să se angajeze la Fabrica de Tigarete din București, fiindcă salariul tatălui nu mai ajungea.

Fratele mai mare al lui Victor, Alexandru, este contabil în București. Sora lui, mai tânără cu șase ani, a lucrat în proiectare. La data când realizăm înregistrările, devenise somera.

Iată, pe scurt, datele copilăriei lui Victor Mitran. După școala primară, devine elev al Liceului nr.130 din București. Este un școlar bun. Nu excelează, dar nici nu este printre ultimii. Face sport, mai ales fotbal.

În clasa a XI-a, Victor Mitran se pregătea, alături de colegii săi, pentru susținerea examenului de bacalaureat și pentru admiterea într-un institut de învățământ superior. Nu-și pierduse gustul pentru aventură, citise între timp multe cărți politiste, era fascinat de acest domeniu care, din nefericire, părea intangibil. Și iată că, atunci când se aștepta mai puțin, minunea s-a produs!

Capitolul al IV-lea

MAIORUL MARIN INTRA ÎN SCENA

La câteva zile după începerea cursurilor clasei a XI-a, mai precis în septembrie 1967, trei elevi, printre care și Victor Mitran, sunt chemați la cabinetul directorului liceului. Nu știau atunci cei trei că ei erau aleși, după multe și extrem de severe verificări: rezultate la învățatura, familie „fără pată”, rude „curate” până la gradul IV. Sunt detalii pe care Victor le va afla mai târziu.

Intrând în biroul direcțiunii, Mitran, colegul său de clasă, Meianu, un elev scripitor, și încă un băiat, al cărui nume Victor nu și-l mai aminteste, vad în locul directorului un individ de circa 1,50 metri, fără un ochi și care s-a recomandat „maiorul Marin”, ofiter de cadre în Securitatea Statului*. A accentuat pe ultimele două cuvinte. A mizat pe efectul lor și pe tinerețea celor trei. Și a mizat bine, fiindcă Mitran s-a simțit căparalizat. De plăcere. Electrizat. Mai ales în momentul următor, când mr. Marin a scos de sub veston un pistol Makarov, l-a pus pe birou, apoi, după câteva clipe de tăcere, timp în care i-a studiat pe cei trei, i-a întrebat: „Vă place?” și continua: „Ei bine, și voi puteți avea unul la fel!” Apoi le comunica faptul că el personal s-a ocupat de selecție și că doar ei trei au fost aleși. Că doar de ei depinde să intre în Securitate. „Este o muncă extraordinară, veți putea fi agenți, spioni, veți putea anihila dușmanii României, interesele țării voi le veți apăra...” Este lesne de înțeles ce importanți s-au simțit cei trei. În clipa aceea erau convinși că destinele României vor depinde, în mare măsură, de ei. A lovit cu precizie mr. Marin! „Cine dintre voi dorește, a continuat el, să-mi spună acum, fiindcă trebuie completată o fișă de cadre”. Aceasta fișă era o nouă verificare, la sânge, gen

verificarile care se faceau la Comitetul Central al PCR. Bineînțeles, tinerii nu posedau în clipa aceea atâtea date despre bunici, unchi și matusi, cumnati etc.

Dintre toti, doar Victor Mitran a spus Da. Ceilalti doi au refuzat. Mr. Marin l-a invitat a doua zi la Directia de Cadre a Securitatii Statului, al carei sediu se afla pe Calea Rahovei, spunându-i sa aduca toate datele pentru completarea fisei.

Ceea ce s-a și întâmplat. Dupa ce a intrat în posesia datelor, mr. Marin i-a spus lui Mitran: „Stai linistit, pâna termini liceul: Eu te voi anunta când sa vii la vizita medicala. Apoi, în iulie, te prezinti la examenul de la Facultatea de Drept. Daca reusesti, imediat vei da restul de examene la Scoala de Ofiteri de la Baneasa.”

Dar toate acestea se vor întâmpla abia în 1969. În acest interval, Mitran, jucând fotbal, are un accident, soldat cu o fractura grava, care îl va tine la pat mult timp.

Capitolul al V-lea

ELEV ÎN SCOALA DE OFITERI DE SECURITATE

În tot acest timp, Mitran nu a mai avut nici o legatura cu mr. Marin. L-a cautat abia prin aprilie-mai 1968, stiind ca s-ar putea sa fie respins și simțindu-se vinovat ca nu mai daduse nici un semn de viata. L-a gasit pe maior, care i-a spus ca-l înțelege, dar nu prea stie ce sa faca, deoarece sectorul de partid al serviciului cadre nu mai are încredere în Victor; ori, fara acceptul partidului, este exclusa intrarea la Scoala de Ofiteri. „Dar, mai spune mr. Marin, lasa-ma pe mine sa ma ocup de cazul tau, eu te înțeleg, îmi esti chiar simpatic și voi încerca sa-ti strecor dosarul.” Si maiorul a reusit sa faca acest lucru.

În februarie '69, Victor este chemat pentru vizita medicala, pe care o trece cu bine. În iulie sustine examene la Facultatea de Drept și reuseste. Imediat este chemat la Scoala de la Baneasa, unde, împreuna cu ceilalti candidati, este încartiruit. Încep testele psihologice – unul din examene a fost marturia sub stare de hipnoza! – apoi urmeaza cele sportive. Regimul este absolut cazon. În fond, și aceasta este o proba, candidatii având posibilitatea sa vada daca se acomodeaza sau nu cu viata militara. Este interesant de mentionat ca în anul acela, concurenta la Scoala de Ofiteri a fost mai mare (12 candidati pe un loc) decât la Facultatea de Drept, celebra prin numarul mare de pretendentii (doar 9 candidasi pe loc).

A fost un singur incident demnde semnalat: Mitran avea cu aproximativ 20 de kg sub limita, raportat la înaltimea sa. Motivul era suficient pentru a fi respins. În ciuda acestui fapt, a obtinut rezultate foarte bune la probele sportive. Într-o atare situatie se mai aflau câtiva candiati. S-a format o noua comisie. Tinerii au fost pusi sa se dezbrace, pentru a fi vazuti cum arata. Din fericire pentru ei, în anul acela, comandant al scolii a fost numit colonelul, devenit imediat general, Ion Budisteanu, care pâna atunci activase ca sef de retea în Franta și caruia tocmai în cazuse reteaua. Conform uzantelor, numirea lui ca sef al scolii însemna trecerea pe linie moarta. Am spus „din fericire”, fiindca, venit

cu idei de afara, din Occident, generalul Budisteanu, un foarte bun profesionist, eludeaza regulamentul si da dispozitie sa se teaca peste acest handicap al greutatii, asa încât cei cinci sunt declarati admisi. De acum, nu mai era nici un obstacol.

Pe data de 1 septembrie, Victor Mitran se prezinta la sediul din Baneasa, alaturi de viitori sai colegi. Primesc haine militare, cele civile sunt puse în saci si trimise familiei. Li se explica regulamentul interior. Fiecare an de studiu era organizat sub forma unei companii: anul III – compania I, anul II – compania a II-a si anul I – compania a III-a. Comandantul companiei a III-a este numit un militar de cariera, venit chiar în acel an în scoala: capitanul Jean Chelariu. Dupa primele ore de instructie cu acest ofiter, mitul Scolii de ofiteri de Securitate se pulverizeaza. Tinerii elevi își imaginasera ca altfel va fi pregatirea pentru munca de informatii” Printre altele, cpt. Chalariu cerea ca „barba, sa, fie zilnic, rasa cu doi milimetri sub piele!” Orice putea deveni pretext pentru a li se refuza elevilor plecarea în oras: daca boneta, spre exemplu, nu statea corect. patru saptamâni nu se iese din camera. Daca un nasture nu era încheiat, se mai adaugau patru saptamâni.

Dupa o luna de scoala, Mitran, asemenea colegului si prietenului sau cel mai bun, George Berbecaru, se simte deprimat. Alaturi de militaria la sânge, cele mai chinuitoare sunt orele de pregatire politica. „Dar noi n-am venit aici ca sa devenim secretari de partid!”, exclamau ei consternati. Îndoctrinarea ideologica avea sa ramâna disciplina cea mai importanta de-a lungul celor trei ani de scoala.

Acum, la peste douazeci de ani de la absolvire, Mitran considera ca regimul aspru la care au fost supusi avea un scop bine precizat, în sensul ca un ofiter de contrainformatii trebuie sa fie pregatit sa îndure chiar si cele mai cumplite frustrari, cele mai dificile situatii. Ceea ce parea ilogic atunci, acum are explicatii. Circula o gluma: „De ce trebuie pazita Scoala de Ofiteri?” si raspunsul era: „Trebuie pazita ca nu cumva sa patrunda logica!”

Scoala de Ofiteri Baneasa este plasata cam la jumatatea distantei între aeroporturile Otopeni si Baneasa. În anul 1969, corpurile de cladire aveau aspectul unor cazarme, cu doua nivele. Peste doar un an, s-a construit un bazin olimpic, foarte modern, realizat de italieni, cu dotari de ultima ora.

Pâna în 1972, Scoala de Ofiteri de la Baneasa nu pregatea decât cadre de Securitate. De la acea data au fost scolarizati si tineri.

Efectivul scolii era relativ redus, numarul elevilor din cei trei ani de studii oscilnd în jurul cifrei de 200. Numarul cadrelor era cam tot de 200, deci, în total, aproximativ 400.

Dormitoarele erau alcatuite din douasprezece paturi, cu rare exceptii, când erau si camere cu paturi suprapuse.

Mâncarea era adaptata normelor speciale, în jur de 4500 calorii/persoana/zi. Iata, de pilda, meniul pe o zi: dimineata – ceai cu unt, dulceata, brânza, salam sau alte preparate din carne (de mentionat ca ceaiul continea bromura); la ora 10 – brânza topita cu preparat de carne; la prânz – ciorba cu carne, snitel sau friptura cu piure de cartofi, tórturi sau prajituri foarte consistente. Seara: mâncare gatita, ceai. Ofiterii mâncau aceleasi feluri. Situatia aceasta s-a dereglat la începutul anului al III-lea, când, într-un context national mai larg, în locul carni de vita sau porc, a fost introdusa în meniu cea de oaie, adusa din tara lui Mao. La doua zile dupa introducerea ei în ratia de masa, toata scoala mirosea a carne de oaie. Cursurile nu se puteau tine din cauza mirosului care

devenea insuportabil pe masura ce se apropia ora prânzului. Protestelor pasnice ale elevilor, cadrele le raspundeau dur, atragându-le atentia ca este regim de armata si ca nu e bucataria de acasa. Dupa care urmau amenintarile. Câtiva elevi din anul al III-lea au hotarât atunci sa organizeze un soi de greva de protest. Ei se numeau: Victor Mitran, Mihai Uta, Ionel Popteanu, George Berbecaru. Lucrurile s-au întâmplat astfel: în ziua cu pricina, conform programului. dupa cursurile de dimineata, urma apelul în careu, apoi elevii se îndreptau spre sala de mese. Numai ca, în ziua aceea, când au ajuns în dreptul salii de mese, viitorii ofiteri au facut un mic ocol, în cea mai deplina ordine, fara nici o vorba, si s-au îndreptat catre dormitor. Eu au gândit ca, la urma urmelor, nimeni nu poate fi obligat sa manânce daca nu doreste si, în consecinta, nu poate fi pedepsit. Ceea ce nu prevazusera cei din anul III a fost ca exemplul lor va fi urmat de colegii lor din anii I si II.

E de nedescris ce proportii a luat întâmplarea. Imediat, cei aflati în dormitor au fost izolati. Generalul Budisteanu fiind plecat în acel moment din unitate, adjunctii sau nu stiau ce masuri punitive sa ia. Amenintarile curgeau. Cazul era fara precedent! Unde s-a mai pomenit ca tocmai cei care se pregateau pentru a apara securitatea statului, adica cei mai fideli aparatori ai regimului, sa comita o asemenea rebeliune? În nici un caz în România ceausista!

A doua zi, a venit comandantul Budisteanu. Grevistii au fomat o delegatie care a cerut sa fie scoasa la raport la general. Au fost refuzati, dar li s-a promis ca la masa de prânz va veni comandantul în persoana, la sala de mese. Ceea ce s-a si întâmplat. Fin psiholog, Budisteanu s-a adresat statului major care îl înconjura, în prezenta elevilor: „Daca va prind ca dati copiilor mei asemenea mizerie de mâncare, va zbor pe toti afara!” Apoi a promis ca va face o ancheta, pentru a depista cine este vinovat de introducerea carni de oaie. Ambele tabere au ramas stupefiate! Din ziua urmatoare s-a revenit la meniul normal.

În ceea ce priveste procesul de învățământ ca atare, trebuie mentionat ca, în paralel, se facea pregatirea pentru munca de informatii, dar si specializarea în stiinte juridice. profesorii de la Facultatea de Drept erau adusi sa predea în cadrul scolii.

În ceea ce priveste specializarea pentru cariera de ofiter, iata, în mare, structura celor trei ani de studiu:

– În anul I se facea o pregatire generala, care consta în prezentarea ansamblului aparatului de Securitate, a directiilor de activitate, a obiectivelor muncii, a mijloacelor de îndeplinire. Erau prezentate Directiile si obiectul lor. Se mai facea instructie militara cu aplicatie în teren, bazata pe principiile activitatii de comando. Un loc important îl ocupa procesul de însusire a artelor martiale, condus de un colonel posesor al centurii negre 3 dan, obtinuta în Japonia. Orele de box erau foarte dure.

– Anul al II-lea însemna începutul pregatirii pe specialitati. În anul I, cadrele au început studierea elevilor în parte, pentru a le testa aptitudinile, în scopul specializarii pe diferite tipuri de activitate. Anul doi începea cu o compartimentare stricta a pregatirii. Stricta si, în acelasi timp, secreta. Daca un elev începea specializarea pe contraspionaj, acestuia îi era interzis sa discute problema de specialitate cu un coleg care se pregatea pe linia de filaj-investigatie. Intra acum în scena cadrele specializate care tin cursuri,

urmarite cu rasuflarea taiata de catre viitorii ofiteri. Sunt cadre superioare. cu multa experienta, foarte bine pregatite, asi în domeniul lor. O data pe luna se faceau asa-numitele informari, cu durata între doua-trei ore. Excela si aici generalul Budisteanu, care prezenta teme de contraspionaj. Cazurile prezentate erau concrete, erau analizate succesele, erau analizate esecurile.

Victor Mitran este repartizat pe domeniul filaj-investigatie. Începe activitatea „pe viu”. La început, elevii ajuta echipele de ofiteri din serviciul respectiv. Munca de investigatie este extrem de grea, pentru ca ea reclama culegerea de informatii diverse, implica situatii diferite, uneori neasteptate, si lucrul acoperit, adica fara sa-ti declini calitatea.

– Anul al III-lea însemna începutul muncii pe cont propriu si cu obiective reale. Prima actiune „pe viu” la care Victor Mitran participa, are darul sa-l uluiasca. Era prima data când înțelege putere fantastica a acestui aparat în care, nu peste mult timp, va intra.

În 1972, toata grupa de filaj-investigatie este convocata si i se comunica ca va primi o misiune foarte importanta la Casa Scriitorilor din Bucuresti. Ce se întâmplase? Un grup de tineri scriitori au înaintat o nota de protest conducerii Uniunii, dupa care si-au adus corturi, s-au instalat în curtea institutiei si au declarat greva foamei. (Pe doi dintre acesti scriitori i-am depistat: ei se numesc Gabriel Iuga si Grisa Gherghei si poate afla acum, citind aceasta carte, se ce întâmpla atunci în jurul gestului lor, ce miscari de securitate au declansat!). Cum locul grevei se afla în preajma ambasadei URSS, indicatia clara era sa se lucreze cu multa discretie si fara incidente. Toate grupele de filaj-investigatie din Bucuresti erau masate în preajma obiectivului. La actiune participa si Militia, care avea misiunea de a-i scoate pe scriitori, fara acte de violenta, din parcul Uniunii si de a-i arunca în strada. Dupa aceasta, grevistii trebuiau, în mod firesc, sa plece fiecare pe unde dorea. În acest moment intrau în actiune trupele de filaj-investigatie care îi „luau în primire”, trebuind sa-i urmareasca nu numai pe scriitori, dar si toate persoanele contactate de acestia în drumul lor. Acestea aveau sa fie urmarite de alte echipe, asa încât, în scurt timp sa fie depistati toti cei care ar fi avut legatura cu actul dezidentilor. Totul era atât de bine pus la punct, încât nu putea scapa nimeni. Puteau sa se iveasca tot felul de situatii. De exemplu, obiectivul urmarit nu avea de gând sa mearga acasa si își „plimba coada” ore în sir. Atunci se apela la un militian întâlnit pe strada, caruia i se cerea – si trebuia sa se execute – sa gaseasca o modalitate de a-l legitima pe cel urmarit, ca sa-i afle domiciliul.

Mitran primeste misiunea sa urmareasca o femeie care a schimat câteva cuvinte cu unul dintre grevisti. O „duce” pâna în cartierul Balta Alba. Întra în bloc cu ea, o ajunge în vreme ce deschide usa apartamentului si merge un nivel mai sus, ca si cum ar fi mers în vizita la cineva din acel imobil. Apoi, odata retinut numarul apartamentului, coboara si identifica persoana dupa tabelul cu numele locatarilor, aflat în holul blocului. Pentru a fi sigur ca persoana locuieste acolo, se duce la administratorul blocului, care avea cartea de imobil. Victor Mitran declara ca fiecare administrator era informator al Securitatii, cu angajament scris. Era, deci, din acest punct de vedere, o persoana de încredere. A confruntat datele si i s-a confirmat ca persoana urmarita locuieste acolo. Dupa care a facut raportul de urmarire si l-a înaintat superiorilor.

În 1972, după susținerea lucrării de diploma, având ca subiect Metode de filaj-investigatie în cartierele marginase (conducător de lucrare fiindu-i generalul Grigore, șeful disciplinei Filaj-Investigatie), Mitran devine absolvent al Școlii de Ofiteri Baneasa și, în cadrul ceremoniei de încheiere, este avansat la gradul de locotenent. Din acel moment, el și colegii lui devin cadre active în aparatul Securității Statului Român. O nouă generație de ZEI ai ZILEI își ia zborul!

Capitolul al VI-lea

PE CINE SLUJIM : PATRIA SAU CONDUCATORUL ?

Ce poate gândi un tânăr de 23 de ani, proaspăt ieșit de pe bancile Școlii de Ofiteri, cu gradul de locotenent, posesor al unei legitimații în fața căreia nici o ușă nu rezistă, convins că el este unul din acei aleși de care depinde securitatea și (în ultima instanță) soarta țării. Ce simte un tânăr care, cu puținți ani în urmă, considera că un ofiter de Securitate este un lucru atât de grozav, încât nici nu îndrăznește să speră că într-o bună zi el va fi unul dintre aceștia, deși era convins de chemarea lui pentru această carieră?

În clipa când a pasit în meserie, Victor Mitran nu era conștient doar de valoarea lui profesională ridicată. El trăia cu iluzia că, în ciuda procesului intens de îndobâzire politică la care a fost supus în școală, generația din care face parte este hotărâtă să o rupă atât cât se poate cu amestecul politicului în munca operativă propriu-zisă; că el și colegii lui sunt, întâi și întâi, profesioniști, politicul fiind mai puțin important; el și colegii lui par a fi convinși că rolul unui ofiter de Securitate este acela de a apăra țara de pericole posibile, nu de a fi niște roboți care execută orbesc ordine al căror scop este menținerea puterii ceaușiste.*

De aceea, amintirile sale despre cadrele din Școala de Ofiteri" se împart transant: el vorbește cu silă despre o aripă dură, ai cărei reprezentanți au fost comandantul de companie cpt. Chelariu și comandantul batalionului, mr. Rabacel (ajuns înainte de revoluție șeful adjunct al școlii, mâna dreaptă a lui Andruța Ceaușescu, fratele dictatorului).

Ceilalți, cadrele de specialitate, erau total diferiți. ținuta lor profesională impunea. Aveau avantajul că lucrau direct în aparatul de Securitate, adică nu erau doar niște teoreticieni. Nu lipsesc numele: col. Gheorghe Petrof – șeful Serviciului Investigatii, generalul Grigore – șeful Direcției de Filaj-Investigatii. Erau captivanti în expunerile lor, erau și buni psihologi.

Mai era, totuși, o a treia categorie, de profesori fără personalitate, care ținau cursuri destul de plictisitoare, pe care elevii trebuiau să le tocească.

Iată care era fondul, încărcatura sufletească pe care Victor o avea atunci când intra efectiv în munca operativă.

Din punct de vedere psihic, tânărul ofiter era convins – fiindcă așa fusese dirijat în

scoala – ca el, casta lui, erau o anumita parte a baricadei, ca tot ce intra în obiectivul Directiei în care va lucra este automat împotriva regimului, împotriva „cuceririlor revolutionare ale poporului”. Din start, în aceste categorii intrau membrii fostelor partide politice, fosti legionari sau simpatizanti ai miscarii legionare, chiar daca ei erau de-acum în majoritate batrâni si inofensivi; absolut tot ce venea din Occident, intra automat în atentia Securitatii, pe baza principiului repetat mereu ca „tot raul din Occident ni se trage”, fiindca cei din afara lui ar încerca, prin orice mijloace, sa atenueze la marile cuceriri ale poporului român etc. Si mai era ceva: interventia lui Ceausescu împotriva invadarii Cehoslovaciei de catre trupele Pactului de la Varsovia își prelungesc ecourile pâna în 1972. Persista înca un sentiment de admiratie fata de curajul aporoape nebunesc al lui Ceausescu de a înfrunta Moscova în fulminantul discurs din august '68. Tinerii ofiteri de atunci erau gata sa se angajeze într-un razboi al întregului popor, fiindca circulau zvonuri ca URSS este pe punctul de a pedepsi printr-o invazie si România!

În concluzie; tara este plina de dusmani, la granite pândeau ungurii si rusii gata sa ne invadeze, imperialistii fac tot posibilul sa submineze România. Psihopza pericolului iminent functiona din plin. Iar Victor Mitran era convins ca tara e în pericol. Si ca el este unul dintre aceia în puterea carora sta salvarea neamului. Cum își pune în aplicare metodele de „contracarare” a actiunilor asa-zisilor dusmani ai poporului, vom vedea în continuare.

Capitolul al VII-lea

PRIMA MISIUNE LA „FILAJ-INVESITIGATII”

Printre ideile care li se inoculasera insistent în scoala era si aceea ca posesorul legitimatiei pe care scria Securitatea Statului era, în raporturile cu oricine, de la simplul cetatean pâna la ministru, un privilegiat. Actul acela îi conferea tânarului ofiter puteri nelimitate. Daca, spre exemplu, un director de întreprindere refuza sa serveasca un cadru de securitate, a doua zi, fara nici un fel de probleme, putea fi destituit. Singura institutie careia aparatul de Securitate i se subordona era partidul, prin Comitetul Central.

În vremea aceea, seful Consiliului Securitatii Statului era Ion Stanescu, despre care tinerii ofiteri aflasera ca este in profesionist de super clasa, un fel de erou. Când aparea în Scoala de la Baneasa, elevii îl priveau ca pe un zeu! Legendele în jurul sefilor Securitatii se teseau insistent si eficient. Ei erau prezentati ca niste fiinte cu putere de munca iesita din comun, care actioneaza 24 de ore din 24, care noaptea, când lumea se odihneste, construiesc fel de fel de capcane în jurul spionilor care ar fi invadat România.

În repartizarea proaspetilor ofiteri la diferite compartimente s-a tinut cont, în primul rând, de lucrarea de diploma. Obținând nota maxima –10 –, lt. Victor Mitran este repartizat la Directia de Filaj-Investigatie, condusa de generalul Grigore, cel care, daca ne amintim, îi fusese si conducatorul lucrarii de diploma.

Imediat dupa prezentarea la Directie, generalul Grigore îi spune lui Mitran: „Vei intra de îndata în lupta. Avem o lucrare extrem de grea la ambasada Marii Britanii!” Se

tinuse cont în repartizarea misiunii ca Victor cunostea bine limba engleza.

Odata cu începerea misiunii la ambasada Marii Britanii, Victor a trecut, de-a lungul a mai bine de sase luni, foarte rar pe acasa, desi în 26 octombrie 1972 se casatorise cu o tânara pe care o cunostea din copilarie. Uneori, ajungea acasa dupa o saptamâna!

Actiunea de filaj de la ambasada britanica avea la baza informatii clare ca un membru al acesteia desfasoara, cu ajutorul unei retete bine puse la punct, actiuni precise si eficace de spionaj. Supravegherea era permanenta: mergea diplomatul englez într-un alt oras, trebuia urmarit. Urmarirea era dificila, fiindca masina sa, era net superioara celor aflate în dotarea Securitatii.

Dar merita efortul, daca ne gândim ca atunci, în 1972, retributia pe care o primea Mitran era de 2700 lei, în vreme ce salariul mediu pe economie era în jur de 1200 lei, În plus, beneficia si de anumite avantaje: masina la dispozitie (garajul se afla pe str. Brâncoveanu), posibilitate de aprovizionare cu alimente de la magazine speciale etc.

Cazul diplomatului englez era de resortul Directiei de contraspionaj. Dar, în rezolvarea lui erau angrenate si alte servicii. Rolul filajului era acela de a raporta toate miscarile în teren ale obiectivului, toate contactele cu alte persoane cât si identificarea acestora. Tehnica operativa – celebrul serviciu – avea misiunea de interceptare a convorbirilor telefonice si de înregistrare a discutiilor din ambasada, cu ajutorul microfoanelor instalate acolo.

Deci Mitran avea misiunea de a-l urmari pe diplomat, de a fotografia toate persoanele contactate. Fotografirea se facea cu ajutorul unui aparat Pentacon, amplasat într-o servieta tip Diplomat, prevazuta cu o portiune transparenta în dreptul obiectivului aparatului si cu un sistem declansator plasat în partea de sus, lângă mâner. Prin exercitii îndelungate, se ajungea la „prinderea” obiectivului din mers.

Dupa sase luni de activitate sustinuta, lui Mitran i se comunica faptul ca misiunea sa s-a încheiat, deoarece diplomatul englez a fost preluat de alte servicii.

„Baza”, adica unitatea unde se retragea Victor se afla pe str. Cihoski, în spatele Academiei de Studii Economice. Acolo se afla celebra Directie de Filaj-Investigatii. Si aici functiona compartimentarea muncii: nu era permis ca echipele sa cunoasca altceva decât obiective specifice. Principiul strict secret functiona din plin. Mitran activa în echipa repartizata pe spatiul englez. Sediul operativ se afla la etajul I al Teatrului „Ion Creanga”, din Piata Cosmonautilor, situat foarte aproape de ambasada Marii Britanii. Servicii speciale mai functionau pentru ambasadele Germaniei, Frantei si SUA. Aceste baze se numeau în limbaj cifrat „pravalii”. Ele erau fixate de asa natura încât ofiterul sa se poata deplasa imediat pe urmele obiectivului, când acesta parasea cladirea ambasadei. În orice moment, în perimetrul bazei se aflau obligatoriu minim patru ofiteri. În camera de filaj se afla permanent un ofiter, dotat cu statie de emisie-receptie Storn, de productie suedeza, si cu doua aparate, unul fotografic, folosit la orice miscare a obiectivelor si unul de filmat, care functiona întruna. Toate persoanele care au avut contact cât de mic cu ambasada respectiva îsi aveau fotografia în fototeca. Nu scapa nimeni si nimic.

Fiecare echipa dispunea, de regula, de doua autoturisme. Daca se constata ca unul e deconspirat, obiectivul era preluat de celalalt. În situatii deosebite, se puteau schimba numerele. Pentru aceste autoturisme, criza de carburant, care a afectat atât de dureros populatia României, nu exista. Daca obiectivul era extrem de important, se forma o echipa de patru autoturisme. Nimic nu era precupetit.

În ciuda acestor dotari, uneori apareau insuccesele. Asa, de pilda, s-a întâmplat în 1972, când „obiectivul” nu era altul decât celebrul tenisman Ion Tiriac, venit în tara, dupa ce începuse sa traiasca mai mult în Occident. Cu toate eforturile disperate ale ofiterilor de la filaj, Tiriac a fost pierdut deoarece autoturismul lui, tip Sport, avea performante net superioare. Se întâmpla astfel: dupa ce demara, Tiriac era tinut sub observatie pâna la iesirea din Baneasa. În statii se auzea: „În avem, îl avem!”, si asta pâna în zona Otopeni, când brusc vocea devenea impacientata, apoi dezumflata: „Nu-l mai avem!” si dus era!

Munca aceasta de filaj nu este deloc simpla, nu doar datorita aspectului de uzura fizica, datorata zecilor, poate sutelor de ore de stat la pânda, ori de deplasare pe post de „remorca” dupa obiectiv. Filajul, zice Mitran, este un razboi al inteligentei, al nervilor, între minimum doi adversari – urmarit si urmaritor – care cunosc foarte bine regulile jocului. Câstiga cel care dovedeste mai multa stapânire de sine, care are nervii mai tari.

Unul din principiile acestei munci este acela de a urmari cât mai mult un obiectiv, fara ca acesta sa observe, nu pentru a vedea doar ce face el, cum actioneaza, ci, mai ales, pentru a-i descoperi, acolo unde ea exista, retea, complicii. Sunt puse la bataie, de-o parte si de alta, mijloace extrem de diverse.

Iata unul dintre ele: depunerea materialului în secret sau legatura impersonala. Este un procedeu care foloseste anumite acunzatori naturale sau provocate: o gaura într-un zid la un colt de strada, o groapa în asfalt, o scorbura de copac etc. Obiectivul trece pe lângă aceasta ascunzatoare si „scapa” în ea un container sau un alt obiect, de dimensiuni foarte mici. Daca ofiterul de filaj nu prinde acest moment, al „depunerii”, actiunea risca sa fie compromisa. El continua sa-si urmareasca obiectivul si, desi are date precise, constata mirat ca acesta nu ia contact direct cu nimeni. În schimb, la un anumit interval „legatura” ajunge la locul cu pricina, ridica obiectul, si își vede linistit de treburi. Si mai era ceva: în clipa când cel care este „obiectiv filat” își da seama ca are „coada”, când îl depisteaza pe urmaritor, el este un om fericit! Situatiile cele mai grele sunt cele inverse, când stie ca este urmarit, dar nu depisteaza persoana care îl urmareste. Asta îl poate enerva, îl poate face sa comita greseli.

Se poate întâmpla si invers: obiectivul sa depisteze „coada”, ofiterul respectiv sa sesizeze ca a fost descoperit si, din orgoliul sau din teama, sa nu raporteze superiorilor. Este o alta varianta care poate duce la compromiterea actiunii. Erau si situatii comice: urmaritul se putea întoarce, asa, de-al naibii, si îl întreba ceva pe ofiterul desconspirat, orice, dar care îl facea pe ultimul sa-si dea seama ca adversarul își bate, pur si simplu joc de el.

O alta etapa a muncii de filaj, dupa ce ofiterul iese din schimb, era alcatuirea raportului de filaj. El trebuia sa contina datele constate de acesta minut cu minut. Asta dura, dupa încheierea misiunii multe ore si facea ca ziua de munca sa se prelungeasca, adesea, dupa miezul noptii.

În cazul diplomatului de la ambasada Marii Britanii, de fapt agent al Intelligence-Service-ului pentru România, s-a aplicat metoda, relativ moderna, a filajului de asteptare. Lui „Peter” – acesta era indicativul de urmarire – i se cunosteau destul de bine traseele. În aceasta situatie, echipele nu se mai plimbau dupa el, ci îl asteptau în diferite puncte. Dupa mai multe saptamâni de folosire a acestui tip de filaj, s-a ajuns la concluzia ca „Peter” nu avea contacte în Bucuresti, ci actiona în zona Prahovei, cu centru la Ploiesti. Englezul actiona pe linie economica, obiectivul lui fiind industria petrolifera

din acea zona. Dintre persoanele pe care le-a contactat, nici una nu era pretabila la a fi considerata „legatura”; contactele sale se desfasurau absolut pe linie de servici. Lipsa aceasta de probe a dus la iritarea Serviciului Român de Contraspionaj, care avea date certe ca englezul face spionaj. S-a ajuns la concluzia ca practica legaturile indirecte, folosind acele CPI „casute postale impersonale” – despre care am vorbit mai sus.

S-a banuit ca mesajele erau plasate de catre „Peter” în timpul week-end-ului, când acesta manifesta o placere deosebita de a se plimba prin padurea din jurul cabanei diplomatilor englezi din Predeal. Au scotocit securistii români toata padurea, au luat la cercetat fiecare copac, dar le-a fost imposibil sa gaseasca acea probabila „casuta postala”. Roscatul englez era un profesionist.

Filajul – activitatea cu care Mitran si-a început cariera este o actiune de urmarire în secret a unei persoane banuite ca desfasoara o activitate al carei scop este aducerea de prejudicii unor institutii sau unui stat. El are niste reguli de baza foarte precise: conspirativitatea, înregistrarea vizuala sau auditiva a oricarei actiuni a persoanei urmarite, si care devine proba incriminatorie, descoperirea si identificarea tuturor persoanelor contactate de catre cel vizat si, foarte rar, intrarea în actiune în caz de flagrant delict. De obicei, aceasta ultima etapa tinea de competentele altor servicii.

Primul moment al unei activitati de filaj este prezentarea fotografiei obiectivului, pe care ofiterul trebuia sa o studieze cu mare atentie, pentru a-si fixa toate detaliile fizionomice. Urma adresa celui vizat, unde se deplasa de obicei, pentru a nota detaliile topografice în scopul asezarii cât mai eficace a echipei în perimetrul respectiv. În aceste situatii se uza de informatorii cunoscuti, care erau obligati sa puna la dispozitie o încapere de unde se tinea în observatie iesirea imobilului în care locuia obiectivul. Uneori mai exista o iesire de serviciu, care trebuia pusa si ea sub observatie. Etapa urmatoare cerea înregistrarea tuturor persoanelor care erau în legatura cu cel vizat, cât si a dreselor acestora. Trebuie precizat ca aceste adrese erau luate de pe computer de la Directia de Informare si Documentare unde, dupa cum declara Mitran, „toti aveam fisa”. Se luau apoi detalii despre locul de munca al persoanei vizate. Totul trebuia pregatit atât de bine, încât obiectivul sa nu aiba nici o posibilitate sa se sustraga urmaririi.

Urma apoi declansarea actiunii. Seful echipei hotara: „Mâine dimineata, la ora 6, îl preluam!” Din acel moment, cel vizat devenea obiectiv biped, a carui existenta era înregistrata secunda cu secunda, în cele mai mici detalii. Urmarirea se facea pe jos, cu mijloace de transport în comun, cu masinile Securitatii. Pentru a nu fi depistati, ofiterii aveau fixate zone de actiune cu punctele de preluare si punctele terminus. Când ofiterul simtea ca a fost descoperit, cerea, de regula, schimbarea, oriunde se afla. Era un apel codificat prin statia „Storn”, aflata asupra lui, în genul: „Sunt 1, vine 2!” Apelul, cât mai scurt posibil, era însoțit de o tuse, de un stranut, pentru a nu atrage atentia persoanelor dimprejur.

În cadrul operatiunilor din filaj de mai lunga durata, alaturi de aparatura din tehnica propriu-zisa, ofiterii apelau si la alte mijloace : mai multe schimburi de haine si de pantofi, peruca, mustata, trusa de machiaj. Asa se face ca la nevoie, în maximum cinci minute ofiterul în cauza devenea absolut o alta persoana. Mare atentie se acorda pantofilor, care puteau duce deconspirare. Se mai practica si deghizatul masinii, care consta în schimbarea numerelor, aplicarea unor abtibilduri sau a unor firme gen Taxi.

Asadar, dupa sase luni de munca de filaj, Victor Mitran este chemat de seful

Directiei, generalul Grigore, care îi comunica hotărârea sa ca tânărul ofiter sa lucreze la serviciul de investigatii, al carei sef ea col. Gheorghe Petrof.

Obiectivul acestui serviciu era acela de a supraveghea întreaga capitala, din toate punctele de vedere. Serviciul era împartit în opt birouri, fiecare birou corespunzând unui sector al Bucurestiului. Victor este repartizat la Biroul 8, al carui sef era lt. col. Gheorghe Grigorescu.

Serviciul de Investigatii era unul din acele compartimente ale Securitatii Statului care teroriza prin strângerea de informatii din cele mai diverse despre fiecare, sau aproape fiecare cetatean. Aceste date erau obtinute, în mare masura, cu ajutorul vastei retele de informatori. Vasta si, cum vom vedea în continuare, extrem de bine pusa la punct si de puternica. De altfel, una din obligatiile de serviciu ale ofiterilor din aceasta directie consta în îmbogățirea retelei pe care o conduceau.

Pâna la evenimentele din decembrie '89, sediul Investigatiilor se afla în cladirea Directiei a V-a, cladire care a fost distrusa în timpul Revolutiei.

Unul din principiile acestui Serviciu era pastrarea ofiterilor cât mai mult aici, pentru cunoasterea amanuntita a retelei de informatori si, implicit a sectorului de care raspundeau. Mitran a întâlnit aici ofiteri care lucrau de mai bine de douazeci de ani în acelasi birou si care erau atât de acomodatati cu munca lor, încât faceau tot posibilul sa amâne data pensionarii.

La subsolul serviciului se afla o arhiva extrem de vasta, care cuprindea date complexe despre toate retelele, ordonate pe sectoare. De asemenea, aici se aflau fisele tuturor persoanelor care au avut de-a face cu Securitatea, din diverse motive.

Dosarele erau atât de complete, încât într-o jumatate de ora se putea afla totul despre o persoana. Daca ofiterul voia sa recruteze un nou informator, apela tot la aceasta arhiva pentru a verifica daca persoana vizata nu a fost deja recrutata.

În obiectivele acestui serviciu intrau: sectele religioase, cu accent pe cele interzise, partidele politice istorice, legionari, persoane care dupa instalarea comunismului au fost considerate de acest sistem drept indezirabile, fostii detinuti politici, personalitati dizidente precum si cei banuti ca desfasoara actiuni contra statului român.

Persoanele din aceste categorii erau urmarite toata viata si aveau dosarul la zi. Datele despre ele erau completate lunar, sub forma unor informari.

În situatia când o persoana aflata în „parohia” unui ofiter trebuia sa plece în strainatate, fie pe linie de servicii, fie pur si simplu ca turist, Serviciul de Pasapoarte cerea informatii despre respectivul de la Investigatii. În functie de aceste informatii cetateanul primea sau nu pasaport”

Momentul când Mitran vine în Biroul 8, „parohia” Bucurestii Noi-Chitila era fara stapân, fiindca ofiterul care s-a ocupat de ea iesise la pensie de patru luni. Sectorul fusese preluat de un ofiter care la rândul sau avea deja „parohie”. De la acesta va prelua Mitran zona, de la cpt. Teodorescu. Acest ofiter, spre deosebire de altii, care manifestau o placere diabolica de a da cât mai multe informatii negative despre persoanele aflate în obiectiv, manifestau discernamânt în aprecieri. Era mai uman, dupa spusele lui Mitran. la polul opus, se afla adjunctul sefului Biroului 8, mr. Arghir Ungureanu, un individ devenit securist peste noapte, în anii '50. Acest ofiter, incult si ranchiunos, era tinta ironiilor colegilor. Dincolo de aceste trasaturi, dovedea si incompetenta profesionala: în dorinta de a se evidentia, încarca dosarele unor persoane cu date pur imaginare. Asa

s-a ajuns la situatia ridicola ca, fiind bolnav si preluându-i colegii munca în perioada cât acesta a lipsit, ce-au constatat? Trei persoane care figurau în fisele maiorului ca fiind foarte active în manifestarile antiromânești (fisele fiind la zi), decedaseră în urma cu trei-patru ani! Iata un exemplu: despre unul din cei decedati se spunea în fisa ca în urma cu doua saptamâni se deplasase la o anumita adresa, unde contactase o anumita persoana si ca întreprinde actiuni de regrupare a fortelor antinationale! Mitran si colegul sau Teodorescu, ramân stupefiati! Asadar, acest Ungureanu, care se lauda mereu cu meritele sale de luptator în munti împotriva legionarilor, lupte în timpul carora fusese si ranit, el care, desi în vârsta, ia zilnic contactul cu rețeaua, lucreaza pâna noaptea, urmarindu-si persoanele vizate, spre deosebire de cei tineri, care nu fac nimic, care nu-si fac nici informarea lunara obligatorie – ei bine, tocmai el era cel care mistifica datele, creând informatii din imaginatie! Mai trebuie spus ca aceste informatii erau încarcate de ura la adresa fostilor membri ai partidelor istorice!*

Cei doi ofiteri îl informeaza pe seful biroului, col. Petrof care, la rândul sau ramâne stupefiat. La reîntoarcerea din concediul medical, mr. Ungureanu este pus în discutie. În mod surprinzator, în apara col. Popa, secretarul organizatiei de partid. Col. Popa era un alt vechi, din linia conservatoare, care, daca ajungea sa te ia în obiectiv, nu se lasa pâna nu te desfiinta. Era tipul politrucului, de o duritate extrema. Ulterior, Mitran si Teodorescu au aflat în ce încurcatura intrasera, deoarece Popa si Ungureanu erau camarazi vechi, luptasera împreuna în anii '50 împotriva grupurilor de rezistenta anticomunista. Efectele gestului nesabuit al celor doi se vad imediat: peste doua zile, lui Mitran i se face o verificare la sânge privind munca desfasurata în sectorul sau. Actiunea este luata pe cont propriu de însusi mr. Ungureanu, care intra în rețeaua lui Mitran si constata ca doi informatori de baza nu fusesera contactati de multa vreme, de mai bine de trei luni.

A fost suficient pentru ca Ungureanu sa faca un tapaj enorm, sa-l acuze pe Mitran ca nu se achita de sarcinile de servicii – uitând sa mentioneze ca informatorii nu au fost contactati fiindca fusesera plecati din Bucuresti – si, în consecinta, sa ceara sactionarea acestuia.

Lt. Mitran este chemat imediat la col. Popa, care îi spune: „Ai noroc ca nu esti membru de partid, altfel luai o sanctiune sa-ti ajunga multa vreme!” Degeaba a încercat Mitran sa-i spuna adevarul! A fost dat afara din birou! Nu înainte de a i se comunica sanctiunea administrativa: trei zile de arest cu prestare de serviciu.

Sectorul de care raspundea Mitran, fiind marginas, predominând muncitorii, nu a avut ceea ce astazi numim personalitati dizidente. Stapânea, în schimb, o rețea de informatori bine pusa la punct.

A avut un caz ceva mai deosebit un student la Filologie, pe nume Ion Mîrt, zis Nelu, domiciliat pe strada Laminorului, la nr. 164. Mitran primeste de la Directia I o nota, prin care i se aduce la cunostinta ca acest Ion Mîrt scrie literatura cu tenta anticomunista.

În consecinta, hotaraste sa-l cunoasca direct. Studentul îi face o impresie buna si ofiterul se decide sa-l racoleze. Nu se prezinta de la început ca locotenent de securitate, ci ca ofiter de militie.

Dupa mai multe întâlniri, care s-au întins de-a lungul a doua luni de zile, Mitran, încalcând regula conspirativitatii, își declina adevarata identitate, fapt care îl impresioneaza evident pe tânar. Între timp s-au împrietenit, o metoda sigura de a câștiga

încrederea celui alt. I-a spus chiar ca sunt în facultate anumisi „prieteni” care l-au turnat si ca este în atentia aparatului de Securitate. Chipurile, Mitran îi face un serviciu comunicându-i lucrurile acestea, dar daca se afla, risca sa fie dat afara din aparat. Santaj sentimental! „Merita sa risc, îi spune ofiterul, însa îmi pare rau, fiindca mi-am dat seama ca esti un tânar inteligent si de calitate!” si îi avanseaza propunerea sub forma contraserviciului: „Daca accepti sa faci parte din rețeaua mea de informatori, cazul tau va fi uitat.” Mîrt îi cere timp de gîndire. Mitran este de acord, cu coditia ca studentul sa gîndeasca singur, adica fara a se consulta cu alte persoane.

Mitran a mizat pe împrejurarea ca el aparea în fata studentului ca un salvator.

În paranteza fie spus, cei tineri aplicau metode mai rafinate de recrutare a informatorilor. Stilul celor batrîni era mult mai dur. Mergeau la persoana vizata, puneau legitimatia pe masa si îi comunicau ca daca nu semneaza angajamentul, refuzul poate avea repercursiuni asupra familiei, asupra situatiei la servici etc. Bineînțeles, i se aduceau la cunostinta si avantajele care decurgeau daca accepta: o posibila avansare, sansa de a primi o locuinta mai buna, de a putea pleca peste hotare etc. Totul, însa, se petrecea fara eleganta, fara a tine cont de psihicul celui alt. În cele din urma, omul semna angajamentul, numai ca sa scape de amenintari. Si mai exista un risc: nefiind informator din convingere, persoana „încarca” de obicei informatiile cu date fabricate de el, fara temei real, ceea ce îngreuna munca ofiterului.

Generatia celor mai tineri aplica o tactica mai subtila: se umbla la suflet, se umbla chiar la sentimentele nationale fara a se neglija, fireste, si viitoarele avantaje. Erau puse la bataie cunostinte de psihologie dobîndite în scoala, se uza de un anume nivel de cultura în functie de cea a partenerului. Se conferea calitatii de informator o tenta oculta.

Recent venita din Moldova, familia studentului Mîrt a întâmpinat greutati în încheierea contractului pe locuinta. Aflînd aceasta, Mitran le obtine contractul peste numai doua zile. Cine spunea nu în fata unui ofiter de Securitate?! Probabil si aceasta demonstratie de putere a cântarit în hotarîrea lui Mîrt de a semna angajamentul de informator. Mai târziu a fost rasplatit, în sensul ca, avînd sprijinul Securitatii, fostul student ajunsese sa ocupe o functie destul de mare în cadrul aparatului propagandei de partid. Mitran l-a reîntîlnit în vara lui '89, cînd fostul ofiter ramasese fara servici fiindca devenise, la rîndul sau din urmaritor – urmarit de aparatul de represiune. Mîrt avea în acel moment o pozitie foarte buna, dupa spusele lui o relatie foarte puternica la Comitetul Central si s-a oferit sa-l ajute pe Mitran. Serviciu contra serviciu...

Intrat în rolul de informator, Mîrt a dat dovada de mult zel. Chiar cînd era în joc familia lui. Cînd a fost pe punctul sa se casatoreasca, a aflat ca tatal fetei, preot din Ploiesti, fusese legionar. Mai mult, constata ca el, Nelu Mîrt, nu era singura iubire a fetei, dimpotriva, domnisoara cocheta si cu altii. În aceste conditii, se produce ruptura între cei doi. Nu fara consecinte pentru fata. Astfel Mîrt îl informeaza pe Mitran ca fratele tinerei este casatorit cu o crainica din Televiziunea Romîna. Plin de elan patriotic, dar si de razbunare, îi cere ofiterului sa faca demersuri pentru ca tînara crainica sa fie data afara, lucru care nu s-a întîmplat, ea fiind si acum pe acelasi post. Mitran îi sugereaza, cazul nefiind de competenta sa, sa ia legatura cu securistul televiziunii. Mîrt procedea în consecinta si se alege, dupa absolvire, cu un post în TV, post care era de fapt pentru munca de supraveghere a ex-cumnotei. Din acel moment el a fost transferat din rețeaua lui Mitran în cea din TVR. Asa a început ascensiunea lui. N-a mai ajuns scriitor – visul

sau din studentie – , în schimb a devenit un tovaras onorabil în aparatul de propaganda. E de presupus ca dupa evenimentele din decembrie s-a transformat în democrat si promoveaza principiile statului de drept...

Si fiindca am prezentat mai sus cazul informatorului Ion Mîrt, sa trecem în revista în continuare ierarhia civila a unei retele de informatori.

Sursele de informatie sunt inerente muncii aparatului de securitate, lucru care se învata înca din primul an de scoala.

Sursa de informatie este persoana contactata prin diferite mijloace. Sa presupunem ca trebuia contactata o persoana dintr-un imobil oarecare. Ofiterul de securitate își facea planul de actiune, care începea prin cunoasterea detaliata a topografiei, a biografiei persoanei respective, a profesiei si a locului de munca etc. Fireste, era contactat administratorul imobilului, care oferea detalii pe baza cartii de imobil si a datelor cunoscute de el.

La rândul sau, ofiterul de securitate trebuia sa-si confectioneze propria legenda. De obicei, se prezenta ca lucrator în Militie. Pretexte de a suna la usa apartamentului cu pricina erau nenumarate.

Se producea primul contact, urmat de o discutie, în care ofiterul pomenea mai multe nume de persoane care locuiau în imobil, pentru a vedea care este reactia persoanei vizate fata de vecini. Conta mult daca persoana contactata era vorbareata, daca avea posibilitati informative. Unii au o adevarata înclinatie în a afla cât mai multe detalii despre vecini si acest element era speculat de securist.

Urmau si alte întâlniri, în care ofiterul se convingea daca persoana putea deveni informator sau nu.

Ca tipologii sociale si de vârsta, erau preferati pensionarii, cunoscuta fiind înclinatia lor spre a afla cât mai mult, dar si disponibilitatea lor de a circula mult, pe la diferite cozi, usurinta de a intra în dialog cu altii. Ei, precum si femeile casnice, aveau avantajul timpului liber.

Deci, aceste prime obstacole fiind trecute, sursa putea deveni colaborator. Prin diferite mijloace, ofiterul trebuia sa-i creeze certitudinea ca organele de stat apreciaza în mod deosebit persoana respectiva prin calitatile dovedite pâna atunci. Trebuia vorbit foarte frumos, cu multa convingere, pentru ca partenerul sa „descopere” atunci ce multe calitati (pe care, eventual, nu si le cunostea) poseda. Orgoliul sau era excitat în cel mai înalt grad. Apoi ofiterul cerea permisiunea (daca fireste, nu deranja) de a reveni si cu alte ocazii. Sigur ca nu deranja, cum sa deranjeze un om atât de politicos, atât de manierat!

Si ofiterul revenea în vizita, o data, înca o data, pâna când avea convingerea ca se putea discuta mai transant cu persoana.

Atunci erau etalate meritele, dar si exprimata convingerea ca un asemenea cetatean, cu atâtea calitati, cu un asa spirit de observatie etc., ar putea fi mai util societatii, deci tarii, mai ales în conditiile în care atâtea dusmani din afara încearca prin orice mijloace sa ne faca rau, sa saboteze economia, sa compromita tot ce este mai valoros în România! Gargara, cu alte cuvinte, dar care „prindea”. Colaboratorul era cuprins de mândrie patriotica, se trezeau în el sentimente de revolta fata de dusmanii poporului si, inevitabil, dorinta de a face si el ceva în lupta aceasta împotriva raului care ne pândeste pe la toate colturile!

Si urma întrebarea: „Nu sunteti de acord sa începeti si dumneavoastra sa sprijiniti

munca de anihilare a raului?”

Nu era nevoie de mult timp de gândire: omul spunea da. În cazul acesta, era rugat ca, în situația când ar afla date în legătura cu cele de mai sus, să sune la un anumit număr de telefon care îi era scris pe un petec de hârtie. Dar, atenție, acest număr era strict secret: era un număr de telefon de la – și acum urma bomba finală! – Securitatea Statului. Efectul era, de cele mai multe ori, cel scontat. Proaspatul colaborator se angaja ca va păstra în cel mai mare secret numărul.

Urma apoi așteptarea, așa-numita perioadă de studiu. De cele mai multe ori, colaboratorul suna el, nu era nevoie ca ofiterul să se deplaseze la domiciliul aceluia.

Dupa cinci-sase luni, timp în care colaboratorul oferise clar dovezi de fidelitate, fie ca ele erau informații orale, fie ca erau note scrise, ofiterul care l-a racolat se prezenta, cu dosarul persoanei la șeful de birou, propunând „avansarea la înaltul grad de informator.”

În general, avansarea avea o aura de festivitate. Pentru a încărca afectiv momentul acesta, ofiterul mergea însoțit de șeful de birou, om mai în vârstă, îmbracat la costum și cravată. Pe un ton reținut, dar cu atât mai de efect, se faceau prezentările: „Tov. colonel Grigorescu, șeful nostru!” Gazda aducea imediat cafele, uneori o gustare, însoțite de un coniac. Atmosfera devenea deosebită, se creau premisele pregătirii ultimului act: pe un ton sobru, calculat, șeful explica importanța activității desfășurate de colaborator până în acel moment pentru statul român care, prin cei doi ofiteri, îi este recunoscător. De aceea, dacă persoana are vreo problemă, este rugată să o comunice, ea va fi rezolvată imediat, deoarece statul român știe să îi răsplătească pe cei mai devotați cetățeni. Atmosfera devenea din ce în ce mai solemnă, deși totul era spus cu vocea blândă, afectuoasă. Chiar când se vorbea despre legionari, apareau în glas înflexiuni de milă, în nici un caz de ură. Firește, nu era doar un monolog al șefului, era o discuție ca de la om la om, părerea „obiectivului” conta extrem de mult pentru cei doi securiști. Ei se „mirau” din când în când de maturitatea și originalitatea ideilor partenerului.

Dupa cum se poate deduce, regia era fără cusur. O ora de spectacol profesionist, la care puținii rezistau.

Era prevăzută și scena în care interlocutorul își spunea necazurile: ba ca șeful lui îl persecuta, ba ca gunoierul din jurul imobilului nu este luat cu saptamânile, ba ca vecinul de deasupra nu-l lasă să se odihnească fiindcă ascultă noaptea radio „Europa Libera” etc. Ce doi ofereau pe loc soluții sau promiteau că a doua zi problema va fi soluționată.

Urma actul propriu-zis, al angajamentului scris. „Este doar o formalitate, n-aveți de ce vă teme, nimeni nu va ști de acest angajament, în afara de noi trei: și de fapt, acest angajament scris vă se cere în ideea pastrării în cel mai strict secret al colaborării dumneavoastră cu aparatul nostru...” Ofiterii încercau pe cât posibil să prezinte acest acord nu ca pe un pact cu Diavolul – cum era, de fapt –, ci ca pe o banală acceptare scrisă. Iaca cum suna un astfel de angajament: „Subsemnatul (...) domiciliat în localitatea, str. nr. născut la data de... mă angajez să colaborez în secret cu aparatul Securității Statului în vederea depistării persoanelor care atentă la cuceririle revoluționare ale poporului, etc. etc....”

Imediat, i se făcea botezul, adică i se dădea numele de cod, numele pe care-l va folosi atunci când îi va căuta la telefon pe cei doi ofiteri, în situația când avea de făcut comunicări urgente. În mod curent, întâlnirile periodice urmau să aibă loc la domiciliul

informatorului, în intervale când acesta era sigur, fiindcă, în ideea de secret, era de preferat ca ofiterul paroh să nu fie văzut de ceilalți membri ai familiei, aceste întâlniri putând năște tot felul de întrebări nedorite.

Dacă întâlnirile la domiciliu nu erau posibile, i se comunica adresa casei de întâlniri secrete, zilele și orele când ofiterul putea fi găsit acolo. În fiecare „parohie” existau două-trei asemenea case de întâlnire.

În încheiere, i se ura succes în munca nobilă pe care din acel moment, o va desfășura conștient în slujba poporului român!

În ceea ce privește sistemul de recompensare, iată cum stau lucrurile: informatorilor foarte buni, care dădeau note eficiente pentru munca serviciului de investigație, care făceau munca de calitate, la erau afectate, odată sau de două ori pe an premii în bani, în valoare de aproximativ 500 de lei, fiecare. Apareau și aici situații hilare: unii dintre informatori se simteau jigniti, refuzând banii, pe motiv că ei desfășoară activitatea aceasta din convingere și nu așteaptă asemenea recompense.

Recompensa consistentă nu era însă cea banescă; ea consta în ajutorul pe care cadrele de securitate îl ofereau acestor informatori pentru rezolvarea anumitor probleme personale sau familiale, probleme de nerezolvat pe cale oficială.

În clipa când Mitran a preluat rețeaua de informatori din zona sa de acțiune, aceasta rețea număra circa 60 de informatori și aproximativ 500 de colaboratori! Numărul este incredibil și justifică ironia amară cuprinsă în expresia: „De ce să nu moară și capra vecinului, dacă a mea e moartă!” Fără a încerca să culpabilizăm, nu putem să nu observăm usurința manifestată de atâția indivizi în a-și vinde propria conștiință. Sigur, unii au făcut-o forțat – zic ei –, unii au făcut-o în situații limită; dar, în general, cel mai mult au făcut-o în cunoștința de cauză, devenind astfel complicii actelor de violență și de teroare îndreptate împotriva propriilor rude, prieteni, conationali. Să mai facem o mențiune: membrii de partid nu puteau fi racolați de către aparatul de Securitate. Multă vreme a persistat ambiguitatea în legătura cu această dispoziție. Să fi fost la mijloc „puritatea morală” a posesorului carnetului roșu? Nici vorba de așa ceva și Mitran explică situația: „Nu aveam voie să racolăm membri de partid fiindcă, prin însuși statutul partidului, un membru de-al său sau avea obligația oficială de a furniza astfel de date organelor de Securitate!” Altfel spus, calitatea de membru de partid o implica și pe aceea de colaborator sau informator. Furnizarea de informații la solicitarea organelor Securității era sarcina de partid! Nu degeaba repeta Ceaușescu la fiecare cuvântare că Partidul Comunist este cea mai avansată forță politică conducătoare din lume!

Deci, având în vedere situația aceasta, fostul „paroh sef” al cartierelor Bucureștii Noi și Chitila, Victor Mitran, apreciaza că mai mult de jumătate din locuitorii perimetrului său de activitate colaborau, direct sau indirect, cu Securitatea, raportul informatori-populație pasivă era de 1/1!

După o lungă perioadă de observare a muncii informatorilor, ofiterul de Securitate trebuia să aleagă pe câțiva, cei mai buni (a se citi cei mai zelosi), dintre cei mai buni, iar dintre aceștia să numească un rezident.

Rezidentul este gradul cel mai mare dintr-o rețea de informații și care se obține după o îndelungată muncă în rețea. Din punct de vedere al cunoștințelor, al metodelor de lucru, al eficienței și al competenței, un rezident ajungea aproape la valoarea unui ofiter de Securitate. El efectua o muncă super calificată. După câte sarcini executase, patrunsese

aproape toate tainele meseriei,

Tinând cont de toate acestea, ofiterul avea dreptul sa-i predea rezidentului o parte din retea. Asta înseamna ca facilita întâlnirea câtorva informatori – conform regulii conspirativitatii, – întâlnirile se organizau pentru fiecare în parte – care îi prelua si carora le devenea sef nemijlocit. El coordona partea de retea preluata, el aduna informatiile la sfârșitul lunii si le preda personal „parohului sef”.

Am încercat sa facem un top al informatorilor, tinând cont de nivelul lor de scolarizare. A rezultat ca procentul cel mai mare îl reprezentau cei cu studii medii, deci absolventi de liceu. Cel mai mic procent era reprezentat de intelectuali. În majoritate, acestia reactionau la tentativele de racolare cu repulsie, lucru pe care ofiterii îl observau si, de regula, renuntau. Vom prezenta, în continuare, un caz de recrutare a unui intelectual, cu mentiunea ca, asa cum se va putea observa, acceptul acestuia a avut la baza un anume interes.

Înca de la preluarea rețelei, printre informatorii cu angajament se afla o femeie mai în vârsta, casnica, domiciliata în str. Cotesti. Acest informator, care se dovedise util prin procurarea de informatii extrem de diverse, se numea Ioana Popescu, avea fiica si aceasta era casatorita cu un arhitect. Printr-o coincidenta, ginerele se numea tot Popescu si lucra, împreuna cu sotia, la un institut de proiectari de Bucuresti.

La recrutarea lui, Mitran a facut o derogare de la indicatiile generale, care nu permiteau recrutarea mai multor membri ai aceleasi familii, fiindca exista pericolul încălcării principiului conspirativitatii. Însa ofiterul de investigatii avea dreptul, atunci când considera util acest lucru, sa se abata de la regula. Constatase el, Mitran, în timpul câtorva întâlniri, ca acest arhitect era o persoana foarte interesanta, stie multe lucruri si este si foarte inteligent. Nici nu visa la început ca îl va avea ca informator si, poate acesta ar fi fost cursul firesc, daca Serviciul Pasapoarte ar fi avizat cererea sotilor Popescu prin care acestia solicitau aprobarea pentru efectuarea unei excursii în Elvetia.

Dupa mai multe raspunsuri negative, arhitectul si sotia sunt extrem de nemultumiti, sunt consternati, cu atât mai mult cu cât aveau un copil de vreo sapte ani, care urma sa ramâna în tara, ceea ce pentru regimul ceausist însemna un fel de garantie a reînțoarcerii parintilor acasa.

În timpul unei discutii, fara ca acest Popescu sa stie ce hram poarta oaspetele întâlnit la ei în casa, îi spune lui Mitran of-ul sau si al sotiei sale. De cealalta parte, ofiterul ramâne si el consternat, fiindca cei de la Pasapoarte, nu-i cerusera relatii, conform uzuantelor, despre sotii Popescu.

Situatia aceasta se transforma într-o mana cereasca pentru Mitran, care îl luase mai de mult în studiu pe arhitect, dar nu gasise metoda optima de a-l aborda. Ofiterul îi sugereaza sa mai faca o cerere la Pasapoarte mai mult, îi spune ca el l-ar putea ajuta daca Popescu ar fi dispus ca-l ajute la rândul lui. „Cum?”, întreaba acesta? „Foarte simplu”, zice ‘parohul’ acceptând o colaborare cu el! Prins în situatia data, Popescu accepta si, la a doua întâlnire, semneaza angajamentul. În nici o luna, sotii Popescu aveau pasaportul pentru Elvetia!

Cu trei zile înainte de a pleca, Popescu este cautat de Mitran. Discret, acesta îi sugereaza sa nu se mai întoarca în tara, fapt care îl consterneaza pe arhitect. Credea ca e o provocare! De fapt nu era vorba despre asta! Victor Mitran, la rândul sau, era în perioada de teste pentru trecerea la serviciul generalului Pacepa. Stia ca peste putin timp va fi unul

din norocosii caruia destinul îi harazise sa lucreze la cea mai râvnita Directie din Securitatea Statului: Directia de Informatii Externe, care avea regim de stat în stat! Prevazator, Mitran se gândea ca, lucrând ca agent extern va avea „afara” nevoie de oameni pe care sa se poata baza. si, în virtutea serviciului facut lui Popescu, acesta putea fi unul dintre acei oameni!

Un alt caz, relevant pentru puterea de care dispunea un ofiter de Securitatea Statului, este si urmatorul: Berta Stanciulescu, domiciliata în strada Oastei, unul din oamenii de baza ai retelei, care excela prin cantitatea si diversitatea informatiilor, avea un fiu, Jean Stanciulescu, barman. Prins în flagrant delict – lipsa la gramaj si bauturi diluate – Jean este arestat de Militia Capitalei, sectia economica. Disperata, mama, Berta, îl suna pe Mitran la servici si îi cere sa-i salveze fiul. În anii aceia – facem mentiunea aceasta – serviciul economic al Militiei Capitalei era vestit pentru duritate si inflexibilitate: odata intrat acolo, sansele de a fi „scos” erau minime! Seful serviciului era col. Niculescu, despre care circula zvonul ca era atât de dur, încât daca si-ar fi prins mama în culpa, ar fi arestat-o fara sa clipeasca.

Mitran urca în masina si în cinci minute se afla în biroul colonelului. „De ce n-ati verificat pe cine arestatii?”, i se adreseaza Mitran acestuia. „Credeam ca relatiile dintre noi sunt de înțelegere si colaborare* , iar dumneavoastra arestatii oamenii nostri de baza?” Era o minciuna sfruntata, Jean nu era colaborator, era mama lui, dar Mitran mintea cu aprobarea sefului sau! Discutia nu a durat un sfert de ora în urma careia Jean a fost pus în libertate, iar notele de constatare a delictelor comise de el au fost luate de Mitran. Se stergea, astfel, orice urma a vinovatiei unuia din miile de barmani corupti si hoti. Dar ce mai conteaza când la mijloc sunt interesele Securitatii Statului?!

Capitolul al VIII-lea

SECURITATEA: STRUCTURA, OBIECTIVE, LUPTE INTESTINE

În capitolul care urmeaza ne vom ocupa mai detaliat de structura Departamentului Securitatii Statului. Facem aceasta, deoarece cititorii vor observa mai bine elementele de forta care au stat la baza acestui aparat extrem de complex (situatie specifica unui stat condus de un regim totalitar) pe de o parte, dar si pentru a observa luptele pentru putere din interior, lupte ale caror victorii depindeau în buna masura nu de argumentele logice, ci de modul în care partile reuseau sa-l câstige de partea lor pe Ceausescu. Pentru dictatorul român, eficacitatea aparatului acestuia a ajuns în final dupa 1975, în a se masura prin toate metodele (si nu de orice fel) eficace de protectie a lui si a camarilei din jurul sau. Cei care doreau sa-l aiba de partea lor puteau obtine suprematia manifestând mult zel organizatoric si investind cele mai sofisticate metode de aparare a sistemului. Într-o tara în care, în ciuda unor principii mereu arborate, dar false, unde partidul se suprapunea perfect satului, unde partidul era forta conducatoare unica în stat, iar partidul

– recte statul – însemna secretarul general – recte presedintele republicii – totul a sfârșit prin a raporta persoana dictatotului. Cultul personalitatii era principiul forte, dar, paradoxal, și calcâiul lui Ahile.

Sa nu se înțeleaga de aici ca reprezentantii de frunte ai directiilor Securitatii erau niste indivizi limitati, orbiti, asemenea conducatorului suprem, de setea de putere. Dimpotriva: multi dintre ei erau indivizi dotati, capabili, excelenți profesioniști, cu succese notabile în palmares. Poate de aceea erau și mai periculoși: aveau în mâna un aparat atât de bine pus la punct, poate cel mai bine organizat și dotat, pentru care nu se facea economie la nimic. Ne putem face asadar cât de cât o parere despre acuitatea confruntarilor din interior. Una dintre confruntarile care au zdruncinat puternic aparatul în discutie a fost cea dintre serviciile care aveau ca obiectiv spionajul extern.

Departamentul Securitatii Statului era împartit în celebrele, de acum – Directii. Despre ele s-a scris mult în literatura aparuta dupa evenimentele din decembrie 1989. S-ar putea spune ca despre ele se stie totul, mai ales despre Directiile I și a II-a. De aceea nu vom începe prezentarea noastra cu acestea doua, ci ne vom opri direct la Directia a III-a, și iata de ce:

În 1976, personajul acestei carti, tânarul ofiter de Securitate Victor Mitran era obiectul unui complex proces de recrutare pentru a fi trecut în rândurile cadrelor celebrei DIE ‘Directia de Informatii Externe’ condusa de – la fel de celebrul – general Ion Pacepa. Si pentru a fi cât mai la obiect, vom folosi în continuare reproduceri exacte ale afirmatiilor lui Victor Mitran, cel care a cunoscut din interior evenimentele. „În 1976, generalul Pacepa, deranjat de succesele aparatului de contrainformatii, care obtinuse câteva succese în spionajul din exterior și, implicit, punea în umbra Directia pe care o conducea el, dar și datorita faptului ca aflase ca generalul Neagu Cosma, fara sa-i comunice lui Ceausescu, intrase pe o filiera și adunase probe care îi cristalizasera banuiala ca Pacepa face joc dublu, el Pacepa, hotaraste sa dea lovitura: astfel pune la cale caderea în lant a rețelei românești de spionaj extern. Mai trebuie spus ca începând cu acel an, Pacepa era omul nr. 1 al lui Ceausescu, asa încât generalul Cosma dovedise curaj nebun angajându-se în darâmarea celuilalt. Pacepa nu avea de ales^{*}, asa încât hotaraste sacrificarea agentilor români din strainatate. Dezastrul se produce la scurt timp și avea sa afecteze foarte serios interesele tarii. Multi din agentii români, serviti pe tava, sunt arestati fara sa aiba timp sa se dezmeticeasca. Apoi, într-una din discutiile cu Ceausescu, Pacepa i-a insuflat acestuia convingerea ca principalul vinovat pentru dezastrul produs nu poate fi decât generalul Cosma, fiindca numai el cunostea rețeaua. Convins ca acesta e adevarul, Ceausescu dispune demiterea generalului Cosma, degradarea la gradul de soldat și declansarea actiunii de cercetare penala în stare de arest. A fost cercetat sub acuzatia de înalta tradare și toata lumea se astepta sa urmeze condamnarea la moarte. Dupa patru luni de cercetare, când s-a ajuns la concluzia ca nu exista probe împotriva lui, a fost pus în libertate, dar banuielile au ramas. A fost trecut, cum se spune, pe liber. Avea sa fie reabilitat abia dupa plecarea lui Pacepa, în 1978, în sensul ca i se propune de catre Ceausescu sa preia din nou conducerea Directiei Generale de Informatii Externe, dar refuza. Va fi numit vicepresedinte al Automobil Club Român (ACR). De mentionat ca în perioada aceea, presedinte onorific al ACR era... sotia dictatorului, Elena! (Sic!).

Sintetizând, sa punctam ca Directia a III-a avea ca obiective: supravegherea ambasadelor și a întregului personal al acestora, cât și supravegherea întregii activitati de

turism, cu multele forme pe care acesta le implica. După scandalul cu Neagu Cosma, la conducerea Direcției va veni Iulian Vlad, generalul pe care Revoluția din Decembrie '89 îl găsește în funcția de șef al Departamentului Securității Statului.

La capitolul profesioniști, trebuie amintit și generalul Doicaru, cel care, până în 1977 a fost șeful direct al lui Pacepa. În atribuțiile Direcției a III-a intra, într-un cuvânt, supravegherea tuturor persoanelor străine care calcau spațiul românesc.

Ce mai rău văzută de Direcție, chiar și din interiorul aparatului, era Direcția a IV-a – Contrainformații Militare. Era și cea mai temută! Avea ca obiective supravegherea Ministerului de Interne – deci, inclusiv Securitatea! – și a Ministerului Apărării Naționale. În atenția Direcției se afla întreg personalul din cele două ministere, indiferent ca erau cadre militare sau civile.

Fiecare persoană avea dosar. Printr-un soi de ironie, cei mai supravegheați erau cei care lucrau în Securitate, pentru supravegherea lor se foloseau mijloace tehnice sofisticate. Toate aceste acțiuni aveau ca scop contracararea tentativelor serviciilor străine de a recruta cadre din aparat.

De altfel, Direcția a IV-a avea câte un reprezentant în fiecare unitate, cunoscut de toată lumea și urât de toată lumea: era CI-stul unității. El avea putere mai mare chiar decât comandantul respectivei unități. Purta uniforma unității pe care o deservea. Dacă era unitate de marină, de exemplu, acest securist purta uniforma de marină. Atâta timp cât Mitran a fost ofițer activ, el a simțit urmarirea discretă – asemeni tuturor cadrelor – dar abia când a depus actele pentru a emigra în Anglia i-a simțit forța și duritatea, prin reprezentantul ei, col. Radu Nicolae. Dar să nu anticipăm.

Directia a V-a – Direcție de pază și gardă a demnitarilor. Șeful acestei direcții și implicit, aghiotant personal al lui Ceaușescu, era generalul Marinescu.

Această direcție avea ca obiective pază Comitetului Central, a tuturor sediilor partidului cât și pază caselor de oaspeți. Paza era efectuată numai de ofițeri, recrutați în majoritatea dintre absolvenții Școlii de la Băneasa, grupele destinate trupelor de securitate. Acești ofițeri fuseseră pregătiți în școală pentru intervenții operative speciale, cu un grad înalt de dificultate.

Mai trebuie făcută aici precizarea că Direcția a V-a nu era același lucru cu USLA – unitatea specială de luptă antiteroristă, așa cum mulți lume mai crede și în prezent.

Aceeași direcție asigură protecția demnitarilor pe timpul vizitelor oficiale cât și a ceremoniilor de sosire-plecare.

În anii de după plecarea lui Pacepa, când obsesia atentatelor pusese stăpânire pe Ceaușescu, acesta largise atribuțiile Direcției a V-a, dispunând ca toate persoanele din jurul lui să fie supravegheate la sânge, de la primul ministru până la ultimul consilier. Curios, această supraveghere se făcea „pe față”: fiecare demnitar avea permanent cu el un ofițer din direcție, inclusiv la domiciliu, cu scopul „declarat” de asigurare a protecției persoanei respective. În realitate, prezența lor avea un alt scop, cunoscut de toată lumea, dar toți se complăceau în acest joc de-a soarele și pisica. Iată un exemplu:

Un fost coleg de grupă cu Mitran, pe nume Gheorghe Udrea – personaj despre care interlocutorul meu își aminteste cu silă, deoarece, încă din școala militară, acceptase să fie recrutat de către Direcția a IV-a și să furnizeze informații despre colegii lui, culmea, viitori ofițeri de informații. Asadar, acest Udrea primise în sarcina supravegherea fostului ministru Gheorghe Oprea, pe care îl însoțea peste tot, și în țară și în străinătate.

„Bodyguard”-ul Udrea, foarte zelos, a început să strângă tot soiul de observații „negre” despre persoana demnitarului: că îi place să bea, că în țară cutare a participat la un chef mai desușiat, că îi plac femeile ș.a.m.d. Din fericire pentru el, ministrul era prieten cu fostul ministru de interne, Tudor Postelnicu, care îi comunica faptul că dosarul lui se îngroașă într-un ritm accelerat cu informații de la Udrea. Furios și speriat, Udrea îl cheamă pe ofițer, îi scuipa și apoi face demersurile spre a se debarasa de el. Udrea a sfârșit prin a face de paza pe culoarele Comitetului Central.

După anii ‘80, paza clădirii Comitetului Central se făcea la vedere: cei care treceau pe lângă această clădire, puteau vedea că de jur-împrejurul acesteia, la distanță de aproximativ 30 de metri unul de celălalt, erau așezați băieții tineri, ce păreau trasi la indigo: tuns scurt, îmbracați în costume negre, cămăși albe, cravate asortate, bine făcuți. Stateau acolo și, văzuți separat, cei mai mulți, relativ tineri, păreau că își așteaptă prietena ori logodnica. Erau „băieții” Direcției a V-a...

Viata lor nu era deloc lejeră. Din marturiile unui ofițer care până în 1987 a fost șeful pazei la intrarea B a Comitetului Central, aflăm că pregătirea ofițerilor era destul de dură și ea se făcea sub conducerea unor foste glorie ale sportului românesc: box cu celebrul Vasile Monea, lupte cu o altă stea – campionul Ion Taranu etc. Să nu mai amintim de antrenamentul de tir cu pistolul sau cu pistoul automat; un asemenea ofițer, trebuia să poată acționa fulgerător, să tragă din orice poziție. Deși când se aflau în post, acești „îngeri pazitori” erau blindati cu armament, ordinele precizau că acesta să nu fie ținut „la vedere”, probabil în spiritul ideii de ocultare, când se știe că orice formațiuni similare din lume poartă armamentul „pe față”, lucru, de altfel, absolut normal.

În ultimii ani, Direcția a V-a a folosit Serviciul Special Antiterorist a cărui prezență îi dădea dictatorului un coeficient în plus de siguranță. Comandantul acestui serviciu nu era altul decât fostul coleg de grupă cu Mitran, Zaharia Enciu, zis Harry. Pregătirea acestora era competitivă la nivel mondial. Au avut succese deosebite în rezolvarea actelor de terorism comise împotriva ambasadelor Israelului și Irakului. Din momentul trecerii în preajma lui Ceaușescu, acești băieți aveau sentimentul clar că pierd timpul de pomana; doar în mintea bolnă a dictatorului exista pericolul că el să fie tinta unor atentate venite din partea rușilor, cel puțin până spre anii ‘88, ‘89, și ungarilor. Dar prezența serviciului condus de Enciu îl mai liniștea.

Un serviciu cu statut aparte în cadrul Direcției a V-a era cel informativ, al cărui obiectiv de bază era pregătirea vizitelor lui Ceaușescu în străinătate.

Ofițeri din cadrul acestui serviciu se deplasau cu aproximativ două săptămâni înainte în țara care făcea obiectul vizitei dictatorului. Aveau asupra lor un set de informații obținute în timp de la agenții români care activau în zona respectivă. Ceea ce vizau, însă, în primul rând ofițerii serviciului informativ erau anumite grupuri de români care, la venirea lui Ceaușescu și de-a lungul desfășurării vizitei, era posibil să comită o serie de acte care să îi lezeze personalitatea și să compromită imaginea lui în fața opiniei publice din statul respectiv.

În consecință, contactau polițiile din orașele cuprinse în itinerar și le cereau colaborarea în sensul prevenirii evenimentelor de mai sus. Nu numai atât: ofițerii români, care cunosteau în general persoanele apte de a crea evenimente, le puneau numele pe tapet, rugând poliția să ia măsuri în scopul evitării apariției lor pe traseu. În situația când poliția respectivă refuza reținerea persoanelor indicate de români, era posibilă chiar

contramandarea vizitei, lucru care nu s-a întâmplat de multe ori. În general se ajungea la un anumit nivel de colaborare, și era firesc să fie așa, atâta vreme cât erau în joc și interesele țării-gazda.

Se întâmplau și evenimente nedorite. Unul dintre acestea s-a produs cu ocazia vizitei lui Ceaușescu, prin 1972, în Germania. Un grup de foști legionari, care locuiau în acel moment pe teritoriul Spaniei, au pregătit din timp un atentat al cărui scop era asasinarea dictatorului, Întâmplător, serviciul nostru de informații captează informația și le-o prezintă colegilor germani care, în ciuda faimei serviciilor lor de informații, habar nu aveau de ceea ce urma să se întâmple! A fost unul din momentele când Pacepa a lovit în plin: s-a prezentat la seful poliției din München și i-a prezentat toate datele problemei: cartier, nume de persoane, chiar două din adresele unde se aflau câțiva atentatori. S-a analizat imediat riscul acestei tactici și – fiindcă poliția germană caută dovezi – imediat au fost rechemati la baza trei agenți români, extrem de activi în Germania, care furnizaseră informațiile respective.

În cele din urmă, după multe tratative și garanții, poliția müncheneză, deplasându-se la una din adresele indicate de general, i-a luat pe atentatori, în cadrul unei acțiuni-fulger – ca din oală. Erau acolo indivizi dotati cu arme cu luneta și cu provizii. Se întâmpla cu două zile înainte de sosirea lui Ceaușescu în Germania.

Nu mai insistam asupra reacției de uluire pe care a afișat-o seful poliției müncheneze, obligat să recunoască superioritatea românilor. Ca să nu mai vorbim de faptul că acțiunile lui Pacepa la Ceaușescu au înregistrat o creștere uluitoare!

Directia a VI-a – Cercetari penale, își avea sediul pe Calea Rahovei. Avea ca obiectiv tot ceea ce era dovedit penal ca lezează securitatea statului: dizidenți, opozanți de diferite culori, spioni, tradatori de țară. După opinia lui Mitran, această direcție era o anomalie, pentru că existenta ei, specializată pe ceea ce era infracțiune prevăzută de Codul Penal, însemna o încălcare flagrantă a ideii separației puterilor în stat. Era o sfidare adusă ideii de magistratură. „Dacă intru în mână aparatului represiv și mă cercetează tot el, e normal ca, prin metodele deloc ortodoxe, acesta mă face să recunosc tot ce vrea el. Mai ales că, rezistența unui ‘individ’ cercetat în cadrul acestei Direcții, cu metodele ‘specifice’, are o limită...”

Directia a VI-a era alcatuită, în majoritate, din magistrați care terminaseră Facultatea de Drept cu rezultate excepționale, care aveau un doctorat, alții chiar două; deci oameni capabili, profesioniști de primă mână.

Se cere în acest punct al lucrării noastre o mică paranteză.

Începând cu anii ‘70, Partidul Comunist, la dorința lui Ceaușescu, a dus o politică fermă de recrutare pentru Învățământul superior cu profil militar a cadrelor celor mai valoroase din toate domeniile de activitate: medicina, științe juridice, cibernetică, inginerie, sociologie, chiar domenii care țineau de para-știință. Nici o instituție din România ceaușistă nu putea concura în ceea ce privește sumele alocate de la bugetul statului cu instituțiile militare. Unii cercetători ai fenomenului au remarcat discrepanta dintre ceea ce se vehicula și ceea ce se întâmpla în realitate: lupta pentru pace prin întărirea capacității de apărare, deci prin continuă dezvoltare a instituțiilor militare!

Așa încât nu ne surprinde că Directia a VI-a era alcatuită din absolvenți de elită ai institutelor de profil. Ei reprezentau însă o categorie conștientă că de rezultatele muncii lor depinde, în mod absolut, soarta țării! Diferența între acești magistrați și cei civili, era

ca militarii actionau numai la ordin, în vremea ce categoria cealalta își mai permitea luxul, din timp în timp, de a respecta legea.

„Daca aveau ordin sa te distruga, zice Mitran, te distrugeau! Adunau date cu atâta râvna si profesionalism, încât atunci când si le puneau în fata, ajungeai sa te îndoiesti de tine, chiar daca stiai ca nu esti vinovat.” Nu cu multe pagini în urma am prezentat cazul generalului Neagu Cosma, victima a masinatiilor lui Pacepa.

Trebuia sa se demonstreeze ca esti tradator al statului socialist? Nici o problema, se demonstra! Deveneai indezirabil si trebuia sa se demonstreze înalta ta tradare fata de România? Era si acest lucru posibil! Nimic nu era imposibil!

În fond, cu toata adierea de „liberalism” de dupa moartea lui Dej, anchetatorii deceniilor opt si noua erau urmasii – e drept. mai stilati, mai rafinati – ai acelora care în anii ‘50, ‘60 au avut o contributie esentiala la decapitarea elitei intelectuale. Iata ce își aminteste, din perioada anchetelor, Al. Paleologu:

„[...] era unul Onea Mircea... mai era un maior evreu, nu stiu daca nu Simon... Era un imbecil. si aici a fost marea mea dezamagire. Crezusem – dupa ce citisem prin carti – ca a avea anchetatori înseamna a discuta cu ei chestiuni de ideologie, de filosofie... Am avut de-a face cu un anchetator de o criminalitate totala... Era complet tâmpit, care te gasea vinovat cu orice mijloace.” (Stelian Tanase, op.cit, p.274-275). Iata declaratia Siminei Mezincescu; anchetata în aceeasi perioada:

„Anchetatorul era tânar. Se purta variat. Avea diferite faze. Întâi o ironie insultatoare; si jignitoare foarte des. Încerca sa ma scoata din sarite. Câteodata era patetic. Ameninta. M-a brutalizat o singura data. Dar ce a facut la sfârșit, e de neiertat... Cuprins de furie, m-a luat si m-a dat cu capul de pereti, pâna a cazut tencuiala si s-au vazut caramizile.” (Stelian Tanase, op.cit, p.275).

Alaturi de aceste Directii, de la I la VI, mai erau câteva pe „nedrept” numite auxiliare: Directia de Filaj-Investigatie, care le deservea pe toate si despre care am vorbit când am prezentat perioada 1973-1976 petrecuta de Mitran aici.

Mai exista si Directia de Tehnica Operativa, alcatuita, în general, din persoane recrutate dupa absolvirea institutelor tehnice, trecute sase luni prin cursuri de specializare, si încadrate imediat aici. Desi era tot o directie auxiliara rolul ei era, în multe situatii, de prima mâna. Ne-am referit si la aceasta Directie, cu ajutorul careia erau interceptate convorbirile telefonice, ai carei lucratori ne instalau în locuinte celebrele microfoane-plosnita despre care unii din noi habar nu aveau: mai mult, odata cu perfectionarea tehnicii, se foloseau aparate care captau discutiile noastre din vibratia geamurilor. Ca sa nu mai pomenim perfectiunea la care ajunsese înregistrarea video.

Însa, cea mai teribila Directie, era Directia de Dezinformare! Când se va cerceta de-o maniera ampla – si asta se va întâmpla peste cine stie câti ani – întregul aparat de Securitate – se va afla, poate, întreg adevarul despre cea mai misterioasa si cea despre existenta careia nu au stiut decât cei implicati solid în Securitate. Suntem în situatia de a afirma ca nici o Directie din cadrul Departamentului Securitatii Statului nu a facut atâta rau poporului român cât a facut acesta. De aceea, existenta ei a fost atât de bine ascunsa! Inklusiv faptul ca totul se punea pe seama celorlalte directii – era semnul ca dezinformarea exista! Zvonurile lansate aveau scopul de a deruta populatia, de a o zapaci! Si ce zvonuri!

În ultimii ani, când pâna si Ceausescu avea semnale ca populatia e nemultumita,

erau lansate tot felul de informatii, de la cele mai domestice si „pro dictator”, de genul „Ceausescu se trezeste la ora 6 a diminetii, face sport, are un regim de viata super auster”, pâna la cele „pe dos” de genul luarii în raspar a persoanei dictatorului, a cuvântarilor sale, a documentelor de partid, batjocorirea camarilei sale.

Aceste zvonuri „pe dos” culminau cu bancurile împotriva regimului, lansate tot de Directia în discutie, al caror scop era ca cetatenii de rând sa vada totusi ca în România exista dreptul la opinie, chiar daca asta era antiprezidentiala. Culmea, dintre civili, multi profesori universitari, lectori ai Comitetului Central faceau acest joc. Este celebra persoana fostului conferentiar de la universitatea din Timisoara, William Marin, care, la orele de curs (Istoria patriei si a partidului) lansa atacuri vehemente ori ironii foarte dure la adresa rudelor lui Ceausescu si a camarilei sale, atacuri care trezeau admiratia studentilor fata de „curajosul” professor. Abia mai târziu, unii dintre ei au aflat ca distinsul professor era lector al Comitetului Central si ca diatribele sale împotriva regimului tineau de un scenariu extrem de precis.

CID-ul – centru de Informare si Documentare nu era propriu-zis o Directie, desi ca dimensiune, era mult mai mare. Aici era înmagazinata toata munca organelor de Securitate, începând cu 1945. Deci cu trei ani înainte ca acest aparat sa se fi înfiintat oficial. Acolo, un ofiter de securitate gasea tot ce îl interesa. Daca voiai sa „lucrezi” pe cineva, acolo aflai daca fusese sau nu vreodata în obiectivul aparatului.

O parte din aceasta arhiva a ars – intentionat sau nu – în timpul evenimentelor din decembrie, ‘89. Alta parte a fost îngropata în localitatea Berevoiesti de aparatul care a urmat Securitatii, actualul Serviciu Român de Informatii. S-a încercat astfel pierderea urmelor unor fosti informatori din Securitate.

Sediile Directiilor erau: Directiile I, a II-a, a III-a si a IV-a pe strada Beldiman. Directia a V-a își avea sediul în actuala Piata a Victoriei, vizavi de fostul sediu al Comitetului Central, iar Directia de Cercetari Penale pe Calea Rahovei. Cea de Tehnica Operativa se afla împreuna cu Centrul de Informare si Documentare, într-o cladire aflata în spatele CC-ului.

Capitolul al IX-lea

DRUMUL SPRE „ÎNALTA SOCIETATE”

În anul 1975, în biroul în care lucra Mitran, Biroul 8 al Directiei de Investigatii, este adusa o femeie, cu grad de locotenent major. Prezenta acestei femei, cu înfatisare modesta, a trezit îndoieli printre ofiterii din birou, toti ajungând la concluzia ca ea era o „pila” a generalului Grigore. Se numea Rodica Pop. Întrunea toate calitatile unui „om la locul lui”, în sensul ca-si vedea de treaba constiincios, cu discretie si fara sa deranjeze pe nimeni. Au mai fost niste semne de întrebare, când s-a aflat ca femeia, desi avea grad de lt. major, ca studii nu avea decât bacalaureatul, în vreme ce restul de ofiteri erau absolventi ai unei facultati, de regula – ai celei de Drept.

Venirea femeii în Biroul 8 le pica bine ofiterilor, în sensul ca acesteia i se repartizeaza o „parohie” alcatuita din „bucati” rupte din „parohiile” celorlalti, care erau destul de întinse si reclamau un volum mare de munca în teren.

Aceasta activitate de predare avea sa deschida calea unor raporturi mai apropiate între Mitran si Rodica Pop, lucru care initial l-a mirat pe acesta. Mult mai târziu avea sa afle scopul prezentei femeii în Biroul 8.

Timp de o luna nu s-a întâmplat nimic. Pâna într-o zi, când, împins de curiozitate, Mitran încearca sa afle chiar de la femeie motivele prezentei ei la acest serviciu. Femeia îi raspunde cu dezinvoltura ca, într-adevar, a venit pe baza de „pile” mai precis ca total ei ar fi prieten bun cu generalul Grigore. Imediat, Rodica Pop arunca „momeala”: „Tatal meu lucreaza în cadrul Directiei de Informatii Externe, în subordinea lui Pacepa”. Declaratia aceasta l-a rascolit pe Mitran, al carui vis, marturisit doar lui însusi, era sa devina lucrator acolo. Visul oricarui ofiter de Securitate era sa ajunga în acel „top”, treapta suprema a muncii lor.

Paradoxal este ca femeia îi oferea cu multa larghete date despre activitatea în DIE. Încetul cu încetul, Mitran începe sa priceapa adevarul: „se prinde” ca femeia este introdusa acolo cu scopul de a-l recruta. Asa încât ofiterul hotaraste sa intre si el în joc.

Prin luna aprilie, 1975, ca din întâmplare, femeia îi spune lui Mitran ca, de fapt, nu total ei lucreaza în directia lui Pacepa ci sotul ei, ca acesta este mai mult plecat în strainatate, ca are o meserie extrem de periculoasa careia nu-i pot face fata decât oameni deosebiti si ea considera ca Victor este unul din acesti oameni. Îi mai promite ca va face tot ce-i sta în putinta pentru ca el sa ajunga sa lucreze acolo, mai ales ca-si da seama ce fascinatia exercita acea Directie asupra lui,

Din acest momnt lucrurile sunt clare, iar anumite banuieli, cum ca femeia s-ar fi agatat de Mitran cu alte scopuri, cad. Facând o analiza a întâlnirilor cu Rodica Pop, Mitran ajunge la concluzia ca toate informatiile pe care aceasta i le daduse, fusesera coordonate de cineva. Scopul lor fusese verificarea modului în care ofiterul va reactiona. Asa încât, la rândul sau, începe si el sa dirijeze anumite informatii catre „sursa” pe care, deocamdata, nu o cunostea.

În acest context, survine o întâmplare; o tânara aflata în „parohia” lui Mitran urmeaza sa se casatoreasca cu un diplomat de la ambasada Germaniei. Conform uzantelor, Directia a III-a îi cere lui Victor relatii despre Monica Georgescu. Profitând de acest caz, ofiterul arunca si el un „cârlig” în ciuda regulii conspirativitatii. Chiar face pe nemulțumitul ca este obligat sa faca aceasta munca de rutina, când el simte ca daca ar lucra dincolo ar putea avea si rezultate si satisfactii mai mari. Iata o situatie când s-ar putea lucra profesionist, în sensul recrutarii Monicai Georgescu si de ce nu, a viitorului ei sot, diplomatul german. Este momentul în care Rodica Pop „musca”, aratându-se extrem de interesata de ceea ce aude.

Dupa aproximativ doua saptamâni, Rodica Pop îi spune lui Mitran: „Mâine avem si noi o petrecere în familie si daca nu ai altceva în program, te invitam cu sotia la noi. Si barbatul meu doreste sa te cunoasca, mai ales ca noi nu prea avem prieteni!”

Mitran simte ca se apropie momentul pe care-l visa de ani de zile. Avea impresia ca pâna a doua zi este o vesnicie. S-a dus acasa, i-a spus sotiei despre invitatie si i-a atras atentia ca este un moment dozebit, rugând-o sa pastreze totul în cel mai strict secret.

A venit și a doua zi. Familia Pop locuia undeva în apropiere de locul unde a copilărit Mitran. Ulterior avea să se mute în cartierul Balta Alba.

Contactul cu colonelul Pop a avut un impact deosebit asupra lui Victor: Era un individ de aproximativ 1,70 m, blond, cu un început de chelie, bine legat. Imediat, tânărul ofițer înțelege că are în față un tip excepțional, extrem de inteligent, calculat, stăpân pe sine, dar în același timp și foarte modest. Întrunea toate trăsăturile care alcauiau portretul agentului extern, așa cum și-l construise Mitran în mintea sa. Vorbea la perfecție german, engleză și franceză. Mihai Pop era un timp bonom – nu umbla niciodată la cravată, preferând ținuta sport – avea numeroși prieteni printre artiști, dintre care îl menționam aici pe Dumitru Farcas.

După o perioadă de tatonare reciprocă – nici unul dintre cei doi nu ataca în conversație alte subiect decât cele curente – Victor își ia inima în dinți și îi spune colonelului că visul lui este să lucreze la celebra Direcție a lui Pacepa. Pop îl aprobă, și chiar se arată interesat când Mitran îi afirmă că are cazuri în sectorul lui care ar putea interesa DIE-ul. Chiar i le prezintă în linii generale: cazul arhitectului Popescu pe care l-am discutat mai sus și cazul Monicăi Georgescu. Pop Mihai îi răspunde: „Dacă reușești să-l recrutezi pe diplomatul de la ambasada Germaniei, ai asigurată trecerea la Direcția noastră.” Cazul era pentru Pop cu atât mai interesant cu cât, lucru pe care Mitran l-a aflat ulterior, acesta era specializat pe spațiul german. Ca un detaliu trebuie menționat faptul că în deplasările pe care le efectua în Germania, Pop se folosea de un pasaport italian – vorbea și italiană perfect – din care rezultă că are domiciliul în Bologna.

S-au despărțit cu promisiunea colonelului că îl va căuta pe Mitran la telefon, după ce se va întorce de la München unde urma să plece chiar a doua zi. Acesta era un amanunț care pe moment l-a frapat pe Mitran, dar care în același timp îl încuraja în speranțele sale gândind că iată, ditamai „spionul” nu se ferește să-i comunice asemenea date.

Peste aproximativ o luna, Pop Mihai îl suna pe Mitran și îi da întâlnire la restaurantul Doina din București. Îi spune că a prezentat acest caz Direcției care, după ce a luat relațiile de rutină, i-a transmis că sunt șanse foarte mari de rezolvare favorabilă. I-a mai spus că verificarea în sine va dura, din acel moment, aproximativ 6 luni doarece trecerea în cadrul Direcției respective se constituie ca o nouă angajare. Totodată, i-a recomandat că în perioada următoare să nu facă nici un fel de greșeli. Mitran mai afla în cadrul acestei întâlniri că Direcția preluase, pe baza informațiilor de la el, cazul Monica Georgescu și acesta se afla deja în lucru.

În săptămânile imediat următoare, Mitran trebuie să intre în partid, condiție inerentă muncii în DIE. În consecință, face cerere și în cca 4 luni intra în posesia carnetului roșu. Nimic de-acum înainte nu pare să poată întrerupe ascensiunea lui înspre „Înaltă societate!” Cel puțin așa credea în acel moment!

Capitolul al X-lea

ÎNCEPE DELIRUL !

Ceremonia investirii cu înalta calitate de membru al partidului a fost o simpla formalitate, cu elemente de opereta, nu numai datorita pretioaselor indicatii pe care le-a primit la început de drum ci, mai ales datorita persoanei care conducea acest circ, si anume generalul Geica cu figura sa de tigan, care avea la baza, în cel mai bun caz, meseria de lacatus. Iata un fragment din discursul lui: „Dumneata esti un element tânar, bine pregatit în care noi ne punem toate sperantele si bazele ca vei fi devotat partidului si ca vei executa toate sarcinile pe care le vei primi etc...” Tot ceea ce a facut Mitran atunci a fost sa dea din cap si sa spuna repetat „Da, sa traiti”, fiindca fusese prevenit ca generalul Geica nu suporta pareri personale si, cu atât mai putin, întrebări, deoarece nu stia sa dea raspuns la ele. Era si normal sa fie asa, fiindca, asemeni maiorului Ungureanu si a colonelului Popa, Geica se remarcase în luptele din munti împotriva legionarilor; aceasta fiind „scoala” pe care el o absolvise.

În luna august are loc o noua întâlnire între Mitran si Pop Mihai, tot la restaurantul Doina. Ultimul îl astepta el pe Mitran, în fata unei mese încarcate regeste; nici nu se azeza bine tânarul la masa, ca Pop ridica paharul cu whisky si îi spune: „Te felicit, dosarul tau a fost aprobat si mâine te vei întâlni cu seful cel mare, colonelul Marinescu, pe adevaratul sau nume Mateescu”.

A doua zi, tot la restaurantul Doina, are loc întâlnirea în trei. Dupa servirea mesei, se deplaseaza la casa de întâlnire. Aceasta situatie este noua pentru Mitran, deoarece, asa cum avea sa afle ulterior, DIE nu avea un sediu propiu-zis sau, daca exista, foarte putini stiau unde se afla.

Casa de întâlnire a lui Mihai Pop se afla pe Splaiul Independentei într-un bloc obisnuit, locuinta ca atare fiind o garsoniera, mobilata cu tot ce era necesar. I se comunica acum ca se discutase cu generalul Grigore, seful Biroului 8, acesta era singurul care stia unde va lucra Mitran. În decursul unei saptamâni, Victor urma sa predea altui ofiter „parohia” Bucurestii Noi-Chitila. Pentru eventualii curiosi interesati de plecarea lui Mitran acesta trebuia sa se eschiveze de la un raspuns precis, urmând sa spuna ca si-a gasit o „pila” care îi aranjase un post mai bun. Pâna si colonelul Grigorescu, seful direct al lui Mitran, stia doar ca acesta urma sa lucreze undeva, într-un birou al Departamentului Securitatii Statului. Era intrigat doar de faptul ca primise ordin sa-l ajute pe Mitran sa predea reteaua cât mai repede, adica într-o saptamâna, când era stiut faptul ca o asemenea actiune dureaza de la o luna în sus. Ca amanunt mai deosebit, sa retinem ca Mitran a predat reteaua colegei sale, Rodica Pop.

Si ca totul sa fie în ordine, în data de 23 august 1975, Mitran este avansat, în cadrul unei festivitati la gradul de locotenent major.

Începând cu data de 1 septembrie, se declanseaza procesul de construire propriu-zisa a viitorului agent. Pâna urma sa i se amenajeze o casa de întâlnire noua, Victor avea sa lucreze în garsonieza lui Mihai Pop. De altfel, Pop fusese numit „profesorul” lui Victor, în sensul ca urma sa-l introduca în tainele muncii de informatii externe, care este total diferit de ceea ce facuse pâna atunci proaspatul locotenent major.

Primul lucru care i se comunica lui Mitran este legat de calitatea sa, si anume aceea de agent de legatura, ceea ce presupunea ca el va prelua o parte din retea aflata pe teritoriul altui stat, de preferinta unul din spatiul englez. Odata preluata retea, sarcina ofiterului era de a mari si de a o îmbunătăti calitativ. Fireste, rolul esential al lui era de a coordona aceasta retea.

A fi ofiter de legatura era o munca si periculoasa si în acelasi timp foarte importanta, fiindca daca aceasta persoana era capturata, automat cadea retea sau partea de retea respectiva.

Primul lucru pe care trebuia sa puna accentul în cadrul procesului de pregătire era sa-si însuseasca la perfectie limba teritoriului pe care urma sa actioneze, în cazul sau, limba engleza. În consecinta acesta a gasit o profesoara pensionara, foarte bine pregatita. I s-a spus sa accepte orice pret, deoarece banii nu reprezentau o problema pentru Directie. Pretul unei ore cu aceasta profesoara era de 60 de lei, o suma destul de mare pentru 1976.

Paralel cu aceste cursuri intensive, Mitran a trebuit sa studieze structura societatiilor engleze din toate punctele de vedere: civilizatie, cultura, economie, politica, geografie etc. Se accentua mult pe obiceiuri, pe elemente de traditie, specifice zonelor celor mai importante din tara respectiva. Trebuia sa cunoasca pâna si specificul bucatariei anumitor regiuni. În pregătirea aceasta, Mitran a beneficiat de un material extrem de vast, începând cu tratate de politica, economie, si terminând cu înregistrari audio si pliante. Nu erau scapate din vedere nici cele mai mici detalii: de exemplu, în clipa când agentul s-ar fi aflat în Germania, nu era recomandabil ca sune la usa unui neamt în ziua de sâmbata. Se mergea pâna acolo încât se încerca identificarea cu psihologia specifica etniilor respective.

Un rol important îl avea cunoasterea topografiei locurilor, a amplasarii diferitelor institutii: de exemplu; un agent trebuia sa stie sa evite asa numitele zone-capcana; el trebuia sa ocoleasca bunaoara, locurile caselor de toleranta sau pe cele unde circulau prostituatele, deoarece aceste perimetre sunt, de regula, încadrate de cordoane de politie, asa încât riscul de a intra în obiectivul adversarilor era, evident, mai mare. O posibila legitimare implica riscul de a fi descoperita falsa identitate.

Urmatoarea etapa a pregătirii viza deprinderea metodelor specifice muncii în exterior: Pop Mihai a început prin a-l învăta pe Mitran cum sa-si creeze si sa-si foloseasca casutele postale impersonale, unde se depune si de unde se ridica materialul obtinut. Aceste casute sunt puncte vitale, din cauza carora poate sa cada o retea. Acum Mitran se afla în situatia inversa celei în care fusese atunci când lucrase la Serviciul Filaj; de acum înainte el avea sa fie cel urmarit. De aceea, Pop Mihai nu s-a multumit doar cu pregătirea teoretica, ci i-a cerut lui Mitran sa execute asemenea casute postale în Bucuresti, sa depuna materialul ori sa-l ia de acolo si sa demonstreze cu fotografii locurile alese.

S-a perfectionat în tehnica descoperirii filajului. Dificultatea consta în faptul ca nu era o actiune programata la anumite ore, asa cum se facuse în scoala de ofiteri, ci avea un caracter permanent. Victor era, cum se spune, tot timpul în priza; stia ca filajul este continuu, iar a nu aduce probe în acest sens putea duce la descalificarea lui. De aceea, exista câteva 'legi' care trebuie respectate cu sfintenie: a) sa nu intri niciodata într-un loc, fara a-ti asigura si iesirea; b) adversarul aflat în spate e de trei ori mai periculos. Ca atare, trebuie sa ai permanent „ceafa” vizibila; c) sa evite spatiile mici, cu vedere limitata. Ceea ce ochiul nu 'filmeaza', poate sa-ti fie fatal." El era obligat sa prezinte periodic rapoarte

de activitate în care, printre altele, urma să specifice că în data cutare, în orele cutare și cutare, pe o anumită porțiune a traseului, fusese urmărit, trebuind să dea și detalii despre tinuta și fizionomiile celor care îl filau. La sfârșitul pregătirii a constatat că de-a lungul acestei perioade a fost de zece ori luat în obiectiv de către urmăritori. Nu este exclus ca numărul acestor acțiuni de filaj să fi fost mai mare.

După mai bine de 6 luni de pregătire intensă și după ce Pop Mihai a considerat că „elevul” trecuse cu bine o primă etapă, a urmat o altă, al cărei țel era construirea unei noi identități a lui Victor Mitran și deprinderea cu cele mai sofisticate tehnici specifice muncii în spionaj.

În munca unui agent extern, o pondere deosebită o are cunoașterea amanunțită a tehnicilor și a mijloacelor care îi sunt indispensabile. Bunaora, în problema microfilmelor existau anumite tehnici care trebuiau să micșoreze până la eliminare riscul deconspirării. Odată filmul preluat, agentul apela la o serie de substanțe care desprindeau de pe celuloid pelicula de gelatină, așa încât, presupunând că materialul ar fi fost descoperit, el nu conținea nici un element compromițător. Pelicula de gelatină – ne referim aici la așa numitele filme moi – era redusă la dimensiunea unui bob de fasole și plasată de așa manieră încât să nu poată fi detectată. La revenirea în țară, agentul introduce „boaba de fasole” în substanțe specifice, și aceasta își redobândește forma și proprietățile inițiale.

„Profesorul” lui Mitran din această perioadă se numea Ioan Roman fratele colonelului Rabacel, cel despre care am vorbit în alt capitol.

Între timp a fost gata și noul domiciliu – casa de întâlnire a lui Mitran. Acesta se afla într-o vilă, pe strada Arhitect Radu Boiangiu nr.17, et. II. Odată ajunși aici ne vedem obligați să ne despartim de numele Victor Mitran și să operăm cu cel care legitima noua identitate a personajului: Mircea Mirea. Acesta era numele trecut în actul de identitate pe care Ioan Roman, alias Rabacel, i l-a dat viitorului agent. În mod firesc, va apărea și o nouă profesiune: asadar Mircea Mirea este economist, diplomat, lucrează în Ministerul Comerțului Exterior și are toate atribuțiile pentru a poseda pasaport de serviciu care-i da dreptul să efectueze dese vizite în străinătate. Despre noul său profesor, Mitran considera că, vizavi de această nouă și complexă etapă de pregătire, era mai slab din toate punctele de vedere decât predecesorul său, Mihai Pop.

De acum, Mitran, alias Mirea va începe să ducă o viață dublă. Sunt luate în calcul toate elementele care ar putea periclita această existență. Trebuie să-și creeze meticuloasă și cu grijă legenda. Deoarece seara mergea de-acasă, trebuia ca noi săi vecini să nu se mire de absența locatarului noaptea. Așa încât Mirea a avut grijă să prevină aceste întrebări lansând ideea că lipsește de acasă, fiindcă lucrează la servicii mai ales atunci când este liniște, adică noaptea. În timpul zilei, el stătea înăuntru continuându-și pregătirea teoretică. Nu se puneau problemele banilor, atât a celor românești, cât și a valutei, fiindcă la instalare, Roman îi dăduse niște sume frumoase, care urmau să-i asigure o existență confortabilă. Firește, aceste sume erau în afara de salariul propriu-zis, care în acel moment se ridica la 4.500 de lei.

Paralel cu activitatea de pregătire, Mirea avea și sarcini concrete. De exemplu, trebuia să caute persoane – de regulă din sfera tehnicului – care erau apte pentru a putea fi recrutați de DIE și, în consecință, de a fi lansați în exterior pentru a face spionaj economic. Pentru contactarea acestora nu se preocupă de nimic. Presupunând că Mitran a întâlnit un asemenea personaj, el îl putea invita pentru testare, pentru discuții, la un

restaurant unde tot el achita consumatia. Nu era obligat sa prezinte nota de plata, ci, în rapoartele pe care le facea, spunea doar cât a costat consumatia, banii fiindu-i adusi imediat.

A sosit si vremea ultimului si celui mai important examen. În luna august a aceluiasi an lui Mirea i se comunica sa se pregateasca pentru ca în scurt timp va fi lansat. Spre deosebire de o misiune reala, aceasta misiune scoala avea scopul de a testa absolut toate reactiile ofiterului aflat pentru prima data pe teren strain si cu acte care, la o privire foarte atenta, se observa ca sunt false.

Peste o saptamâna, Roman vine în casa de lucru a lui Mirea si îi comunica tara în care va fi lansat si misiunea pe care o va avea de îndeplinit. Va fi trimis în Iugoslavia, cu acte false, iar ca misiune avea de realizat în orasele Blegrad, Zagreb si Ljubliana casute postale impersonale. Aceste casute trebuiau apoi fotografiate, urmând a fi folosite de spionii români care activau în spatiul iugoslav. Fireste, cele care vor rezista analizei specialistilor din aparat

Iata-l, asadar, pe tânarul agent român în rapidul de Belgrad, într-o seara a lunii octombrie, 1976. Avea asupra lui un pasaport turistic si era îmbracat ca orice om care pleaca într-o excursie. În cuseta în care avea loc se afla doar un iugoslav, iar pe drum avea sa constate un lucru care nu-l avantaja deloc, si anume ca tot vagonul era populat numai cu straini. N-a dormit toata noaptea fiindca nu stia daca vecinul de cuseta era un simplu calator sau altceva.

Singurul bagaj al lui Victor era o geanta turistica cu fund dublu, primita de la Roman. În acel fund dublu se aflau 10.000 de marci si câtiva sute de dolari. Aceasta ascunzatoare era prevazuta cu pereti dintr-un metal special pe care numai detectoare sofisticate le puteau sesiza.

Cu gândul la vecinul lui si la comoara din geanta a ajuns dimineata în punctul de frontiera de la Stamora Moravita unde, în mod cu totul neprevazut, a trebuit sa faca fata unei situatii aparent hazlii, dar care putea sa compromita misiunea chiar de la început. Ce s-a întâmplat? În momentul în care Mitran iese din cuseta sa vada cum se desfasoara controlul vamesilor, constata ca tocmai seful acestora, un locotenent major, era un fost coleg de-al sau din Scoala de Ofiteri. Prima reactie a fost de panica; apoi Mitran intra în cuseta, se întinde si simuleaza ca doarme, asteptând întâlnirea. Se gândea intens la „legenda” pe care trebuia sa si-o fabrice pe moment si pe care s-o foloseasca în situatia când celalalt ar fi intrat la banuieli.

Se deschide usa, vamesul îl vede pe Mitran are un moment de scormonire în memorie si îi spune „Domnule, eu te cunosc. De unde esti!”, continua el cu întrebările. „Din Bucuresti”, raspunde Mitran, fara a schita vreun gest ca l-ar cunoaste la rândul lui pe vames. Mirarea acestuia creste când Victor îi spune ca lucreaza la Ministerul Comertului Exterior. „Imposibil, zice el, te cunosc de undeva si înca foarte bine!” Stiind ca trebuie sa câstige partida, Mitran pluseaza întrebându-l pe vames, chipurile, unde a facut scoala. Normal, acesta îi raspunde: „Baneasa”. Mitran își aminteste fulgerator ca în timpul scolii erau organizate întâlniri si seri distractive cu studenti de la alte facultati. „Sigur ca ma cunoasteti, raspunde Mitran, eu sunt acela care aduceam la voi, la Scoala de Ofiteri, multe colege de-ale mele de la Studii Economice la serile de dans”. Vamesul înghite nu fara rezerve, explicatia lui Mitran, dar mai face o observatie de profesionist: „Ceea ce mi se pare ciudat este faptul ca sunteti singurul român din tot vagonul!” Si când totul parea

rezolvat, vamesul revine si îi cere lui Mitran pasaportul, pentru a-l verifica. Dupa o jumatate de ora s-a întors mai mirat de cum plecase: Mitran stia ca pasaportul lui este unui eliberat de DIE si ca atare nu figureaza la Directia Generala a Pasapoartelor. Ca atare, cuvintele vamesului explica într-un fel situatia: „Domnule, mie tot nu mi-e clar, dar trebuie sa va las sa treceti!”

Trecerea vamei iugoslave nu a prezentat nici un obstacol pentru Victor Mitran în pasaportul caruia functionarii nu au pus nici macar viza.

Sosit în capitala Iugoslaviei, ofiterul român încearca sa gaseasca o camera într-un hotel, dar nu reuseste, fiindca tocmai în acele zile Belgradul gazduia Conferinta Europeana pentru Securitate Post-Helsinki. Mentionând faptul ca, dupa îndelungi cautari, hotaraste sa-si înceapa misiunea oficiala în orasul Zagreb, scop în care se deplaseaza la agentia de voiaj si își cumpara bilet de tren pentru acel oras, vom opri pentru moment derularea evenimentelor si vom încerca în cele ce urmeaza sa patrundem în interiorul personajului nostru, marcând punctele esentiale ale starii lui de spirit din acel moment.

Capitolul al XI-lea

CÂTA DEGRADARE MORALA POATE ÎNDURA UN OM!

Constatam, trecând în revista anii de formatie în Scoala de Ofiteri de la Baneasa, ca Victor Mitran si colegii lui fusesera tinta unui proces extrem de intens si sistematic de îndoctrinare politica. Erau constienti ca de modul în care ei își vor îndeplini misiunile încredintate va depinde în ultima instanta, soarta tarii. Este adevarat ca numele lui Ceausescu si ideologia partidului în fruntea caruia acesta se afla, ocupau un loc de baza în cadrul orelor de pregatire politica, dar viitorii ofiteri erau convinsi, înca, de importanta covârsitoare a laturii profesionale.

Din nefericire, odata ajunsi la locurile de munca, constata ca toate actiunile aparatului de Securitate aveau ca scop apararea sistemului de dictatura. În consecinta, multi din ei, dupa o anumita perioada, încep sa se scârbeasca de ceea ce erau obligati sa faca si, în consecinta, sa realizeze ca lucreaza într-un semiesec. Perioada aceasta, de modificare a constiintei, în rândul majoritatii cadrelor este apreciata de catre Mitran, în medie, la 2 ani de la absolvirea scolii.

În cazul personajului de care ne ocupam, aceasta „iluminare” s-a produs la vreo patru ani dupa ce a trecut în cadrul Biroului 8, de investigatii. E drept ca pâna atunci, prin misiunile pe care le-a îndeplinit în cadrul Serviciului de Filaj, unde avusese ca obiectiv diplomatul de la Ambasada Marii Britanii, nu-i creasera lui Mitran o imagine globala asupra dedesubturilor aparatului pe care-l servea. Abia când a trecut „paroh-sef”, în sectorul Bucurestii Noi-Chitila, când a constatat ca individul uman este redus la un simplu robot a carui viata personala nu conteaza, când a sesizat ca mai mult de jumatate din populatia peste care „stapânea” era dispusa si colabora efectiv cu acest aparat odios,

abia atunci a înțeles mizeria muncii pe care o desfășura. Abia atunci a înțeles că risca să devină, la rândul lui, un automat obligat să execute orbeste ordinele superiorilor, obligat să-și reprime propria-i personalitate. Inteligența și inventivitatea meseriei nu funcționau așa cum era normal, în plan profesional, ci în cadrul unui proces diabolic de transformare a populației într-o turmă lipsită de viața proprie aflată la cheremul unei mâini de oameni.

Este, asadar, explicabil, având în vedere cele de mai înainte, de ce Mitran dorea cu atâta înversunare să treacă la Direcția de Informații Externe: nu numai pentru tenta de aventură și de risc, ci, poate, pentru a încerca să se salveze de la o inerentă prăbusire în plan moral. La urma urmelor, ca agent de legătură avea contact doar cu forțele din exterior care atentau la securitatea statului român.

Pe acest fond s-a mai întâmplat ceva în timpul perioadei de pregătire conduse de maiorul Pop Mihai.

Printre temele ce alcatuiau procesul formării sale ca agent extern, lui Mitran i s-a vorbit și despre ceea ce, în limbaj specific, se numește tehnica infiltrării și jocul dublu. Din cele ce-i spunea instructorul său, elevul a dedus că acestea reprezintă nivelul maxim de competență profesională spre care tinde orice agent din lume.

Infiltrarea, a aflat Mitran, se poate pe față, cu toate datele pe masă, tehnica ce presupune o sinceritate totală, deoarece este limpede că, într-o atare situație, serviciul de spionaj caruia i s-a făcut oferta va face verificări extrem de riguroase. Datele false sunt excluse. Asadar, ofiterul care aplică această variantă trebuia să-și decline identitatea reală și toate datele privind locul de muncă, sefi, obiective, într-un cuvânt, toate secretele în posesia cărora se afla. Sigur că ofiterul nu dădea – în ideea că nu era dispus să facă joc dublu – decât secretele de mai mică importanță și pe care, se presupunea, le cunoaște și serviciul advers. Esențial era că datele furnizate să fie reale și, deci, verificabile.

A doua modalitate de infiltrare era aceea a tehnicii ascunse, ceea ce presupunea inventarea tuturor elementelor, începând de la cele biografice și terminând cu informațiile furnizate. Metoda aceasta era mult mai riscantă, deoarece e greu de conceput ca un individ își poate construi atât de bine o identitate nouă, o nouă biografie, încât servicii precum CIA-ul sau Intelligence Service să nu descopere în cele din urmă cacealmană. Dificultatea acestei metode ținea, în primul rând, de lipsa posibilităților materiale, fiindcă a crea un agent nou, era o chestiune extrem de costisitoare și care presupunea o perioadă de aproximativ 7 ani. Și asta, chiar în condițiile în care, pentru îndeplinirea unei misiuni, acest serviciu nu se zgârcea.

Rezulta deci, că prima metodă era mai eficientă și, firește, mult mai rapidă.

Există riscul, în situația infiltrării pe față, ca agentul să fie respins sau chiar să se reîntoarcă – în cazul nostru, în România – plutind pe Dunăre cu burta în sus, deci să fie suprimat. Un alt risc, în cazul unui esec, era deconspirarea agentului care pentru serviciul de spionaj din țara lui devenea ineficace și că atare era trecut într-un birou, adică pe linie moartă.

Să revenim la maiorul Mihai Pop. Mitran a fost surprins de insistențele cu care instructorul său vorbea despre acest joc dublu. E drept, aceste discuții nu aveau niciodată loc în casa de întâlnire, ci numai în mașina maiorului, unde pericolul de a fi interceptat dialogul lor era minim. Asadar, Pop spunea adesea că cel mai important lucru în cadrul misiunilor cu obiective bine precizate de la bază era încercarea agentului de a se infiltra în rândurile serviciilor străine. Și nu numai. Este un lucru cunoscut de acum câțiva ani de zile,

tinta predilecta a spionajului românesc era infiltrarea în rândurile personalului postului de radio „Europa Libera”. Sunt cunoscute agresiunile ale caror victime au fost unii redactori de la acest post, așa încât nu mai insistăm.* Ceea ce aflase Mitran atunci, în 1976, de la Pop Mihai, era faptul că nu se reușise infiltrarea agenților acolo, deoarece, nu este un secret pentru nimeni, „Europa Libera” era aparata de agenții CIA-ului. Nu este exclusă nici varianta că Pop Mihai să fi vrut să-i spună lui Mitran adevărul, știut fiind faptul că în munca aceasta legea compartimentării activității acționa intransigent.

Tentat de sugestiile lui Pop, Mitran începe să pună întrebări. Prima: dacă acest lucru este permis. Mihai Pop îi răspunde că în nici un caz șefii nu vor aproba acest lucru, dar că orice agent care se respectă face o asemenea încercare pe cont propriu. Doar că în situația unei infiltrări reușite, agentul urma să comunice ierarhiei superioare acțiunea sa, urmând ca aceasta să decida asupra continuării sau nu a jocului.

A intra într-un asemenea joc dublu presupunea, după spusele lui Pop, să joci corect numai pentru una din părți. Și, cum în obiectivul Serviciului Român de Spionaj era CIA-ul, spre uluirea lui Mitran care începe să înțeleagă realitatea, Pop Mihai face afirmația în doi peri că dacă el ar fi în situația de a juca dublu, ar lucra corect pe partea americană. Afirmația aceasta nu este deloc hazardată, fiindcă de nenumărate ori maiorul își exprimase nemulțumirea și dezacordul față de politica regimului Ceaușescu. O făcea, repetam, atunci când erau numai ei doi, în afara riscului de a fi ascultați și fără ocolisuri. La început, Mitran a crezut că este un fel de testare a convingerilor sale politice, dar a înțeles destul de repede că maiorul vorbea cinstit.

Trebuie să nuantăm în acest moment puțin lucrurile. Pop Mihai făcea de fapt un joc obscur de aproape toată Direcția lui Pacepa. El delimita clar între interesele țării și interesele clanului dictatorial.

După nenumărate asemenea schimburi de păreri, lui Mitran i se cristalizează clar convingerea că o mare parte din cadrele DIE fac joc dublu pentru partea americană. Pop Mihai era, cert, unul dintre ei. Ținând cont de faptul că aceasta se întâmpla nu cu mult timp înainte de plecarea lui Pacepa, pare veridică împrejurarea că agenții români care lucrau în serviciile străine, nu lucrau împotriva țării, ci împotriva sistemului comunist al lui Ceaușescu. Această realitate este argumentată și de evenimentele care au survenit fugii lui Ioan Mihai Pacepa, când, o mare parte din agenții români nu s-au reîntors în țară, ci, după cum afirmă Mitran „s-au dus la ei acasă”.

Fără a dezvolta acum subiectul Pacepa, am reținut una din afirmațiile lui Mitran, și anume că personalul Direcției al cărei șef era generalul a adus o contribuție extraordinară la dezvoltarea economică a României, în condițiile în care fondurile alocate acestei Direcții, deși mari, erau cu mult sub necesar. Informațiile obținute de Pacepa erau mai mult pe baza de simpatie reciprocă decât bazate, efectiv, pe activitatea de spionaj. Trebuie ținut cont că a introduce, de exemplu, un agent în concernul Siemens, implică niste cheltuieli la care bugetul Direcției nu se putea preta. Când privește racolarea unui agent neamț de către serviciile noastre, aceasta era exclusă. Așa încât, inevitabil se ajunge la concluzia că datorită demersurilor lui Pacepa, a relațiilor complexe și deocamdată doar parțial cunoscute nouă, pe care le avea cu serviciile străine, s-au putut obține aceste avantaje.

În discuțiile pe care le-am avut, Mitran a reluat insistent subiectul Pacepa și întrebarea care a framântat ani de zile conștiința românească: „A fost sau nu Pacepa un

tradator?”. „Ca unul care am lucrat în preajma lui, consider ca nu a fost un tradator, iar daca a tradat pe cineva, l-a tradat pe Ceausescu, iar nu tara!”, afirma transant Mitran. Asadar, în schimbul tradarii dictatorului, s-a ajuns de acord asupra unui soi de troc: noi îl tradam pe Ceausescu, iar voi, serviciile straine de spionaj, închideti ochii si mai ciupim si noi câteva secrete economice.

În acei ani, multe cadre din acest aparat ajunsesera la concluzia ca Ceausescu nu este România. Sigur, afirmatia nu este valabila pentru toti, fiindca o mare parte dintre ofiterii de securitate au acceptat sa își cultive un soi de fanatism, de care nu erau întotdeauna ei însisi convinsi, dar care, pus în practica, le asigura o pozitie confortabila, venituri direct proportionale cu gradul de supunere oarba si, în timp, ascensiunea în aparat. Acestia au ramas fideli dictatorului pâna la evenimentele din Decembrie, 1989, si poate si în continuare.

Revenind la maiorul Pop Mihai, luând în considerare concluzia ca acesta lucra pentru serviciul american si tinând seama de faptul ca el este cel care l-a recrutat pe Mitran, în mod clar se contureaza ultima parte a silogismului ca Victor Mitran a fost premeditat recrutat pentru a face la rândul sau joc dublu, activitatea corecta vizând CIA-ul. Personajul nostru face chiar afirmatia îndrazneata ca aceasta premeditare s-a facut cu avizul lui Pacepa care dorea sa întareasca tabara fidela lui cu elemente tinere si bine pregatite.

Cu trei zile înainte de a pleca spre Belgrad, Mitran se întâlnește cu Mihai Pop si îi comunica acstuia hotarârea lui de a contacta în capitala Iugoslaviei ambasada americana, spre a încerca sa-si ofere serviciile CIA-lui. Pop Mihai îi încurajaza; mai mult îi spune si cum sa procedeze, optând pentru metoda infiltrarii pe fata. Îi da unda verde sa comunice tot ce tine de meseria lui, inclusiv date privind casa de întâlnire, familie etc.

Se despart cu promisiunea din partea maiorului ca va pastra secreta hotarârea fostului sau elev.

L-am întrebat pe Mitran în timpul înregistrarilor care este, dupa opinia sa, gradul de credibilitate pe care un agent, aflat în situatia de a-si oferi serviciile altei tari, îl prezinta. A raspuns ca este o problema extrem de complexa, deoarece niciodata vreun serviciu de spionaj nu poate afla, cu toate verificarile pe care le face, întreg adevarul despre un agent, cu atât mai putin ceea ce gândeste el. Oricum, metoda cea mai întrebuintata este cea verificarilor permanente. Principiul de baza este acela ca „odata si odata, în situatia jocului dublu, agentul respectiv va gresi, iar serviciile de spionaj au, în general, multa rabdare. Asteapta. Întind tot soiul de capcane. Oferă informatii false care, daca se afla, se presupune ca nu pot proveni decât de la persoana vizata. Intervin de asemenea uzura, oboseala; oricât ar fi de stapân pe sine, este imposibil ca într-o buna, zi agentul sa nu greseasca.

Capitolul al XII-lea

EXCITATIA JOCULUI DUBLU

Sa ne reîntoarcem în Belgrad, primul obiectiv al misiunii-scoala a lui Mitran. Sa recapitulam: agentul român avea ca obiective trecerea granitei cu acte false, organizarea de casute postale impersonale, depunerea si preluarea de material compromitator si fotografierea acestor casute.

Ne dam seama, în acelasi timp, ca Mitran, alias Mirea, avea gândul ascuns, dar care pusese stapânire pe el, de a încerca prima mare lovitura a carierei sale.

Chiar daca el nu si-a putut începe misiunea oficiala în Belgrad asa cum era programat, am vazut ca si-a cumparat bilet de tren pentru Zagreb, urmând ca a doua zi sa se deplaseze acolo si sa-si înceapa misiunea din acel punct.

Sa ni-l imaginam pe Victor Mitran în acea zi de septembrie a anului 1977, plimbându-se aparent dezinvolt pe Bulevardul Tito din centrul metropolei iugoslave, apropiindu-se de cladirile care adaposteau Consulatul si Ambasada Statelor Unite ale Americii. Ce gândea el în acele clipe? Era emotionat, era indecis, sau dadea dovada de nonsalanta marilor agenti, alaturi de care visa sa fie pus într-o zi. A primat aceasta din urma dorinta care i-a dat lui Mitran impulsul necesar de a se opri la ghereta în care se afla un militar iugoslav, comunicându-i acestuia ca doreste o audienta la consul. Dupa câteva minute tensionate – foarte aproape se afla si Ambasada României – la poarta se prezinta un oficial american care îl conduce în biroul viceconsulului. Este invitat sa ia loc si sa spuna care este scopul prezentei lui acolo. Mitran își declina identitatea, ofiter român de informatii, moment în care viceconsulul îi face semn, ducând aratatorul în dreptul buzelor sa taca: îl roaga sa astepte câteva minute, cheama un soldat din Marina Americana, care îi va tine companie lui Mitran cât timp el va fi plecat, apoi dispare. Dupa aproximativ cinci minute revine însoțit de o alta persoana. Totul se deruleaza ca în filmele mute: la rândul ei, aceasta a doua persoana îi face semn lui Mitran sa nu scoata un cuvânt si sa-l urmeze. Îsi ia la revedere de la viceconsul si porneste strabatând o serie de culoare spre biroul celuilalt, aflat în cladirea Ambasadei. Tot prin gesturi îi face semn sa ia loc, scoate dintr-un dulap un magnetofon, îl aseaza pe birou, pune o banda pe el si îl declanseaza. Mitran, dupa primele clipe, a avut sentimentul ca se afla în sediul bursei din Tokio, fiindca din difuzor se auzeau foarte multe voci care vorbeau deodata si care produceau o impresie de vacarm. Era clar ca oficialul american recurge la acest procedeu pentru a anula interceptarea convorbirii dintre ei. Apoi a început confesiunea.

Mitran nu se îndoia ca omul din fata sa, un barbat înalt, blond si cu barba era reprezentatul serviciului pe care îl viza. Toata „spovedania” românului a durat aproximativ 40 de minute, timp în care americanul nu a scos un cuvânt, multumindu-se doar sa noteze din când în când anumite lucruri. Pe baza celor notate a început sa-i puna lui Mitran un sir lung de întrebări al caror scop vadit era de a face o prima confruntare

între cele declarate mai înainte și cele repetate acum de către Mitran.

În mod inevitabil, oficialul american a pus și întrebarea „De ce”? Mitran a răspuns: „Suntem mai mulți ofiteri care nu mai acceptăm să servim regimul comunist al lui Ceaușescu, împotriva căruia suntem hotărâți să luptăm prin orice mijloace; în consecință ne-am gândit că, un mijloc eficace al luptei noastre ar putea fi cooperarea cu serviciul american de informații, în scopul grabirii schimbării regimului din România!”

Pe fața diplomatului american nu se citea nici mirare, nici surpriza, chiar și atunci când a aflat că Mitran lucrează la Direcția lui Pacepa. Nu i-a tresărit nici un mușchi atunci când Mitran i-a prezentat întreaga structură a aparatului și a nominalizat toți șefii. S-a multumit să pună întrebări și să noteze răspunsurile.

În încheierea întâlnirii, americanul i-a spus clar că va verifica toate informațiile primite. L-a întrebat cât sta în Iugoslavia și i-a dat întâlnire peste exact o săptămână, la ora 17 în fața intrării B a ambasadei.

Misiunea lui Mitran la Zagreb, Ljubljana și Belgrad a decurs fără nici un fel de incidente, conform indicațiilor primite.

În zilele care au urmat, ofiterul român a încercat să-și clarifice și ceea ce simțea față de gestul de a contacta Ambasada Americană. Era hotărât să joace corect de partea serviciului american. „Dacă mi-ar fi spus: în clipa asta ieși avionul, pleci la Washington și începi acolo lupta, as fi făcut-o fără ezitare!” Lui Mitran i-ar fi plăcut ca imediat să primească o misiune, deoarece, după spusele sale, este omul care atunci când „a schimbat macazul” este gata să înceapă imediat acțiunea în sensul respectiv.

Din păcate, pentru setea lui de aventură, lucrurile n-aveau să urmeze cursul dorit.

Exact peste o săptămână, la ora 17, Mitran s-a prezentat la intrarea indicată unde, într-adevăr, îl aștepta oficialul american. Au urcat în același birou, s-a repetat scena cu magnetofonul, după care americanul i-a comunicat că au fost verificate toate datele și că a fost programat să lucreze în România. Mitran încerca să plusese și afirma că dacă e nevoie, e pregătit să înceapă lupta și din afară, adică să activeze într-un spațiu occidental. Opțiunea lui n-a avut nici un ecou, americanul i-a repetat că va lucra în țară și că prima regulă de care trebuia să țină cont era aceea prin care i se interzicea orice fel de contact cu Ambasada Americană din București sau dintr-o altă țară socialistă. În momentul în care va primi misiune în Occident, va lua legătura după următorul sistem: în situația când se va afla în Europa, în orice țară în afara de Anglia, va da telefon în orașul Frankfurt pe Main la nr. 559920 și, când i se va răspunde, va spune următoarele: „I'm Pierre, for mister Phillips”, după care urma să se comunice un nume de oras, o dată și o oră. Presupunând că s-ar afla în Anglia, urma să sune la Londra, la nr. 6294503, lăsând același mesaj. Numele orașului, data și ora pe care trebuia să le comunice, însemnau că la data respectivă și la ora propusă se va afla în fața postei centrale din orașul respectiv.

Instrucțiunile au continuat astfel: în clipa când Mitran ajungea în țară, la ora pe care o stabilea el pe loc, urma să parcurgă un traseu. Pe fondul acestor explicații, americanul scoate din birou o sapcă în carouri și două fulare, unul cu culorile alb-roșu și altul cu culorile alb-negru. Mitran este invitat să aleagă unul dintre cele trei obiecte și el alege fularul alb-roșu. Echipat cu acest fular, a doua zi după sosirea în țară, el avea de realizat următorul traseu: să pornească din fața Academiei de Științe Economice, să intre pe str. M. Eminescu și să circule pe partea stângă, apoi să facă dreapta, spre strada pe care se afla Consulatul Iugoslaviei. Asta în situația în care la revenirea în țară nu ar fi fost

descoperit de colegii sai români. Daca nu putea în ziua respectiva, întreg scenariul cu itinerariul aferent urma sa se repete exact peste o saptamâna si exact la ora 12.

Apoi i se ofera lui Mitran o coala de hârtie si i se cere sa treaca pe ea un nume si o adresa din Bucuresti. Ce înseamna aceasta? În situatia când CIA-ul avea sa-i comunice ceva extrem de important, Mitran urma sa primeasca o scrisoare semnata cu numele trecut pe foaia de hârtie – numele ales a fost Mihai Nicolescu, un prieten din copilarie – la adresa pe care a propus-o el, aceasta fiind str. Lastarului nr. 27, o zona linistita, unde locuia o matusa a sotiei lui. În clipa când va primi aceasta scrisoare, care avea sa contina un mesaj totalmente banal, trebuia sa introduca hârtia respectiva într-un vas cu apa rece. Dupa câteva minute, pe acea hârtie avea sa se releveze continutul mesajului destinat lui.

Ultima întrebare pe care i-a pus-o americanul a fost daca are sau nu nevoie de bani, ei fiind dispusi sa-i ofere o suma oarecare. Mitran a refuzat oferta, spunând ca are suficienti. Asta a fost tot, americanul i-a urat succes si s-au despartit în termeni favorabili. Impresia pe care a dus-o Mitran cu sine a fost aceea ca manifesta încredere fata de el, fireste în masura în care exista încredere în relatii de asemenea tip.

Dimineata, Victor Mitran avea sa ia de pe aeroportul din Belgrad avionul care îl va duce în Bucuresti. Pe aeroportul Otopeni îl astepta Ion Roman, alias Rabagel, care, dupa ce observa nonsalanta cu care Mitran trece prin filtrul verificarilor vamesilor români, îl felicita pentru modul cum si-a îndeplinit misiunea.

Capitolul al XIII-lea

MARIREA SI DECADEREA SPIONAJULUI ROMÂNESC

Am promis, în capitolele anterioare, ca vom detalia cazul generalului Ioan Mihai Pacepa si vom face acest lucru referindu-ne la luptele care s-au nascut în interiorul Directiei Generale de Informatii Externe prin actiunea de cucerire a suprematiei de catre acest stat în stat care era Directia de Informatii Externe, condusa pe hârtie de catre generalul Nicolae Doicaru, dar, de facto, de catre adjunctul sau Ioan Mihai Pacepa.

Putine personaje din istoria contemporana a României au beneficiat de o asemenea atentie precum celebrul Pacepa. Si chiar mai putini au reusit sa creeze în jurul lor scandaluri de proportia celui declansat de plecarea lui.

Atâtea legende s-au construit în jurul acestui personaj încât nici chiar cartile pe care el le-a publicat, „Orizonturi rosii" si „Mostenirea Kremlinului" nu reusesc sa clarifice lucrurile. Ca în cazul marilor spioni, este indubitabil ca însusi Pacepa a contribuit la tesatura de legenda al carei scop ultim era acoperirea perfecta prin pierderea urmelor originii lui. Varianta ca el s-ar fi nascut într-un sat din Nord care ar fi fost completamente distrus de germani la finele celui de-al doilea razboi mondial, ca întreaga populatie a acelei asezari a fost rasa de pe fata pamântului si ca el a scapat ca printr-o minune, aflat în ziua aceea undeva în împrejurimi, nu rezista la o analiza mai atenta.

Altfel spus, suntem în fața a ceea ce numeam într-un capitol anterior schimbarea totală a biografiei și identității personajului.

Persoane care au lucrat în preajma lui Pacepa, printre care și Victor Mitran, susțin că el ar fi fost parasutat de către CIA în România la sfârșitul deceniului V, prin anii 1948-1949. Suntem în fața unei situații mai puțin obișnuite, care implică multă răbdare, mult timp și, bineînțeles, multe resurse materiale. Scopul final, cum e lesne de dedus, era acela al formării unui agent care să reziste la toate tipurile de verificare și care să fie cât mai puternic și cât mai la vârf infiltrat în serviciul român de spionaj.

Se pune o întrebare firească: ce interese aveau Statele Unite să întreprindă o acțiune de o asemenea anvergură pe teritoriul unui stat mic și care nu prezenta aproape din nici un punct de vedere un interes pentru colosul de peste ocean. După cel de-al doilea război mondial, România s-a trezit și cu bruma de potențial economic avut în perioada interbelică distrus. În plus, împrejurarea că România nu a fost considerat stat beligerant, după ce dăduse atâtea jertfe umane pe fronturile războiului, e o lovitură de pe urma careia avea să-și revină în foarte mult timp. Alături de situația economică, și celelalte laturi deveniseră dezastruoase. Viața politică tindea să devină apanajul unui singur partid, instalat de forțele de ocupație sovietice, cele care au ucis sistemul democratic pluripartid din România interbelică.

Tara aceasta care a suferit economic, a sfârșit, la câțiva ani după terminarea războiului, prin a deveni un umil și sărac satelit al URSS-ului.

Acesta este rationamentul pe care cei ce acceptă versiunea plasării lui Pacepa în deceniul V pe teritoriul României îl folosesc în argumentarea poziției lor. Asadar, rolul lui Pacepa nu era de a furniza neapărat informații de pe teritoriul românesc, ci acela de a pătrunde, via România, în interiorul colosului rus de la răsărit. Versiunea poate dobândi o notă în plus de autenticitate, dacă ne gândim că Pacepa a ajuns la începutul deceniului VII nu doar șeful neîncoronat al spionajului românesc, ci omul de bază al României în cadrul Pactului Militar de la Varșovia.

De la un anumit punct, în special după vizita din 1971 în China a lui Ceaușescu și importarea forțată a modelului revoluției culturale de acolo, atenția lui Pacepa începe să vizeze tot mai insistent persoana Dictatorului. În această acțiune de sabotare a politicii ceaușiste, era necesar ca Pacepa să ajungă cât mai aproape de persoana tiranului. Și, așa cum vom vedea, uneori întâmplarea joacă un rol esențial.

S-a întâmplat în timpul vizitei lui Ceaușescu în Japonia, mai precis la întâlnirea cu directorul general al celei mai mari corporații nipone de produse electronice. La un moment dat, cei din jurul dictatorului vad că acesta devine iritat, da semne de nervozitate. Care era cauza? De mai bine de un sfert de ora, Pacepa conversa lejer în japoneză cu directorul general al firmei, care la un moment dat, apelând la translator, i se adresează lui Ceaușescu și îi spune: „Domnule președinte, constat cu uimire că în România este cunoscută tehnologia de ultima oră în materie de electronica!” Mânia dictatorului se stinge brusc, el își umflă pieptul cu mândrie. Nu contează acum ce stupidenie o fi continut răspunsul său, contează faptul că din acel moment a început ascensiunea lui Pacepa înspre cucerirea ultimei redute: încrederea totală a lui Ceaușescu, nu doar pe linia asigurării securității acestuia, dar și într-o largă arie de subiecte. Mai mult, Pacepa devine omul nr.1 al casei, intrând în grațiile Elenei Ceaușescu. Nu vom insista asupra detaliilor privind această relație în trei, deoarece cele mai multe fac obiectul cartilor ex-generalului român.

Din punctul de vedere care ne intereseaza, ne vom opri asupra razboiului, uneori fatis, dintre Directia pe care o conducea generalul Neagu Cosma si Directia rivala al carei sef, cum spuneam mai sus, de fapt, era Pacea.

De la bun început trebuie spus ca Pacea a fost – lucru recunoscut si de detractori si de admiratori – un superprofesionist. Cunostea întregul personal al tuturor retelelor românești de spionaj din strainatate. Cunostea fiecare obiectiv în parte si detaliat. Era unicul care aproba intrarea unui nou cadru în DIE si cel care dadea vize pentru plecarea agentilor în strainatate. În plus, manifesta o corectitudine exceptionala în raporturile cu subordonatii sai. Pleca de la principiul ca în aceasta munca extrem de de complexa nu trebuie sa conteze decât valoarea individului, pregatirea sa si nu sentimentele personale. În acest context trebuie, anticipând putin, sa marcam câteva din momentele imediat urmatoare fugii lui în America.

Plecarea generalului Pacea a avut consecinte din cele mai neasteptate. La început, datorita unicitatii situatiei, nimeni nu a stiut cum sa reactioneze. Pacea luase cu el toate fotocopiile documentelor aflate sub semnul strict secret. În acel moment, lucrul cel mai grav care se putea întâmpla era arestarea agenturilor române din strainatate. În consecinta, la doua luni dupa eveniment, când capii DGE își mai revenisera din dambageala care-i paralizase, au fost chemati toti agentii de legatura si li s-a spus sa plece afara si sa încerce sa recupereze ceea ce a mai ramas din retele respective. Exista aproape certitudinea ca Pacea, odata plecat, avea sa deconspire aceste retele.

Nu a fost nimic precupetit pentru actiunea de recuperare a agentilor din strainatate: s-au pus la dispozitie pasapoarte false, bani si alte documente considerate utile.

Printre agentii de legatura care urmau sa se deplaseze în strainatate se afla si colonelul Salajan, adjunctul sefului Directiei de linie din DGE, generalul Manea. Reteaua colonelului Salajan era formata din cca. sapte agenti de baza care activau în Germania. Ajuns acolo, colonelul Salajan reuseste sa-si contracteze oamenii, le da actele necesare si se îndreapta împreuna catre România. Au trecut cu bine granita dintre Germania si Austria, dar la punctul de frontiera dintre Austria si Ungaria s-a întâmplat o scena din care cei opt au tras câteva concluzii: au trecut primii sapte, cu formalitatile de rigoare, a venit si rândul colonelului Salajan care, fireste, avea cu el si acte false. Ajungând în fata vamesului, i-a întins pasaportul. Acesta l-a luat, l-a introdus în computer, apoi a început sa-si plimbe privirile, de la colonel la computer si invers. Îl privea pe Salajan cu dispretul cu care privesti un infractor de ultima speta. Toata scena a durat vreo doua minute, timp în care ofiterul român a facut eforturi fantastice sa nu se deconspire. desi era clar ca vamesul stia cu cine are de-a face. Si pentru ca sa nu mai ramâna nici o urma de îndoiala, în clipa când i-a întins pasaportul, vamesul austriac i-a spus într-o engleza perfecta „Va doresc drum bun, domnule colonel!”.

S-a tras atunci pe moment concluzia ca generalul Pacea a aranjat lucrurile de asa natura încât fostii lui subordonati sa nu fie arestati. Era si acesta un argument în favoarea celor de mai sus, ca generalul lovise în sistemul ceausist, nu în statul român.

Dintre consecintele locale, plecarea lui Pacea a dus la caderea câtorva capete: ca urmare a „lucraturii” ex-generalului, în 1971, seful acestuia, generalul Doicaru, a fost trecut temporar la pensie si apoi facut ministru al turismului. Dupa fuga mult discutata, Doicaru este imediat destituit si arestat considerându-se ca el nu este strain de activitatea

antiromâneasca a fostului sau subaltern. După câteva săptămâni, în clădirea Direcției a VI-a, de cercetări penale, s-a ajuns la concluzia că Doicaru nu știe nimic și că atare a fost socotit nevinovat.

Spuneam la începutul acestei cărți că vom reveni asupra modului în care, datorită rivalității care se crease între cele două Direcții, generalul Păcepa l-a lucrat pe șeful Direcției a III-a, generalul Neagu Cosma. Dincolo de inteligența și de o anumită valoare profesională, este clar că Neagu Cosma a fost un produs al sistemului comunist pe care l-a servit cu mult zel și din convingere și pe care-l servește chiar și în prezent, în calitate de director al ziarului „Spionaj contra spionaj”, făcând jocul neocomunistilor, prin publicarea unor dosare furnizate de aparatul în discuție având scopul prim de apărare a sistemului comunist și a frunțasilor lui.

În acest moment al discuțiilor, Victor Mitran acreditează ideea care, după părerea lui, scuza acțiunea lui Păcepa, și anume că Direcția condusă de Neagu Cosma apăra efectiv comunismul, în vreme ce rivala ei apăra interesele economice ale statului.

Picătura care a umplut paharul a fost Neagu Cosma, având informații despre jocul lui Păcepa, începuse să îl lucreze pe acesta. Deconspirarea lui Păcepa însemna prăbușirea întregului plan pe care el și-l construise meticolos de-a lungul a aproape trei decenii. În aceste condiții nu exista decât o singură variantă, dură, e adevărat, dar care îl putea salva pe Păcepa și ducea la scoaterea definitivă din scenă a lui Neagu Cosma. Așa s-a ajuns la împrejurarea că Păcepa a deconspirat toată rețeaua română din afară, fapt care a condus la caderea ei și arestarea unui mare număr de agenți. Bineînțeles – și la arestarea și cercetarea lui Neagu Cosma și apoi la degradarea sa de la general la gradul de soldat. După aceste evenimente, Păcepa a devenit șeful absolut al Serviciilor Române de Spionaj, Direcția cealaltă fiind obligată să lucreze numai pe teritoriul românesc și să se ocupe de persoanele străine care activau aici. Abia după fuga lui Păcepa, din iulie 1978, Neagu Cosma a fost reabilitat.

Dar despre consecințele fugii generalului Păcepa asupra întregului sistem și, implicit asupra destinului lui Victor Mitran vom vorbi în capitolul următor.

Capitolul al XIV-lea

O DIRECTIE DESFIINTATA CU UN SINGUR AGENT NEDECONSPIRAT

Misiunea-scoală pe care Mitran a avut-o de îndeplinit în Iugoslavia era ultima încercare dinaintea examenului propriu-zis, examen care se susținea individual, în fața generalului Păcepa.

Aceasta însemna confirmarea sau infirmarea înaltului titlu de agent în spionajul românesc. Din fericire (sau din nefericire) pentru el, Mitran n-a mai avut posibilitatea să susțină acest examen, deși cum s-a văzut până în acest capitol, el începuse să lucreze

efectiv în rețeaua serviciului românesc de spionaj; mai mult, el a încercat – printr-o lovitură riscantă – să facă joc dublu, în favoarea serviciilor similare americane.

Mitran nu a avut nici o vină că nu a fost confirmat la nivelul cel mai înalt, deoarece, așa cum am arătat, Pacepa avea să fugă, adică să se reîntoarcă la „baza”.

Despre această încercare prin care trecuseră toți agenții români care activau deja, se crease o altă legendă, născută, fără îndoială, din realitate.

S-a aflat că Pacepa introdusese o manieră, originală pentru noi, dar firească dacă ne gândim la specificul activității unui agent: candidatul intra prima oară – și în cele mai dese cazuri ultima – în biroul generalului care, extrem de amabil, îl invita să ia loc, apoi îi oferea o bautură – whisky sau coniac Napoleon – în funcție de preferințele celui alt. Nu este nici o îndoială că, la ora aceluși examen, Pacepa stia totul despre candidat. Așa încât, cele ce urmau pareau niște banale discuții între doi indivizi care – trebuie menționat acest lucru – conversau lejer într-o limbă precum engleza, germana, franceza, italiana sau rusa. E lesne să deducă că însăși această conversație era pentru Pacepa semnificativă, fiindcă ea demonstra nivelul la care viitorul agent a ajuns în cunoașterea respectivei limbi. Dacă Mitran ar fi raportat în septembrie '77 despre contactarea CIA-ului, este de presupus că întâlnirea cu Pacepa ar fi avut loc imediat. Însă, viitorul agent ținea să păstreze, deocamdată, secretul acestui contact, fiindcă nu stia în ce mod vor evolua relațiile lui cu cei care urmau să-l contacteze în București. În același timp, presupunând că Mitran ar fi raportat lui Pacepa această situație, nestiindu-se încă atunci cu certitudine că generalul este omul spionajului american, exista riscul că, odată intrat în interogatoriile CIA-ului, acesta să deconspire și cazul Mitran. Or, generalul nestiind nimic în această direcție, nu avea cum să o facă, ceea ce însemna un coeficient de credibilitate mare pentru Mitran.

Spuneam că, din clipa în care s-a constatat fuga lui Pacepa, DIE a trait efectiv o stare de paralizie. Mulți refuzau să creadă ceea ce s-a întâmplat, dar cu toții se simteau anulați, în imposibilitatea de a lua vreo decizie. La rândul său, Ceaușescu, aflat în stare de demență, a dat ordin ca imediat această Direcție să fie desființată, lucru inutil, de altfel, ținând cont de faptul că Pacepa stia absolut totul despre fiecare și că luase cu el documentele cele mai importante. Era de la sine înțeleasă ideea acestei autodisființări.

Paradoxal, din întreaga Direcție, singurul care nu era deconspirat era Victor Mitran. Îl avantaja sau nu această situație? Este întrebarea pe care și-a pus-o și el atunci și, nefiind în stare să găsească răspunsul, s-a adresat din nou primului său „Profesor”, maiorul Mihai Pop. I-a povestit acestuia tot ceea ce întreprinsese pe cont propriu în capitala iugoslavă. Maiorul îi propune să meargă la generalul Manea – facem mențiunea că acesta a activat ca agent sub numele Maxim – și să-i prezinte situația. Argumentele lui Pop sunt următoarele: de vreme ce cazul nu era cunoscut de Pacepa, era clar că serviciul american nu se îndoia de loialitatea lui Mitran. Așa încât, acesta era singurul agent român nedeconspirat, care își putea duce planul mai departe. Se pare că în acest punct, Mitran a păstrat totuși o marjă de secret, comunicându-i lui Pop intenția sa reală. În plus, acest caz era un argument în favoarea celor doi de a rămâne în aparat în condițiile în care aproape tuturor cadrelor și se pusese în vedere că în termen de șase luni să-și caute alte slujbe.

Prin intermediul lui Pop este organizată o întâlnire între generalul Manea și Mitran, care îi prezintă situația. Manea îi cere un răgaz de două zile. După acest termen, se reîntâlnesc și Manea îi cere lui Mitran planul după care considera acesta din urmă că ar

fi bine sa actioneze. Planul prezentat era urmatorul: Mitran cerea un pasapoort diplomatic cu ajutorul caruia sa plece în orice tara ar dori Manea, sa contacteze CIA-ul – numerele de telefon si codul le-am prezentat mai sus – urmând „sa înceapa lupta de acolo”, chipurile pentru români. Raspunsul lui Manea a fost urmatorul: „Din acest moment nu te mai duci la casa conspirativa, locuiesti numai la tine acasa, unde vei primi si salariul si astepti semnalul meu”.

Din august si pâna în decembrie Mitran a stat si a tot asteptat vreun semnal de la general. Lunar, Ion Roman, alias Rabagel, venea si îi aducea plicul cu cei 4500 de lei, cât era salariul lui. În luna decembrie, acelasi Roman, aducându-i salariul, îi comunica vestea dezastrului: D.G.I.E. nu mai exista! Degeaba încearca Mitran sa-i spuna ca vorbise cu generalul Manea, ca exista un plan etc. Roman îi raspunde sec ca nu mai exista nici un general Manea si ca e de dorit ca Mitran sa faca demersurile pentru a-si gasi un serviciu. Pâna atunci va fi platit în continuare. Problema ramânerii lui Mitran în aparat era si mai dificila în conditiile în care – lucru cunoscut de toata lumea – în 1978 s-au produs restructurari masive la nivelul întregii tari. La aceasta se adauga si furia ceausista fata de elementele Directiei recent desfiintate si careia, în consecinta, Dictatorul îi suprimase fondurile. Roman îi mai comunica lui Mitran ca singura favoare de care beneficiaza fostele cadre este aceea de a li se da transfer la locul de munca pe care îl vor gasi ele însele.

La nici treizeci de ani, Mitran este un om ambitios. El nu concepe ca exact în clipa când își vazuse visul realizat acesta sa se risipeasca. Pune mâna pe telefon si suna la fostul sau coleg si bun prieten, Uta Mihai, ofiter de contraspionaj, care urcase fulgerator în ierarhia Directiei a III-a, fiind un individ extrem de capabil. În demersul lui Mitran exista un risc foarte mare, acela ca Directia de contraspionaj sa-i faca dosar daca s-ar fi aflat ca el contactase Ambasada Americana, ceea ce însemna automat spionaj contra României, dar Mitran își asuma acest risc si, în acest punct al relatarii noastre, trebuie sa facem precizarea ca el nu renuntase la gândul ascuns, acela de a intra în serviciile americane. Si, cum scopul scuza mijloacele, el a considerat ca si-ar putea atinge telul chiar prin intermediul activitatii sale în contraspionajul românesc.

Tot ceea ce stie cititorul pâna acum, îi comunica Mitran si lui Uta Mihai, care ramâne uluit. Fireste, acesta nu afla si de intentia de joc dublu a prietenului sau. Întâlnirea avusese loc la Hanul lui Manuc, acolo unde Mitran considerase ca nu se afla pe urma lui vreo „coada”. Uta îi promite ca imediat se va prezenta la directorul adjunct al Serviciului unde lucra si va relata cazul. I-a spus lui Mitran sa-l astepte la masa. S-a reîntors dupa mai bine de o ora, l-a luat pe prietenul sau si au plecat împreuna sa se întâlneasca cu înaltul personaj, în fata sediului fostului Centru de Informare si Documentare al Departamentului Securitatii Statului. Este o secventa ca în filme. Cei doi s-au întâlnit în fata cladirii; la un moment dat a aparut personajul, un colonel, a trecut pe lângă ei, a revenit dupa câteva minute si i-a facut, din mers, un semn lui Uta Mihai, care l-a urmat imediat. Dupa trei minute, acesta revine si îi comunica lui Mitran ca seful lui nu doreste sa stea de vorba cu el. Era clar ca respectivul colonel îl cunostea de undeva si sfatul lui Uta de a merge acasa si de a astepta un semn în ideea ca el va încerca sa-l ajute, nu l-a prea încântat pe Mitran, care a avut în acel moment premonitia esecului.

Întâmplarea aceasta nu putea sa-l lase indiferent si, dupa o serie de deductii, de conexiuni, ajunge la concluzia clara ca este „lucrat” de Serviciul de Contraspionaj.

Aceasta se confirma dupa doua zile când, parasind imobilul în care locuia si cautând, dintr-un reflex format deja, vreo „coada”, constata ca este filat. Masinile echipei de urmarire erau asezate dupa un tipic pe care îl folosise si el în activitatea de la începutul carierei. Probabil ca se plictisiera în cele doua zile de când îl asteptau sa iasa din bloc, încât pareau ca „au pus-o de mamaliga”, ceea ce în limbajul lor însemna ca erau deconspirati. Mitran urca în autobuz si îi vede cum se agita în masinile lor, cum comunica prin statiile „Storn”. Amuzat de diletantismul urmaritorilor, simtindu-se brusc superior lor, Mitran își propune sa se distreze, asa ca începe sa-i plimbe prin tot orasul. Pe tot traseul s-au schimbat vreo sase baieti, le-a înregistrat îmbracamintea, pantofii, numerele de masini. În zona bifurcatiei de metrou de la Unirii, dupa un traseu în care i se pierde urma, Mitran iese pe o alta strada si ajunge lângă baieti în clipa când acestia își schimbau numerele de masina. Si, ca distractia sa fie completa, a doua zi Mitran face un raport dupa toate regulile filajului, cu toate datele pe care le înregistrase, inclusiv numerele noi de masini si îl duce prietenului sau Uta Mihai, rugându-l sa-l predea directorului sau, cu mentiunea ca „e pacat sa se faca atâta risipa de bani si de timp pentru urmarirea unei persoane neimportante ca el”. A mai comunicat ca nu are de gând ca contacteze nici un agent strain.

Dar lucrurile nu puteau continua astfel. Mitran era pe punctul de a claca psihic. Începe sa realizeze ca tocmai aparatul pe care îl slujise îl avea în vizor si i se cristaliza convingerea ca intrase în „moara” din care nu se putea iesi decât într-un fel: distrus.

Erau doua metode. Una, directa, suprimarea fizica, Alta, diabolica, profesionista; si care produce un impact dezastruos asupra „tintei”: „lucrarea” dosarului personal; Parte din biografia individului este întoarsa la 180°. Aceasta declanseaza procesul lent, dar sigur, al distrugerii personalitatii.

Dupa sarbatorile de iarna, la începutul lui ianuarie '79, întocmeste doua memorii ample, unul adresat secretarului general al PCR, iar altul presedintelui republicii, deci pe linie de partid, respectiv pe linie de stat. Asta – în conditiile în care, cum bine se stie, cele doua functii erau cumulate de acelasi Ceausescu. Memoriile acestea contineau protestul lui Mitran fata de faptul ca un profesionist, asa cum se considera el, este înlaturat din activitatea pe care visa sa o faca, precum o masea stricata dupa ce s-a investit de catre statul român atât de mult în pregatirea sa ca specialist. În final, era formulata afirmatia urmatoare: „În conditiile în care nu se mai poate conta pe mine, solicit, împreuna cu întreaga familie, sa fiu expulzat din tara, sa mi se dea pasaport, fiindca eu doresc sa emigrez”.

A asteptat vreun semn pâna în luna aprilie '79, dar în zadar. Asa încât, obosit si hartuit, Mitran ia hotârârea sa se prezinte la Ambasada Marii Britanii si sa solicite formulare de plecare în aceasta tara. Se saturase sa mai apeleze la mila partidului si guvernului, relatiile familiale au început sa se altereze datorita starii de stres în care traia, desi problema materiala nu se puna înca, fiindca avea sa primeasca salariul pâna în luna iunie a aceluiasi an.

Dupa o perioada lunga de asteptare, Mitran își gaseste de lucru pe un post la serviciul personal, la Statia de Utilaj Greu si Transport din strada Robescu din capitala. Director era un inginer tânar, cumsecade, pe nume Grigoras. Mitran îi prezinta situatia lui si este angajat imediat de acest Grigoras care îi si spune: „Dumneata esti omul de care aveam nevoie”. Îi explica câte ceva despre specificul acestei munci de santier si își

exprima convingerea ca prezenta lui Mitran ar putea contribui la diminuarea debandadei existente acolo. Mitran nu se mai osteneste sa-i spuna ca el nu avusese în activitatea lui de-a face cu astfel de situatii care tin de competenta organelor de militie, nu de securitate. Important era ca, iata, avea un post destul de comod, care îi oferea perspectiva de a-si asigura existenta.

În atributiile postului de sef serviciu personal-retributie-învatamânt intra si una specifica activitatii desfasurate de aceasta institutie, si anume colaborarea în domeniul constructiilor cu tarile arabe. Ca atare, Mitran urma sa se ocupe si de verificarea muncitorilor care urmau sa se deplaseze la munca pe santierele din aceste tari. În acest sens urma sa alcatuiasca dosarele respectivelor persoane si sa le înainteze spre aprobare securistului unitatii, unul din cadrele celebrei Directiei a II-a.

Dupa trei luni de activitate, Mitran reuseste sa se evidentieze chiar, dovada ca în septembrie primeste un premiu de 3000 de lei, ceea ce însemna atunci destul de mult.

Dar nici de data asta norocul nu tine cu fostul agent, la patru luni de la angajare, în urma unificarii institutiei cu o alta, postul lui se reduce. Stânjenit, Grigoras îi comunica faptul ca superiorul lui, un anume director general Dumitriu, îi impune aducerea pe postul de sef serviciu personal a altcuiva. Nu ar fi fost ceva iesit din comun, daca tot în cadrul aceleiasi discutii, Grigoras nu i-ar fi spus ca ideea aceasta, a „trecerii pe tusa" a lui Mitran îi fusese sugerata lui Dumitriu de un anume Radu Nicolae, „cineva de pe acolo, de la voi de la Securitate".

Când a auzit acest nume Mitran nu a reactionat; nu stia cine este si nici nu banuia ce rol avea sa joace acest personaj în existenta lui ulterioara.

Capitoul al XV-lea

APROAPE DE CONDAMNAREA LA MOARTE

În aceasta situatie, Mitran cere audienta la generalul Ion Stanescu, seful DSS care în timpul scolii îi paruse un om de calitate si la care, spera, va gasi înțelegere. Este primit. Alaturi de general se afla si seful personalului din Ministerul de Interne, care, desigur, îl informase în legatura cu dosarul Mitran, deoarece Stanescu a dat dovada de multa raceala, dorind vizibil sa puna cât mai repede capat întrevederii. Asadar – din nou un esec!

Neprimind nici un raspuns de pe urma memoriilor depuse la cele mai înalte organe de partid si de stat, Mitran hotaraste, în aprilie 1980, sa ceara Ambasadei Marii Britanii documente pentru a emigra împreuna cu familia. Este important de mentionat ca înainte de a fi primit de oficialul de la aceasta ambasada, pe formularele care se completeaza la intrare, în dreptul rubricii „motivul dorintei de emigrare" Mitran a scris „angajare la Interpol". De buna seama ca aceste cuvinte au avut efect si asupra

functionarului, asa încât discutia a durat mai bine de o ora, fara translator. Din nou, Mitran își face – a câta oara, Doamne? – un curriculum vitae, mentionând în final ca este un ofiter român dezamăgit de actualul sistem, pe care nu dorește să-l servească, deoarece el vrea să-și facă meseria. A primit imediat spre completare formularele, după care i s-a comunicat că în termen de 30 de zile va sosi răspunsul.

Încă de la ieșirea din Ambasada, Mitran este preluat de doi baieti, invitat să urce într-o mașină și condus pe Calea Rahovei. Este invitat într-un birou și după câteva minute apare capitanul Pîrvulescu, procuror-anchetator în cadrul Direcției a VI-a Cercetări Penale. După ce a comandat cafele, așa ca între colegi, procurorul i-a spus: „Tovarase Mitran, deoarece trebuie să lamurim mai multe probleme, veți rămâne aici mai mult timp.” Întrebat dacă s-a emis vreun mandat de arestare, Pîrvulescu îi sugerează lui Mitran să nu interpreteze astfel prezenta sa acolo și să judece ca un profesionist, care trebuie să lamurească împreună cu un alt profesionist anumite probleme care par a afecta interesele aparatului Securității Statului, implicit, ale țării. A început ancheta. Nu i-a permis lui Mitran să anunțe familia de-a lungul celor trei zile cât a stat acolo, dar el a dedus că au făcut-o cei care îl interogau.

Interogatoriile urmau un tipic clar: Pîrvulescu le începea citindu-i lui Mitran partea specială a Codului Penal în care se vorbește despre trădarea de patrie, apoi îi repeta: „Din cele ce cunoaștem până în prezent, se pare că dumneata te încadrezi la acest articol”. La început, Mitran pune întrebări, cerea dovezi, dar asta nu a durat mult pentru că Pîrvulescu și-a pierdut din amabilitate și i-a atras atenția că el este cel care pune întrebări și Victor cel care răspunde.

Ancheta s-a orientat în special asupra perioadei cât Mitran a lucrat la Direcția lui Pacepa. S-a insistat asupra momentului Belgrad, încercându-se acreditarea ideii că Mitran ar fi avut complici în țară și că actul lui de a contacta CIA-ul fusese premeditat. Mitran a negat sistematic afirmând adevărul, că totul fusese o acțiune luată pe cont propriu. Tactica folosită de capitanul procuror, constă în prelungirea peste limită a timpului de interogatoriu, fapt care îl obosea pe Mitran, dar el știa că scopul urmărit este acela de a-l conduce spre concluziile dinainte stabilite. Lupta era foarte dură, iar miza extrem de mare, fiindcă, la urma urmelor, după toată această poveste, el risca să fie condamnat la moarte pentru infracțiunea de înaltă trădare. Mai mult, i se sugera să accepte varianta că inițiativa lui fusese în realitate dirijată de Pacepa: concluzia ce urma era, deci, că Mitran ar fi fost lăsat aici ca să facă jocul generalului pentru serviciile americane. Mitran știa, i se comunicase în decembrie '79, că rationamentul pentru care a fost dizolvată DIE – sau unul din rationamentele principale – a fost banuiala că Pacepa lasase „un urmaș” și acesta era imposibil de descoperit. Iată că, fără să vrea, Victor fusese „botezat” de către Direcția a VI-a drept urmașul generalului. Și mai era ceva: organele Direcției de Cercetări Penale aveau de aproape doi ani în lucru dosarul Pacepa, dar nici o probă în afara de cele pe care deliberat acesta le lasase la plecare. Deci, descoperirea presupusului urmaș ar fi însemnat o izbândă pentru cercetări penale, izbândă care ar mai fi potolit și furia (ce nu se stinsese încă) lui Ceaușescu.

Din 24 de ore, Mitran dormea aproximativ 4, în rest era tinta atacurilor anchetatorului.

După trei zile, Pîrvulescu îi permite lui Mitran să sune acasă spre a-i confirma soției faptul că nu i s-a întâmplat nimic, „că a avut treaba, că nu a putut să-i dea telefon

si ca, în dupa-amiaza aceleiasi zile va ajunge acasa". Acestea sunt cuvintele pe care i le-a dictat Pîrvulescu.

Asadar, dupa-amiaza celei de-a treia zi, ancheta ia sfârșit. Mitran, înainte de plecare, îl întreaba pe Pîrvulescu cum sa procedeze în problema Ambasadei Engleze. Spre surprinderea lui, procurorul îi ofera toata libertatea de actiune, lucru extraordinar si care îl surprinde pe celalalt. Mai mult, îl face sa creada ca i se întinde o cursa, în conditiile în care ancheta, încheiata brusc, nu a parut sa releve concluzii privind vinovatia sau nevinovatia lui, ori, poate, anchetatorul nu a vrut sa i le comunice. Un singur lucru i-a spus Pîrvulescu la despartire: „Ai grija sa nu încalci legile tarii, fiindca altfel intri din nou pe mâna noastra si atunci nu stiu cum va fi. Ba chiar te sfatuiesc ca dupa ce iesi de la Ambasada Marii Britanii sa treci pe la mine si sa-mi spui ce rezultat ti-au dat." Asta a fost tot.

Pe data de 4 iunie 1980, Mitran intra în ambasada, împreuna cu sotia si fiul . Sunt primiti de consul care le comunica: „Guvernul majestatii sale a apreciat cu simpatie cererea dvs. de plecare si aveti acordul. Dar pe moment nu veti lucra în Marea Britanie, ci într-una din tarile Comonweath-ului, unde este o mare nevoie de cadre: Australia, Noua Zeelanda, Canada etc. Asadar, aveti viza de intrare, dvs, urmeaza sa va prezentati cu pasaportul..." Apoi consulul a vorbit într-un fel anume. Stia el ce stia.

Stia si Mitran ca de la acest pasaport va începe tot balamucul?

Abia a pasit pragul apartamentului, ca telefonul a si sunat. Era capitanul Pîrvulescu, care se interesa de rezultatul convorbirii. Nu i-a venit sa creada atunci când Mitran i-a comunicat acceptul de emigrare al Guvernului englez.

A doua zi, firesc, Mitran împreuna cu sotia sa se deplaseaza la Militia sectorului de care apartineau si depun actele necesare obtinerii pasaportului. Nu se stinsese înca euforia zilei precedente si, ca atare, nu-si dadea seama ce încurcate sunt caile de a obtine aceste documente.

Au urmat zile si zile de asteptare, dar degeaba. Încetul cu încetul dispare si euforia. Nu dispare însa ambitia de a-si duce planul la capat.

Cam la o luna de la depunerea actelor de pasapoarte, Mitran primeste un telefon de la Radu Nicolae si este invitat la Directia Securitatii Statului de pe strada Beldiman. Acest Radu Nicolae avea grad de locotenent colonel, era seful Serviciului de Contrainformatii si i-a comunicat lui Mitran ca dosarul lui se afla în lucru acolo. Radu Nicolae era un ofiter extrem de stapân pe sine si pe situatie, constient de puterea pe care o are. Vom încerca, în cele ce urmeaza, sa reproducem câteva din frazele pe care acesta i le-a adresat lui Mitran în cadrul primei întâlniri. Zicem „primei întâlniri", deoarece o buna parte din anii care vor urma își va derula secventele în functie de persoana acestui ofiter. Începutul a fost ca asa: „Ai acte de emigrare în Anglia. Fa ceva si retrage-le. Tu chiar îți bati joc de noi! Ai produs deja o iritare fantastica la Sectia Militara a Comitetului Central." Mitran a încercat sa explice ca gestul sau nu este decât consecinta piedicilor ce i s-au pus în exercitarea meseriei si a indiferentei cu care memoriile sale au fost tratate. În aceste conditii, vazând ca tara nu mai are nevoie de el, Mitran a considerat oportun demersul sau catre Ambasada Engleza. „Tu esti nebun? Tu nu-ti dai seama ca ceea ce faci nu cadreaza cu fosta ta calitate de ofiter de informatii? Ia uite, domnule, vor zice ei: pâna si un ofiter din Securitatea Statului se dezice de sistemul comunist! Nici sa nu-ti treaca

prin minte ca vei primi vreodata aprobarea! Ba, tu esti un tip foarte încapatânat, dar uiti faptul ca ai un copil. Vreau sa spun ca te cunosc foarte bine, cam stiu ce e în capul ala al tau si nu încerca sa ma duci pe mine cu povestea asta cu Interpolul! Tin sa-ti atrag atentia ca daca vei continua pe linia asta, intri pe laba noastra si te împuscam!" Mitran îndrazneste sa-i atraga atentia ca, în confirmare cu Codul Penal infractiunea de tradare de patrie marturisita înainte nu mai are valoare penala. Colonelul Radu Nicolae a raspuns: „Bine ma, oi fi tu smecher, dar de ce ma faci sa-ti reamintesc anumite modalitati de lucru ale noastre. Ce-ar fi sa te trimit la santierul de la Rîul Mare, ca sa faci un baraj pentru victoria socialismului unde, cum bine stii, se mai întâmpla, accidente: mai cad unii în prapastie, mai se defecteaza vreo directie la masina si câte, si cu câte alte accidente neprevazute..." În timp ce spunea aceste lucruri, colonelul Radu Nicolae zâmbea, dar Mitran simtea ca-i îngheata sira spinarii. „Mi-e mila de tine, a mai zis Radu Nicolae, te vad baiat tânar, ai un copil de crescut, de ce nu-ti vezi tu de treburile tale?!"

Culmea este, ca în ciuda amenintatorilor proferate, colonelul a reusit sa se apropie de sufletul lui Mitran care, înțelegând ce putere teribila dispune celalalt, si-a dat seama ca ea ar putea fi folosita în directia redresarii situatiei lui. Asa ca a încercat sa pluseze: „Bine, domnule colonel, îmi retrag actele, dar cu conditia sa-mi lasati familia în pace. (Colonelul Nicolae avusese grija sa-l atentioneze pe Victor ca o da si pe sotia lui afara din serviciu, asa ca îi va lasa muritori de foame daca el nu se va potoli). În al doilea rând, vreau sa muncesc!" „Nici o problema, raspunde colonelul, îti dau imediat un serviciu, te numesc consilier juridic principal la Uzinele „23 August" pe problemele de China!" „Va multumesc mult ca vreti sa-mi rupeti gâtul, raspunde Mitran. Sau sa ma faceti sa mi-l rup singur, sa ajung sa-mi semnez singur condamnarea la moarte. În calitatea aceasta, eu va trebui sa avizez niste contracte economice despre care habar n-am si care pot fi catastrofale. Si veniti dumneavoastra dupa doi ani si îmi spuneti tu esti pornit rau de tot împotriva noastra, dupa ce ai încercat sa faci spionaj si nu ti-a reusit, acuma subminezi economia nationala! Ce simplu puteti dumneavoastra sa-i rupeti gâtul unui om dându-i un post foarte important!" Colonelul Radu a început sa râda, apoi a spus: „Bine ma, vad ca îti umbla mintea, asa ca spune, unde vrei sa-ti dau un post?" „Vreau sa lucrez în comert!" raspunde Mitran. Colonelul s-a încruntat. „Mai precis, vreau sa ma fac cârciumar" a continuat Mitran. Reactia celuilalt a fost de stupeoare: „Ba, tu esti tâmpit? Cu hotii aia vrei tu sa lucrezi, vrei sa înveti sa furi si tu ca leprele alea?!?"

A urmat spovedania lui Mitran: „De ce nu, domnule colonel? Din clipa când mie mi s-a interzis sa-mi fac meseria, în viata asta nu mai am nici un ideal!" Au urmat câteva clipe de tacere, dupa care Nicolae s-a hotărât si a pus mâna pe telefon. Din ceea ce a urmat, Mitran își da seama înca o data ce putere fantastica are acest aparat, ca atunci când sunt în joc interese de ordin superior, nici o bariera nu este insurmontabila, nici o veriga a lantului acestuia nu se misca..

„Da, tovarase colonel!, a raspuns Mitran. Am ajuns la treizeci de ani si mie mi s-a prabusit scara de sub picioare. Unii dintre colegii mei au înnebunit, eu ma mentin înca. În fiecare noapte ma gândesc ca acum un an trebuia sa plec la Copenhaga si acum trebuie sa răm pamântul prin Bucuresti. Adica, brusc, nu-mi mi gasesc loc în tara mea. Puneti-va în

locul meu! Asa ca, mai bine cu chelnerii. Bem, f... m. Familia mea a început sa se destrame, nevasta-mea e hotărâta sa ne despartim!" A pus, deci, mâna pe telefon si a cerut serviciul economic al Militiei Capitalei, pe seful acestuia în persoana, colonelul Niculescu, un ofiter celebru prin intransigenta sa, care ar fi fost în stare sa-si aresteze si mama – asa cum afirmam într-un capitol anterior – daca aceasta era vinovata. N-au trecut nici trei minute si marele Niculescu intra în biroul lui Radu Nicolae, ia pozitia regulamentara si i se adreseaza ca de la inferior la superior, desi era mai mare în grad si avea functia aceea atât de importanta. Dupa cum i-a raspuns seful Serviciului de Informatii, Mitran abia s-a stapânit sa nu izbucneasca în râs, dat fiind comicul scenetei la care asista. „Fii atent, i-a spus lui Niculescu Radu Nicolae, am aici un prieten d-al meu, a lucrat si el la noi, dar si-a rupt saracul o mâna si nu mai poate trage cu pistolul, asa ca trebuie sa-l ajutam. Apoi catre Mitran: Unde zici ca vrei sa lucrezi?" Situatiya devenise atât de ridicola, încât Mitran si-a permis sa se joace si el: „Domnule, stiu un restaurant foarte frumos, unde îmi placea si mie sa trag câte una mica. Este restaurantul „Primaverii", care tine de IAPL, sectorul I. Acolo as dori sa lucrez." Colonelul Nicolae catre colonelul Niculescu: „Domnule, îl cunosti pe seful de acolo?" „Permiteti sa raportez, a raspuns precum un soldat instruit colonelul Niculescu, se numeste Gavril Albiter." „Atunci ia-l pe prietenul meu, du-l acolo si rezolva-i angajarea!" „Imediat, sa traiti, ma duc sa comand o masina si în cinci minute plecam!", a mai spus Niculescu si a iesit val-vârtej pe usa.

În biroul directorului Albiter s-a jucat o alta sceneta de acelasi grotesc nelimitat. Întâmplarea a facut ca directorul sa fie în sedinta cu sefii de unitati, lucru care nu l-a impresionat pe colonelul Niculescu, redevenit acum seful cel mare, spaima birtasilor. A trecut de secretara ca si cum aceasta nu ar fi existat, si a deschis usa de la directiune. Ceea ce a urmat a fost demn de o reprezentare scenica: când l-a vazut, directorul s-a ridicat de parca avea resorturi sub el, i-a scos afara pe subalterni cât ai clipi, necontenind sa-si ceara scuze, ca si când ar fi fost vinovat ca își programase o sedinta fara sa anticipeze vizita colonelului.

Mitran nu a solicitat întâmplator o unitate care tinea de IAPL Amzei. Nu numai ca avea multi prieteni printre cei care lucrau acolo, deci nu intra într-o lume necunoscuta. Vazând ca are posibilitatea sa „pulseze", el cere o slujba în cadrul institutiei conduse de Albiter, amintindu-si ca în urma cu niste luni fusese personal la acest director care, când a vazut ce scrie în cartea de munca a lui Victor – „sapte ani lucrati în cadrul Ministerului de Interne" – i-a spus de la obraz ca nu are nici un post liber. „Cum adica, dumneata ai lucrat în Militie si vrei sa te angajezi la noi?!?" Era bine cunoscuta „simpatia" dintre lucratorii din comert si organele de militie!

De data aceasta, în prezenta colonelului Niculescu, directorul Albiter era de nerecunoscut. A comandat imediat cafele, whisky, i-a invitat pe cei doi sa ia loc, într-o stare de agitatie deosebita. „Ce va aduce pe la noi, tovarase colonel, cu ce va putem servi?" „Angajati-l pe baiatul asta, a lucrat la noi, a avut un accident de masina si trebuie sa traiasca si el. Stiu ca a mai fost pe la tine, l-ai refuzat, te-a speriat cartea lui de munca.

Fii linistit, baiatul a lucrat la Securitate. Si daca vrem noi sa va bagam unul de-ai nostri, stim cum s-o facem, nu asa pe fata!" „Cum sa nu-l angajam, tovarase colonel, nu e nici o problema, se rezolva imediat!", raspunde Albiter, fericit ca Niculescu n-a venit în urma vreunei sesizari. Pune mâna pe telefon si îl cheama pe seful serviciului personal. „Angajaza-l!" îi spune directorul. Mitran merge în alt birou si, în jumatatea de ora, toate formele de angajare erau gata! O singura ezitare a avut seful personalului, atunci când a auzit ca este vorba de restaurantul „Primavara". În cele din urma s-a aranjat si asta. Victor revine în biroul lui Albiter care, extrem de amabil, se ofera sa-l duca personal cu masina si sa-l prezinte colectivului.

Capitolul al XVI-lea

DIN AGENT, SEF DE BIRT

La „Primavara", seful unitatii era Ilie Ionasiu, vechi în meserie si uns cu toate alifiile. Un adevarat rechin! Mituise tot, de la Comitetul Central pâna la lucratorii de militie. Era, pe vremea aceea, milionar. „Tovarasul Mitran va fi coleg cu dumneata, te rog sa ai grija de el, are o pregatire mai multa ca mine!" a spus directorul Albiter. În fond, Mitran nu avea studii economice, era absolvent de stiinte juridice si el însusi stia ca angajarea pe acel post era o ilegalitate.

Primul contact cu Ionasiu a însemnat si primul conflict! Asta s-a întâmplat dupa ce Albiter discutasese cu el în particular, înformându-l desigur, pe seful de unitate ce hram poarta Victor. Numai ca Ionasiu nu s-a speriat. L-a chemat pe acesta în birou, i-a comunicat programul: Mitran lucra dimineata, Ionasiu dupa-amiaza! Primul refuza si propune ture zilnice alternative. Celalalt insista sa lucreze dupa-amiaza, stiut fiind faptul ca e perioada când se câstiga cel mai bine! În cele din urma, discutia a ramas în coada de peste, cel putin aparent. În doua-trei zile, Mitran si-a dat seama ca personalul, instruit desigur de Ionasiu, îl trateaza cu aversiune. Toti erau convinsi ca el fusese infiltrat spre a-i prinde cu nereguli. Asa ca toti executau orbeste ce li cerea, dar atât! Toata lumea se ferea, toata lumea îl ocolea. Salariul de sef de unitate era de 1500 lei. Se stia ca personalul din acest domeniu își „completeaza" veniturile. Ca la sfârșitul zilei fiecare depunea „cota" de sef. Ca se mai putea lua pentru acasa o bucata de carne, o sticla de bautura, o tigara buna. Lui Mitran nu i-a oferit nimeni nici o cafea! A discutat el cu alti colegi, sefi de unitati asemanatoare, carora nu le venea sa creada ca el nu beneficiaza de nici un fel de avantaj, ca nu i se dadea „dreptul". Regula Mafiei era clara: ai intrat în joc, de aici manânci, de aici îți iei tainul!

Situatia aceasta a durat cam doua saptamâni, pâna când militia a organizat o descindere la „Primavara". În restaurant au patruns circa 20 de militieni înarmati. Trebuia facuta aici precizarea ca restaurantul se afla pe bulevardul „Dorobanti", unul din traseele de rezerva ale lui Ceausescu. De aceasta portiune raspundea un maior din cadrul Directiei

al V-a pe nume Daceanu, care îl contactase deja pe Mitran și îi solicitase să furnizeze informații în eventualitatea când vreunul din salariații de la acest restaurant ar fi avut manifestări anticeausiste sau împotriva ordinii socialiste.

În clipa când militienii au intrat în unitate, Mitran se afla în birou. Usa s-a deschis brusc și un ospătar, alb ca varul, îi spune: „Sefu', am dat de belea. Au navalit militienii cu mitralierele în mână, au blocat toate caile de acces și au început să legitimizeze lumea de la mese!” Mitran este socat, cu atât mai mult cu cât „Primavara” era un local de lux, în care nu aveau acces borfași, clientela să fiind compusă din scriitori, ziaristi, artiști plastici, chiar de oficialități. Mitran merge în sala și nu-și crede ochilor: parca toată unitatea era arestată, consumatorii priveau uluiți la ceea ce se întâmplă! Unii nu aveau buletinul de identitate la ei și urmau să fie duși la miliție. Mitran vede printre cei care au navalit, pe un locotenent care venea destul de des în acel restaurant. Află de la el că operațiunea este condusă de comandantul de la circa întâi de miliție, colonelul Nastase. Acesta se afla la etajul I, unde funcționa un snack-bar, Mitran urcă după colonel, se prezintă și îl întreabă care este motivul acelei razii. Raspunsul vine scurt și agresiv: „Nu te interesează pe dumneata!! În Mitran, acest raspuns trezeste vechea aversiune pe care ofiterii de Securitate o aveau față de cadrele din Militie: „Cum nu mă interesează, dacă sunt seful unitatii?” zice el, văzând negru în fața ochilor de nervi. În primul rând, conform legii, continua el, dumneata trebuia să treci pe la mine înainte de a declanșa acțiunea!” Nastase i-a replicat: „Sterge-o de aici, ca dacă nu, te iau și pe tine!” Ceea ce a urmat, aminteste de filmele cu gangsteri: Mitran l-a luat pe Nastase, un tip mic de statură, s-a îndreptat cu el pe sus către ferestrele glisante care erau deschise și a strigat către ceilalți: „Dacă nu ieșiți, îl arunc pe asta în cap!” S-au executat în câteva secunde, iar Victor i-a cerut barmanului să închidă toate ușile. Ultima a fost intrarea de serviciu, prin care l-a azvârlit pe colonelul Nastase. Afară, militienii încadraseră toată zona și așteptau să iasă personalul cu seful lor în frunte. Ceea ce ar fi urmat, era lesne de înțeles!

Mitran se duce în birou, pune mâna pe telefon și îl sună pe Radu Nicolae: „Tovarasă colonel, am pus-o de mamaliga!” „Ce-ai făcut, mă?”, zice celalalt. „L-am dat afară pe colonelul Nastase, care a venit cu o trupă de militieni să legitimizeze oamenii de la mese, au creat agitație, lumea a început să strige 'Jos Ceausescu!, Jos regimul!' – ultimele afirmatii aparținându-i lui Mitran, știind că Nicolae era sensibil la asemenea evenimente nedorite –, și toate, a continuat el, din cauza că vagabonzii astia de militieni i-au amenințat cu mitralierele și cu arestul! Nu va mai spun că acum ne pândesc la ieșiri, tot colectivul e terorizat, nu se mai poate lucra, doar știți foarte bine că unitatea se afla pe traseul de rezervă al tovarasului etc...” „Stai cuminte până sosesc eu acolo”, i-a răspuns colonelul Radu Nicolae. A sosit în zece minute. S-a legitimat și a cerut să se prezinte cel mai mare în grad. Colonelul Nastase a plecat, așa că plăcerea a căzut pe capul unui capitan care a înlemnit când a auzit „Radu Nicolae, contrainformații!” Colonelul le-a ordonat să plece, apoi a mers în biroul lui Mitran, l-a sunat pe colonelul Nastase: „Ce faci, dom'le, cum îți permiti să intri cu mitralierele în restaurante, să agrezezi lumea?” „Să trairi, dar ala de acolo e nebun – se auzea în receptor – a vrut să mă arunce pe geam!” „Bai colonele, avem și noi un om pus aici și tocmai de el ti-ai gasit să te iei? Să provoci lumea să strige 'Jos Ceausescu!'” „Va raportează că nimeni nu a strigat așa ceva, va minte ala...” „Gata, a mai spus Radu Nicolae, conflictul s-a închis, pe viitor nu mai dați pe aici!” Apoi întorcându-se către Mitran: „Ba, tu ești nebun? Dacă eram acum plecat, sau în spital cu

un picior rupt, ce ma-ta faceai? Te bateau astia de-ti sareau capacele! Fii atent, daca te mai iei vreodata de militieini, te chem din nou pe Calea Rahovei, lucru pe care nu ti-l doresc! Daca-ti faceau astia un dosar si te trimiteau în justitie? De acolo nu mai puteam sa te scot..."

Mitran a închis unitatea în acea seara mai devreme si a stat de vorba, la un whisky cu Radu Nicolae. „Tu ai fost ofiter de contrainformatii, a început colonelul, asa ca o sa fiu clar. Chiar daca esti în rezerva, asta nu te scuteste de niste obligatii sa semnalezi anumite probleme care pot face bine Securitatii Statului. Sa-ti fie clar, pe mine nu ma intereseaza gainarile. Pe mine ma intereseaza domeniul de care ma ocup cu cadrele din armata si militie..." Mitran a acceptat, mai mult, avea sa furnizeze informatii despre ofiterii de militie care veneau sa bea bere si nu plateau, dar a simtit ca l-a deranjat pe colonel. Printre cei mai „activi" era un locotenent major Sîsu. „Ce prapad facea asta, exclama Mitran. Un spagar nenorocit, care pleca mereu cu plasa plina, dar, când trebuia sa te ajute, nu te cunostea!" Foarte multi veneau, beau si mâncau pe gratis. Unii nici nu mai scoteau legitimatia, fiind foarte cunoscuti", adauga el. Însa. cel mai frecvent si mai activ client era colonelul Iorgovan, pe care Mitran l-a 'depistat' dupa revolutia din Decembrie, ca fiind seful de teava al Directiei Economice din Politie. Asta, când intra la 'Primavara', striga de la usa: „Pune, ba, sticla de whisky pe masa" „Ce, crezi ca am venit sa ma uit la tine?" Mitran l-a sesizat pe colonelul Radu Nicolae în legatura cu pretentiile lui Iorgovan. „Mi se pare exagerat ca un om atât de important sa aiba pretentii atât de costisitoare, mai ales ca, data fiind functia lui de atunci, era exclus sa nu „mulga" si de la altii. „Asculta, baietas, i-a replicat Nicolae, nu ne-am înteles. Ce vi tu sa-mi spui mie de asta, care la urma urmelor, e baiat bun: ba chiar ar trebui sa te bucuri ca vine la tine, ceea ce înseamna ca nu are de gând 'sa te calce'!"

Dar sa revenim la seara când militienii condusi de colonelul Nastase au efectuat razia extrem de dura si care s-a soldat cu darea lor afara din unitate.

Colonelul Radu Nicolae a plecat dupa vreo doua ore. Abia dupa aceea a început dezmatul. Personalul restaurantului si-a schimbat atitudinea fata de Mitran cu 180 grade. Nu mai stiau cu ce sa-l serveasca, nu mai stiau cum sa-i intre în voie. Elogiile nu mai conteneau: „Sefu' esti mare, ne pare rau ca ne-am purtat asa pâna acum cu dumneavoastra! ne-am purtat ca porcii! Daca era Ionasiu, ne lasa pe fâsie si el o tulea primu'! Asa a facut de fiecare data! El ne mulge, si, când e sa te prinda gaia, el o sterge cu putin timp înainte de sosirea sticletilor!" S-au interesat cine fusese personajul care bause înainte cu Mitran. „Mare de tot", a raspuns acesta, plusând 'actionile'. E din sectia militara a Comitetului Central!"

Din ziua aceea, Ionasiu nu mai primea „partea" decât de la tura lui, fapt care l-a iritat foarte mult. A început sa umble cu manevre pe la tot felul de sefi.

A venit toamna, a venit si iarna lui 1980, dar neînțelegerile cu Ionasiu persistau. Prin decembrie, un ofiter de la Militia Economica îi semnaleaza lui Mitran ca pe masa sefului economicului Capitalei se afla o sesizare, potrivit careia, în tura lui se introduce masiv bautura cumparata de la alimentara, pentru a fi revânduta la pret de restaurant. Debarcarea unei echipe a militiei era iminenta! Mitran îi multumeste ofiterului, dar îi spune ca în tura lui nu se fac asemenea manevre. Discutase cu echipa, toata lumea fusese de acord ca se putea „ciupi" la alte porduse, fara sa fie necesara introducerea bauturilor cumparate la un pret mai mic. În plus, ciubucurile erau destul de consistente, lumea era

„buna”, asa ca ar putea trai fara complicatii de acest gen.

Oricum, sesizat, Mitran cere personalului sa verifice stocul de marfa si... stupoare. Barmanul gaseste în plus zece navete de vin care urmau sa fie introduse în vânzare, fara sa apara în vreun act. Imediat, Mitran a înțeles: în tura de dimineata, Ionasiu le introdusese, urmând ca tura de dupa-amiaza sa fie prinsa în flagrant delict!

Marfa este scoasa imediat in unitate, apoi este sunat directorul Albiter, spre a convoca pentru a doua zi dimineata o sedinta cu întreg personalul. Sedinta s-a tinut abia peste o saptamâna, pe motiv ca, brusc, Ionasiu a anuntat ca s-a îmbolnavit, Mitran urmând sa lucreze în ambele ture. Bine gândit! A fost anuntat din nou Radu Nicolae, Victor luându-si toate masurile de prevedere! În saptamâna care a urmat, nu s-a produs nici o „debarcare” a militiei, semn ca ori a „transpirat” informatia, ori colonelul Nicolae a blocat actiunea.

Peste o saptamâna, la sedinta, Mitran a declarat: „Tovarase director, colegul meu Ionasiu lucreaza cu militia!” Apoi a explicat toata povestea, acuzându-l pe celalalt de cele zece navete de vin introduse premeditat în stoc, pentru compromiterea lui. Ionasiu a ramas paralizat! Mitran a continuat: „Din acest moment, eu nu mai lucrez ca sef de unitate la 'Primavara'. Sunt la dispozitia conducerii si astept sa-mi gasiti dumneavoastra altceva de lucru!” S-a ridicat si a plecat!

A doua zi, în biroul directorului Albiter a avut loc o discutie între acesta si Victor. Primul a recunoscut ca nu are ce sa-i faca lui Ionasiu, date fiind relatiile pe care le cultiva. Mitran a ramas la hotarârea anterioara, Si-a exprimat dorinta de a lucra întrun bar, eventual disco-bar, oricum o unitate unde sa nu mai aiba probleme cu servitul mâncarii. Asa a aflat ca o mâna de baieti s-au apucat sa faca o discoteca într-un subsol din pasajul Victoria, un spatiu extrem de interesant, dar care la ora aceea era un loc de depozitare a gunoaielor. Baietii erau condusi de un tânar energic, Valentin Ene, zis Valy Valone, barman cu calificare internationala.

Când a ajuns la locul cu pricina, lui Victor nu i-a venit sa-si creada ochilor. Pe moment, a gândit ca din mizeria de acolo nu va iesi în veci un bar. Dar s-a împrietenit repede cu Valone si ai lui si s-a pus pe treaba. Între timp, au luat relatii despre el. Printre cei care le-au furnizat, a fost si Jean Stanciulescu, cel pe care Mitran îl scosese din ghearele colonelului Niculescu. Era o carte de vizita buna!

Interesant a fost faptul ca, dincolo de aprobarea pentru amenajare, data de IAPL, sector I, tot ce s-a facut în acel subsol s-a facut cu banii grupului de baieti. Fiecare a pus la bataie tot ce a avut.

Au muncit o luna întreaga, zi si noapte, dar a meritat! Dupa ce a fost gata zugraveala, Valy Valone – actualmente patron de restaurant în SUA – a decorat cu mâna lui barul. Avea o imaginatie pe linie de comert deosebita! În seara când s-au aprins luminile, echipa avea senzatia ca se afla într-un bar din Occident. Au instalat aparatura video, jocuri de lumini, jocuri mecanice! Când au venit sefii, în frunte cu directorul general al IAPL Bucuresti, Tanase, nu au continut cu exclamatiile de mirare, cu laudele. Nu le venea sa creada! Li s-a promis imediat baietilor ca vor beneficia de marfa de import, pentru ca în felul acesta sa-si poata recupera banii investiti. Acolo gaseai whisky, vodca ruseasca, alune, ciocolata si tigari din China, etc. Era perioada când în restul unitatilor aceste produse devenisera niste amintiri frumoase!

Disco-barul era cu plata la intrare – 15 lei – si era frecventat de tineri de toate

categoriile, inclusiv de straini, prioritatea detinând-o arabii. Si orarul de functionare era special – de la 20 la 24 – în perioada în care se introdusese ora 22 ca limita maxima în toate unitatile din tara, ceea ce însemna ca, la ora 21, chelnerii veneau si-ti luau fata de masa, strigându-ti obraznic: „Ora închiderii”!

Personalul era alcatuit din doi barmani. La poarta statea Viorel Zamfir, fost boxer de categoria grea la clubul „Steaua”, dupa 1990 patron al barului „Mercur”, situat deasupra fostului disco-bar despre care este vorba aici. Masura de a avea o „gorila” nu era ceva neobisnuit pentru o discoteca în care se consuma si alcool. Cel mai adesea, conflictele se declanseau pentru fete. Când aparea Zamfir, sentimentele belicoase ale tinerilor combatanti încetau.

Mitran si Valone se ocupau de partea de protocol. Situati au fost, Mitran își aminteste ca printre oaspeti s-a numarat si „Saragosa Band”. veneau ziaristi, actori, sportivi. Dar dincolo de protocol, cei doi trebuiau sa asigure fondul de marfa buna, deci vandabila. Si aici era nevoie de relatii, pe care ei, în special Valone, le aveau. Asadar, lucrurile mergeau pe un fagas cât de cât normal, în sensul ca avea din nou o sursa de existenta si ca-i placea ce facea.

Asta a fost în 1981, anul de pornire, a venit 1982, an în care Valone a plecat în SUA, an în care prima sotie a lui Mitran a hotarât sa intenteze actiune de divort. În scurt timp aveau sa se desparta, ea pastrând copilul.

A mai avut Mitran contacte cu institutia de unde si-a luat zborul, visând sa urce spectaculos în TOP, institutie care i-a întrerupt activitatea si, la fel de spectaculos, cariera?

S-a mai întâlnit cu Radu Nicolae, care locuia chiar lângă Disco-bar. Acesta venea si cumpara de acolo tot felul de produse, si, în ciuda insistențelor lui Mitran, nu a acceptat nimic pe gratis! L-a sfatuit pe Mitran sa nu se mai lege de militieni – vechea lui antipatie! Desi acestia continuau sa ceara de baut fara sa plateasca; mai mult, la plecare luau si fete cu ei, mai convingându-le, mai cu forta, mai cu santajul Daca o tânara dansa cu un arab, dupa dans i se vâra o legitimatie sub nas si I se spunea: daca nu vii cu mine, te bag la Scoala de corectie! Si tânara, decât sa ajunga acolo sau decât sa mai afle si parintii, accepta „iertarea” militianului.

Si cum barul era aproape de Inspectoratul Securitatii Municipiului Bucuresti (de pe strada Beldiman), încetul cu încetul si-au facut aparitia si securistii. Cel mai frecvent venea Petru Pavel Mircea, un ofiter, absolvent al Scolii de la Baneasa la vreo cinci ani dupa Mitran. Fusese boxer la clubul „Dinamo”. „În 1982, declara Mitran, aparatul de Securitate își deplasase obiectul de activitate vizibil de la scopul initial înspre dominanta represiva. Devenise extraordinar de represiv! Începusera sa lucreze pe fata. Te luau de pe strada, daca erau informati ca ai facut anumite afirmatii. Erau tot mai des legitimarile pe strada, mai ales când intersectai anumite trasee din Bucuresti. Daca nu aveai la tine legitimatia de servicii, te luau pe sus, te duceau la prima sectie de militia si stateai acolo pâna când verificau daca este adevarat ca lucrezi la întreprinderea cutare. În acelasi timp, admiterea la Baneasa nu mai era conditionata de admiterea la Facultatea de Drept, aparatul recrutând elemente cu înclinatii belicoase, mai agresive si mai putin cultivate. Genul acesta de ofiter de Securitate era perfect întruchipat de acest Petru Pavel Mircea...”

La primele vizite la Disco-barul lui Mitran, acest locotenent a fost destul de cuminte, mios, „nu s-a dat mare” cum zice Victor. Cu toate acestea, întreg personalul

avea sentimentul incomod al unei permanente supravegheri. Era clar ca avea sarcina de a sta cu ochii pe Victor. Când ti-era lumea mai draga, hop si Pavel Mircea la Disco. Statea, statea, apoi începea discutiile cu Mitran. Aceste discutii, zice Victor, nu aveau nici un haz, vadite fiind intentiile celuilalt de a-l trage de limba, dar si lipsa lui de experienta, daca nu chiar de inteligenta. Dar era incomoda prezenta lui acolo.

În 1983 vizitele sunt tot mai dese si conversatiile tot mai insistente. Cu toate acestea, viata curge înainte, barul merge bine si poate ar fi functionat si astazi daca...

... daca nu ar fi venit ziua, mai precis seara, de 11 martie, 1984!

Capitolul al XVII-lea

REPRESIUNE PE FATA

În data de 11 martie, 1984, în jurul orei 22, fiindca nu mai erau clienti în bar, Mitran si baietii lui se pregateau sa închida unitatea si sa mearga spre case. Atunci a aparut locotenentul Petre Pavel Mircea, însoțit de alti doi ofiteri, pe care acesta i-a prezentat ca fiind sefii lui – un maior si un capitan. Fireste, de Securitate. „Vrem sa bem ceva, a zis Petre Pavel, am avut o actiune si suntem obositi!” „Bine”, le-a raspuns Mitran, învîtându-i în salon. „Ce doriti sa beti?” S-au hotarât sa consume rom „Havana Club”. Le-a pus sticla pe masa, le-a pus pahare, apoi si-a cerut scuze, dar trebuia sa faca stocul barului, deoarece barmanul plecase mai devreme.

Zis si facut. Mitran s-a apucat de treaba, cei trei au mai cerut o sticla. Pe gratis, fireste!

Pe la 22,30, Petru Pavel intra în birou si-i spune lui Mitran: „Scoate legitimatia tovarasului maior!” Acesta a cosiderat ca locotenentul face o gluma si a râs. „Ce legitimatie?” Pavel a zis: „Ba, tu nu te juca cu mine. Scoate legitimatia, ca tu i-ai luat-o!” În momentul acela au aparut si ceilalti doi. „Va rog sa încetati cu înscenarea asta porceasca!”, a replicat Mitran. Ce legitimatie vreti, eu am stat cu voi la bautura? Cum am putut eu sa-ti iau legitimatia, de aici, din birou?” „Deci nu vrei sa scoti legitimatia!”, a spus Petre Pavel si în momentul acela pumnul lui de fost boxer a pornit înspre capul lui Victor, care nici nu a avut timp sa se fereasca. O lovitura neanuntata, cum zice el. L-a prins în barba, în plin! Lovitura de profesionist! Mitran a zburat efectiv pe spate si a cazut cu capul de calorifer. A auzit cum îi trozneste cutia craniana. A încercat sa se ridice, a reusit si a pus mâna pe o sticla. Era, însa, prea naucit ca sa mai aiba puterea si iuteala de a lovi. Cei trei au început sa-l toace cu picioarele. Îl loveau în plex si în coaste. A gândit, fulgurator, ca securistii, fiind într-o avansata stare de betie, îl vor ucide. Simtea ca nu mai poate respira. Avea o singura solutie. Sa joace putin teatru. Asa încât, s-a prabusit pe parchet, moale, ca si cum si-ar fi dat duhul. Figura a prins, fiindca cei trei s-au speriat. Maiorul a strigat: „Opriti-va ca l-am omorât. Am dat de belea! Hai, roiu' urgent!” Au luat-o pur si simplu la fuga.

Mitran a mai stat cazut vreo cinci minute; daca fusese o stratagema din partea lor si acum îl pândeau?! Iar daca îl vedeau ca se ridica, „distractia” putea sa reînceapa!

S-a ridicat, în sfârșit, a pus mâna pe o bucată de fier, a mers în salon. Nu era nimeni. Usa de la intrare era deschisă! S-a privit în oglindă și nu s-a mai recunoscut. Sângele îi siroia din cap, fața îi era tumefiată. Și în vreme ce își lungea ranile, după spusele lui, a apărut o patrulă de militieni. Văzuseră usa deschisă și li s-a parut ciudat. Șeful patrulei, un locotenent foarte tânăr, mai să lesine când l-a văzut pe Mitran în ce hal era. „Ce s-a întâmplat”, a întrebat el cu voce pierită. Victor i-a spus că este șeful unității, că au venit la el trei ofiteri de securitate care, după ce s-au îmbatât, l-au adus în starea în care se afla. Foarte amabil, locotenentul îi da lui Mitran numărul de telefon al ofiterului de serviciu pe Ministerul de Interne. Acesta suna și, în câteva vorbe îi comunica aceleia ce se întâmplase. Apoi cere să se trimită un echipaj, care să constate la fața locului situația. Când ofiterul afla că unul dintre agresori se numea Petre Pavel Mircea, exclamă „E o informație foarte bună!” Vechea ură dintre Securitate și Militie lucra și de data aceasta din plin. Apoi îi cere lui Mitran să aștepte, promitând că îl va anunța și pe șeful Inspectoratului de Securitate al municipiului București, ceea ce a făcut.

Și tot așteptând așa, a venit și seara de Înviere, dinaintea Sfințelor Paști, adică data de 20 spre 21 aprilie 1984.

Ofiterul USLA care răspundea de acest disco-bar, colonelul Dragnea, îi comunica lui Victor dispoziția conform căreia, în seara aceea unitatea trebuia să se închidă la ora 22. I-a mai spus, ca unui ofiter de securitate, că există informații potrivit cărora, în seara aceea urmau să aibă loc niste dispute – nu verbale – între grupurile de iranieni și irakieni, aflați la studiu în București, pe fondul declanșării războiului dintre Iran și Irak. Ofiterul a precizat că nu se știe unde aveau să izbucnească aceste dispute, de aceea a luat hotărârea ca toate localurile să se închidă la ora aceea.

Unde-i ordin nu-i tocmeala – așa ca pe la ora 21,30 clienții au fost anunțați că se apropie ora închiderii. Tinerii români s-au retras fără comentarii, îndreptându-se spre o biserică aflată în apropiere, pentru a participa la slujba Învierii. Am spus „tinerii români”, fiindcă în bar se mai afla și un grup alcătuit din trei arabi. Ospatarii îi comunica lui Mitran că grupul refuză să parasească unitatea, semnalându-i încă un detaliu ciudat: celor trei le sticleau ochii de-o manieră neobisnuită, deși personalul știa că ei nu consumă alcool. Unul dintre ospatari a presupus că arabii s-ar afla sub influența drogurilor.

Victor iese din birou pentru a-i convinge pe cei trei să parasească localul. Ajunge la masa lor, începe să le explice cum stă situația. Un arab pune fulgerător mâna pe un scaun și vrea să-l lovească în cap. Mitran se ferește și, în clipa următoare, îi pocnește pe agresor, care se prabusește. În apararea lui au sarit ceilalți doi, dar au intrat în „ring” și ospatarii. Totul s-a desfășurat destul de repede, fără sânge, fără mese sparte. I-au luat pe sus, i-au scos în stradă, apoi au închis usa. După care au început să facă ordine.

La circa un sfert de ora, Mitran, aflat în birou, unde încheia situația actelor din acea zi, aude o plesnitură, apoi un zgomet înfundat, urmat de vociferări care nu i-au creat dubii în privința limbii: araba. A înțeles că se va întâmpla ceva foarte grav. A dat să iese din birou, dar ospatarii nu l-au lăsat: „Șefule, intra repede înapoi, că vor să te taie. Nu au nimic cu noi, întreabă numai de șef!” Toti aveau în mâini bisturie! Erau într-o stare de excitație maximă. Numărul se ridică la 15. „Sansa mea a fost aceea că am reținut în local cinci prieteni, totii sportivi la cluburile „Steaua” și „Dinamo”, declară Mitran.

Patru din aceștia, boxeri, împreună cu trei ospatari și doi disk-jockey au făcut cordon în fața arabilor încercând să-i respingă. Arabii au fost „tocăți”. Dintre aparatori –

unul a fost ranit cu un bisturiu, dar superficial. Au capturat doi agresori, ceilalti au fugit. Cei doi au fost legati, iar un ospatar a plecat sa-l aduca pe ofiteul USLA. Acesta a chemat un echipaj, i-a îmbarcat pe arabii care s-au împlânzit brusc. Stiau ca risca expulzarea în tara lor, ceea ce echivala cu trimiterea lor pe front, în linia întâi.

Usa de la intrare sparta, un sfert din local distrus dupa a doua încaierare: în consecinta – nimeni nu a plecat în noaptea aceea acasa, au sarbatorit Învierea acolo. S-au asezat la mese si si-au deschis câte o bere. Credeau ca macar pentru câteva ore vor avea putina liniste. Asa credea si Mitran. Numai ca, odata începute, belele se tin lant.

N-a trecut nici jumătate de ora de la plecarea arabilor în duba militiei, ca în bar si-a facut aparitia un timp îmbracat modest, de statura mijlocie, care parea ca a nimerit întâmplator acolo. „Un tip sters”, zice Victor. S-a apropiat de un ospatar si l-a întrebat cine e seful unitatii. Acesta l-a aratat pe Mitran.

Capitolul al XVIII-lea

ÎNCEPUTUL SFÂRSITULUI

Daca individul care tocmai a intrat în bar s-ar fi prezentat, ar fi urmat poate o discutie cât de cât civilizata. Acesta, însa, i s-a adresat lui Mitran arogant: „Auzi, ba, tu esti seful unitatii?” Dadea impresia ca se afla sub influenta alcoolului. Sau ca nu e întreg la minte. Victor nu i-a raspuns, ci s-a adresat ospatarilor: „V-am rugat sa asigurati intrarea, iar voi permiteti oricarui betiv, oricarui golan sa intre în unitate!” Reactia celuilalt a fost exploziva, s-a înrosit, a avut un gest sa caute ceva sub haina, dar s-a abtinut. A spus: „Ma faci tu betiv pe mine, ba, nenorocitele? Ei las' ca te aranjz eu, te fac eu om din neom!”

Asta a pus capac la toate. Dupa încaierarile de mai 'nainte, dupa ce barul a fost distrus, dupa ce fusesera obligati sa ramana acolo, în loc sa fie cu familia de Pasti, iata, vine un derbedeu care îl ameninta pe Mitran. Acestuia i s-au întunecat mintile. S-a ridicat încet, cu acel calm care precede furtuna si s-a adresat celuilalt: „Ia asculta, ma, tu cine pastele ma-tii esti?” Raspunsul celuilalt nu s-a lasat asteptat: „Colonelul Nastase, de la circa I, Militie, Bucuresti.” Apoi a dus mâna la buzunar si a scos legitimatia.

„Eu sunt seful unitatii de aici. Sper ca ai auzit bine. Aici eu sunt comandant!” a raspuns Victor, dupa care l-a luat de umeri, l-a întors, a facut un pas înapoi si i-a tras doua suturi în dos, l-a luat apoi de mâna si l-a aruncat înspre scari. Este inutil sa reproducem si înjuraturile care au pigmentat toata secventa. Mitran își pierduse controlul.

Celalalt n-a mai ripostat. A plecat fara sa scoata un cuvânt.

Dupa cele întâmplate cu nici o ora mai-nainte, asta mai lipsea.

Baietii din bar încep sa realizeze, încetul cu încetul, dimensiunile catastrofei. Cu atât mai mult cu cât, circa I Militie, unde functiona Nastase, era aflata în zona speciala de protectie a lui Ceausescu.

Asteptau, tensionat, sa vina patrula sa-l ridice. Dar nu a venit nimeni. Au stat pâna dimineata, când doi ospatari au gasit un geamgiu care a pus la loc geamurile sparte. Apoi

au plecat pe la casele lor. Urmaso sa se întâlneasca seara, odata cu deschiderea barului.

Asa s-a si întâmplat. Mitran a venit, a deschis unitatea. Era mirat ca nu-l cautase nimeni, ca nu fusese arestat. Aproape începuse sa uite incidentul. Duminica noaptea totul a mers bine.

A doua zi, luni, Victor a ajuns la bar în jurul orelor 18. A gasit personalul în fata usii. Întrarea era sigilata. „Ce s-a întâmplat?” „S-a închis unitatea sefu” a raspuns unul. „Ordinul a venit de la militie, a completat altul, si directorul va cauta de azi-dimineata.”

Ce mai era de facut la ora aceea târzie a dupa-amiezii? Mitran înțelegea situatia în care se aflau baietii lui. Închiderea barului însemna, de fapt, pierderea slujbelor. I-a îndemnat sa duca acasa, urmând ca a doua zi, la prima ora, sa mearga la directorul Albiter, sa vada ce se întâmplase, cine intrase pe fir, cât era de grava situatia?

Si situatia era foarte grava. Mitran a aflat a doua zi de la director ca Nastase facuse raport la primul secretar al sectorului 1, în care declara ca fusese batut în bar de mai multi indivizi beti. „Cine-i teroristul ala care-si permite sa bata un ofiter superior de militie?”, l-ar fi întrebat primul secretar pe Albiter, care era complet depasit de evenimente. I-a spus lui Victor ca nu îl poate ajuta si ca îl sfatuieste sa apeleze la „zeul sau protector” – Radu Nicolae. Degeaba a încercat Mitran sa se disculpe, sa-i povesteasca directorului cum s-au petrecut cu adevarat faptele. Albiter o tinea una si buna, ca situatia este foarte grava, ca a luat o turnura politica si ca nu vrea sa-si piarda slujba.

Mitran l-a cautat pe Radu Nicolae la telefon, dar i s-a raspuns ca nu e la serviciu. L-a vizitat acasa, l-a gasit, dar lovitura de teatru: colonelul fusese trecut în rezerva. „Îmi pare rau, Victore, dar de data asta nu mai am cum sa te ajut!”

A doua zi, la întreprindere, Mitran gaseste invitatia pentru circa I Militie. S-a dus acolo si a fost primit chiar de colonelul Nastase, în biroul acestuia. Nastase afisa o politete iesita din comun. Era de o amabilitate suspecta, dupa cele întâmplate în noaptea de Înviere. „Va rog sa luati loc în fotoliu”, zice el. Îl serveste pe Victor cu o tigara, apoi îi pune în mâna un proces verbal: „Va rog sa luati la cunostinta de amenda în valoare de 20.000 lei.” Cu aceeasi politete desavârsita. „De ce?”, întreaba Victor, uluit de severitatea amenzii. „V-au gasit cu unitatea în functiune dupa ora închiderii”, a raspuns colonelul. „Stiti foarte bine ca unitatea nu functiona la ora aceea!”, a ripostat celalalt. „Poti sa contesti ce scrie aici?”, l-a întrebat Nastase. „Si sper ca vezi ca eu nu te bat în biroul meu!”, a continuat el. „Dar nici eu n-am venit sa va spun ca va dau afara din biroul asta”, a replicat Victor. „Si nici nu înțeleg de ce jucati toata comedia asta!” Nastase nu si-a piedut amabilitatea: „Ei, o sa înțelegi dumneata mai multe... Si nici de lucru nu o sa mai ai”. Dupa care a încheiat scurt si brutal: „Si cu asta am terminat! La revedere!”

Nu mai era nimic de zis. Era ceva de facut în situatia aceea?

Lui Mitran i-a trecut prin minte sa se duca la Judecatorie si sa încerce o contestatie a amenzii. Dar nu cunostea pe nimeni. Sau asa credea...

„Dar exista totusi un Dumnezeu!”, exclama el povestindu-si viata, pentru ca la Judecatorie îl întâlnește pe fostul sau coleg de an la Scoala de Ofiteri, Stelian Chiosa, despre care stiuse ca lucra în cadrul USLA, pe linie informativa. De putin timp trecuse în avocatura...

Victor i-a povestit ce i s-a întâmplat si Chiosa s-a oferit sa-i preia cazul, i-a întocmit pe loc toata documentatia. „De acum înainte eu ma ocup de cazul tau, cu

conditia sa-mi aduci patru martori. Unul din personalul angajat si trei dintre consumatori".

Ce a urmat, nici Victor nu cunoaste în detaliu. Destul ca amenda i-a fost anulata, dar si unitatea unde fusese sef era pierduta. Cu alte cuvinte era somer.

Asadar, somer si fara familie. Si fara nici o perspectiva. Civili se fereau de el pentru ca lucrase în Securitate, iar reintegrarea acolo nu mai era posibila. Patria avea nevoie de ofiteri devotati ei si, mai ales, unicului conducator, cel mai...

Capitolul al XIX-lea

ANI DE CAUTARI, ANI DE ESECURI

Au urmat saptamâni si luni lipsite de perspective, iar ofertele de serviciu erau derizorii. Ce slujba i se poate oferi unui fost ofiter de informatii, care în viata civila poate prezenta diploma de absolvire a Facultatii de Drept? Mai ales în perioada '85-'90, când a gasi o slujba era pentru un intelectual o himera. Iar daca gaseai, obtinerea ei se facea la „licitatii" la negru, pe care le câstigau cei care aveau si „decartau" nu doar bani, ci si tigari Kent, bauturi fine si cafea.

Lui Mitran i s-a oferit, în urma unei audiente la Ministerul Muncii, post de muncitor necalificat la Combinatul Siderurgic Galati.

A urmat o audienta, intermediata de un fost coleg de Scoala Militara care lucra la fostul Comitet Central si care se numeste Iosif Câmpeanu, la ministrul adjunct al Turismului un anume Smeu, dupa spusele lui Mitran, „Un tip foarte cumsecade". Numai ca, ajuns la fostul director al ITHB, o celebritate pe atunci, pe nume Popa, acesta, vazând cartea de munca, i-a spus-o la obraz: „Nu avem locuri de munca pentru fostii lucratori din Ministerul de Interne! Si daca te-a trimis ministrul Smeu sa-ti dea el de lucru!"

Mitran s-a întors la Smeu. Acesta parea dezamagit, dar nu avea pare-se nici o putere fata de acel Popa, care lucra mâ-na-n mâna cu Elena Ceausescu.

Asa s-a ajuns la varianta Baile-Herculane. Victor era dispus sa lucreze oriunde, dar sa lucreze. Smeu a pus mâna pe telefon si a vorbit cu directorul statiunii, Cristescu. I l-a recomandat acestuia pe Mitran drept o ruda.

La Herculane nu erau posturi în acel moment, iar în aprilie, când a revenit, la sugestia aceluiasi Cristescu, acesta i-a raspuns ca nu are aprobarea ministrului pentru post de director.

A urmat un nou drum la adjunctul Smeu. De acolo, Mitran se întoarce cu documentul solicitat de Cristescu. Acesta îl angajeaza ca... barman la restaurantul „Sapte izvoare". drept cazare, Cristescu i-a oferit o... baraca fara geamuri si usi.,

De acolo, ajunge sef de sala la restaurantul Hercules. Pâna în iarna lui '85. A revenit în primavara lui '86, când i s-a repartizat un bufet din incinta unitatii „Service"... Mai rau nici ca se putea...

La o luna, o cunoaste pe actuala lui sotie, Vera. Peste înca o luna, aveau sa se casatoareasca. Vera lucra la „Shop"-ul de la hotelul Roman,

Prin relatiile Verei, Mitran obtine un post de jurist-consult la UJCAP Domasnea-Bozovici. „O munca, zice Victor, de unde luai banii degeaba... nu aveai nimic de facut...”

În 1987, Cabinetul II – alias Elena Ceausescu declanseaza în statiunea Herculane o operatiune „de curatire”. Operatiunea era îndreptata împotriva directorului Ilie Cristescu. Acesta, în dorinta de a acapara puterea si de a-si crea relatii cât mai putenice la nivel foarte înalt, îi facilita Zoei Ceausescu toate capriciile, dezmaturile si orgiile în statiune. Locul preferat al Zoei era hotelul „Diana”. Acolo își satisfacea toate poftele. Aceste „partide orgiastice” erau de notorietate în toata zona Herculanelor. Era, asadar, imposibil ca acest lucruri sa nu ajunga la urechile Elenei Ceausescu. Temându-se ca Ilie Cristescu o compromite si o santajeaza pe Zoe, Elena Ceausescu a declansat actiunea de terminare a acestuia.

În 24 de ore este adus un nou procuror-sef adjunct la Caras-Severin – un oarecare Radulescu. Fireste, din dispozitia Elenei.

Au început arestarile în Baile Herculane. A fost o perioada de teroare. Nu conta ca era femeie sau barbat, nu conta ca aveau copii sau nu, ca erau în vârsta sau tineri. Pedepsele propuse de Procuratura erau incredibile. A fost arestata si sotia lui Victor. A fost si ea una din victimele acestui uragan. Dar probe împotriva ei nu existau...

Capitolul al XX-lea

SI A VENIT 1989...

Evenimentele din decembrie '89, au gasit familia Mitran în orasul Baile Herculane. Desi impactul asupra lui Victor, precum asupra a milioane de români a fost naucitor, el percepe si înțelege mai mult ca altii. E convins ca evenimentele au fost conduse de serviciile secrete sovietice în cooperare cu sefi ai Securitatii si ai Ministerului Apararii.

Dar, în acelasi timp, renasc sperantele. Odata cu prabusirea dictaturii, el, fostul ofiter de securitate ar putea sa-si valorifice experienta, oferindu-si serviciile puterii nou instalate. Si cum Securitatea fusese – cel puțin formal – desfiintata, iata-l încercând sa se reîncadreze în Ministerul de Interne, mai ales în conditiile în care seful din '90 al I.G.P.-ului, generalul Jean Moldovan acuza numarul redus de profesionisti în comparatie cu explozia infractionala.

Stupoare: prin adresa nr. 51697/8.03.1990 (vezi anexele), lui Mitran i se raspunde „Nu s-a aprobat reîncadrarea întrucât nu sunt functii vacante.”

O noua lovitura, post-decemnbrista de asta data. Câta rabdare mai are personajul nostru? Are, si încă multa. Rabdare, dar mai ales sperante.

Asa încât, la sfârșitul lui martie, '90, se deplaseaza la Ambasada SUA din Bucuresti, unde are o convorbire cu viceconsulul Mark Sullivan. Îi povesteste acestuia aproape totul despre contactele avute în 1977 la Belgrad își exprima convingerea ca în noile conditii este posibila cooperarea cu nou înfiintatul S.R.I. în care, el, Mitran, încearca

sa se reintegreze. Sullivan îi comunica faptul ca, în condițiile în care angajarea se va produce, el este abilitat de partea americana sa înceapa negocierile.

La scurt timp dupa revenirea la Herculane, Mitran se întâlnește cu maiorul SRI, Ladislau Müller, caruia îi comuna hotărârea și dorința de a fi angajat în nou creată institutie, și prin intermediul caruia trimite o cerere scrisă în acest sens. Nu omite sa precizeze contactele pe care le-a avut și le poate dezvolta cu partea americana, convins ca orientarea serviciilor noastre secrete trebuie dirijata spre Occident.

La nici doua luni, colonelul Dorin Biris, adjunct al SRI Timisoara sosește la Herculane dându-i lui Victor vestea cea mare: cererea este aprobată, urmând ca în luna iunie acesta sa înceapa, ca sarcina de serviciu – procesul de negociere privind cooperarea cu serviciile americane. Mai mult: Mitran va lucra sub acoperire, neavând voie sa intre în vreun sediu SRI, omul sau de legatura fiind maiorul Müller. Din iunie '90, Mitran este maior SRI, dovada fiind chiar legitimitatia pe care o primeste.

Ce frumos pare totul acum! Cel puțin deocamdata. Apare, însa, prima fisura în acest scenariu excitant, prezentata de cererea superiorilor ca Victor sa poarte asupra lui un aparat de înregistrat atunci când se întâlnește cu viceconsulul american. De ce oare? Rapoartele pe care le-ar putea scrie agentul nostru nu ar inspira încredere superiorilor?

Mai mult: pe urmele celor doi aparuse filajul? O noua dovada de neîncredere. Daca Sullivan observa „coada”, nu s-ar fi dus totul pe apa sâmbetei? A doua fisura!

A treia: în luna august, lui Mitran i se cere ca, înainte de următoarea întâlnire cu americanul, sa-i faca o vizita atasatului rus la Bucuresti, mai vechea sa cunostinta, Fiodor Botnari. De ce? întreaba Mitran. „Ca sa-i întindem o cursa rusului!! „Toata logica aceasta era prea subtire! Cineva din SRI vrea sa-l vâre pe rus în povestea asta”, spune Mitran care, în cadrul întâlnirii nu-i pomeneste nimic acestuia despre relatia sa cu americanul.

În timpul întâlnirii din septembrie, apare un prim element care va dovedi, în lunile ce vor urma, ca Mitran a fost folosit ca un fel de pion în încercarea de discreditare a serviciilor americane, dar mai ales a „Societatii Timisoara”

Capitolul al XXI-lea

AGENT DE MUCAVA

Asadar, în cursul întâlnirii din septembrie, '90, SRI-ul îi comunica lui Mark Sullivan, prin intermediul lui Mitran, „îngrijorarea” produsa de faptul ca un congressman american, Agatha Kuperman, de origine maghiara, s-ar întâlni cu membri ai „Societatii Timisoara” prin intermediul carora ar incita la manifestari de violenta și de destabilizare într-o zona „sensibila” precum Timisoara. Si ca exista pericolul izbucnirii, în acest oras, unor conflicte interetnice (sic!)

Se cuvine sa ne reamintim ca, mai ales în anul 1990, „Societatea Timisoara” reprezenta pentru puterea de atunci un cosmar. În jurul membrilor sai, s-au adunat sute de mii de oameni care nu mai doreau sa aiba de-a face cu orice mirosea a comunism, cu ceea ce faceau structurile neocomuniste instalate atunci, în frunte cu Ion Iliescu, în „vidul de

putere". După jertfele umane din decembrie '89, timisorenii nu puteau accepta schimbarea unei garnituri de comunisti cu alta. Timisorenii erau îndurerati, dar lucizi. Erau euforici, poate, dar fermi. În Timisoara, prin celebra „Proclamatie” s-a tras un prim semnal de alarma asupra molimei neocomuniste pe cale sa se instaleze atunci si care avea sa împiedice progresul tarii.

Proaspat înfiintatul SRI, care facea, evident, jocul puterii, a avut permanent în obiectiv „Societatea Timisoara”, considerata, probabil, ca un element periculos pentru siguranta nationala. Cu o imensa sila îmi amintesc câteva dintre mîrsaviile prin care, noi membrii ai Societatii eram împrorcati cu noroi: ca am fi fost vînduti ungurilor, ca am fi dorit autonomia Banatului, ca raposatul Ion Ratiu ne dadea dolari sa facem manifestatii, etc. Nu a fost nimic precupetit pentru discreditarea noastra. Dar, si multi au observat asta, scenariile care se construiau în jurul Societatii, manipularile populatiei împotriva noastra semanau izbitor cu repertoriul si metodele obsedantului deceniu. Cine nu e cu noi, e împotriva noastra!

Pe acest teren mlastinos, intra în scena Mitran. De buna seama ca Mark Sullivan a înteles jocul murdar facut, prin Victor, de SRI, atunci. Si, desigur, a înteles ca partenerul român este o piesa fara importanta, un agent de mucava, ori poate un pion de sacrificiu, de care nu le pasa sefilor sai ierarhici.

În mod sigur, acestea sunt motivele, iar nu razboiul din Golf, pentru care Mark Sullivan îl anunta pe Mitran ca vor întrerupe orice contact, transmitându-i, politicos, multumirile Washington-ului pentru bunele intentii.

Încetul cu încetul, Mitran se dezmeticeste: întelege ce rol a avut. Se înscrie în audienta la sefii SRI-ului, ajungând pâna la Virgil Magureanu. Pricepe ca „aceeasi” Marie, si-a schimbat doar palaria. Generalul Diaconescu îi vorbește cu acelasi limbaj si pe acelasi ton ca înainte de '89.

Luni de zile de dezamagiri. Presa centrala refuza sa-i publice povestea, sau o face trunchiat. Foarte putini, în vâltoarea lui '90, '91 au timp si poate, chef, sa-l asculte. Sau, poate se îndoiesc de credibilitatea lui. Unii nici macar nu-l baga în seama. Unii...

Asa se face ca în vara lui '91 a batut la usile – culmea! – Societatii si ziarului „Timisoara”.

Care, Societate si ziar i-au întins o mîna, atunci când era pe drumuri, fara nici o sursa de subzistenta, debusolat si fara nici o perspectiva... atunci când toate usile îi erau închise...

Capitolul al XXII-lea

Pe la sfîrsitul lui august, 1991, colegul meu de ziar, George Lâna, a devenit foarte misterios, disparea din redactie des si, inexplicabil, cel putin pentru mine. Era clar ca lucra la ceva, ca avea, în limbajul nostru, un „tromf”.

Abia mai târziu aveam sa aflu ca se întîlnise cu un individ mai „special”, care lucrase în fosta Securitate si care i-ar fi comunicat ca a fost însarcinat de SRI cu o

misiune de discreditare a Societatii si cotidianului „Timisoara”. Mai precis a câtorva dintre membri si redactori.

Apoi, prin septembrie, l-am vazut pe Mitran. Mai mult, aflasem ca fusese angajat, fara ca noi cei din Consiliul de conducere al Societatii si ziarului sa fim anuntati. Atunci când am cerut explicatii mi s-a spus ca, în conditiile în care suntem tinta unor atacuri concertate ale Puterii, când în jurul nostru se tes tot felul de scenarii si diversiuni, prezenta unui om care ar putea aduna informatii utile prevenirii celor de mai sus, este binevenita.

Cele mai sus aveau sa fie confirmate de interviul aparut în trei episoane (vezi Anexe) în numerele din 23, 25 si 27 noiembrie, 1991 ale cotidianului „Timisoara” sub titlul Cum intentiona SRI-ul sa discrediteze Societatea „Timisoara”.

Întrebat de reporter care a fost motivul venirii la ziarul „Timisoara”, Mitran raspunde: „Am plecat în cautarea unei publicatii dispuse sa duca totul pâna la capat”. Cât despre SRI: „Ni se pregateste un aparat mut mai perfid decât fosta Securitate”.

În saptamânile care au urmat angajarii lui Mitran, am început sa discut cu el despre fosta lui profesie, despre evenimentele care se derulau cu repeziciune, despre apropierea alegerilor. Încet-încet, am ajuns la ideea înregistrarii istoriei lui si apoi la aceea a publicarii unei carti (vezi declaratia lui în acest sens în Anexe). Eram atât de incitat de povestea lui Victor, încât am lucrat si în ziua de 25 decembrie, 1991, pâna la ora 14.

În aceeasi perioada, primeam informatii potrivit carora în jurul P.S.M.-ului lui Ilie Verdet se grupeaza ofiteri, în special generali de armata. Informatii care ne speriau. Pe acest fond, în ianuarie, Mitran îmi comunica hotarârea lui de a se infiltra – chipurile, oferindu-si serviciile, în P.S.M., pentru a încerca sa vada cât de grava e situatia. Personal, am fost de acord. Am convenit ca la o anumita ora, a treia zi, sa ma sune si sa-mi comunice, codificat, daca a reusit sau nu. Nu a reusit, sau nu a vrut. Acum are mai putina importanta. Mi-a facut impresia ca i-a fost teama. Dar si ca e posibil sa nu joace cinstit.

A revenit la Bucuresti, iar de la sfârșitul lui ianuarie, 1992, nu a mai venit la servicii.

Ma gândeam ca o fi gasit în capitala vreo alta publicatie dispusa a-i publica povestea si sa-l si plateasca pentru asta.

Cine avea sa-si închipuie ca Mitran, asemenea lui Iuda, avea sa împröaste cu noroi în cei ce i-au întins o mâna la greu? În data de 8 februarie, bomba a explodat: în cotidianul „Renasterea banateana” apare prima parte a unui interviu realizat de George Boieru, cu titlul Un alt membru al Societatii „Timisora” se destainuie. (vezi Anexe). „Mai bine sap santuri [...] decât sa continui într-o cloaca în care îmi compromit numele, efectiv” zice Mitran referindu-se la redactia cotidianului „Timisoara”. Si asta nu e nimic, fata de partea a doua, aparuta în acelasi cotidian în data de 14 februarie. Câta ura, cât dispret, câta mocirla verbala, câta diversiune, câta eludare intentionata a adevarului, câta rea-vointa. Toti redactorii au fost „tocati” marunt si metodic. Pare incredibil cum un om, caruia îi faci bine, poate avea o gândire atât de viciata si poate purta în el atâta rea-credinta!

Chiar daca în acel interviu eram singurul redactor pe care Mitran îl vorbea de bine, am hotarât sa renunt la orice contact cu el. Pentru totdeauna.

Iata însa ca în data de 15 februarie, soseste în biroul meu un mesager care îmi

comunica rugamintea lui Mitran de a ne întâlni în secret. I-am transmis refuzul meu categoric. Mesagerul a revenit: mi-a spus ca viata lui si a familiei lui este în pericol. Ca a fost agresat de niste necunoscuti. Ca ma implora sa ne întâlnim. M-a impresionat, am cedat si am plecat la întâlnire.

Acelasi hanorac albastru, capul bagat între umeri, usor încovoiat de spate si cu o privire de animal haituit. „Cum ai putut sa faci porcaria asta, Victore?, l-am întrebat. Tu nu ai nici un Dumnezeu? Si ce vor crede oamenii despre tine? Ce fel de om este cel care tradeaza de atâtea ori?"

Întrebarile curgeau suvoi. Traiam în acele clipe între revolta si compasiune. Mi-a spus ca nu realizeaza nici el însusi cum a putut face un asemenea gest. Ca îl regreta, dar cale de întoarcere nu mai exista. Ca nu are din ce trai si ca ma roaga sa-l împrumut cu niste bani.

Am convenit ca dupa ce se va întoarce din Herculane, vom continua înregistrările pentru cartea ce urma sa apara.

Asta s-a si întâmplat.

Apoi ne-am întâlnit tot mai rar.

Iar în ultimii ani deloc.

Capitolul al XXIII-lea

ÎNTREBARI DE FINAL

Am în fata o carte, semnata de chiar Victor Mitran: Blestemul Sarpelui. Mi-a cazut în mâna la câteva saptamâni dupa ce am încheiat acest volum.

Multe din lucrurile pe care mi le-a spus atunci, nu apar în cartea sa. Unele sunt schimbate, iar multe deturnate. De pilda începutul relatiei dintre el si Ilie Cristescu apare acum într-o lumina idilica. În 1991-1992, lucrurile aratau altfel. Dar timpul este blând, si daca nu sterge, estompeaza. Ca si aceasta e în firea omului: iertarea.

Si totusi ceva ma intriga: De ce, Victor Mitran, ai uitat perioada cât ai fost angajat al Societatii si cotidianului „Timisoara". E uitare, omisiune sau rusine?

Orice ar fi, sa nu uiti, Victor Mitran, ca toate câte le-am trait ne apartin si nu le putem renega!

CUM INTENTIONA S.R.I.-UL SA DISCREDI-TEZE SOCIETATEA „TIMISOARA”

– *interviu realizat de George Lâna, în cotidianul „Timisoara”
cu Victor Mitran – , în numerele din 23, 26, 27 noiembrie 1991*

Spre C.I.A., sau dizidenta în Securitate

George Lâna: *Ce ati urmarit sa realizati prin actiunea de infiltrare în C.I.A., din 1977?*

Victor Mitran: Neagreând metodele K.G.B., precum si sistemul pe care îl apara, eu si instructorul meu, Mihai Pop, am cazut de acord sa încercam schimbarea de directie în sensul apropierii de C.I.A. Pentru materializarea acestei intentii am hotarât ca în desfasurarea misiunii-scoala pe care trebuia sa o execut la Belgrad în 1977, urma sa iau pe cont propriu încercarea de a intra în contact cu organele C.I.A., fapt pentru care m-am deplasat la Ambasada Americana din Belgrad, unde mi-am declinat identitatea reala si mi-am expus intentiile de colaborare. Dupa verificarile de rigoare mi s-a fixat modul de legatura, întâlnirile urmînd sa aiba loc numai în tari occidentale. pentru a depasi vigilenta organelor române de contraspionaj era vital sa raportam sefului Directiei, generalul Pacepa, la momentul pe care îl consideram cel mai potrivit, lucru care nu s-a întîmplat, Pacepa plecând din tara.

G.L.: *Cum ati procedat în situatia nou creeata?*

V.M.: Dupa plecarea generalului Pacepa ne-au parvenit informatii certe ca întreaga Directie de Informatii Externe va fi sacrificata. În acest context, în mod constient asumându-mi riscul de a suporta acuzatia de tradare, am hotarât raportarea actiunii generalului Manea, seful Directiei de linie. Acesta a constituit o încercare limita de a ne mentine în aparatul de informatii, având singurul atu ca actiunea nefiind cunoscuta de Pacepa, ea avea sanse reale de a fi exploatarea. Generalul Manea s-a aratat interesat si mi-a propus sa prezint planul de continuare, dupa care mi-a ordonat sa astept instructiunile acasa.

Acceptat de INTERPOL, persecutat de Securitate

G.L.: *Si cât ati asteptat?*

V.M.: Am fost platit stînd acasa pîna în iunie 1979, dupa care fiind anuntat ca s-a desfiintat aparatul „Pacepa”, m-am angajat la S.U.G.T.C. Bucuresti, sef birou personal. dar dupa 4 luni am pierdut postul prin comasare. La scoaterea în rezerva mi s-a atras atentia sa nu încerc sa protestez, sa stau cuminte întrucît EI pot oricînd sa-mi intenteze proces. În 1980, nu m-am conformat întrucît am ramas fara nici un mijloc de subzistenta. Am depus un protest la C.C. dupa care neprimind nici un raspuns mi-am depus carnetul de partid. În paralel mi-am depus actele de emigrare în Anglia si am completat

formularele în scopul angajării în Interpol. După 30 de zile, prin Ambasada Marii Britanii, mi s-a adus la cunoștință că solicitarea mea de angajare în Interpol a fost acceptată.

G.L.: *De ce v-ați oferit serviciile tocmai Interpolului?*

V.M.: Era un gând mai vechi al meu, mai exact din 1975, când generalul Pele, pe atunci șeful Biroului Interpol România mi-a propus încadrarea în acest organism internațional la care, fiind afiliat, aveam obligația de a trimite 3 ofițeri care să lucreze la sediul din Saint-Claud (Franța). În 1980 am hotărât să-mi ofer serviciile acestei instituții, știut fiind că este apolitică, astăzi și nu are nici o legătură cu serviciile de informații, eliminând astfel o eventuală speculație.

G.L.: *Care a fost reacția organului de Securitate?*

V.M.: Imediat am fost arestat și anchetat 3 zile și 3 nopți la Direcția Cercetări Penale Securitate sub acuzația de trădare. Mai târziu, lt. col. Radu Nicolae din Direcția a IV-a Contrainformații militare, m-a determinat să renunț, amenințându-mă cu distrugerea familiei.

G.L.: *În ce împrejurări ați fost eliberat?*

V.M.: Tatăl meu a protestat la C.C. solicitând explicații despre dispariția mea.

G.L.: *Ce a urmat după aceea?*

Împins spre marginea societății

V.M.: M-am angajat în comerț și, împreună cu câțiva entuziaști, am amenajat un disco-bar. În 1984 mi s-a făcut o înscenare, exact la o lună după ce am fost batut crunt de 3 ofițeri de Securitate. În disco-bar se regizează o încaierare între studenți arabi și personalul barului, Localul este închis iar eu sunt amendat cu 20.000 lei, iar primarul Bucureștiului da o dispoziție prin care să nu mai fiu angajat niciunde în București. M-am prezentat în audiență la Direcția Fortelor de Muncă din Ministerul Muncii iar directorul mi-a dat o adresă semnată și parafată, în care se menționa că am fost repartizat ca muncitor necalificat pe un șantier din Calărași.

G.L.: *În 1985 v-ați „pierdut” urma la Herculane...*

V.M.: Scârbit, am plecat într-adevăr la Baile Herculane, unde am lucrat în comerț. În 1986 m-am recasătorit iar în 1987 soția mea a fost arestată fără probe fiind acuzată de delapidare, cu toate că timp de 20 de ani cât a funcționat în I.B.T. Herculane ca gestionar în shop nu adusese nici un prejudiciu.

K.G.B.-ul intra în scenă

G.L.: *Aici sunteți contactat de Feodor Botnari, pe atunci prim-secretar al Ambasadei Sovietice la București...*

V.M.: Exact, și el îmi propune ca sub aripa K.G.B., să reiau legătura cu C.I.A. promițându-mi că îmi va ajuta soția. Urma doar să cer reîncadrarea și în acest sens să fac raport la generalul Iulian Vlad, raport pe care nu l-am făcut.

G.L.: *De ce?*

V.M.: Din toata activitatea mea rezulta ca nu agream K.G.B. si sistemul pe care îl servea.

G.L.: *Ce s-a întâmplat dupa revolutie?*

Profesionistii nu au loc în Politie

V.M.: În ianuarie 1990 fiul meu din prima casatorie a emigrat în S.U.A. În februarie am depus o cerere la Ministerul de Interne prin care solicitam încadrarea ca ofiter de politie dar mi se comunica oficial ca nu mi s-a aprobat „întrucât nu sunt functii vacante”. În martie, încercând sa aflu amanunte despre fiul meu stabilit în S.U.A., am vizitat Ambasada Americana unde l-am cunoscut pe viceconsulul Mark Sullivan caruia printre altele, i-am vorbit despre contactul meu din 1977 cu C.I.A. si fata de care mi-am exprimat parerea ca ar putea fi în perspectiva, în interesul tarii noastre o cooperare oficiala, dintre serviciul nostru de informatii si cel american.

G.L.: *Desi S.R.I. s-a înfiintat abia în aprilie, este interesant ca vizitele d-voastra la Ambasada Americana nu au trecut neobservate. Sunt tentat sa va întreb daca nu cumva S.R.I. v-a sugerat aceste vizite, cunoscând contactul dvs. cu C.I.A. si exploatând plecarea fiului dvs. în S.U.A.*

Aparatul functiona ca înainte. I se confectiona doar alta firma

V.M.: În martie 1990, când am vizitat pentru prima oara Ambasada Americana, Securitatea nu își montase încă noua firma, dar aparatul functiona în punctele lui esentiale. Ca nu este asa o dovedeste acuzatia pe care mi-a adus-o colonelul Diaconescu, adjunctul lui Magureanu, pe atunci seful Serviciului de contraspionaj pe spatiul S.U.A., care era convins ca eu aveam contacte cu americanii încă înainte de revolutie. Eram clar suspectat, iar din afirmatiile lui rezulta ca din 1980 se ocupa de dosarul meu.

Abia în luna mai am fost contactat de catre „amicul” meu mr. Ladislau Müller de la Biroul S.R.I. Timisoara, care mi-a explicat ca drumurile mele la Ambasada Americana erau cunoscute si mi-a sugerat reîncadrarea în aparat prin prisma interesului pe care îl prezentasem datorita relatiei mele cu viceconsulul. Am afirmat ca accept doar cu conditia în care se dovedeste realizarea unei cooperari oficiale.

G.L.: *Care a fost raspunsul lui Müller?*

„Colaborare oficiala” cu C.I.A.

V.M.: Respectivul a afirmat ca asta se doreste si pentru lamurire mi-a propus sa accept o întâlnire cu lt. col. Dorinel Biris, adjunct al Sefului Biroului S.R.I. Timisoara, cu care m-am întâlnit si care mi-a sugerat sa fac raport de reîncadrare catre Magureanu. Pentru a justifica si urgenta reîncadrarea mea, Müller mi-a sugerat sa prezint un material înregistrat pe banda, dar sa schimb sensul si sa rezulte ca americanii m-au contactat si ca ei se intereseaza de sansele mele de a fi reîncadrat în noul serviciu de informatii.

G.L.: *Si domnul Magureanu trebuia sa înghita hapul?*

V.M.: Magureanu era director, ceilalti erau „profesionisti”. Daca lui îi convine sa lucreze cu astfel de profesionisti, înseamna ca îi place sa înghita. Maiorul Ladislau Müller la o saptamâna mi-a comunicat ca eram încadrat si ca trebuie sa-l contactez pe Feodor Botnari iar dupa o zi pe domnul Mark Sullivan.

G.L.: *Nu vi s-a parut bizar ca întâi trebuia sa-l contactati pe F.B., cel cu propunerea din '87, si abia dupa aceea pe viceconsulul american?*

V.M.: Ba da! Am si pus întrebarea aceasta iar raspunsul dat de Müller a fost ca informatiile de ultima ora primite de la Botnari trebuia sa le transmit domnului viceconsul a doua zi, crescându-mi astfel credibilitatea si valoarea.

G.L.: *Viceconsulul nu banuia ca Botnari era K.G.B.-ist?*

V.M.: Eu îi comunicasem domnului viceconsul despre încercarea lui Botnari de a ma racola în 1987...

G.L.: *Cum v-a primit domnul Sullivan?*

V.M.: Cu cordialitate. I-am adus la cunostinta ca am fost reîncadrat si ca doresc sa tinem legatura. Pentru a evita o eventuala interceptare de catre K.G.B., de comun acord, am hotarât sa ne întâlnim pe strada si numai în urma apelului meu telefonic.

G.L.: *Ce urmarea de fapt S.R.I.-ul?*

Pe lista neagra a S.R.I. – Societatea „Timisoara”

V.M.: Eu trebuia sa câstig încrederea domnului viceconsul si mi s-a sugerat sa-i ofer date scrise. Primul material pe care l-am primit continea date despre întâlnirea dintre diplomatii americani Agatha Kuperman Bodeen si Fernandez si membrii Societatii „Timisoara” si „CADA” (Vighi, Tolcea, Viorel Marineasa si ziaristul Harsany), întâlnire care a avut loc într-un restaurant din Timisoara. Materialul i l-am predat domnului Sullivan.

G.L.: *Ce date continea acest material?*

V.M.: În primul rând se mentiona ca unul din subiectele importante ale discutiei îl constituia intentia de organizare a unor manifestatii antiguvernamentale în Timisoara. Apoi se accentua pe legatura de prietenie dintre Agatha Kuperman (cunoscuta în evidente ca fiind de origine maghiara) si Harsany, la domiciliul caruia tragea ori de câte ori vizita Timisoara. Dupa cele spuse de mr. Müller, informatia avea mare importanta, pentru ca trebuia sa creeze neîncrederea viceconsulului în membrii Societatii „Timisoara”, sugerându-i-se în acelasi timp ca un membru al Societatii „Timisoara” furniza informatii S.R.I.-ului.

Puterea se teme de Societatea „Timisoara”

G.L.: *Ce stiati despre Societatea „Timisoara” la momentul respectiv?*

V. M.: Ceea ce am putut afla din presa scrisa si de la televiziune. Cunosteam si textul Proclamatiei.

G.L.: *Cel putin prin Proclamatie, Societatea „Timisoara” era deja cunoscuta si apreciata în tara si strainatate. Încercându-se discreditarea ei, chiar se putea câstiga încrederea viceconsulului?*

V.M.: În contextul prezentării materialului, trebuia să accentuez pe faptul că informația fusese primită de către Biroul S.R.I. Timisoara din partea unui membru din conducerea Societății „Timisoara”. Nefiind nominalizată persoana, suspiciunea plană asupra oricăreia dintre aceste persoane. Era cunoscut că Societatea „Timisoara” se bucura de o mare apreciere în cercurile democratice occidentale și din țară și, prin această acțiune specifică de intoxicare, se urmărea izolarea ei prin discreditare. Presupunându-se că, prin viceconsulul american, informația că în subteran Societatea „Timisoara” colabora cu S.R.I. ajungea în S.U.A., efectul era cel scontat. În același timp se crea suspiciune și în interiorul Societății, urmărindu-se destrămarea acesteia.

G.L.: *De ce credeți că se teme S.R.I. de Societatea „Timisoara”?*

V.M.: Nu S.R.I. se teme, ci Puterea. S.R.I. este doar instrumentul prin care Societatea „Timisoara” putea fi redusă la tăcere. S.R.I.-ul fiind direct subordonat lui Iliescu, sarcinile veneau de acolo. Punctul 8 al Proclamației irită în mod special și cadrele din conducerea S.R.I., acestea văzându-și periclitate privilegiile abia câștigate.

G.L.: *Cum a primit viceconsulul informația servită?*

Îngrijorarea viceconsulului Mark Sullivan

V.M. A avut o evidentă reacție de îngrijorare întrebând imediat „Ce măsuri va întreprinde S.R.I.-ul împotriva celor trei diplomați americani?”

G.L.: *Înteleg că S.R.I. urmărea și compromiterea celor trei diplomați americani.*

V.M.: Din conținutul datelor obținute de S.R.I. rezulta clar că respectivii au participat la o întâlnire cu membrii Societății „Timisoara” și „CADA”, în care subiectul principal l-a constituit pretinsa incitare la destabilizare atât în rândul populației cât și al armatei. Ca urmare, cei trei diplomați americani puteau suporta rigorile legii și oricând puteau fi expulzați tocmai datorită scurgerii acestor informații prin Societatea „Timisoara”, scenariu confecționat în Birourile S.R.I. Timisoara în care Societatea „Timisoara” cădea vinovată.

Eram împuternicit și i-am comunicat viceconsulului că având în vedere dorința de cooperare, S.R.I.-ul nu intenționează să ia nici o măsură, urmând ca pe viitor ei să aibă mai multă grijă cu cine stau de vorbă.

G.L.: *Cum a reactionat domnul Sullivan?*

V.M.: Nepunând nici o întrebare, a schimbat subiectul.

Filaj de înaltă clasă

G.L.: *Aveti cunoștința cum i-au parvenit S.R.I.-ului datele despre întâlnirea dintre diplomații americani și membrii Societății „Timisoara”?*

V.M.: Discutând cu mr. Ladislau Müller referitor la felul în care au fost obținute informațiile, acesta mi-a explicat că au fost folosiți cei mai buni profesioniști ai filajului S.R.I. București, precum și mijloace tehnice de ascultare. Respectivul mi-a menționat că, în lipsa unor informații provenite direct de la Societatea „Timisoara”, operațiunea de supraveghere a întrunirii respective a cerut înaltă calificare și aceștia s-au comportat perfect, neexistând pericolul deconspirării. Aprecierea a fost făcută pentru a mă convinge

pe mine ca viceconsulul va primi informatia fara a avea motiv de suspiciune.

G.L.: *Apropo de tehnica, întâlnirile dvs, cu viceconsulul erau supravegheate?*

„Atât de rau s-au prezentat, încât se împiedicau în aparatura ”

V.M.: Da, si ma simteam suspectat. Atât de rau s-au prezentat baietii, încât se împiedicau în aparatura. Am cerut sa-mi fie ridicat filajul, întrucât consideram ca într-o cooperare nu-si avea sensul. Nu s-a jucat corect, motiv pentru care am cerut sa fiu scos la raport la Magureanu, caruia voiam sa-i cer lamuriri despre scopul pe care îl urmarea. Dar nu am fost scos la raport pe motiv ca acesta era plecat, ocupat s.a.m.d. si am încercat sa aflu de la Müller ce se urmareste.

G.L.: *A fost dispus ca vorbeasca?*

V.M.: Da, la un pahar el devine mai vorbaret. Mi-a explicat ca se urmarea compromiterea Societatii „Timisoara”.

G.L.: *Ce concluzii ati tras?*

V.M.: Mirosea tot mai putin a cooperare. De fapt încerca, în mod evident, compromiterea unor cercuri democratice care deranjau Puterea si a unor diplomati care întretineau legaturi cu ele.

G.L.: *Ce argumente mai trebuia sa-i serviti viceconsulului pentru a-l convinge de bunele intentii?*

V.M.: Se mergea pe o convingere gradata. La întâlnirea din 11 noiembrie, ultima, i-am predat un material scris cu mâna mea în care erau mentionate nume si functii de ofiteri din biroul S.R.I. Timisoara. Tot atunci, domnul Sullivan m-a anuntat ca întâlnirile noastre se sisteaza pentru 4 luni, din cauza conflictului din Golf.

O dubla încercare de compromitere

G.L.: *Ce semnificatie are sintagma „material scris cu mâna mea”?*

V.M. Din primul moment am avut obiectiuni asupra acestei metode de transmitere de informatii care, la prima vedere, putea sa para copilareasca. Dar instinctul de conservare îmi semnala ca aducea mai mult a încercare de compromitere a mea si a diplomatului. Mi s-au dat asigurari ferme de catre Müller ca aprobarea legaturii mele cu viceconsulul s-a dat numai cu scopul de a realiza o cooperare oficiala. Tocmai aceasta idee, si pentru a-i întari americanului convingerea ca suntem dispusi la cooperare oficiala si nu în ascuns, mi-a justificat predarea materialului scris.

Se simte spectrul K.G.B.-ului

G.L.: *Facând legatura cu încercarea lui Feodor Botnari de a va racola în '87 si a lucra pentru K.G.B., nu ati mirosit ca ceva era, totusi, putred?*

V.M.: Tot timpul am luat în calcul faptul ca multi dintre ofiterii fostei Securitati, care în continuare actionau în S.R.I., aveau legaturi vechi cu K.G.B.-ul si operau în sensul compromiterii cooperarii. De aceea am insistat în cererea mea de a avea o discutie personala cu directorul Magureanu pentru a ma lamuri care este de fapt conceptia sa

despre aceasta cooperare. Fara a fi scos la raport, m-am prezentat din proprie initiativa la sediul S.R.I. din Strada Povernei si am solicitat sa fiu primit de directorul Magureanu. Acesta m-a primit, s-a eschivat de la o discutie „la subiect”, motivând ca actiunea este condusa de colonelul Diaconescu, cu care m-a pus în legatura.

Fiind preluat de Diaconescu, acesta m-a dus la sediul fostului D.S.S. si m-a lasat, circa o ora, în compania unui ofiter superior, probabil subalternul sau direct, care cunostea în amanunt misiunea mea. Încercând să aflu de ce nu se aproba propunerile mele de analizare a acestei cooperari oficiale, mi s-a spus ca de regula o cooperare o realizeaza directorul personal. A si încercat ceva în acest sens, solicitându-l pe William Webster, directorul C.I.A., dar a fost total ignorat.

Exista riscul unui scandal de proportii internationale

G.L.: *Ce rol vi se atribuia, totusi, în istoria cu viceconsulul?*

V.M.: Exact aceeasi întrebare am pus-o si eu, fiind total derutat. Mi s-a explicat ca eu eram foarte important, urmând ca la ultima întâlnire sa primesc un material scris, consistent, iar în momentul predarii acestuia viceconsulului apareau EI. Viceconsulul urma sa fie santajat, iar mie mi se oferea un post de director de hotel. Daca diplomatul nu accepta jocul, urma sa fie expulzat, În viziunea mea, epulzarea lui declansa un scandal care putea provoca prejudicii incalculabile pentru tara noastra.

G.L.: *Daca ieseam patiti din aceasta afacere, de ce se insista totusi?*

V.M.: Conducerea fostului D.S.S. era în mod evident sub tutela fratelui mai mare K.G.B. În actualul S.R.I. functioneaza aceiasi oameni, cu aceleasi conceptii. Având o gândire îngusta, limitata, pentru acestia dusmanul nr.1 a ramas Occidentul si implicit S.U.A., iar orice persoana care încearca apropierea de aceste sfere este calificat drept tradator.

G.L.: *Colonelul Diaconescu v-a rechemat?*

V.M.: Dupa circa o ora de la discutia cu subalternul sau, am fost rechemat si întrebat daca am înteles ce am de facut în continuare. Pentru a reusi sa aflu cum gândeste, l-am întrebat ce se va întâmpla cu mine, dupa. Mi-a explicat ca va avea grija sa ma instaleze într-un post unde sa pot câstiga bani multi.

Obiectivul lor: compromiterea viceconsulului american

G.L.: *Ce dispiozitie ati primit de la col. Diaconescu?*

V.M.: Urma ca, în prima parte a lunii martie, sa-i dau telefon viceconsulului pentru a fixa întâlnirea a doua zi. De asemenea, mi-a comunicat ca materialul pe care urma sa i-l predau era pregatit. Pentru mine era clar ca obiectivul lor îl constituia compromiterea diplomatului american, si nicidecum realizarea unei cooperari. Am plecat fara alte comentarii.

G.L.: *Cum ati procedat în continuare?*

V.M.: Plecând de la întâlnirea cu aceasta relicva a fostului aparat, am hotarât sa stopez intentiilor lor. În acest sens, se impunea sa-l avertizez pe viceconsul despre ceea ce i se pregatea. Stiut fiind ca era imposibil s-o fac în tara, am hotarât sa fac o excursie cu familia la Budapesta, în timpul careia, la Ambasada Americana de acolo, am luat legatura

cu domnul Barry Coleman, caruia i-am prezentat situatia colegului sau. Acesta a fost surprins si, din surpriza sa, am înteles ca datele au fost foarte bine primite. M-am întors în tara. În 5 martie am fost vizitat la Herculane de Ladislau Müller. Acesta mi-a comunicat ca a primit ordin ca în aceeasi zi sa dau telefon viceconsulului prin care sa-i cer ca a doua zi sa ne întâlnim în Bucuresti. Am refuzat sa dau telefon si, cerându-mi-se explicatii, am motivat ca nu pot sa ma explic decât directorului Magureanu. Mi s-a comunicat ca voi fi scos la raport a doua zi, fapt pentru care ne-am deplasat la Bucuresti.

„Am refuzat categoric sa continui misiunea!

G.L.: *V-a preluat directorul Magureanu?*

V.M.: Nu, am fost preluat de colonelul Diaconescu. Acesta a insistat sa-i telefonez viceconsulului, de la el din birou, dupa care urma sa ma scoata la raport la directorul Magureanu. Col. Diaconescu a subliniat ca Magureanu, fiind foarte ocupat, îi lasase initiativa operatiunii; viziunea sa, o întâlnire cu Magureanu nu își mai avea, practic, sensul.

În fata col. Diaconescu am refuzat categoric sa mai continui misiunea, motivând ca nu s-a respectat conditia pe care am pus-o la rîncadrare. Diaconescu s-a înfuriat si mi-a replicat ca „Esti militar si trebuie sa executi ordinele”. I-am raspuns ca în activitatea mea am executat doar ordinele a caror utilitate am înteles-o. S-a enervat si mai tare: mi-a spus ca-i pare rau ca în 1980, când s-a ocupat de dosarul meu, nu a insistat sa fiu condamnat pentru tradare de patrie. De asemenea, si-a exprimat convingerea – afirmând ca are si date în acest sens – ca, înca înainte de revolutie, eu ma aflam în contact cu organele C.I.A. M-a avertizat ca, pe viitor, am obligatia sa informez imediat cel mai apropiat organ de Politie despre orice vizita primita din partea unui cetatean strain. Ne-am despartit amenintat ca „a început sa se strînga latul în jurul gâtului tau”.

G.L.: *Cum ati hotarât sa actionati dupa aceasta discutie?*

Singura solutie – publicarea în presa; apar alte complicatii

V.M.: Dupa avertismentul primit de la Diaconescu, l-am avertizat la rîndul meu ca singura solutie care mi-a ramas era sa public în presa întreaga istorie. Ceea ce s-a si întâmplat!

În continuare, S.R.I.-ul afla ca dl. Mitran a predat spre publicare materialul unui saptamânal din capitala si, în consecinta, îl invita la directorul Magureanu. Acesta îi cere ferm sa renunte la ideea publicarii. Împreuna cu sotia, Victor Mitran este convocat, peste 4 zile de catre acelasi domn Magureanu si, pentru a rezista din punct de vedere material, primeste din mâna col. Diaconescu 10.000 lei. Cei doi sotii se prezinta la întâlnirea fixata, unde, alaturi de col. Diaconescu, participa si ministrul adjunct al turismului de atunci. Este abordata posibilitatea de angajare a celor doi în turism, dar, angajarea în Bucuresti se amâna. Tinând cont de dorinta celor doi de a se stabili în Timisoara, prin col. Diaconescu, Magureanu îi da dispozitie sefului S.R.I. Timisoara, col. Vasile Bot, sa rezolve problema; V.B. promite, fixeaza un termen de 2 saptamâni, dar pleaca în concediu.

O indiferenta calculata

G.L.: *Refuzând sa continuati actiunea cu viceconsulul si fiind ofiter S.R.I., este ciudata blândetea cu care ati fost tratat...*

V.M.: Cred ca termenul cel mai potrivit este indiferenta. Dar sa judecam logic: daca s-ar fi urmat cealalta cale, a colonelului Diaconescu de a-mi intenta un proces de tradare, aceasta ar fi dezvaluit adevaratele scopuri urmarite de S.R.I. în relatia cu Ambasada S.U.A.

G.L.: *În viziunea lui Magureanu, rezolvarea angajarii dvs., si a sotiei era pretul tacerii...*

V.M.: El s-a exprimat clar ca daca nu dau publicitatii datele pe care le detin, ne va rezolva situatia în modul în care dorim noi.

G.L.: *Admitând ca dl. Bot v-ar fi rezolvat angajarea, ati fi lasat totul balta?*

„Nu puteam accepta compromisul”

V.M.: Pentru mine era evident ca orice rezolvare a S.R.I.ului era un simplu compromis de moment. În conceptia mea, un astfel de compromis era inadmisibil, dar eram curios sa aflu pâna unde pot sa mearga.

G.L.: *De ce inadmisibil?*

V.M.: Pentru ca acceptarea compromisului însemna sa renunt la ideea, bine cristalizata în gândirea mea, ca organul S.R.I., asa cum se dezvalua în acel moment, nu era decât continuatorul fostului aparat represiv – Securitatea.

G.L.: *Istoria d-voastra a mai aparut în „Lucifer” nr. din 1-15 septembrie si în „Constrast”, nr. 34-35 cu continuare în numarul 36. De ce ati mai contactat si cotidianul „Timisoara”?*

„... În cautarea unei publicatii dispuse sa duca totul pâna la capat”

V.M.: În discutiile cu Radu Preda de la „Contrast” insistasem pe importanta continuarii materialului în serial pentru ca opinia publica sa ia cunostinta si sa judece similitudinile existente între fostul aparat de Securitate si actualul S.R.I. Întrucât, în mod surprinzator pentru mine, „Contrast”. dupa publicarea celor doua episoade nu a mai continuat. Am plecat în cautarea unei publicatii dispuse sa duca totul pâna la capat.

G.L.: *Ce reactie a avut S.R.I.-ul si cum credeti ca va reactiona acum?*

V.M.: S.R.I.-ul a afisat o aparenta atitudine de ignorare, neluând nici o masura fatisa. Singurul lucru pe care l-am simtit eu si sotia mea a fost ca nu s-a dat nici un curs solicitarilor noastre de angajare. Este si aceasta un argument în sprijinul afirmatiei mele ca ni se pregateste un aparat represiv mult mai perfid decât fosta Securitate, prin schimbarea de metoda pentru pedepsirea nealinierii mele. De ce sa-mi dea cu parul în cap daca prin „grija” lor pot muri de foame?

P.S. *Dupa dialogul nostru si în baza declaratiilor domnului Victor Mitran (pentru care își asuma întreaga responsabilitate), am considerat ca nu este deloc lipsita de importanta punerea sa si a familiei sale sub protectia forurilor internationale. Drept*

pentru care Comisia pentru drepturile Omului a Societatii „Timisoara” a întocmit un dosar în cazul Mitran, si a sesizat deja Amnesty International si Comitetul „Helsinki” pentru apararea drepturilor omului.

Un (alt) membru al Societatii „Timisoara” se destainuie (I)

(interviu realizat în cotidianul „Renasterea banateana” de catre George Boieru cu Victor Mitran), în numerele 8 si 14 februarie 1992

– Domnule Victor Mitran, înregistram aceasta convorbire acum, 7 februarie, ora 15,20 (1992). Vreau sa va spun ca voi transcrie integral de pe banda convorbirea noastra si o voi publica, în ziarul de mâine. Mai înainte, însa, va întreb înca o data daca sunteti constient de ceea ce veti declara si de eventualele implicatii ale publicarii în ziar?

– Sunt constient de ceea ce urmeaza sa declar si sunt constient ca a tacea înseamna a nu aduce la cunostinta publicului ce înseamna o societate numita „Timisoara”, un ziar autointitulat democrat, care, de fapt, este, ca sa spun în termeni destul de duri, o banda de betivi si de oameni fara nici un fel de capatâi.

– Deci sunteti constient de ce urmeaza sa declarati?

– Categoriec.

– Va rog atunci, ca sa lamurim cititorii, sa spuna cine sunteti si în ce context ati ajuns în relatii cu ziarul si cu Societatea „Timisoara”?

– Pe scurt, pâna în 1978 am fost ofiter de informatii, cu grad de locotenent major. Eu am lucrat la Directia Generala de Informatii Externe, condusa de generalul Mihai Pacepa. În 1978, când generalul a plecat din tara, tradându-ne, aparatul a fost desfiintat la ordinul lui Ceausescu, acesta nemaiaivând încredere în nimeni. Fara nici o explicatie privind desfiintarea noastra, am fost lasati pe drumuri. Dupa aceea, a început calvarul. În sfârșit, trecem peste perioada respectiva. Daca vreti, o dezvoltam ulterior. În 1990 am fost cooptat de SRI, imediat dupa înfiintarea lui, în luna mai, pentru o actiune la Ambasada Americana, cu viceconsulul Mark Sullivan, iar pe scurt ca spun, actiune pentru care, în prima faza, mi s-a spus sa propun cooperatrea, eu, oficial, între cele doua servicii, ca efect al schimbarilor pe plan national.

– Cooperarea între SRI si CIA?

– Exact! Mi s-a propus o cooperare între cele doua servicii de informatii, în sensul de a ne restructura pe sistemul lor, pentru ca, sigur, stie toata lumea, pâna atunci fusesem sub umbra KGB-ului, care era depasit deja. Acest lucru, din punct de vedere profesional, era foarte interesant. Pe parcursul misiunii, anumiti ofiteri pe care i-am dezvaluit în presa, au deturnat aceasta intentie buna, cred eu. Deci ideea a fost buna. Anumiti ofiteri pe care i-am numit, în principal col. Diaconescu, au deturnat actiunea, probabil, din anumite instincte personale si au încercat compromiterea pe spinarea mea, cu diplomatul respectiv. Unul dintre ofiterii cu care am luat legatura mi-a spus: Am întrerupt actiunea si i-am spus ca-l voi demasca în presa, pentru ca eu nu cred ca domnul Magureanu (eu deja eram interzis sa mai ies la raport la Magureanu)... respectivul a spus ca „treaba mea” si

ne-am despartit printr-un „divort” puțin cam violent, bineînțeles în cuvinte. M-am dus la ziarul „Expres”, pentru ca îmi placea stilul lui. Am luat legătura cu Dan Badea, am tras toate episoadele pentru a face un serial: în prima fază, Cornel Nistorescu – directorul ziarului – a fost încântat, dar după o săptămână a spus că nu publica. De treaba aceasta a aflat și domnul Magureanu, m-a chemat la el și, în datele pe care le-am adunat eu, mi-am dat seama că de la Washington provine toată treaba, că nu-i convenea că, de fapt, diplomatul era dat în vileag acolo.

– *Erau deci niste dezvaluiri care se întorceau împotriva lor.*

– Exact, și nu aproba Washington-ul.

– *Ati facut multe dezvaluiri pâna acum. Nu va e, totusi, teama?*

– Mi-e teama pentru familie, atât. De fapt, din 1980 am intrat într-o batalie surdă cu anumite părți ale organelor de securitate. Unele m-au... în tacere, alții...

– *Ma iertati ca va spun, dar trebuie sa v-o spun: de aratat nu aratati grozav si oricine si-ar pune un mare semn de întrebare vazându-va si mai ales auzindu-va. Stiti, probabil, cum e cu serviciile secrete, niciodata nu stii când lucreaza pe fata si când nu.*

– De beleaua asta mă lovesc peste tot și deja din octombrie, înainte de a mă contacta ziarul „Timisoara”, hotărâsem să plec din țară cu toată familia, pentru că, la un moment dat, după cât am tras atâția ani, în chiar mine a ajuns să nu mai aiba încredere noua societate, care se edifica. A trebuit să stau cu capul la fund pentru concepțiile mele de orientări total gresite...

– *Va rog sa continuati, sa reînodati firul.*

– Deci, Cornel Nistorescu a spus că nu poate da dea drumul la material, pentru că nu știe al cui joc îl fac. I-am răspuns că nu fac jocul numanui, numai pe al meu, pentru că eu totdeauna am jucat singur. Dan Badea, plin de sollicitudine, m-a pus în legătura cu Preda, secretarul general de redacție de la „Contrast”. Ziarul „Contrast” a preluat imediat informația. Au publicat-o în două serii, sub forma de bombă, de senzație, de scandal, dar nu reieșea substanța din informațiile mele. În septembrie s-a întâmplat treaba aceasta. Separat, am luat hotărârea să plec din țară, împreună cu familia. Am luat legătura cu Ambasada Engleză din Budapesta, să cer azil politic. Întocându-mă, în luna octombrie, sunt chemat de ziarul „Timisoara”, care mă caută – mi-a spus George Serban – prin George Lâna. George Serban mi-a spus că a fost la ziarul „Liberation”, care organizase un schimb de experiență, se pare. Acolo s-a întâlnit cu Dan Badea, care i-a povestit despre mine, George Serban s-a aratat entuziasmat la ideea de a avea un colaborator un fost ofițer de securitate. În momentul în care a luat legătura cu mine, mi-a propus să mă angajeze. Bineînțeles că am acceptat, eu neavând, în acel moment, loc de muncă. Am încheiat contractul de muncă, cu data de 6 noiembrie. Acum am aflat că, de fapt contractul de muncă pentru prestări servicii, ca documentarist, cu un salariu de aproximativ 15.000 lei. Am fost multumit, neavând nici o altă sursă de câștig. Împreună cu George Lâna, am început să redactăm materialul.

– *E vorba de materialul în trei parti care a aparut în ziarul „Timisoara” în noiembrie.*

– Da, în cele trei seriale. Ei mi-au spus de la început că din material trebuie să rezulte că ei au fost supravegheați și sunt sub atenția SRI, pentru a le crește acțiunile. Le-am explicat că nu-i așa. SRI-ul nici nu-i baga în seama. Informațiile pe care eu le dădeam consulului, printre altele, că să-i câștig încrederea, era și aceasta că s-au întâlnit

cei trei (Agatha Colerman – fost diplomat american de origine maghiara si foarte antiromân, Bodin si Fernandez – tot diplomati), cu Harsany, cu Marineasa Viorel, cu Vighi, Tolcea. Eu am primit informatia, pentru a i-o livra consulului. La întâlnirea avuta, au discutat sa organizeze niste manifestatii antiguvernamentale, antiprezidentiale în Timisoara .

– *Dumneavoastra funizând aceasta informatie viceconsulului, prin aceasta îi câstigati încrederea?*

– Da. Aceasta era o informatie cheie pe care eu o primeam. Ei au tras concluzia ca, de fapt, Societatea „Timisoara” era sub supraveghere. Nu-i asa, Din articol reiese clar ca SRI încerca sa darâme Societatea „Timisoara”. De fapt, niste tâmpenii, caci nu este adevarat. Au deturnat, pur si simplu, ideea de baza a actiunii respective. Eu le-am spus ca daca ei apreciaza asa, îi priveste, caci eu n-am semnat nimic. Le-am propus sa ma lase pe mine sa public si semnez eu, însa nu mi-au dat dreptul la semnatura. Mi-au spus ca este de importanta pentru ei sa apara sub forma aceasta si le-am replicat ca este treaba lor.

– *Deci, trebuie sa înteleg ca dumneavoastra erati multumit ca aveti un loc de munca si un salariu.*

– Exact, si ei au speculat o situatie disperata.

– *Ce alte sarcini de serviciu aveati?*

– Imediat dupa aceea, George Serban, care mi s-a parut foarte afectat, si, pe undeva, mi se pare ca are o obsesie ca e atacat din toate partile, ca i se pregateste ceva...

– *De catre cine?*

– De catre adversar si adversarul nr. 1 al lui este „Renasterea banateana”, nici nu trebuie sa va spun acest lucruri. Deci, George Serban mi-a spus ca ma angajeaza pentru ca sunt specialist în... M-au verificat... meseria aceasta... sa le aduc informatii despre cei care-i ataca. Mi-a si specificat ca atacatorul nr. 1 este Somesan de la „Renasterea banateana”, care trebuie zdrobit prin compromitere. L-am întrebat daca-si da seama ce-mi cere. Întrucât eu n-am lucrat niciodata la vreun serviciu de verificari de cadre si nu stiu ce rost are. Eu am învătat din literatura de specialitate straina, mai precis, din ziarele straine, ca în momentul în care sunt atacat, mai bine tac, daca eu ma simt curat. Mi-a spus ca-mi da date, ca acesta a fost la Lugoj. L-am întrebat daca nu i se pare ca sunt un „superman”, caci nu se pot afla informatiile acestea. A lasat-o moarta, desi a luat contact cu o doamna de la un muzeu de acolo, un om de-al lor, care a lucrat, probabil, tot în armata, care era în legatura cu Monoran, cu George Lâna, s-a interesat si n-a obtinut nimic. Le-am spus ca pot aduna informatii despre cazuri grave de încălcare a drepturilor omului, despre oameni care au fost condamnati pe nedrept.

– *Dar nu-i interesau astfel de cazuri,*

– Nu. Eu am un reportaj care, daca sunteti de acord, o sa-l studiem, un caz deosebit de grav din zona Herculane, în care a fost arestat fostul director Cristescu, cu toata echipa, fara nici o proba, pentru ca i s-a pus pata lui Elena Ceausescu ca acesta trebuie terminat, de fapt, niste chestii politice.

– *Vom reveni pe parcursul discutiilor noastre. Reveniti, va rog, la ideea anterioara.*

– Mereu trebuia sa obtin informatii despre ce sunt ei atacati. De exemplu, între altele, mi s-a spus de unul Iosif Turc sau Turcu, nici eu nu stiau exact, inspector la Securitate cu ani în urma, care, din informatiile lor, ar fi în Securitatea FSN-ului. Ultima

instrucțiune a fost să patrund în PSM, să vad ce fac aceștia. Le-am răspuns că nu pot să-mi pun singur streangul de gât, căci cine îmi va acoperi familia. Și nu mai vorbim de faptul că cheltuielile de deplasare și salariul nu justificau ceea ce mi se cerea mie. Aceasta-i politica ziarului „Timisoara”.

– *Dar cine face aceasta politica?*

– Conducerea, mai precis creierul lui George Serban, căci el conduce. La ora actuală, de la plecarea lui, se remarcă o debandadă, căci, totuși, acesta avea o mână forte în cadrul ziarului. Botoi, care a rămas la conducerea ziarului ca redactor șef, chiar azi îmi spunea că e total depășit de dimensiunile problemei.

– *De ce?*

– Pentru că fiecare face ce vrea. E o dezbinare fantastică.

– *George Serban de ce a plecat?*

– A fost chemat de ziarul „Washington Post”. După câte știu eu, sunt chemați periodic. Înainte a fost altul, un pusti tuns scurt, căuia nu-i știu numele. Sorin...

– *Sorin Bogdan?*

– Probabil, era și corespondent, la un moment dat. A fost plecat la studii acolo, acum a plecat George Serban 3 luni.

– *Cine-i cheama, în ce context?*

– După câte am înțeles eu (căci, totuși, se feresc de mine), au un contact permanent cu „Washington Post” și chiar urmează să le vină acum tipografia, dotată de „Washington Post”. Printre altele, vor să facă o carte despre aparatul de securitate, al cărei autor sunt, dar ei să o publice. Am stopat-o.

– *Unde s-o publice, aici sau în America?*

– Aici.

– *Care este implicarea sau ați dedus că este implicată Societatea „Timisoara” în campania electorală?*

– După ce l-au invitat acum câteva săptămâni pe Oancea la o sedință, în care i-au pus niște întrebări, e clar că toată forța Societății „Timisoara” și tot creierul existent în redacția ziarului „Timisoara” se axează pe propulsarea lui Oancea ca primar. Alta soluție nu se admite. Pe ceilalți candidați urmau să-i compromită.

– *Prin ce metode, ce mijloace?*

– Sunt trimisi pe teren redactorii, pentru a aduna date și a face interviuri, a aduna declarații din partea celor care dau rau de tot împotriva contracandidaților. Orice dată e valabilă. În general am remarcat cum fac reportajele. Sugerează oamenilor răspunsurile.

– *Cât ați lucrat acolo?*

– Din 6 noiembrie până astăzi, când i-am depus legitimația.

– *Ce activități ați mai desfășurat în această perioadă?*

– În general, am studiat presa, în general presa de opoziție a lor, pentru a extrage materialele care-i ating pe ei. În principal, era urmărit ziarul „Renasterea banateană”, dar acest ziar era citit de soția lui George Serban, nu de mine. Eu am comandat zărele „Europa”, „Spionaj, contraspionaj”, „România Mare”, deci profilul meu, din care puteam să extrag niște articole interesante de unde să poată și ei dezvolta niște cazuri. „Renasterea banateană”, repet, era studiată cu atenție de soția lui George Serban, Liana Colceriu.

– *De ce se cheama Colceriu?*

– Nu stiu, dar Liana Colceriu o cheama.

– *Continuati.*

– În toate aceste trei luni, am observat ca, de fapt, este un fel de cloaca de oameni fara nici un capatâi. Ei se numesc între ei „Mai, câine”. Acolo este legea câinelui, Sa muscam tot timpul, nu conteaza adversarul. Si adversarul este opozitia lor. Tot timpul trebuie sa inventeze, sa gaseasca ceva, sa muste, nu sa faca un ziar sanatos. De la ora 12 sunt toti beti. Asa o cloaca nu cred sa mai existe. Azi-dimineata venise Otiman, un profesor, se pare, cu un material la ziar, pentru a i-l preda lui Ioan Caciun, seful sectiei unde lucram si eu. Era un reportaj-ancheta. Monoran zacea pe birou – si asta se întâmpla frecvent – si sforaia cumplit, lucru ce se întâmpla repetat si nu numai cu el. Este drept ca George Serban le-a atras atentia ca s-a aflat în Timisoara ca acolo este ca într-o cârciuma. Mi-am dat seama ca ramânând acolo îmi pot rupe gâtul. Ma duc dracului. Mai bine plec si lucrez, sap santuri si gasesc eu un contract de munca în strainatate pâna trece valul asta, decât sa continui într-o cloaca în care îmi compromit numele, efectiv.

– *Va propun sa ne oprim astazi aici si continuam în alta zi.*

– De acord.

14 februarie 1992

– *Domnule Victor Mitran, am crezut, la un moment dat, ca nu mai veniti sa continuam dialogul nostru... Va vad si putin speriat...*

– În cursul diminetii, eu am plecat la 8,30 de acasa, ca sa-mi fac plimbarea de dimineata si, pe strada, mergând spre Badea Cârta, am primit niste amenintari din partea unor cetateni pe care nu-i cunosteam. Mi-au spus ca n-am ce cauta în Timisoara, din moment ce am publicat articolul respectiv în ziarul „Renasterea banateana”. N-am luat în seama amenintarile, pentru ca am fost obisnuit în decursul anilor cu amenintarile... Aici trebuie sa clarificam cât am publicat. Aici am publicat articole în legatura cu SRI...

– *În „Timisoara”?*

– Da, si în „Contrast”. Subliniez, articole dirijate (si eu mi-am dat seama ca sunt dirijate de anumite – le numesc asa – formatiuni), dar n-am primit nici o amenintare. În momentul acesta, ca sa revin la întrebarea dumneavoastra, e clar ca amenintarea vine de la... din partea Societatii „Timisoara”, dar nu e vorba de teama, e vorba ca, din nou, am sentimentul ca lucrez singur împotriva unor forte oculte si am impresia ca degeaba apelez la organisme statale...

– *Dar la cine ati apelat?*

– La ora actuala, m-am axat pe ziarul „Renasterea banateana”, în sensul ca, cum sa va spun, este o alegere a mea. Eu am apelat la un ziar numai în sensul de a se afla situatia în care ma aflu, de a se publica situatia în care ma aflu. Probabil ca o sa revin la prima relatere ca, în principal, am fost angajat ca sa obtin informatii despre ziarul „Renasterea banateana” si numarul 1, era vizat acest colonel în rezerva Somesan, pe care eu nu-l cunosc, despre care trebuia sa obtin date compromitatoare. În alta ordine de idei, trebuia sa aflu cine furnizeaza informatii pentru ziarul „Renasterea banateana” împotriva ziarului „Timisoara”, în ideea faptului ca aparusera anumite articole cu grave greseli – ca sa le numesc asa – cum ar fi articolul „Comemorarea Zilei Nationale”, o titulatura grava, care imediat ziarul „Renasterea banateana” a sesizat-o si remarcat-o, la care s-a tras concluzia

ca aici cineva e infiltrat, de s-a strecurat chestia asta.

– *S-a crezut ca-i o greseala intentionata?*

– Da. Dupa aceea, un articol publicat de un anume Mihalcea, sef de sectie la ei, acolo. Nu am patruns prea... nici n-am vrut sa patrund prea adânc în redactie, ca deja era creata impresia ca sunt infiltrat, dar pe Mihalcea îl cunoaste toata lumea, este cel care a publicat un articol preluat dintr-un ziar francez sub semnatura lui. Adica, un plagiat.

– *Pentru ca tot vorbim de erori, vreau sa va spun ca ni s-au facut reprosuri ca Liana Colceriu nu este nevasta lui George Serban.*

– Eu ce sa va spun, asta nu era problema mea. Din moment ce ei spun ca au un copil si s-a prezentat Liana Colceriu, ca sotie a lui George Serban, eu ce sa mai zic. George Serban mi-a spus ca ea este omul lui de încredere si omul care sesizeaza si îndocumentariaza toate ziarele de opozitie. Exista o sectie acolo care se ocupa de toate ziarele care intereseaza redactia „Timisoara”.

– *Din câte ati sesizat lucrând acolo, de unde credeti ca vine ostilitatea asta fata de noi?*

– Dupa parerea mea, s-ar putea sa fiu acuzat si, în mod sigur, voi fi acuzat ca, fiind fost ofiter, am fost infiltrat la ei, dar, dupa parerea mea de om care am stat 3 luni în aceasta redactie, respectivii în mod clar încearca sa destabilizeze. Asta-i un cuvânt care este hulit de populatie deja, ca prea se afirma în mass-media..., dar se pare ca este prea blând. Românul înca n-a înteles ce înseamna destabilizare. Se pare ca asta este tema lor si, cum sa va spun eu, este ideea lor de baza, de destabiliza, în principal, axata pe orasul Timisoara.

– *Prin ce mijloace sa produca destabilizarea?*

– Informatii! Mass-media este cel mai... si-au dat seama ca este punctul cel mai slab al populatiei române. Populatia româna, natiunea noastra nu a fost obisnuita cu informatii La ora actuala, primind informatii soc, foarte usor românul care citeste ziarul este dirijat, crezând ca acesta este adevarul. Se speculeaza, în principal, foametea, situatia asta a omului care nu are servicii mâine-poimâine si i se alimenteaza... Uite, noi avem dreptate, noi suntem cei care vrem sa facem o alta societate si... E foarte complex fenomenul, e bine coordonat de ei, exact în ideea în care vor.

– *Totusi, prin statutul sau, Societatea „Timisoara” se declara apolitica. Credeti ca interesele vizibil deturnate ulterior sunt dirjate de anumite forte interne sau externe?*

– Acum fac o afirmatie care s-ar putea sa ma coste libertatea, dar deja am intrat în joc. Dupa convingerea mea (si datele o sa le dau, probabil, altor organe), ziarul „Timisoara” este coordonat de Washington.

– *De cine de la Washington?*

– Aici e o întrebare care o puneti pentru, eventual, pentru cei de la Washington, pentru ca eu, pâna unde am ajuns cu informatiile mele, îmi dau seama ca ziarul este dirijat de Washington. Da ca sa va spun si cine, este prea mult.

– *S-a tot vorbit de o campanie de denigrare a Societatii „Timisoara”. Considerati afirmatiile simple speculatii?*

– Cunoscându-i din interior în cele 3 luni cât am functionat la ei, mi-am dat seama de faptul ca aceasta societate, într-adevar, nu reprezinta interesele nationale. Este real, adica informatiile aparute în presa la adresa lor sunt reale. Aici ar trebui sa

exemplificam si sa-l analizam pe fiecare în parte, dar nu stiu cât timp am, adica cât spatiu aveti dumneavoastra.

– *Nu prea mult.*

– Daca stam sa analizam „personalitatile” aceste societati... Presedintele Marcel Samânta este pus sa nu spuna nimic, pentru ca atunci când îi da telefon George Serban el trebuie sa execute tot: Vice, director adjunct cum ar fi, Sorincau, se pare ca chiar cei din cadrul Societatii „Timisoara” au informatii exacte ca ar fi fost informator al Securitatii sau, probabil, asta-i obsesia lor. Date exacte, nu are nimeni, Despre fiecare, daca vrea cineva sa te darâme, spui ca-i informator. Asta-i obsesia lor.

– *Se suspecteaza reciproc?*

– Da, se suspecteaza: asta m-a deranjat la început. Când m-au angajat, mi-au spus: „Noi suntem penetrati si, încontinuu, suntem sub atentia „Renasterii banatene” si a SRI-ului”. „Renasterea banateana” este categorisita la ei si, probabil, v-ati dat seama si dupa cum scriu, ca sunteti ziarul SRI-ului. N-ar fi rau sa fie asa, asta le-am spus si eu, doar SRI-ul este un organ al statului. În sfârșit, aici n-am intrat, nici nu puteam sa intru în toate problemele, pentru ca...

– *As reveni, totusi, pentru ca s-ar putea spune ca si ceea ce faceti dumneavoastra acum este tot denigrare...*

– Daca stam sa analizam cuvântul, una este sa denigrezi si alta sa spui adevarul. De exemplu, eu, în toata perioada asta, am fost – subliniez treaba asta – am fost constrâns. La un moment dat mi s-a spus: „Domnule, noi nu îți dam salariu daca nu aduci informatii despre „Renasterea banateana”, Asta-i e o afirmatie care o sa ma duca la Procuratura Militara, pentru ca numai statul poate sa aiba un serviciu de informatii si, deci, eu, la ora actuala, va fac niste afirmatii prin care recunosc faptul ca am fost angajat ca sa organizez un serviciu de informatii în cadrul unui ziar.

– *Afirmatia este...*

– Afirmatia este împotriva mea, asta o sustin. Da, o sustin si sunt de acord sa apar în fata instantelor.

– *O sa revin la aceasta întrebare. În interviul anterior ati afirmat ca exista orientari precise privind materialele care trebuie sa apara. Cine impune aceste orientari?*

– Toate materialele trec prin creierul lui George Serban (care acum este la Washington) pe la adjunctul lui, Doru Botoiu si secretarul general Pop.

– *Care a fost angajatul nostru.*

– Am auzit ca a fost angajat la fostul ziar, nu stiu cum se numea, eu nu sunt din Timisoara, deci nu cunosc aspectele. Dar, e de meserie. Dintre toti acestia, mie mi s-a parut ca e un baiat intelligent.

– *Dar pe el cum de nu-l suspecteaza?*

– Va spun o chestie. Ei se suspecteaza fiecare. La un moment dat, George Serban mi-a dat un scenariu, în care mi-a explicat ca nu exista om curat, deci pe toti trebuie sa-i supraveghez. La un moment dat, trebuia, în luna decembrie, a aparut un nume, Weisman sau Wisman, un nume de evreu...

– *Zimmerman?*

– Da, exact, Zimmerman, care a lucrat cu ei. Asta-i plecat acum si el în Statele Unite. Când a aparut omul asta, George Serban parca a damblagit, efectiv. Asta-i

cuvântul. Mi-a spus sa-i iau în primire, sa-l filez... Cum sa-l filez, de ce, eu sunt serviciu independent. I-am explicat, domnule, am impresia ca discutati niste probleme care ma depasesc total. Îmi dati 7 masini la dispozitie, ce sa fac?, cum sa-l...?

– *Vi s-au dat sarcini concrete în acest sens?*

– În principal trebuia sa recrutez ofiteri de politie, de SRI, eventual, de armata. I-am spus clar ca sunt depasit de evenimente, ca nu as putea sa fac singur asa ceva, sa recrutez adica niste oameni, pe care sa-i platim sa lucreze pentru Societatea „Timisoara”. Le-am spus ca ne expunem prea tare. Mi-au replicat si mi-au mentionat nominal ca au oameni si în Procuratura.

r – *Pe cine?*

– Tot vorbesc, nu stiu daca e cazul acum, vedeti dumneavoastra, daca puteti da publicitatii. E vorba de (...). Deci asta era prima sarcina a mea, sa obtin informatii si sa recrutez oameni. În al doilea rând, sa patrundem în „Renasterea banateana”. Sa fac un plan de bataie pentru a va supraveghea, cu masini, cu niste chestii, într-adevar de meserie. Sa va filmez, sa filmez intrarile, sa încercam interceptarea convorbirilor. Mi-au si spus niste nume din redactia dvs. pe care sa le urmarim. Dupa aceea, în paralel, urmatoarele sarcini pe care trebuia sa le rezolv au fost sa patrund în PSM, sa aflu ce structura de securitatea au formata, ce intentioneaza. Asta a fost ultima, când am fost trimis în Bucuresti, între altele, sa-i iau un interviu ministrului Babiuc.

– *Si sarcinile astea cine vi le dadea?*

– George Serban, în principal, el comenta cu mine direct, iar dupa ce a plecat George Serban, mi le-a dat Botoi.

– *Din toate sarcinile astea, ati rezolvat ceva?*

– La un moment dat, va spun o chestie, asta trebuie subliniat, m-am gândit sa le fac jocul: Dar m-am razgândit. În primul rând ca n-am considerat normal ceea ce fac; mi-am dat seama ca iar am intrat într-o lume anormala; mi-am dat seama ca iar am intrat pe mâna unor oameni care vor sa se foloseasca de mine într-o idee care n-o înțelegeam. Si atunci, am fost constrâns si financiar (aici m-au speculat cel mai tare, v-am spus ca am familie, daca n-aveam familie, probail ca stiam eu sa ma descurc, dar am familie si trebuie sa-i asigur existenta). Mi-au spus ca daca nu le dau informatii nu ma platesc. „Esti platit daca dai informatii, daca scrii” – dar nu sa public, informatii care sa le foloseasca ei. Si atunci am inventat niste reguli care am simtit ca le trebuie lor, ce vor ei.

– *Despre noi, de pilda, ce-ati spus?*

– Sa publice ei ce-am scris eu cu mâna mea si atunci o sa demonstreze ca ei m-au angajat ca sa le fac un serviciu de informatii. Am discutat astazi cu procurorul sef Izdrescu despre treaba asta si a spus ca mâine s-ar putea sa plecăm la Bucuresti, e o treaba mult mai complexa.

– *Spuneti-mi, deci pentru un salar de 15.000 de lei trebuia sa...*

– M-au platit în firecare luna, 12.000 lei în mâna.

– *Am retinut prima oara când ati venit ca supararea dvs, se datoreaza faptului ca nu s-au decontat drumul la Bucuresti.*

– În Bucuresti am fost trimis ca sa patrund în PSM. Acesta a fost obiectivul lor, nicidecum al meu. Mi-au dat delegatie sa-i iau interviu lui Babiuc, Acum o sa va explic de ce nu mi-au decontat. Mi-au dat un reportofon si mi-au spus: patrunzi în PSM si când iei legatura cu Verdet, îi dai drumul la aparat si vezi cum procedezi, ca doar esti meserias.

N-am facut gestul asta. Când m-am întors, le-am spus ca n-am intrat pentru ca mi-a fost frica. Mi-au spus ca n-am adus nimic si nu-mi platesc nimic.

– *George Lâna, el care a publicat materialele dvs., a declarat în numele Societatii „Timisoara” ca s-au cheltuit sume modice, din buget, mult mai mici decât salariile. Atunci, totusi de unde sunt banii?*

– Din certurile (exista divergente mari si în rândul lor) care le ascultam stând în redactie, mi-am dat seama ca situatia lor financiara era grava, chiar foarte grava. Se pare ca...

– *Dar de unde au bani pentru atâtea deplasari în strainatate?*

– Vedeti dumneavoastra daca as fi reusit sa lucrez la serviciul contabilitate, poate îmi dadeam seama. De fapt, când m-am angajat la ei, nici nu mi-am propus acest lucru, vroiam sa câstig doar un salariu cinstit. Am remarcat ca ei au o contabila, o anume Corina, care toata lumea se poarta frumos cu ea si care, dupa câte am aflat eu – m-am interesat si eu în stânga si în dreapta – e dirijata probabil de cei din conducere. Oricum, sa revin la idee, eu nu sunt economist, nu ma pricep la finante, dar, va spun, din câte s-a discutat în aceasta redactie, situatia se pare ca este dezastruoasa. Asta ramâne de verificat. Eu nu vreau s-o lansez ca pe o acuzatie.

– *Cine a avut ideea acelor acuzatii ca SRI-ul s-ar ocupa de Societatea „Timisoara”?*

– Pai ideea asta a fost a lui George Serban. A spus ca nici un accepta altceva. Noi am discutat circa 3 saptamâni pâna s-a publicat acest articol în forma în care a dorit-o el. Eu ce aspect am vrut sa arat? Ca un anume ofiter (probabil ca orice cititor ar fi înteles ceea ce doream sa-i atrag atentia lui Magureanu), un anume ofiter din aparatul SRI merge ca boul pe linia veche. Ceea ce n-am reusit. N-am reusit pentru ca ziarele au fost coordonate spre alte interese. Eu n-am vrut sa blamez un aparat întreg, ca în aparatul ala am lucrat si eu stiu foarte bine ca mi-am facut datoria. Pe mine m-au ajutat, dupa ce am fost scos din Securitate, m-au ajutat o gramada care au ajuns sus. Dar George Serban voia neaparat sa scoatem în evidenta ideea precum ca Societatea „Timisoara” este sub vizorul SRI-ului, este supravegheata s.a.m.d.

– Dumneavoastra, în momentul în care v-au angajat, stiati ca veti face compromisuri...

– Cum sa va spun eu, pe mine nu m-au angajat jurist: au ei juristul lor. Între altele, bine ca mi-ati adus aminte, sa va povestesc ceva. Angajasera la un moment dat un jurist, care a fost judecator în Timisoara, deci unul cu state de servicii. Dupa trei zile i-au desfacut contractul de munca.

– *De ce?*

– Am citit, mi-a aratat Marcel Samânta de ce i-a desfacut contractul de munca, caci pe mine ma consulta Samânta, spunea ca eu sunt securistul lor. Respectivul a cerut, cum a fost angajat, ca orice jurist, a cerut actele societatii. Si, în principal, l-a interesat situatia economica, ca pe orice jurist, ca sa stie cum sa fie... anumite procese. Cerea niste documente economice, ca sa stie. Caci Societatea are o multime de procese pe rol. Imediat i s-a spus ca „Dumneata esti trimis de politie? Estie infiltrat de SRI?”. Si i-au desfacut contractul de munca.

– *Domnule Mitran, marturiile dvs. vor fi primite în diferite feluri, însa vor produce oricum un seism local.*

– N-are ce cutremur sa produca, adica nu afecteaza structurile statale, dar îmi implica mie persoana si, la ora actuala, repet, lucrez de unul singur. Eu sunt de acord sa lucrez de unul singur, dar, spre nesansa mea, am o familie si un copil mic si n-as vrea sa apeleze la metode mafiotice ca sa-mi închida gura.

– *Bine, dar credeti ca aceste dezvaluiri în presa sunt un procedeu bun?*

– Da, e un procedeu vechi. În momentul când ai încheiat cu serviciul de informatii... De exemplu, cum am fost si eu... Eu am fost corect. Si când am încheiat cu redactia „Timisoara”, doua zile le-am dat timp de gândire si am pus legitimatie pe masa.

– *Sa înteleg ca daca ei va decontau deplasarea la Bucuresti...*

– Nu era vorba numai de decontare.

– *Ce v-ar fi putut determina totusi sa ramâneti acolo?*

– Vreti sa va spun o chestiune care numai cu nevas-ta-mea am discutat-o? Din luna decembrie voiam sa iau legatura cu dumneavoastra, deci numai la o luna dupa angajare, dar am zis ca-mi asum un risc prea mare, pentru ca stiam, din ceea ce mi se cerea mie, ca redactia dvs. este supravegheata, si în aceasta conjunctura, singur în oras, fara nici un sprijin, am eliminat eventualul risc de a intra direct pe usa din fata... Am avut o discutie în trei, cu George Serban si cu Ioan Craciun, în care, la insistentele lui Serban sa-i prezint un caz de supraveghere, i-am prezentat o inventie de-a mea, pentru ca mi-a spus, de-abia asteapta sa va prinda SRI-ul si alte chestii inventate, ca sa-i satisfac curiozitatea bolnavicioasa a lui Serban. Ioan Craciun a ramas uimit. Ioan Craciun, printre altele, e un tip, dupa parerea mea, foarte intelligent, ratacit, nu stiu cum dracu' s-a ratacit acolo, dar are profesionalism, dar e prost dirijat si probabil ca-l plateste bine, nu stiu cum sta el acolo. George Serban e obsedat de regif din astea de servicii de informatii. A început sa spuna despre perioada din vara, când SRI si „Renasterea banateana” ar fi infiltrat o gramada de oameni la ei si era cât pe-ací sa-i sparga, sa-i nenoroceasca si sa-i dezbine si atunci a preluat el puterea. Atunci mi-a explicat ca în momentul respectiv a hotarât sa formeze un serviciu intern – asa-l numeste el. Serviciul intern l-au format din Geroge Lâna (e locotenentul lui) si Lucian Szabo. Astia doi lucrau sa depisteze infiltrarile. La un moment dat, am discutat foarte atent cu Ioan Craciun si cu Botoi, care mi se pare un baiat muncitor, dar depasit de dimeniuni. Am discutat si i-am spus: Domnule, nu aveti impresia ca sunteti carciati de aceasta obsesie a infiltrarilor? Asta n-**am** înteles, obsesia asta fantastica, cred **ca au tot** timpul informatori printre ei.

– *Totusi, problemele dumneavoastra majore nu se refera la Societatea „Timisoara”, ci sunt de alta natura. Eu va astept sa le discutam. Va întreb însa daca nu vi se par si acestea foarte grave si daca nu aveti intentia de a sesiza organele în drept?*

– Deja ma depasesc dimensiunile problemei, vorba lui Botoi, în sensul ca eu nu sunt stat în stat si nici nu vreau sa depasesc atributiile unor organe care sunt puse, totusi, oficial. Trebuie deci sa iau legatura cu ele.

– *Bine, si în functie de ce hotarâre luati, vom purta urmatoarele dialoguri.*

PROCLAMATIA DE LA TIMISOARA

Populatia orasului Timisoara a fost initiatoarea revolutiei române. Între 16 si 20 decembrie 1989, ea a purtat de una singura, un înversunat razboi cu unul dintre cele mai puternice si mai odioase sisteme represive din lume. A fost o înclestare cumplita pe care noi, timisorenii, o cunosteam la adevaratele ei proportii. De-o parte populatia neînarmata, de cealalta parte Securitatea, Militia, Armata si trupele zeloase de activisti ai partidului. Toate metodele si mijloacele de reprimare s-au dovedit însa neputincioase în fata dorintei de libertate a timisorenilor si hotarârii lor de a învinge. Nici arestarile, nici molestarile, nici chiar asasinatetele în masa nu i-au putut opri. Fiecare glont tras a adus pe baricadele revolutiei alti o suta de luptatori. Si am învins. În 20 decembrie 1989, Timisoara a intrat definitiv în stapânirea populatiei, transformându-se într-un oras liber în mare a închisoare care devenise în acela zile România. Din acea zi, întreaga activitate din oras a fost condusa, de la tribuna din Piata Operei, de catre Frontul Democrat Român, exponent în acel moment al revolutiei de la Timisoara. În acea zi, armata a fraternizat cu demonstrantii, hotatând sa apere împreuna cu ei victoria obtinuta. În 21 decembrie, în Piata Operei, peste o suta de mii de glasuri scandau: „Suntem gata sa murim!”

O serie de fapte întâmplante în România, îndeosebi dupa 28 ianuarie 1990, vin în contradictie cu idealurile Revolutiei de la Timisoara. Aceste idealuri nici nu au fost aduse la cunostinta opiniei publice românești de catre mass-media centrala, decât partial si confuz. În asemenea conditii, noi, participantii nemijlociti la toate evenimeentele din 16 si 22 decembrie 1989, ne vedem nevoiti sa explicam întregii natiuni pentru ce au pornit timisorenii revolutia, pentru ce au luptat si multi si-au jertfit viata, pentru ce suntem în continuare hotarâti sa luptam cu orice pret si împotriva oricui, pâna la victoria deplina.

1. Revolutia de la Timisoara a fost înca din primele ei ore, nu doar anticeausista ci si categoric anticomunista. În toate zilele Revolutiei s-a scandat, de sute de ori: „Jos comunismul!”. În consens cu aspiratia sutelor de milioane de oameni din estul Europei, am cerut si noi abolirea imediata a acestui sistem social totalitar si falimentar. Idealul Revolutiei noastre a fost si a ramas reîntoarcerea la valorile autentice ale democratiei si civilizatiei.

2. La Revolutia de la Timisoara au participat toate categoriile sociale. Pe strazile Timisoarei au cazut, secerati de gloante, unul lângă altul, muncitori, intelectuali, functionari, studenti, elevi, copii si chiar locuitori ai satelor, veniti în sprijinul Revolutei. Suntem categoric împotriva tehnicii, tipic comuniste, de dominatie prin învrajbirea claselor si categoriilor sociale. Pe temeiul ideologiei „luptei de clasa” s-au urcat la putere bolsevicii în 1917, pe acelasi temei, nomenclatura comunista româna a instigat dupa 1944 o clasa sociala împotriva alteia, a dezbinat societatea pentru a o supune mai usor. Avertizam împotriva pericolului repetarii acestei triste istorii si chemam muncitorii, intelectuali, studentii, taranii si toate categoriile sociale la un dialog civilizatat si constructiv, pentru a reface neîntârziat unitatea din timpul Revolutiei. Trebuie plecat de la realitatea ca toate aceste categorii sociale au fost oprimate în regimul comunist si nici una nu doreste astazi raul celorlalte.

3. La Revolutia de la Timisoara au luat parte oameni din toate categoriile de vârsta. Chiar daca tineretul a fost preponderent, este drept sa recunoastem ca oameni de toate vârstele s-au batut cu aceeasi dârzenie pentru cauza Revolutiei. Lista victimelor, desi incompleta, este o dovada în acest sens.

4. Pentru victoria Revolutiei din Timisoara s-au jertfit, alaturi de români, si maghiari, si germani, si sârbi si membri ai altor grupari etnice care de secole conlocuiesc în orasul nostru pasnic, în buna înțelegere. Timisoara este un oras românesc si european, în care nationalitatile au refuzat si refuza nationalismul. Invitam pe toti sovini din România, indiferent ca sunt români, maghiari sau germani, sa vina la Timisoara, la un curs de reeducare în spiritul tolerantei si al respectului reciproc, singurele principii care vor domni în viitoarea casa a Europei.

5. Înca în data de 16 decembrie, prin primele ore ale Revolutiei, una dintre lozincile cele mai des scandate a fost: „Vrem alegeri libere!”. Ideea pluralismului a fost si a ramas una dintre cele mai scumpe timisorenilor. Suntem convinsi ca fara partide politice puternice nu poate exista o democratie autentica, de tip european. Cu exceptia celor extremiste, de stânga sau de dreapta, toate partidele au drept la existenta în cetatea Timisoarei. În orasul nostru nu au fost atacate si devastate sediile partidelor politice, nici unul dintre membrii acestora nu a fost amenintat, insultat sau calomniat. Membrii partidelor politice sunt concetatenii nostri, sunt colegii nostri de munca, sunt prietenii nostri care au opinii politice. Democratia europeana înseamna libera exprimare a opiniilor politice, dialogul civilizatat între exponentii lor si competitia loiala pentru cucerirea adeziunii politice si, implicit, a puterii de stat.

Am fi acceptat în sistemul democratiei românesti si Partidul Comunist Român, daca el nu ar fi fost compromis total si definitiv de catre nomenclatura sa, degenerând în fascism rosu. În tarile est europene în care partidele comuniste si-au pastrat minima decanta, societatea le contesta din principiu, dar le tolereaza în fapt. La noi, partidul comunist a ajuns însa pâna la genocid si, prin aceasta, s-a autoexclus din societate. Nu-l vom tolera nici în principiu, nici în fapt, indiferent sub ce denumire ar încerca sa renasca.

6. Dupa patru decenii de educatie si propaganda exclusiv comunista, exista în constiinta tuturor românilor prejudecati aparținând acestei ideologii. Existenta lor nu este o vina pentru purtator. Manipularea lor, însa, de catre grupuri interesate în renasterea comunismului si reinstaurarea lui la putere este un act contrarevolutionar. Pe lista de lozinci, multiplicata la xerox si împartita în 28 ianuarie demonstrantilor în Piata Banu Manta din Bucuresti, se aflau si slogane vechi de 45 de ani. Identificarea, de pilda, a partidelor „istorice” cu partide vânzatoare de tara este un astfel de slogan si constituie o calomnie. Dimpotriva, activistii comunisti de acum 45 de ani, dintre care unii au si astazi functii importante în conducerea tarii, se fac vinovati de tradarea României si aservirea ei U.R.S.S.-ului. Ei sunt cei care scandau atunci: „Stalin si poporul rus libertate ne-au adus!” si nu membrii partidelor „istorice”. Acestia din urma s-au opus transformari României într-un satelit al Moscovei si unii au platit cu viata aceasta îndrazneala. Se impune redactarea de urgenta a unei scurte, dar corecte, istorii a perioadei 1944-1950 si difuzarea ei în tiraje de masa.

7. Timisoara a pornit Revolutia împotriva întregului regim comunist si întregii sale nomenclaturi si nicidecum pentru a servi ca prilej de ascensiune politica unui grup de dizidenti anticeausisti din interiorul P.C.R.ului. Prezenta acestora în fruntea tarii face

moartea eroilor din Timisoara zadarnica. I-am fi acceptat poate în urma cu zece ani, daca la Congresul al XII-lea al partidului s-ar fi alaturat lui Constantin Pîrvulescu si ar fi rasturnat clanul dictatorial. Dar n-au facut-o, desi aveau prilejul, si functii importante, care le acordau prerogative. Dimpotriva, unii chiar au ascultat de ordinul dictatorului de a-l huli pe dizident. Lasitatea lor din 1979 ne-a costat înca zece ani de dictatura, cei mai grei din toata perioada, plus un genocid dureros.

8. Ca o consecinta a punctului anterior, propunem ca legea electorala sa interzica pentru primele trei legislaturi consecutive dreptul la candidatura, pe orice lista, al fostilor activisti comunisti si al fostilor ofiteri de Securitate. Prezenta lor în viata politica a tarii este principala sursa a tensiunilor si suspiciunilor care framânta astazi societatea româneasca. Pâna la stabilizarea situatiei si reconcilierea nationala, absenta lor din viata publica este absolut necesara.

Cerem, de asemenea, ca în legea electorala sa se treaca un paragraf special care sa interzica fostilor activisti comunisti, candidatura la functia de presedinte al tarii. Presedintele României trebuie sa fie unul dintre simbolurile despartirii noastre de comunism. A fi fost membru de partid nu este o vina. Stim cu totii în ce masura era conditionata viata individului, de la realizarea profesionala pâna la primirea unei locuinte, de carnetul rosu si ce consecinte grave atragea predarea lui. Activistii au fost însa acei oameni care si-au abandonat profesiile pentru a sluji partidul comunist si a beneficia de privilegiile materiale deosebite oferite de acesta. Un om care a facut o asemenea alegere nu prezinta garantiile morale pe care trebuie sa le ofere un Presedinte. Propunem reducerea prerogativelor acestei functii, dupa modelul multor tari civilizate ale lumii. Astfel, pentru demnitatea de Presedinte al României ar putea candida si personalitati marcante ale vietii culturale si stiintifice, fara o experienta politica deosebita.

Tot în acest context, propunem ca prima legislatura sa fie de numai doi ani, timp necesar întaririi institutiilor democratice si clarificarii pozitiei ideologice a fiecaruia dintre multele partide aparute.

De-abia atunci am putea face o alegere în cunostinta de cauza, cu cartile pe fata.

9. Timisoara nu a facut revolutie pentru salarii mai mari sau pentru avantaje materiale. Pentru acestea era suficienta o greva. Suntem toti nemultumiti de sistemul de salarizare, exista si în Timisoara categorii de muncitori care lucreaza în conditii extrem de grele si sunt prost platiti (vezi, de pilda, cazul celor ce muncesc în turnatorii sau în industria detergentilor) si, totusi, nici un colectiv nu a facut greva pentru marirea lefurilor si nu si-a trimis delegati sa trateze cu guvernul revendicari materiale exclusive. Majoritatea timisorenilor stiu ceea ce toti economistii se straduie în aceste zile sa aduca tarii la cunostinta: marirea în acest moment a salariilor ar declansa automat inflatia, asa cum s-a întâmplat în unele state est europene. Iar inflatia odata pornita, sunt necesari ani de eforturi pentru a o stopa. Numai cresterea productiei, deci a cantitatii de marfa aflata pe piata va permite, în paralel, cresterea generala a nivelului de salarizare. În plus, pentru bugetul sarac al României, prioritar trebuie sa fie acum cheltuielile destinate restabilizării unui nivel minim de civilizatie. Se impun, de pilda, investitii urgente în domeniul asistentei medicale si salubritatii.

10. Desi militam pentru reeuropenizarea României, nu dorim copierea sistemelor capitaliste occidentale, care îsi au neajunsurile si inechitatilor lor. Suntem însa categoric în favoarea ideii de initiativa particulara. Fundamentul economic al totalitarismului a fost

atotputernicia proprietatii de stat. Nu vom avea niciodata pluralism politic fara pluralism economic. S-au gasit însa si voci care, în spirit comunist, sa asimileze initiativa privata cu „exploatare” si pericolul catastrofei de a apare oameni bogati. Se speculeaza în acest sens invidia lenesului si teama de munca a fostului privilegiat din întreprinderile comuniste.

Dovada ca timisorenii nu se tem de privatizare este faptul ca mai multe întreprinderi si-au anuntat deja intentia de a se transforma în Societati anonime pe actiuni. pentru ca aceste actiuni sa fie totusi cumparate pe bani curati, ar trebui înfiintate în fiecare oras comisii de inventariere a averilor fostilor privilegiati ai puterii, coruptiei si penuriei. De asemenea, actiunile unei întreprinderi se cuvin oferite spre cumparare în primul rând lucratorilor ei.

Consideram constructiva si ideea, mai radicala, a privatizarii prin împroprietarirea tuturor lucratorilor unei întreprinderi cu un numar egal de actiuni, statul urmând sa pastreze numai acel procent de fonduri care sa-i asigure controlul activitatii. În felul acesta, s-ar oferi tuturor lucratorilor sanse egale de prosperitate. Daca cei lenesi si-ar pierde sansa, nu s-ar putea totusi plânge de discriminare.

11. Timisoara este hotarâta sa ia în serios si sa se foloseasca de principiul descentralizarii economice si administrative. S-a si propus experimentarea în judetul Timis a unui model de economie de piata, pornind de la capacitatile sale puternice si de la competenta specialistilor de care dispune. Pentru atragerea mai usoara si mai rapida a capitalului strain, îndeosebi sub forma de tehnologie si materii prime speciale, si pentru crearea de societati mixte, cerem si pe aceasta cale înfiintarea la Timisoara a unei filiale a Bancii de Comert Exterior. O parte din câstigurile în valuta ale partii române din aceste societati mixte va intra în salariile muncitorilor, într-un procent ce va fi negociat, de la caz la caz, cu liderii sindicali. Plata unei parti din salariu, în valuta va asigura o buna cointeresare materiala a muncitorilor. În plus, pasapoartele nu vor mai fi carnete bune doar de tinut în sertar. O alta consecinta pozitiva ar fi scaderea cursului valutar la bursa libera, ceea ce ar atrage dupa sine cresterea imediata a nivelului de trai.

12. Dupa caderea dictaturii au fost invitati în tara toti românii plecati în exil, pentru a pune umarul la reconstructia României, Unii s-au si întors, altii si-au anuntat intentia de a o face. Din pacate, instigati de forte obscure, s-au gasit si oameni care sa huleasca pe exilatii întorsi, sa-i califice tradatori, sa-i întrebe tendentios ce au mâncat în utlimii zece ani. Este o atitudine care nu ne face cinste. În disperarea care ne-a stapânit în ultimii patruzeci de ani, poate ca nu a fost român caruia sa nu-i fi trecut prin minte, macar o data, sa scape de mizerie luând calea exilului. Multi dintre românii aflati astazi departe de tara au plecat dupa persecutii politice si chiar dupa ani grei de închisoare. Ar fi rusinos din partea noastra sa-i hulim si noi cu vorbele activistilor comunisti de odinioara. Exilul românesc înseamna sute de profesori eminenti care predau la cele mai mari universitati din lume, mii de specialisti pretuiti la cele mai puternice firme occidentale, zeci de mii de muncitori calificati pe tehnologiile cele mai avansate. Sa fim mândri de ei si sa transformam raul în bine, facând din trista si dureroasa diaspora româneasca o forta înnoitoare pentru România. Timisoara îi asteapta cu dragoste pe toti existatii români. Sunt compatriotii nostri si, azi mai mult ca niciodata, avem nevoie de competenta lor, de europenismul gândirii lor si chiar de sprijinul lor material. De asemenea, cultura româna va fi întreaga numai dupa ce se reintegreaza în ea cultura din exil.

13. Nu suntem de acord cu stabilirea zilei de 22 decembrie ca zi nationala a

României. În felul acesta se eternizeaza persoana dictatorului, de fiecare data sarbatorindu-se un numar de ani de la caderea lui. În majoritatea tarilor care si-au legat ziua nationala de o revolutie, ziua aleasa este cea a declansarii miscarii revolutionare, fiind astfel glorificat curajul poporului român de a se ridica la lupta. Un singur exemplu: ziua nationala a Frantei este 14 iulie, ziua când, în 1789, a început Marea Revolutie franceza prin darâmarea Bastiliei. În consecinta, cerem instituirea zilei de 16 Decembrie ca zi nationala a României. Astfel, copiii, nepotii si stranepotii nostri vor celebra curajul poporului de a înfrunta opresiunea, si nu caderea unui tiran nemernic. Cu exceptia ziarului „România libera”, presa, radioul si televiziunea din Bucuresti aproape ca au uitat de revolutia de la Timisoara. Evenimentele comentate ca revolutionare sunt numai cele din 21-22 decembrie. Ne închinam cu pietate în fata eroilor bucuresteni, ca si în fata eroilor din Lugoj, Sibiu, Brasov, Târgu-Mures, Cluj, Arad, Resita si din toate celelalte orase care au avut nevoie de martiri pentru a cuceri libertatea. Ne doare si ne revolta însa politica centrala de minimalizare a Revolutiei noastre, evidenta si prin efortul de diminuare a numarului mortilor. Noi am fost pe strazile Timisoarei în zilele Revolutiei si stim ca numarul lor este mai mare decât cel anuntat oficial. Îi asiguram însa pe acei care astazi tainuiesc adevarul ca nu vom înceta lupta pâna când nu vor fi adusi în fata instantei, în calitate de complici la genocid.

Aceasta Proclamatie s-a nascut din necesitatea de a aduce la cunostiinta natiunii române adevaratele idealuri ale revolutiei de la Timisoara. A fost o revolutie facuta de popor si numai de el, fara amestecul activistilor si securistilor. A fost o revolutie autentica si nu o lovitura de stat. A fost categoric anticomunista si nu doar anticeausista. La Timisoara nu s-a murit pentru ca activistii comunisti din rândurile doi si trei sa treaca în frunte si unul din participantii la genocid sa fie numit de catre acestia ministru de interne. Nu s-a murit pentru ca dezbinarea sociala si nationala, cultul personalitatii, cenzura mass-media, dezinformarea, amenintarile telefonice si scrise si toate celelalte metode comuniste de constrângere sa fie practicate în vazul lumii, în timp ce noua ni se cere pasivitate în numele stabilitatii sociale. Aceasta Proclamatie se adreseaza în primul rând celor care au primit revolutia cadou si se mira de ce suntem nemultumiti, de vreme ce dictatura a cazut, s-au abrogat o serie de legi proaste si a mai aparut si câte ceva prin pravalii. Acum stiu de ce suntem nemultumiti: nu acesta a fost idealul revolutiei de la Timisoara.

Noi, autorii acestei Proclamatii, participantii la evenimentele din 16 si 22 decembrie 1989, nu consideram Revolutia încheiata. O vom continua pasnic, dar ferm. Dupa ce am înfruntat si am învins, fara ajutorul nimanui, unul dintre cele mai puternice sisteme represive din lume, nimeni si nimic nu ne mai poate intimida.

11 martie 1990

„LEGEA TICU DUMITRESCU”

Catre

BIROUL PERMANENT AL SENATULUI ROMÂNIEI

Subsemnatii senatori Constantin-Ticu Dumitrescu si Nicolae Cerveni, va înaintam „Proiectul de lege privind accesul la propriul dosar si desconspirarea Securitatii ca Politie politica”

Proiectul are la baza initiativa legislativa a senatorului Constantin-Ticu Dumitrescu din anul 1993, urmata de proiectul „Vasile Vacaru”(1995) si a unui grup de deputati din PNL (1997).

Implicarea unor personalitati de mare valoare ca reprezentanti ai societatii civile (Ana Blandiana, Gabriel Liiceanu, Alex. Patapievici) dovedeste ca aceasta problema preocupa în mod deosebit opinia publica din tara noastra).

Reamintim si faptul ca domnul Claudiu Iordache a cerut, înca din 1992, verificarea dosarelor de Securitate pentru deputati si senatori.

Fata de toate acestea, solicitam, în temeiul Regulamentului Senatului, procedura de urgenta, în ceea ce priveste prezenta propunere legislativa.

De asemenea, va rugam ca în temeiul aceluiasi Regulament al Senatului sa propuneti votarea prezentei propuneri legislative prin apel nominal.

13 martie 1997

Constantin-Ticu Dumitrescu

Nicolae Cerveni

Lege privind accesul la propriul dosar si deconspirarea Securitatii ca Politie politica.

„Notiunea privind fostii informatori” adoptata în 1990 de Parlament este fundamentul teoretic al acestei initiative legislative.

Pentru o motivatie completa a prezentului proiect, initiatorul considera necesar sa precizeze urmatoarele:

Nevoia de adevar, care constituie dezideratul major al poporului român eliberat de dictatura comunista, nu se poate împlini fara deconspirarea Securitatii ca politie politica.

Se impune, de asemenea, ca fiecare persoana sa aiba acces la propriul dosar daca a fost urmarita de Securitate pentru convingerile sale anticomuniste sau antisovietice.

Adoptarea acesti legi constituie dovada respectarii angajamentelor internationale asumate de România si garanteaza exercitiul dreptului de acces la informatiile de interes public, consacrat atât de Constitutia României cât si de documentele internationale

adoptate în materia drepturilor omului.

Proiectul urmărește informarea opiniei publice cu privire la activitatea fostelor organe de securitate, prin identificarea, studierea și valorificarea arhivelor.

Se asigură protecția individuală împotriva șantajului, înlăturându-se posibilitatea manipulării informațiilor deținute de Securitate cu privire la activitatea publică și privată a persoanei.

Scopul proiectului nu este unul punitiv. Se urmărește detensionarea climatului social și ordonarea societății românești pe criterii de moralitate, esențiale tranziției spre structurile democratice.

R A P O R T

la propunerea legislativă privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității ca Poliție politică

Prin adresa L4 din 13 ianuarie 1997, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări a fost sesizată în fond cu propunerea legislativă privind dreptul cetățenilor români de a lua cunoștință de conținutul dosarelor întocmite de fostele organe ale Securității, inițiate de domnul senator Vasile Vacaru.

Prin adresa L 121 din 3 martie 1997, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări a fost sesizată în fond cu propunerea legislativă privind accesul la dosarele întocmite până la 24 februarie 1992, de către fostele organe de Securitate, inițiate de domnul senator Niculae Cerveni, urmând să elaborăm un raport comun împreună cu Comisia de apărare, ordine publică și siguranță națională.

Cu adresa L 239 din 21 martie 1997, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări a fost sesizată în fond cu propunerea legislativă privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității ca Poliție politică inițiată de domnii senatori Constantin Ticu Dumitrescu și Niculae Cerveni.

Comisia juridică luând în dezbatere propunerile legislative enunțate mai sus, în unanimitate a hotărât să fie transmise pentru avizare Consiliului Legislativ.

Cu nota nr. 261/12.04.1997 Consiliul Legislativ a sugerat Comisiei juridice oportunitatea unificării într-un singur proiect legislativ, cu acordul inițiatorilor, a tuturor propunerilor legislative ținând seama că acestea au același obiectiv și cu soluții asemănătoare.

Comisia juridică a transmis acest punct de vedere al Consiliului Legislativ inițiatorilor, care au fost de acord cu unificarea propunerilor legislative care de fapt s-a materializat într-un proiect unic.

În ședința din 23 aprilie a.c., Comisia juridică a analizat și amendat proiectul unic pe care l-a transmis din nou spre avizare cu adresa nr. XXIII/299/1997, Consiliului

legislativ.

De asemenea, în data de 29.IX. 1997 cu același număr, în conformitate cu art. 110 (1) din Constituție a transmis proiectul unic Guvernului României pentru informare și punct de vedere, ținând cont de cheltuielile bugetare pe care le implica acest proiect.

Cu adresa nr. D.419/30.06.1997 Consiliul Legislativ a transmis avizul nr. 424 din 30.06. a.c. prin care în temeiul art. 2 alin. a din Legea nr. 73/1993 și art. 48 (2) din Regulamentul de organizare și funcționare al Consiliului Legislativ, avizează favorabil propunerea legislativă privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității ca poliție politică.

În ședințele Comisiei juridice din 17 septembrie, 8, 14 și 15 octombrie au fost luate în dezbatere toate observațiile Consiliului Legislativ și unde a fost cazul s-au făcut reformulări, adăugiri sau eliminări de texte.

Cu adresa E 262 din 21.X.1997 am primit amendamentele propuse de Guvern în ședința din 17 octombrie – amendamente pe care și le-a însușit domnul sen. Mircea Ionescu Quintus.

În ședințele din 5.12 și 19 noiembrie a.c. au fost luate în dezbatere acest amendament de către Comisie rezultând textul proiectului pe care-l anexam la prezentul raport și pe care-l supunem dezbaterii plenului Senatului. Comisia juridică a aprobat această ultimă formă a proiectului de lege cu 10 (zece) voturi „pentru” și 1 (unul) vot „împotriva”.

Nota bene

La propunerea legislativă s-a mai făcut o intervenție de către domnul Doru Braia, membru al Societății Civile Timisoara prin care se solicită prelungirea perioadei prevăzută de art. 1 (1), respectiv intervalul 1945 - 3 noiembrie 1996.

Acest amendament a fost preluat și susținut de domniile senatori Ioan Burghilea și Niculae Cervenii în ședința Comisiei juridice din 12 noiembrie a.c.

Cu 10 (zece) voturi „pentru” și 1 (unul) vot „împotriva” Comisia juridică a respins acest amendament.

Potrivit art. 72 și 74 din Constituție, legea este ordinară.

București, 24 noiembrie 1997

Președinte, Rasvan Dobrescu ; secretar Octavian Opris

LEGE

privind accesul la propriul dosar si deconspirarea ca politie politica

Securitatii

Puterea comunista instaurata în România în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 a exercitat în special prin organele Securitatii Statului, ca politie politica, o permanenta teroare împotriva cetatenilor tarii, a drepturilor si libertatilor lor fundamentale. Acesta îndreptateste accesul la propriul dosar si deconspirarea Securitatii, ca politie politica, în conditiile prevederilor prezentei legi.

Art.1 (1) Orice cetatean român cu domiciliul în tara sau în strainatate, ori strain care în intervalul 1945-1989 a avut cetatenie româna are dreptul de acces la propriul dosar întocmit de fostele organe ale Securitatii, ca politie politica, pâna la data de 22 decembrie 1989. Acest drept se exercita la cerere si consta în studierea nemijlocita a dosarului, eliberarea de copii de pe actele dosarului si de acte doveditoare despre cuprinsul dosarului.

(2) De drepturile prevazute în alin. 1 beneficiaza si sotul supravietuitor si rudele pâna la grul II inclusiv ale persoanei decedat, în afara de cazul când acesta a dispus altfel.

(3) Exercitarea drepturilor prevazute în alin. 1 si 2 se face personal sau prin prezentant cu procura speciala si autentica.

Art.2 (1) Pentru a asigura dreptul de acces la informatiile de interes public, orice cetatean român cu domiciliul în tara sau în strainatate, precum si presa scrisa si audiovizuala, partidele politice, organizatiile neguvernamentale legal constuite, autoritatile si institutiile publice au dreptul de a fi informati la cerere, în legatura cu calitatea de agent sau de colaborator al fostelor organe de securitate a persoanelor care ocupa urmatoarele functii:

- a) - Presedintele României;
- b) - deputat si senator;
- c) - membru al Guvernului, secretar de stat si functionar public de la director de minister în sus si asimilatii acestor functii;
- d) - secretarii generali si secretarii generali adjuncti ai Camerelor Parlamentului, consilierii prezidentiali si ministeriali;
- e) - prefect, subprefect, director de prefectura, primar, viceprimar, presedinte si vicepresedinte al Consiliului judetean si al municipiului Bucuresti, sefi serviciilor descentralizate în judete;
- f) - director si director adjunct al Serviciului Român de Informatii si Directiei de Informatii Externe.
- g) - lucrator al serviciilor de informatii interne, cu exceptia angajatilor civili care îndeplinesc atributii administrative;
- h) - Inspector General al Politiei, Inspector General adjunct, sefi inspectoratelor judetene si adjunctii acestora, directori generali, director, sef de serviciu si sef de birou la

nivel central si judetean;

- I) - functie de conducere în garda Financiara;
- j) - personalul diplomatic si consular cu exceptia celor care îndeplinesc functii tehnice si administrative;
- k) - judecator si procuror la instante si parchete civile si militare;
- l) - judecator la Curtea Constitutionala;
- m)- presedinte si vicepresedinte al Curtii de Conturi, procuror si judecator financiar;
- n) - presedinte si presedinte de sectie la Consiliul Legislativ;
- o) - Avocatul Poporului si adjunctii acestuia;
- q) - membru în Consiliul National al Audiovizualului;
- p) - director general si director în Serviciile publice de Televiziune si Radio,
- r) - Guvernator al Bancii Nationale, presedinte, vicepresedinte de banca si membrii Consiliul de administratie;
- s) - presedintele Academiei Române;
- s) - rector, prorector, decan, prodecan si sef de catedra din învățământul superior;
- t) - director si inspector sef din învățământul preuniversitar;
- t) - presedinte, vicepresedinte si secretar general de partide politice sau ai unei organizatii neguvernamentale si asimilatii acestor functii;
- u) - membrii cu functii de conducere ai Statului major General sau ai statelor generale ale categoriilor de forte armate precum si comandantii de mari unitati sau echivalent;
- v) - ierarhii cultelor religioase recunoscute de lege pâna la nivel de preot precum si asimilatii lor de la Parohiile din tara si strainatate.

(2) Acest drept se poate exercita fata de persoanele care ocupa functiile enumerate în aliniatul 1 la data începerii functionarii Consiliului National pentru Studierea Arhivelor Securitatii.

Art. 3. - Persoanele care candideaza, spre a fi alese sau numite, într-una din functiile prevazute de art.2. sunt obligate sa faca o declaratie scrisa, pe proprie raspundere, privind apartenenta sau neapartenenta ca agent sau colaborator al fostelor organe de securitate ca politie politica. Dupa alegere sau numire, verificarea este obligatorie pentru persoanele care au fost alese sau numite în demnitati sau functii politice.

Art.4. - Verificarile solicitate se sisteaza daca persoana care îndeplineste una din functiile enumerate în art. 2 alin.1 demisioneaza sau, dupa caz, renunta la candidatura ori numire în termen de 15 zile de la data comunicarii solicitarii acestor verificari.

Art.5. - Dispozitiile art. 45 si alin.2 al Legii nr.14 din 1992 privind organizarea si functionarea Serviciului Român de Informatii si ale art. 20 alineatul 2 li art. 22 cu referire la anexa 6 din Legea nr.16/1996 a Arhivelor Nationale nu sunt aplicabile dosarelor la care se refera art.1 si datelor solicitate în temeiul art. 2 al prezentei legi, care nu pot fi considerate ca privesc siguranta nationala a României.

Art.6. (1) Este agent al fostelor organe de Securitate în sensul folosit de prezenta lege orice persoana care a îndeplinit calitatea de lucrator operativ, inclusiv acoperit al fostelor organe de Securitate în perioada 1945-1989.

(2) Este colaborator al fostelor organe de Securitate în sensul folosit de art.2 persoana care a figurat în evidentele Securitatii statului ca rezident, detinator de locuinta

consipativa sau casa de întâlniri, informator, colaborator, indiferent dacă și-a exercitat activitatea informativă în stare de libertate sau detenție, în exil, sub nume de cod conspirativ, retribuit sau nu.

Art.7.(1) Pentru aplicarea prevederilor prezentei legi se înființează Consiliul pentru Studierea Arhivelor Fostei Securități, cu sediul în București.

(2) Consiliul este un organism autonom, cu personalitate juridică, supus controlului Parlamentului, caruia îi prezintă rapoarte anuale sau la cererea acestuia.

Art.8. (1) Consiliul este condus de un Colegiu compus din 9 membri, numiți de Parlament, cu votul majorității parlamentarilor prezenți, pentru un mandat de 4 ani.

(2) Colegiul Consiliului își alege dintre membrii săi un președinte, un vicepreședinte și un secretar, în termen de 15 zile de la constituirea sa. Colegiul Consiliului lucrează în prezenta a cel puțin două treimi din numărul membrilor și adoptă decizii cu majoritatea voturilor. Votul este nominal.

(3) Candidaturile pentru Colegiul Consiliului se depun la Biroul permanent al Senatului în cel mult 20 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi. În cel mult 30 de zile de la data expirării termenului de depunere a candidaturilor, Biroul permanent al Senatului validează candidaturile, pe baza raportului Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului.

(4) Candidații depun copia fișei de antecedente penale și o declarație pe proprie răspundere cu privire la neapartenența și necolaborarea cu fostele organe de securitate, care vor fi verificate de Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări. După efectuarea verificărilor, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări propune prin raport Biroului permanent validarea sau invalidarea candidaturilor.

(5) Din Colegiul Consiliului nu pot face parte agenții sau colaboratorii fostelor organe de securitate, astfel cum sunt definiți în art. 5, și nici persoanele care au suferit condamnări pentru infracțiuni de drept comun chiar dacă a intervenit amnistia sau reabilitarea. Calitatea de membru al Colegiului Consiliului este incompatibilă cu exercitarea oricărei funcții publice sau private exceptând cea de parlamentar?

(6) Consiliul funcționează pe baza unui regulament adoptat de Colegiul Consiliului în termen de 30 de zile de la data constituirii sale și care se publică în Monitorul Oficial.

(7) La investirea în funcție, membrii Colegiului Consiliului depun următorul jurământ în fața Parlamentului?

„Jur să respect Constituția și legile țării, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, să-mi îndeplinesc cu conștiinciozitate, onoare și fără partinire îndatoririle ce-mi revin. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Art.9. - Consiliul își elaborază propriul proiect de buget, care se aprobă de Parlament și face parte din bugetul de stat.

Ar.10. (1) Consiliul este organizat la nivel național și funcționează într-o structură unică.

(2) În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Consiliul General al Municipiului București va asigura spațiile corespunzătoare desfășurării activității Consiliului.

Art.11. (1) Consiliul are următoarea structură:

- a) Directia secretariat-administrativ si de relatii cu publicul;
- b) Directia arhivistica;
- c) Directia de verificare si analiza;
- d) Directia de cercetare.

(2) Directiile enumerate în alin.1 lit.a) si c) exercita activitatile necesare realizarii drepturilor prevazute în art.1 si 2 ale prezentei legi. Directia de cercetare studiaza si cerceteaza activitatile si metodele specifice ale fostelor organe de securitate si pot organiza dezbateri publice.

Art.12. - Colegiul Consiliului angajeaza personal potrivit organigramei, cu respectarea prevederilor art.8, alin.5 din prezenta lege.

Art.13. - Pentru realizarea dreptului de acces la propriul dosar, persoana îndreptatita conform art.1 se adreseaza Consiliul printr-o cerere scrisa. Consiliul va raspunde solicitarii în termen de 30 de zile.

Art.14. - Persoanele îndreptatite pot solicita Consiliului, în conditiile art.1, urmatoarele:

- a) consultarea dosarelor sau a oricaror materiale întocmite pâna la 22 decembrie 1989 de fostele organe de securitate;
- b) eliberarea unor copii ale actelor aflate în acest dosare ori materiale;
- c) eliberarea unor adeverinte privind apartenenta ori neapartenenta, colaborarea ori necolaborarea cu fostele organe de securitate.

Art.15.(1) Continutul adeverintelor eliberate potrivit art.14 lit.c) poate fi contestat în fata Colegiului Consiliului, în termen de 30 de zile de la comunicare.

(2) Contestatia va fi solutionata de Colegiul Consiliului în termen de 60 de zile de la înregistrare.

(3) Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacata în termen de 30 de zile de la comunicare la Curtea de Apel Bucuresti, potrivit procedurii contenciosului administrativ.

Art.16. (1) Dreptul de acces în informatiile de interes public prevazut în art.2. se exercita de catre persoana fizica sau persoana juridica îndreptatita, printr-o cerere adresata Consiliului.

(2) Prin aceasta cerere se poate solicita eliberarea unui act din care sa rezulte daca a avut sau nu calitatea de agent sau de colaborator al fostelor organe de securitate privitor la persoanele care ocupa, sau sunt propuse a fi numite în functiile enumerate la art. 2.

(3) Verificarile pot fi declansate si la cererea persoanelor care ocupa functiile prevazute de art.2.

(4) Pe baza cererilor primite potrivit alin.1, Consiliul verifica documentele detinute, indiferent de forma lor, si înstiinteaza deîndata persoana prevazuta la art.2, în vederea exercitarii drepturilor prevazute în art.3.

(5) Mentionarea unei persoane într-o evidenta a fostelor organe de securitate poate servi la stabilirea calitatii de agent sau colaborator numai în masura în care se coroboreaza cu alte probe, cum ar fi: angajamentul scris si semnat de cel în cauza, precum si conditiile în care acesta a fost obtinut, rapoarte, sinteze informative, înscrieri olografe si alte documente din arhivele Securitatii.

(6) În termen de 15 zile de la primirea cererilor, Consiliul citeaza în vederea audierii persoana cu privire la care s-au solicitat verificari, potrivit procedurii stabilite prin Regulament. Lipsa nejustificata a persoanei citate, nu împiedica declansarea si finalizarea verificarilor solicitate.

(7) După finalizarea verificărilor, care nu pot dura mai mult de 60 de zile de la data primirii cererii, Consiliul comunica în scris solicitantului dacă persoana cu privire la care s-a cerut verificarea a fost sau nu agent sau colaborator al fostelor organe ale Securității, în sensul definite la art.5. (1) Împotriva comunicării eliberate potrivit art.16 alin. 4, solicitantul sau persoana cu privire la care s-a cerut verificarea se poate adresa Colegiului Consiliului, printr-o contestație, în termen de 15 zile de la primirea comunicării. Colegiul Consiliului reexaminează documentația care a stat la baza comunicării și, în termen de 30 de zile de la depunerea contestației, adoptă o decizie, care se comunica atât solicitantului, cât și persoanei cu privire la care s-au efectuat verificări, indiferent de autorul contestației. Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacată în termen de 30 de zile de la comunicare la Curtea de Apel București potrivit procedurii contenciosului administrativ.

(2) În vederea adoptării deciziei, Colegiul Consiliului audiază persoana cu privire la care s-au cerut verificări și utilizează documentația depusă de acesta sau de solicitant. Documentația inițială poate fi completată. Persoana față de care se efectuează verificări are dreptul să consulte documentele care au stat la baza comunicării contestate. Lipsa nejustificată a persoanei cu privire la care s-au cerut verificări nu împiedică adoptarea unei decizii.

Art.18. Consiliul publică în Monitorul Oficial, partea a III-a comunicările necontestate în termen sau deciziile definitive ale Colegiului Consiliului, în termen de 10 zile de la data expirării termenului de contestație ori, după caz, al comunicării deciziei.

Art.19. Colegiul Consiliului da publicității informațiile și documentele care atestă implicarea fostelor organe de securitate și a Partidului Comunist în săvârșirea unor infracțiuni grave contra vieții, integrității fizice și psihice și libertății persoanelor, precum și a unor acte de trădare a intereselor naționale.

Art.20. În cazurile de morți neelucidate despre care există indicii că au fost săvârșite în legătură cu activitatea fostelor organe de securitate, Consiliul oferă informații din proprie inițiativă sau pe baza unei cereri scrise din partea moștenitorilor celor dispăruți.

Art. 21. În scopul stabilirii adevărului istoric, Consiliul pune la dispoziția istoricilor documente și informații complete cu privire la structura, metodele și activitățile fostelor organe de securitate.

Art.22. (1) Serviciul Român de Informații, Ministerul de Interne, Ministerul Justiției, Ministerul Apărării Naționale, toate fondurile arhivistice și orice alte instituții publice sau private au obligația să predea Consiliului în cel mult 30 de zile de la constituirea acestuia, Colegiului Consiliului toate arhivele și documentele fostelor organe de securitate, inclusiv sintezele întocmite de acesta. În afara documentelor scrise, se vor mai preda înregistrările audio și video, dischetele, fotografiile, filmele și microfilmele, precum și orice alte documente, indiferent de suportul lor fizic.

(2) Obligația prevăzută în alin.1 revine și persoanelor fizice care dețin astfel de documente.

(3) Sunt răspunzători pentru predarea arhivelor și documentelor conducătorii instituțiilor menționate în alin.1

(4) Instituțiile publice prevăzute în alin.1 au obligația de a preda, odată cu arhivele și dotările tehnice arhivistice aferente.

(5) Spațiile în care se află arhivele Securității ce fac obiectul prezentei legi se

atribuie Consiliului prin hotărâre de guvern.

Art.23. Directorii sau persoanele aflate la conducerea institutiilor prevazute în art.21, alin.1 raspund, potrivit legii, pentru nerespectarea obligatiilor stabilite de prezenta lege.

Art.24. Sediul Consiliului precum si sediile arhivelor beneficiaza de paza permanenta cu titlu gratuit, asigurata de Comandamentul Trupelor de Jandarmi.

Art. 25. La încetarea activitatii Consiliului pentru Studierea Arhivelor Fostei Securitati, fondul arhivistic si documentar constituit pe baza prezentei legi se preda spre conservare Arhivelor Statului,

Art.25,26,27 si 28 sunt identice cu cele din varianta Senatului.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI SENATUL

L E G E

privind accesul la propriul dosar si deconspirarea Securitatii, ca politie politica

Senatul adopta prezentul proiect *de* lege

Puterea comunista instaurata în România în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989 a exercitat, în special prin organele Securitatii Statului, ca politie politica, o permanenta teroare împotriva cetatenilor tarii, a drepturilor si libertatilor lor fundamentale. Aceasta îndreptatete accesul la propriul dosar si deconspirarea Securitatii, ca politie politica, în conditiile prevederilor prezentei legi.

Art.1. (1) Orice cetatean român cu domiciliul în tara sau în strainatate, ori strain care în intervalul 1945 a avut cetatenie româna are dreptul de acces la propriul dosar întocmit de fostele organe ale Securitatii, ca politie politica. Acest drept se exercita la cerere si consta în studierea nemijlocita a dosarului, eliberarea de copii de pe actele dosarului si de acte doveditoare despre cuprinsul dosarului.

(2) De drepturile prevazute în alin. (1) beneficiaza si sotul supravietuitor si rudele pâna la gradul II inclusiv ale persoanei decedat, în afara de cazul când acesta a dispus altfl.

(3) Exercitarea drepturilor prevazute în alin. (1) si (2) se face personal sau prin prezentant cu procura speciala si autentica.

Art.2 (1) Pentru a asigura dreptul de acces la informatiile de interes public, orice cetatean român cu domiciliul în tara sau în strainatate, precum si presa scrisa si audiovizuala, partidele politice, organizatiile neguvernamentale legal constuite, autoritatile si institutiile publice au dreptul de a fi informati la cerere, în legatura cu calitatea de agent sau de

colaborator al fostelor organe de securitate a persoanelor care ocupa urmatoarele functii:

- a) - Presedintele României;
- b) - deputat si senator;
- c) - membru al Guvernului, secretar de stat, director de minister si asimilatii acestor functii;
- d) - secretarii generali si secretarii generali adjuncti ai Camerelor Parlamentului, consilierii prezidentiali si ministeriali;
- e) - prefect, subprefect, director de prefectura, primar, viceprimar, presedinte si vicepresedinte al Consiliului Judetean si al municipiului Bucuresti, sefi serviciilor descentralizate în judete;
- f) - director si director adjunct al Serviciului Român de Informatii si al Serviciului de Informatii Externe.
- g) - lucrator al serviciilor de informatii interne, cu exceptia angajatilor civili care îndeplinesc atributii administrative;
- h) - inspector general al Politiei, inspector general adjunct, director general, director, sef de serviciu si sef de birou la nivel central si judetean, precum si ofiteri si subofiteri angajati ai Ministerului de Interne;
- i) - persoanele cu functie de conducere în Garda Financiara;
- j) - personalul diplomatic si consular cu exceptia celor care îndeplinesc functii tehnice si administrative;
- k) - judecator si procuror la instante si parchete civile si militare;
- l) - judecator la Curtea Constitutionala;
- m) - presedinte si vicepresedinte al Curtii de Conturi, procuror si judecator financiar;
- n) - presedinte si presedinte de sectie la Consiliul Legislativ;
- o) - Avocatul Poporului si adjunctii acestuia;
- p) - membru în Consiliul National al Audiovizualului;
- q) - patroni, directori, redactori sefi, redactori din serviciile publice sau private de televiziune si radio sau presa, dupa caz,
- r) - guvernator al Bancii Nationale, presedinte, vicepresedinte de banca si membrii consiliul de administratie;
- s) - membru, membru corespondent, membru de onoare sau secretar al Academiei Române;
- s) - rector, prorectorii, secretarul stiintific al Senatului si decanii din institutiile de învățământul superior de stat si privat;
- t) - directori si inspectori sefi din învățământul preuniversitar;
- t) - presedinte, vicepresedinte si secretar general de partide politice sau ai unei organizatii neguvernamentale si asimilatii acestor functii;
- u) - personalul militar si civil cu functii de conducere din Ministerul Apararii Nationale si din Statele Majore ale Comitetelor de forte armate, precum si comandantii de mari unitati sau echivalente;
- v) - ierarhii cultelor religioase recunoscute de lege pâna la nivel de preot, precum si asimilatii lor de la parohiile din tara si strainatate.
- x) - director al Directiei de Posta si Telecomunicatii, sefi de serviciu de Posta si de Telecomunicatii, sefi de centrala telefonica;

y) - persoanele cu functii de conducere în directiile sanitare judetene, în spitale judetene, municipale si orasenesti, în Colegiul Medical, în institutii de psihiatrie si medicala, medic psihiatru si medic legist;

z) - persoanele cu functii de conducere, inclusiv membru al consiliului de administratie, în regiile autonome, societatile comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, precum si în instituttele si centrele de cercetare si proiectare.

(2) Acest drept se poate exercita fata de persoanele care ocupa functiile enumerate în aliniatul 1 la data începerii functionarii Consiliului National pentru Studierea Arhivelor Securitatii.

(3) Exercitarea dreptului prevazut la alin. (2) înceteaza în conditiile prevazute de prezenta lege.

(4) Prezentarea denaturata a datelor din dosarul de securitate în scopul discreditarii constituie infractiune si se pedepseste cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Art. 3. (1) - Persoanele care candideaza, spre a fi alese sau numite, într-una din functiile prevazute de art.2. sunt obligate sa faca o declaratie scrisa, pe proprie raspundere, privind apartenenta sau neapartenenta ca agent sau colaborator al fostelor organe de Securitate ca politie politica. Dupa alegere au numire, verificarea este obligatorie pentru persoanele care au foat alese sau numite în demnitati sau functii politice.

(2) Prin politie politica se înțeleg acele structuri ale Securitatii create în scopul mentinerii puterii discretionare a fostului Partid Comunist Român, prin suprimarea sau îngradiria drepturilor si libertatilor fundamentale ale omului.

(3) Consiliul National pentru Studierea Arhivelor Fostei Securitati va da publicitatii datele de identitate, inclusiv numele conspirative si functiile detinute, ale ofiterilor si subofiterilor de Securitate, activi sau acoperiti, implicati în activitati de politie politica.

(4) Participarea persoanelor implicate în activitati de politie politica se stabileste pe bata datelor, probelor si indiciilor existente în dosarele ce fac obiectul cercetarii.

Art.4. - Verificarile solicitate se sisteaza daca persoana care îndeplineste una din functiile enumerate în art. 2 alin.(1) demisioneaza sau, dupa caz, renunta la candidatura ori numire în termen de 15 zile de la data comunicarii solicitarii acestor verificari.

Art.5. - Dispozitiile art. 45 si alin.(2) al Legii nr.14/1992 privind organizarea si functionarea Serviciului Român de Informatii si ale art. 20 alineatul (2) si art. 22 cu referire la anexa 6 din Legea Arhivelor Nationale nr.16/1996 nu sunt aplicabile dosarelor la care se refera art.1 si datelor solicitate în temeiul art. 2 al prezentei legi, care nu pot fi considerate ca privesc siguranta nationala a României.

Art.6. (1) Este agent al fostelor organe de Securitate în sensul folosit de prezenta lege orice persoana care a îndeplinit calitatea de lucrator operativ, inclusiv acoperit al fostelor organe de Securitate în perioada 1945-1989.

(2) Este colaborator al fostelor organe de Securitate în sensul folosit de art.2 persoana care a figurat în evidentele Securitatii Statului ca rezident, detinator de locuinta consipativa sau casa de întâlniri, informator, colaborator, indiferent daca si-a exercitat activitatea informativa în stare de libertate sau detentie, în exil, sub nume de cod conspirativ, retribuit sau nu.

(3) Se considera colaborator al fostelor organe de securitate persoana care a transmis sau a înlesnit transmiterea de informatii, note, rapoarte sau alte acte prin care se

denuntau activitatea sau atitudinile potrivnice regimului comunist si prin care s-au încălcat drepturile si libertatile fundamentale ale omului.

Art.7.(1) Pentru aplicarea prevederilor prezentei legi se înființeaza Consiliul National pentru Studierea Arhivelor Fostei Securitati, cu sediul în Bucuresti.

(2) Consiliul este un organism autonom, cu personalitate juridica, supus controlului Senatului, caruia îi prezinta rapoarte anuale sau la cererea acestuia.

Art.8. (1) Consiliul este condus de un Colegiu numit de Senat, cu votul majoritatii senatorilor, pentru un mandat de 4 ani, la propunerea grupurilor parlamentare, potrivit configuratiei si ponderii lor. Senatul se pronunta printr-un singur vot asupra listei cuprinzând numele si prenumele persoanelor desemnate.

(2) Candidaturile pentru Colegiul Consiliului se depun la Biroul Permanent al Senatului în cel mult 20 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi. în cel mult 30 de zile de la data expirarii termenului de depunere a candidaturilor. Biroul permanent al Senatului valideaza candidaturile, pe baza raportului Comisiei juridice, de numiri, disciplina, imunitati si validari a Senatului.

(3) Colegiul Consiliului este compus dintr-un numar minim de 9 membri, numiti în conditiile prevederilor alin. (1). Consiliul își alege dintre membrii sai un presedinte, un vicepresedinte si un secretar, în termen de 15 zile de la constituirea sa. Colegiul Consiliului lucreaza în prezenta a cel puțin doua treimi din numarul membrilor si adopta decizii cu majoritatea voturilor. Votul este nominal.

(4) Candidatii depun copia fisei de antecedente penale si o declaratie pe proprie raspundere cu privire la neapartenenta si necolaborarea cu fostele organe de Securitate, care vor fi verificate de Comisia juridica, de numiri, disciplina, imunitati si validari a Senatului. Dupa efectuarea verificarilor, Comisia juridica, de numiri, disciplina, imunitati si validari propune prin raport Biroului Permanent validarea sau invalidarea candidaturilor.

(5) Din Colegiul Consiliului nu pot face parte agentii sau colabolatorii fostelor organe de securitate, astfel cum sunt definiti în art. 6, ai altor servicii secrete straine, ai altor structuri informative interne si straine si organizatii ce au desfasurat si desfasoara activitati care contravin drepturilor si libertatilor fundamentale ale omului si nici persoanele care au suferit condamnari pentru infractiuni de drept comun, chiar daca a intervenit amnistia sau reabilitarea. Calitatea de membru al Colegiului Consiliului este incompatibila cu exercitarea oricarei functii publice sau private.

(6) Consiliul functioneaza pe baza unui regulament adoptat de Colegiul Consiliului în termen de 30 de zile de la data constituirii sale si care se publica în Monitorul Oficial.

(7) La investirea în functie, membrii Colegiului Consiliului depun urmatorul jurământ în fata Senatului.

„Jur sa respect Constitutia si legile tarii, drepturile si libertatile fundamentale ale omului, sa-mi îndeplinesc cu constiinciozitate, onoare si fara partinire îndatoririle ce-mi revin. Asa sa-mi ajute Dumnezeu”.

Art.9. - Consiliul își elaboraza propriul proiect de buget, care se aproba de Senat si face parte din bugetul de stat.

Ar.10. (1) Consiliul este organizat la nivel national si functioneaza într-o structura unica.

(2) În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Consiliul General al municipiului Bucuresti va asigura spatiile corespunzătoare desfasurării activității Consiliului.

Art.11. (1) Consiliul are următoarea structura:

- a) Directia secretariat-administrativ si de relatii cu publicul;
- b) Directia arhivistica;
- c) Directia de verificare si analiza;
- d) Directia de cercetare.

(2) Directiile enumerate în alin.(1) lit.a) si c) exercita activitățile necesare realizării drepturilor prevazute în art.1 si 2 ale prezentei legi. Directia de Cercetare studiaza si cercetaza activitățile si metodele specifice ale fostelor organe de securitate si pot organiza dezbateri publice.

Art.12. - Colegiul Consiliului angajeaza personal potrivit organigramei, cu respectarea prevederilor art.8, alin.(5) din prezenta lege.

Art.13. - Pentru realizarea dreptului de acces la propriul dosar, persoana îndreptată conform art.1 se adreseaza Consiliului printr-o cerere scrisa. Consiliul va raspunde solicitării în termen de 30 de zile.

Art.14. - Persoanele îndreptate pot solicita Consiliului, în condițiile art.1, următoarele:

- a) consultarea dosarelor sau a oricaror materiale întocmite până la 22 decembrie 1989 de fostele organe de securitate;
- b) eliberarea unor copii ale actelor aflate în acest dosare ori materiale;
- c) eliberarea unor adeverinte privind apartenența ori neapartenența, colaborarea ori necolaborarea cu fostele organe de securitate.

Art.15.(1) Continutul adeverintelor eliberate potrivit art.14 lit.c) poate fi contestat în fata Colegiului Consiliului, în termen de 30 de zile de la comunicare.

(2) Contestatia va fi solutionata de Colegiul Consiliului în termen de 60 de zile de la înregistrare.

(3) Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacata în termen de 30 de zile de la comunicare la Curtea de Apel Bucuresti, potrivit procedurii Contenciosului Administrativ.

Art.16. (1) Dreptul de acces în informatiile de interes public prevazut în art.2. se exercita de catre persoana fizica sau persoana juridica îndreptată, printr-o cerere adresata Consiliului.

(2) Prin aceasta cerere se poate solicita eliberarea unui act din care sa rezulte daca a avut sau nu calitatea de agent sau de colaborator al fostelor organe de Securitate, privitor la persoanele care ocupa, sau sunt propuse a fi numite în funcțiile enumerate la art. 2.

(3) Verificarile pot fi declansate si la cererea persoanelor care ocupa funcțiile prevazute de art.2.

(4) Pe baza cererilor primite potrivit alin.(1), Consiliul verifica documentele detinute, indiferent de forma lor, si înștiințeaza de îndată persoana prevazuta la art.2, în vederea exercitării drepturilor prevazute în art.3.

(5) Calitatea de agent sau colaborator se stabileste de catre Consiliul National pentru Studierea Arhivelor Fostei Securitati prin mentiunile din evidentele fostelor organe

de Securitate coroborate cu orice alte probe, cum ar fi: angajamentul scris si semnat de cel în cauza, precum si conditiile în care acesta a fost obtinut, rapoarte, sinteze informative, înscrisuri olografe si alte documente din Arhivele Securitatii.

(6) În termen de 15 zile de la primirea cererilor, Consiliul citeaza, în vederea audierii, persoana cu privire la care s-au solicitat verificari, potrivit procedurii stabilite prin Regulament. Lipsa nejustificata a persoanei citate, nu împiedica declansarea si finalizarea verificarilor solicitate.

(7) Dupa finalizarea verificarilor, care nu pot dura mai mult de 60 de zile de la data primirii cererii, Consiliul comunica în scris solicitantului daca persoana cu privire la care s-a cerut verificarea a fost sau nu agent sau colaborator al fostelor organe ale Securitatii, în sensul definite la art.5.

Art.17. (1) Împotriva comunicarii, eliberate potrivit art.16 alin. (4), solicitantul sau persoana cu privire la care s-a cerut verificarea se poate adresa Colegiului Consiliului, printr-o contestatie, în termen de 15 zile de la primirea comunicarii. Colegiul Consiliului reexamineaza documentatia care a stat la baza comunicarii si, în termen de 30 de zile de la depunerea contestatiei, adopta o decizie, care se comunica atât solicitantului, cât si persoanei cu privire la care s-au efectuat verificari, indiferent de autorul contestatiei. Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacata în termen de 30 de zile de la comunicare la Curtea de Apel Bucuresti potrivit procedurii contenciosului administrativ.

(2) În vederea adoptarii deciziei, Colegiul Consiliului audiaza persoana cu privire la care s-au cerut verificari si utilizeaza documentatia depusa de acesta sau de solicitant. Documentatia initiala poate fi completata. Persoana fata de care se efectueaza verificari are dreptul sa consulte documentele care au stat la baza comunicarii contestate. Lipsa nejustificata a persoanei cu privire la care s-au cerut verificari nu împiedica adoptarea unei decizii.

Art.18. Consiliul publica în Monitorul Oficial, partea a III-a comunicariile necontestate în termen sau deciziile definitive ale Colegiului Consiliului, în termen de 10 zile de la data expirarii termenului de contestatie ori, dupa caz, al comunicarii deciziei.

Art.19. Colegiul Consiliului da publicitatii informatiile si documentele care atesta implicarea fostelor organe de Securitate si a Partidului Comunist Român în savârsirea unor infractiuni grave contra vietii, integritatii fizice si psihice si libertatii persoanelor, precum si a unor acte de tradare a intereselor nationale.

Art.20. În cazurile de morti neelucidate despre care exista indicii ca au fost savârsite în legatura cu activitatea fostelor organe de Securitate, Consiliul ofera informatii din proprie initiativa sau pe baza unei cereri scrise din partea mostenitorilor celor disparuti.

Art. 21. În scopul stabilirii adevarului istoric, Consiliul pune la dispozitia istoricilor documente si informatii complete cu privire la structura, metodele si activitatile fostelor organe de Securitate, în conditiile legii si ale regulamentului Consiliului.

Art.22. (1) Colegiul Consiliul are drept de acces neîngradit la toate documentele privitoare la exercitarea drepturilor prevazute în prezenta lege, create de fostele organe de Securitate, cu exceptia celor care privesc siguranta nationala, potrivit legii.

(2) Documentele create de fostele organe de Securitate se pastreaza si se studiaza la sediile detinatorilor, la data întrarii în vigoare a prezentei legi.

(3) Serviciul Român de Informatii, Ministerul de Interne, Ministerul Justitiei, Ministerul Apararii Nationale, si orice alte institutii publice sau private care detin

asemenea documente sunt obligate sa asigure acest drept de acces, la cererea Colegiului Consiliului.

(4) Drepturile prevazute la alin.(1) se refera si la înregistrările audio si video, dischete, fotografiile, filmele si microfilmele.

(5) Neîndeplinirea obligatiilor prevazute la aliniatele precedente atrage, dupa caz, raspunderea penala, civila sau administrativa a conducatorilor organelor si institutiilor respective, potrivit legii

(3) Sunt raspunzatori pentru predarea arhivelor si documentelor coducatorii institutiilor mentionate în alin.(1)

(4) Institutiile publice prevazute în alin.1 au obligatia de a preda, odata cu arhivele si dotarile tehnice arhivistice aferente.

Art.23.(1) Nerespectarea prevederilor prezentei legi de catre personalul Consiliului atrage, potrivit legii, raspunderea penala, civila, contraventionala si disciplinara, dupa caz.

(2) Infractionile de fals si distrugere de acte, savârsite de catre Personalul Consiliului se pedepsesc, potrivit legii penale, maximul pedepsei majorându-se cu doi ani.

(3) Eliberarea de adeverinte, documente sau copii ale acestora din dosare, sau informatii despre acestea, în alte conditii decât cele prevazute în prezenta lege, constituie infractiune si se pedepseste cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

(4) Darea spre publicitate a unor date sau informatii din dosare, necorespunzatoare adevarului, de natura a leza viata, demnitatea, onoarea sau reputatia unei persoane constituie infractiune si se pedepseste cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

Art.24. Sediul Consiliului precum si sediile arhivelor beneficiaza de paza permanenta cu titlu gratuit, asigurata de Comandamentul Trupelor de Jandarmi.

Art. 25. La încetarea activitatii Consiliului pentru Studierea Arhivelor Fostei Securitati, fondul arhivistic si documentar constituit pe baza prezentei legi se preda spre conservare Arhivelor Nationale.

Art.26. Consiliul National pentru Studierea Arhivelor Fostei Securitati își desfasoara activitatea pe o perioada de patru ani, cu posibilitatea prelungirii prin lege.

Art.27. Nerespectarea sau încalcare prevederilor prezentei legi atrage raspunderea disciplinara, civila, contraventionala sau penala, dupa caz

Art.28. Serviciul Român de Informatii, Serviciul de Informatii Externe si Directia de Informatii Militare au obligatia de a pune la dispozitia Comisiei juridice, de numiri, disciplina, imunitati si validari a Senatului materialele solicitate cu privire la persoana candidatilor primului Colegiul al Consiliului.

Acest proiect de lege a fost adoptata de Senat în sedinta din 25 iunie 1998l cu respectarea prevederilor articolului 74 alineatul (1) din Constitutia României.

BIROUL PARLAMENTAR NR. 212
DEPUTAT P.N.T.C.D. – MIHAIL NICA

LEGE PRIVIND ACCESUL LA PROPRIUL DOSAR SI
DECONSPIRAREA SECURITATII CA POLITIE POLITICA

Text în varianta Camerei Deputatilor

TEZA LEGII:

Puterea comunista instaurata în România începând cu data de 6 martie 1945 a exercitat, în special prin organele Securitatii Statului ca politie politica, o permanenta teroare împotriva cetatenilor tarii, a drepturilor si libertatilor lor fundamentale. Aceasta îndreptateste accesul la propriul dosar si deconspirarea Securitatii, ca politie politica, în conditiile prezentei legi.

TEMA I: ÎNFIINTAREA CONSILIULUI NATIONAL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SECURITATII

Art. 6.(1) Pentru aplicarea prevederilor prezentei legi se înfiinteaza Consiliul National pentru Studierea Arhivelor Securitatii, ca politie politica, cu sediul în Bucuresti.

(2) Consiliul este un organism autonom cu personalitate juridica, supus controlului Parlamentului. Anual sau la cererea Parlamentului, Consiliul prezinta rapoarte.

Art.7. (1) Consiliul este condus de un Colegiu compus din 11 membri.

(2) Membrii Colegiului sunt numiti de Parlament, la propunerea grupurilor parlamentare, potrivit configuratiei politic a celor doua Camere, pe baza raportului comun, întocmit de comisiile juridice ale Camerei Deputatilor si Senatului, în sedinta comuna, pentru un mandat de 6 ani. Mandatul poate fi reînnoit o singura data.

(3) Propunerile nominale pentru Colegiul Consiliului se depun la Birourile permanente ale Camerei Deputatilor si Senatului, de catre liderii grupurilor parlamentare, în limita numarului de locuri stabilit potrivit alin. (1) si alin. (2), în cel mult 10 zile calendaristice de la intrarea în vigoare a prezentei legi, care le trimite comisiilor juridice. Propunerile vor fi însoțite de: curriculum vitae, copiile fidele de pe fise de antecedente penale, de declaratiile pe proprie raspundere ale candidatilor, în sensul ca nu se încadreaza în prevederile art. 4 alin.(2) - (5), respectiv ca nu au apartinut si nu au colaborat cu organele de Securitate.

(4) Comisiile juridice ale Camerei Deputatilor si Senatului vor audia în sedinta comuna si vor verifica îndeplinirea conditiilor impuse candidatilor prin prezenta lege; candidaturile vor fi avizate individual. Raportul comun cuprinzând rezultatul audierilor se

înaintea Birourilor permanente ale celor doua Camere, în termen de 10 zile calendaristice de la primirea listelor de candidati.

(5) Candidatii care nu îndeplinesc conditiile prevazute în prezenta lege vor fi înlocuiti, la cererea comisiilor juridice ale celor doua Camere, de catre grupurile parlamentare care i-au propus. Noile propuneri se înainteaza în termen de 5 zile de la comunicarea facuta de Birourile permanente ale celor doua Camere, catre grupurile parlamentare. Locurile ramase vacante ca urmare a nedepunerii de candidati de catre grupurile parlamentare în termenul de 5 zile, se redistribuie între restul grupurilor parlamentare, potrivit configuratiei prevazuta de alin. (2).

(6) Camera Deputatilor si Senatul, întrunite în sedinta comuna, pe baza raportului comun al Comisiilor juridice, se pronunta prin vot asupra listei de candidati pentru Colegiul Consiliului, în cel mult 10 zile calendaristice de la data depunerii raportului Comisiilor juridice. Votul se exprima prin apel nominal:

(7) Colegiul Consiliului își alege dintre membrii sai un presedinte, un vicepresedinte si un secretar, în termen de 5 zile de la constituirea sa. Colegiul Consiliului lucreaza în prezenta a cel puțin doua treimi din numarul membrilor si adopta decizii cu majoritatea voturilor membrilor prezenti. Dezbaterile Colegiului Consiliului nu sunt publice.

(8) Din Consiliu si Colegiul Consiliului nu pot face parte agentii sau colaboratorii organelor de Securitate astfel cum sunt definiti în prezenta lege, cei ai altor servicii secrete straine, ai altor structuri informative interne si straine si ai altor organizatii ce au desfasurat si desfasoara activitati care contravin drepturilor si libertatilor fundamentale ale omului. De asemenea, nu pot face parte persoanele care au suferit condamnari pentru infractiuni de drept comun, chiar daca au fost amnistiate sau reabilitate. Calitatea de membru al Colegiului Consiliului nu poate fi acordata persoanelor care au facut sau fac parte din partide politice.

(9) Consiliul functioneaza în temeiul unui regulament adoptat de Colegiul Consiliului în termen de 30 de zile de la data constituirii sale si care se publica în Monitorul Oficial al României.

(10) La investirea în functie, membrii Colegiului Consiliului depun urmatorul juramânt în fata Parlamentului:

„Jur sa respect Constitutia si legile tarii, drepturile si libertatile fundamentale ale omului, sa-mi îndeplinesc cu constiintiozitate, onoare si fara partinire îndatoririle ce-mi revin în calitate de membru al Colegiului Consiliului. Asa sa-mi ajute Dumnezeu!”

Art.23. Serviciul Român de Informatii, Serviciul de Informatii Externe, Ministerul Apararii Nationale, Ministerul de Interne, Ministerul Justitiei si Ministerul Public au obligatia de a pune la dispozitia comisiilor juridice ale Camerei Deputatilor si Senatului materialele solicitate cu privire la persoana candidatilor primului Colegiu al Consiliului National constituit potrivit art.7.

Art.7a. (1) În cazul în care, ulterior alegerii Consiliului, se constata ca unul din membrii acestuia nu îndeplineste conditiile prevazute în prezenta lege, se procedeaza la revocarea mandatului ei la o noua alegere. Verificarea îndeplinirii conditiilor se face la cererea oricarei persoane, de catre Curtea Suprema de Justitie.

(2) Revocarea se pronunța de Curtea Supremă de Justiție, în complet de 3 judecatori, cu citarea părților. Decizia pronunțată poate fi atacată cu recurs, în termen de 10 zile de la pronunțarea deciziei. Recursul se judecă în complet de 7 judecatori, cu citarea părților.

În ambele faze Curtea Supremă de Justiție soluționează aceste cauze cu celeritate.

Art.8. (1) Consiliul își elaborează proiectul de buget propriu pe care îl înaintea Guvernului în vederea includerii lui în bugetul de stat.

(2) Președintele Colegiului Consiliului este ordonator principal de credite.

Art.9. (1) Consiliul este organizat la nivel național și funcționează într-o structură unică.

(2) În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Consiliul General al municipiului București va sigura spațiile corespunzătoare desfășurării activității Consiliului.

Art.20. Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității își desfășoară activitatea pe o perioadă de 6 ani, cu posibilitatea prelungirii acesteia, prin hotărârea Parlamentului.

Art. 19. Sediul Consiliului, precum și sediul propriei sale arhive beneficiază de pază permanentă cu titlu gratuit, asigurată de Comandamentul Trupelor de Jandarmi.

TEMA II : CONSTITUIREA ARHIVEI CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SECURITĂȚII

Art. 18. (1) Colegiul Consiliului primește în gestiune toate documentele privitoare la exercitarea drepturilor prevăzute de prezenta lege, deținute de organele de securitate, cu excepția celor care privesc siguranța națională, potrivit legii.

(2) Documentele, prevăzute alin. (1), precum și orice copii ale acestora, se păstrează și se studiază la sediile detinatorilor, de la data intrării în vigoare a prezentei legi, membrii Colegiului având acces neîngrădit.

(3) Serviciul Român de Informații, Ministerul de Interne, Ministerul Justiției, Ministerul Apărării naționale, Arhivele Naționale și orice alte instituții publice sau private, precum și persoanele fizice, care dețin asemenea documente sunt obligate să asigure acest drept de acces și să le predea, la cererea Colegiului Consiliului.

(4) Drepturile și obligațiile prevăzute la alin.(1), (2) și (3) se referă și la înregistrările audio și video, dischete, fotografii, filme și microfile.

(5) Neîndeplinirea obligațiilor prevăzute la alineatele prevăzute la alineatele precedente atrage, după caz, răspunderea penală, administrativă, civilă sau disciplinară, după caz, a conducătorilor organelor, instituțiilor și persoanelor fizice respective.

(6) Stabilirea în concret a dosarelor care privesc siguranța națională, prevăzute la alin.(1), se va face de comun acord de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, împreună cu conducerea Serviciului Român de Informații. În caz de divergență, hotărârea va fi adoptată de Consiliul Superior de Apărare a țării.

Art. 21. (1) La încetarea activității Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, fondul arhivistic și documentar constituit pe baza prezentei legi se predă spre conservare Arhivelor Naționale.

(2) De asemenea, se transferă Arhivelor Naționale sediile și dotările Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității.

Art. 24. Orice alte prevederi în vigoare contrare reglementărilor prezentei legi privind

regimul documentelor, nu pot fi invocate pentru a împiedica aplicarea acesteia.

TEMA III : ACCESUL CETATEANULUI LA PROPRIUL DOSAR ÎNTOCMIT DE ORGANELE SECURITĂȚII CA POLITIE POLITICA.

Art. 1. (1) Orice cetățean român sau cetățean străin care după 1945 a avut cetățenie română are dreptul de acces la propriul dosar întocmit de organele Securității, ca poliție politică. Acest drept se exercită la cerere și constă în studierea nemijlocită a dosarului, eliberarea de copii de pe actele dosarului și de pe înscrisurile doveditoare despre cuprinsul dosarului.

(2) Totodată persoana, subiect al unui dosar din care rezulta că a fost urmărită de organele Securității Statului, are dreptul, la cerere, să afle identitatea agenților de securitate și a colaboratorilor, care au contribuit cu informații la completarea acestui dosar.

(3) De drepturile prevăzute la alin. (1) și (2) beneficiază și rudele până la gradul II inclusiv ale persoanei decedate, în afara de cazul când aceasta a dispus altfel.

(4) Exercițarea drepturilor prevăzute la alin.(1), (2) și (3) se face personal sau prin reprezentant cu procură specială și autentică.

Art. 10. Pentru realizarea dreptului de acces la propriul dosar, persoana îndreptățită conform art.1 se adresează Consiliului printr-o cerere scrisă. Consiliul va răspunde solicitării în termen de 30 de zile.

Art.11. (1) Persoanele îndreptățite pot solicita Consiliului, în condițiile art. 1, următoarele:

a) consultarea dosarelor sau a oricărui material întocmit până la 22 decembrie 1989 de organele de Securitate;

b) eliberarea unor copii ale înscrisurilor aflate în aceste dosare ori materiale;

c) eliberarea unor adeverințe privind apartenența ori neapartenența, colaborarea ori necolaborarea cu organelor de securitate.

(2) Nu se eliberează copii de pe aceste înscrisuri ale dosarului, al cărui conținut poate afecta major o terță persoană, decât în următoarele condiții:

a) cu acordul scris al persoanei ce poate fi afectată major sau al moștenitorilor legali;

b) asigurând o copie care nu cuprinde pasajele privitoare la o terță persoană. ce poate fi afectată major.

Art. 12. (1) Conținutul adeverințelor eliberate potrivit art. 11 alin. (1) lit.c) poate fi contestat la Colegiul Consiliului, în termen de 30 de zile de la comunicare.

(2) Contestatia va fi soluționată de la Colegiul Consiliului în termen de 60 de zile de la înregistrare.

(3) Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacată, în termen de 30 de zile de la comunicare, la Curtea de Apel în competența căreia își are domiciliul contestatarul.

Art. 16. În cazurile de dispariții neelucidate despre care există indicii că s-au produs în legătură cu activitatea organelor de securitate, Consiliul oferă informații din proprie inițiativă sau pe baza unei cereri scrise din partea moștenitorilor prezumtivi ai celor declarați dispăruți.

Art.15. (1) Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității va publica în

Monitorul Oficial al României, partea a III-a, datele de identitate, inclusiv numele conspirative și funcțiile deținute ale ofițerilor și subofițerilor de securitate, activi sau acoperiți, implicați în activități de poliție politică.

Art.5. Dispozițiile art. 45 alin. (2) din Legea nr.14(1992 Privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații și ale art. 20 alin. (2) și art. 22 cu referire la Anexa nr.6 din Legea Arhivelor Naționale nr. 16/1996 nu sunt aplicabile dosarelor la care se referă art.1. și datelor solicitate în temeiul art.2 al prezentei legi, care nu pot fi considerate ca privesc siguranța națională a României.

Art. 24. Orice alte prevederi legale în vigoare contrare reglementărilor prezentei legi privind regimul documentelor, nu pot fi invocate pentru a împiedica aplicarea acesteia.

TEMA IV: DECONSPIRAREA SECURITĂȚII ȘI ACCESUL LA INFORMAȚIILE DE INTERES PUBLIC

Art. 4. (1) Prin poliție politică se înțeleg toate acele structuri ale Securității create prin instaurarea și menținerea puterii totalitar-comuniste, precum și pentru suprimarea sau îngradirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(2) Este agent al organelor de securitate, ca poliție politică, în sensul folosit de prezenta lege, orice persoană care a îndeplinit calitatea de lucrător operativ, inclusiv acoperit, al organelor de securitate în perioada 1945-1989.

(3) este colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică, în sensul prezentei legi, persoana care:

a) a fost retribuită sau recompensată în alt mod pentru activitatea desfășurată în această calitate;

b) a fost detinator de locuință conspirativă sau de casă de întâlnire;

c) a fost rezident al Securității, în sensul prezentei legi;

d) orice altă persoană care a dat informații prin care s-a adus, nemijlocit sau prin organe, atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Informațiile din declarațiile date în timpul anchetei de către persoana reținută sau arestată pentru motive politice privind cauza pentru care a fost cercetată, judecată și condamnată nu fac obiectul acestei prevederi.

(4) Se consideră colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică și persoana care a transmis sau a înlesnit transmiterea de informații, note, rapoarte sau alte acte prin care se denunțau activitatea sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist, de natură să aducă atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Sunt asimilați colaboratorilor prevăzuți la art. 4 alin. (3) persoanele care au avut competențe decizionale, juridice sau politice, ori prin abuz de putere politică au luat decizii la nivel central ori local, cu privire la activitatea Securității sau cu privire la activitatea alor structuri de represiune ale regimului totalitar comunist.

(6) Implicarea în activitatea de poliție politică a persoanelor prevăzute de art. 2 se stabilește pe baza datelor, probelor și indiciilor existente în dosarele ce fac obiectul cercetării, precum și prin orice înscrisuri prezentate de orice persoană interesată în cazul lipsei, alterării sau descompletării dosarului.

Art.2. (1) Pentru a asigura dreptul de acces la informațiile de interes public, orice cetățean român cu domiciliul în țară sau în străinătate, precum și presa scrisă și audiovizuala,

partidele politice, organizatiile neguvernamentale legal constituite, autoritatile si institutiile publice au dreptul de a fi informati, la cerere, în legatura cu calitatea de agent sau de colaborator al organelor Securitatii a persoanelor care au ocupat, ocupa sau candideaza pentru a fi alese ori numite în urmatoarele demnitati sau functii:

- a) Presedintele României;
- b) deputat sau senator;
- c) membru al Guvernului, secretar de stat, subsecretar de stat, secretar general, secretarii generali adjuncti din Guvern si din ministere, directori în ministere si asimilati ai acestor functii;
- d) secretari generali si secretari generali adjuncti ai camerelor Parlamentului, directorii departamentelor celor doua camere, consilierii prezidentiali si de stat;
- e) prefect, subprefect, secretar general si director în prefectura, secretar general al Consiliului judetean si al Consiliul General al municipiului Bucuresti, primar, viceprimar, consilier judetean, consilier în Consiliul General al municipiului Bucuresti, sefi serviciilor descentralizate în judete;
- f) directorul si adjunctii sai la Serviciul Român de Informatii, Serviciul de Informatii Externe, Serviciul de Protectie si Paza si Serviciul de Telecomunicatii Speciale;
- g) inspector general al Politiei, inspector general adjunct, director general, director, sef de serviciu si sef de birou la nivel central si judetean, preum si ceilalti ofiteri si subofiteri angajati ai Ministerului de Interne;
- h) persoanele cu functii de conducere, la nivel national si judetean, în Garda Financiara si în organele vamale;
- i) judecatorii si magistratii asistenti de la Curtea Suprema de Justitie si de la Curtea Constitutionala, procurorii de la parchetul de pe lângă Curtea Suprema de Justitie, judecatorii, procurorii si prim-grefierii la instantele si parchetele civile si militare, avocatii si notarii publici;
- j) presedintele, vicepresedintii, judecatorii, consilierii de conturi, procurorii finantiei si prim-grefierul de la Curtea de Conturi;
- k) presedintele si presedintele de sectie la Consiliul Legislativ, membrii Consiliului Legislativ, persoanele cu functii de conducere din Fondul Proprietatii de Stat, presedintii si membrii ai Consiliului Concurentei, ai Comisiei Nationale de Valori Mobiliare, ai Comisiei Nationale pentru Statistica si Oficiului National de Cadastru, Geodezie si Cartografie;
- l) Avocatul Poporului si adjunctii acestuia;
- m) membru în Consiliul National al Audiovizualului;
- n) membru în consiliile de administratie ale societatilor publice de radio si televiziune, patron, director, redactor sf, redactor în serviciile publice sau private de televiziune, radio sau presa scrisa, analisti politici si asimilatii acestora, dupa caz;
- o) guvernator al Bancii Nationale, presedinte, vicepresedinte de banca si membrii Consiliul de administratie din sectorul bancar;
- p) membru, membru corespondent, membru de onoare sau secretar al Academiei Române;
- r) rector, prorector, secretar stiintific al Senatului, decan, prodecan, sef de catedra, cadru didactic universitar în institutiile de învățământ superior de stat si privat;

s) inspector general sau adjunct, inspector de specialitate al Inspectoratului Scolar judetean, director de liceu ori grup scolar, precum si director în institutiile de cultura la nivel national, judetean si municipal;

s) presedinte, vicepresedinte, secretar general si ceilalti membri ai organelor de conducere statutare ale partidelor politice, la nivel national si judetean sau ai unei organizatii neguvernamentale si asimilarii acestor functii;

t) personalul militar si civil cu functii de conducere din Ministerul Apararii Nationale si din statele majore ale categoriilor de forte ale armatei, precum si comandantii de unitati sau echivalente;

t) ierarhii si sefi cultelor religioase recunoscute de lege pâna la nivel de preot inclusiv, precum si asimilati lor de la parohiile din tara si strainatate;

u) presedinte, vicepresedinte si secretar general de organizatii patronale si sindicale reprezentative la nivel national si asimilarii acestor functii, precum si ceilalti membri ai conducerilor executive respective;

v) director al Directiei de Posta si Telecomunicatii, sefi de serviciu de Posta si de Telecomunicatii, sefi de centrala telefonica;

x) persoanele cu functie de conducere din directiile sanitare judetene, directiile judetene de sanatate publica si a municipiului Bucuresti, din Colegiul Medicilor din România, din casele de asigurari de sanatate, directorii de spitale, precum si medicii psihiatri, anatomopatologii si medicii legisti;

z) Persoanele cu functii de conducere, inclusiv membru al Consiliului de Administratie în regii, companii si societati comerciale, având ca obiect activitati de interes public sau strategic, precum si membrii conducerii fundatiilor, asociatiilor si filialelor care activeaza pe teritoriul României, inclusiv fondatorii acestora;

z) persoanele care detin titlul de revolutionar sau luptator cu merite deosebite în Revolutia din decembrie 1989.

Art.3. (1) Persoanele care candideaza spre a fi alese sau numite într-una din demnitatile sau functiile prevazute la art.2. sunt obligate sa faca o declaratie autentica, pe proprie raspundere, potrivit legii penale, privind apartenenta sau neapartenenta ca agent sau colaborator al organelor de securitate, ca politie politica. Înainte de alegere sau numire, verificarea se face din oficiu, pentru persoanele care candideaza pentru a fi alese sau numite în demnitatile sau functiile prevazute a art.2. lit. a), b) si c); de asemenea, verificarea este obligatorie si pentru persoanele care au fost alese sau numite în respectivele demnitati sau functii publice, inclusiv pentru cele aflate în exercitiul respectivelor demnitati sau functii la data intrarii în vigoare a legii, în cazul în care aceasta nu s-a facut în timpul candidaturii.

(2) Declaratia prevazuta la alin. (1) se va depune o data cu cererea de numire sau declaratia de acceptare a candidaturii.

(3) Verificarile se sisteaza daca persoana care exercita una din demnitatile sau functiile enumerate la art.2. demisioneaza sau, dupa caz, renunta la candidatura ori numire în termen de 15 zile de la data comunicarii sau solicitarii acestor verificari.

(4) Pentru candidati verificarea se face, în mod obligatoriu, în ordinea prezentei pe lista. Rezultatele verificarii vor fi publicate imediat în Monitorul Oficial al României si puse la dispozitia mijloacelor de informare în masa.

(5) În vederea verificarii, Biroul Electoral Central sau local, dupa caz, va

comunica în 24 de ore listele candidatilor Colegiului Consiliului National, care va transmite în termen de 7 zile.

Art. 3a. (1) Verificarile solicitate se vor face respectând următoarea ordine de prioritati:

- a) persoanele candidate în alegeri, în ordinea prevazuta la art.2;
- b) persoanele ce urmeaza sa fie numite într-una din functiile si demnitatile prevazute la art.2, la nivel national;
- c) persoanele ce urmeaza sa fie numite într-una din functiile si demnitatile prevazute la art.2. la nivel local.

(2) tinând seama de prioritatile de mai sus, prin regulamentul propriu de functionare, Consiliul va da o ordine de prioritati pentru toate functiile si demnitatile prevazute la art.2.

Art.13. (1) Dreptul de acces la informatiile de interes public prevazute la art.2. se exercita de catre persoana fizica sau persoana juridica îndreptatita printr-o cerere adresata Consiliului.

(2) Prin aceasta cerere se poate solicita eliberarea unui act din care sa rezulte daca a avut sau nu calitatea de agent sau de colaborator al organelor de securitate, privitor la persoanele care au ocupat, ocupa sau sunt propuse a fi numite în functiile enumerate la art.2.

(3) Verificarile pot fi declansate si la cererea persoanelor care ocupa functiile prevazute de art.2. pentru propriul dosar.

(4) Pe baza cererilor primite potrivit alin. (1), Consiliul verifica probele detinute, indiferent de forma lor si însiinteaza de îndata persoana în vederea exercitarii drepturilor, prevazute la art.3.

(5) Calitatea de agent sau colaborator se stabileste de catre Consiliul National pentru Studierea Arhivelor Securitatii prin probele aflate în evidentele organelor de securitate coroborate cu probe, cum ar fi: angajamentul scris si semnat de cel în cauza, rapoarte, sinteze informative, înscrieri olografe si dovezi, indiferent de suportul pe care s-ar afla, din arhivele statului.

(6) În termen de 30 de zile de la primirea cererilor Consiliul citeaza, în vederea audierii, persoana care a solicitat, precum si persoana cu privire la care s-au solicitat verificari, potrivit procedurii stabilite prin regulament. Declansarea si finalizarea verificarilor solicitate se pot face si în lipsa persoanelor legal citate.

(7) Dupa finalizarea verificailor, care nu pot dura mai mult de 60 de zile de la dat primirii cererii, Consiliul comunica în scris solicitantului daca persoana cu privire la care s-a cerut verificarea a fost sau nu agent sau colaborator al organelor securitatii, în sensul stabilit de prezenta lege,

Art. 14. (1) Împotriva comunicarii, eliberate potrivit art.13, alin. (4), solicitantul sau persoana cu privire la care s-a cerut verificarea se poate adresa Consiliului Colegiului, printr-o contestatie, în termen de 15 zile de la primirea comunicarii. Colegiul Consiliului reexamineaza documentatia care a stat baza comunicarii si, în termen de 30 de zile de la depunerea contestatiei, adopta o decizie, care se comunica în termen de 10 zilee atât solicitantului, cât si persoanei cu privire la care s-au efectuat verificari, indiferent de autorul contestatiei. Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacata în termn de 30 zile de la comunicare la Curtea de Apel, sectia civila, în competenta careia își are domiciliul contestatarul .

(2) Curtea de Apel judeca în sedinta secreta în complet de 3 judecatori. Participarea procurorului este obligatorie. Hotarârea este definitiva si irevocabila. Actele si lucrarile dosarelor au regim secret.

(3) În vederea adoptarii deciziei, Colegiul Consiliului audiaza persoana cu privire la care s-au cerut verificari si utilizeaza documentatia depusa de aceasta sau de solicitant. Documentatia initiala poate fi completata. Persoana fata de care se efectueaza verificari are dreptul sa consulte documentele care au stat la baza comunicarii contestate. Lipsa persoanei legal citate nu împiedica adoptarea unei decizii.

Art.15. (1) Consiliul publica în monitorul Oficial al României, partea a III-a, comunicatele ramase definitive, prin necontestare sau ramase definitive prin hotarâre a Curtii de Apel.

(2) Consiliul National pentru Studierea Arhivelor Securitatii va publica în Monitorul Oficial al României, partea a III-a, datele de identitate, inclusiv numele conspirative si functiile detinute, ale ofiterilor si subofiterilor de securitate, activi sau acoperiti, implicati în activitati de politie politica.

(3) Consiliul National da publicitatii informatiile si documentele care atesta implicarea organelor de securitate si a altor structuri politice si represive ale regimului totalitar comunist în savârsirea unor infractiuni grave contra vietii, integritatii fizice sau psihice si libertatii persoanelor, precum si a unor acte de tradare a intereselor nationale.

(4) Prevederile alin.(2) sunt aplicabile în mod corespunzator si cu privire la persoanele prevazute la art.4 alin.(5).

Art.16. În cazurile de disparitii neelucidate despre care exista indicii ca s-au produs în legatura cu activitatea organelor de securitate, Consiliul ofera informatii din proprie initiativa sau pe baza unei cereri scrise din partea mostenitorilor prezumtivi ai celor declarati disparuti.

Art. 17. În scopul stabilirii adevaratului istoric, Colegiul Consiliului pune la dispozitia cercetatorilor, acreditati în acest sens, documente si informatii complete cu privire la structura, metodele si activitatile organelor de securitate, în conditiile legii si ale regulamentului Consiliului.

Art.5. - Dispozitiile art. 45, alin. (2) al Legii nr.14 din 1992 privind organizarea si functionarea Serviciului Român de Informatii si ale art. 20 alineatul (2) si art. 22 cu referire la anexa 6 din Legea nr.16/1996 a Arhivelor Nationale nu sunt aplicabile dosarelor la care se refera art.1 si datelor solicitate în temeiul art. 2 al prezentei legi, care nu pot fi considerate ca privesc siguranta nationala a României.

Art. 24. Orice alte prevederi în vigoare contrare reglementarilor prezentei legi privind regimul documentelor, nu pot fi invocate pentru a împiedica aplicarea acesteia.

TEMA V: SANCTIUNI SI DISPOZITII DIVERSE

Art. 22. (1) Nerespectarea prevederilor prezentei legi de catre alte persoane decât cele prevazute la art. 18, atrage, de asemenea, raspunderea penala, civila, administrativa sau disciplinara, dupa caz.

(2) Sustragerea, tainuirea, falsificarea, contrafacerea, deteriorarea sau distrugerea dosarelor, registrelor si a oricaror documente ale Securitatii se pedepsesc potrivit legii penale, maximul pedepsei majorându-se cu 2 ani.

(3) Eliberarea de adeverinte, documente sau copii ale acestora, din dosare sau informatii despre acestea, în alte conditii decât cele prevazute de lege, constituie infractiune si se pedepseste cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

(4) Darea spre publicitate a unor date sau informatii din dosare, necorespunztoare adevarului, de natura a leza viata, demnitatea, onoarea sau reputatia unei persoane constituie infractiune si se pedepseste cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

(5) Prezentarea denaturata a datelor din dosarul de securitate în scopul discreditatii sau nedeconspirarii constituie infractiune si se pedepseste cu închisoare de la 6 luni la 5 ani si interzicerea dreptului de a mai lucra în domeniul arhivelor.

Art.5. - Dispozitiile art. 45 si alin.2 al Legii nr.14 din 1992 privind organizarea si functionarea Serviciului Român de Informatii si ale art. 20 alineatul (2) si art. 22 cu referire la anexa 6 din Legea nr.16/1996 a Arhivelor Nationale nu sunt aplicabile dosarelor la care se refera art.1 si datelor solicitate în temeiul art. 2 al prezentei legi, care nu pot fi considerate ca privesc siguranta nationala a României.

Art. 24. Orice alte prevederi în vigoare contrare reglementarilor prezentei legi privind regimul documentelor, nu pot fi invocate pentru a împiedica aplicarea acesteia.

Acest proiect de lege a fost adoptat de Camera Deputatilor în sedinta din 10 iunie 1999, cu respectarea prevederilor Articolului 74 alineatul (1) din Constitutia României.

BUCURESTI 14.06.1999